

Het "Frenswegse handschrift" : kroniek van de Congregatie van Windesheim.

<https://hdl.handle.net/1874/339890>

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

UTRECHT.

Hs.
8 L 16

Hier beghyft die Capitele Sesles

Dan meyster Gheert groet **lxv** die is nu g
verbladeren

Dan broeder bertholome terminarius vā
en vā zwolle tē meist' gheert bestraffede en vā

Dan meist' gheerts groet siete en doet. **lxvi**

T Vā herē florens den ierste pē der vergadderung
preefsterē end klerken toe daunter. **lxvii**

T Van herē Amulius den iersten nabolgher herē
florens. **lxviii**

Dan herē henrick ahues van monster **lxix**

Dan herē Johāne tē gronde die ierste pater der
susteren nae meester gheerts dode. **lxx**

Dan herē iohā brunckerick die nae herē Johā ten
toern gronde der susterē par' en rector was. **lxxi**

Dan herē Godert toern vā moerse pē end rector
toe heer florens hues nae herē Amulius. **lxxii**

C Dandē oersprōge der Reguliere te wyndesem. **lxxiii**

Vā wina' keyckamp van lochē den ierste puor
te wyndesem. **lxxiv**

Dan Johes hueden puor te wyndesem. **lxxv**

Dan heer henric' klynckebyl van hurarie den
iersten frater te wyndesem. **lxxvi**

Dan henricus wilsem van Campē. **lxxvii**

Dan fr' Arnoldus kakker superior te wyndesem. **lxxviii**

Dan frater gheardus delft paupator. **lxxix**

Dan pater wilhelmus voornken. **lxxx**

Dan frater henricus balueren. **lxxxi**

T Dandē funderinge des huses ter fontey' onse vrouwe
by Arnhem. **lxxxii**

Die godlike voersienicheit
ansierende die olde werlt
nu ter hellen dalende mit
sine oghe sijne goedticheit
heit en barmherticheit heeft
ontstake in den wetste
eynde der eerden een seer groet hemels
licht v'luchtende die herte en sich g'he
weerdighet te bereyden ryso den helen
ene latene. dat die duester herte seer ver
hardet in den weghe der quader ghewoen
ten en seer v'mits velen sinde v'coldet dat
licht des hylliche gheloue va kinne sol
de v'luchten. en mitter hetten der myne
des godlike woertes seer solden onstake
als den man meester gheerd ghemeyn
like ghenoeint groet ene inwoene
der stat deueter des stichtes va wtrecht
ene dyaken. va leue konsten olheit en
gmaen gode en den mensche ansienlic en
seer daer. Wat weten gheslechte sijne ol
ders is hy ghenoeint grote. wat sin va
der was een schepen en een rachsman
der stat va deueter en herte werner gro
te. Mer in sijne ioghet toech hy totten
vniuersiteet studiu va parys om te stu
dieren. daer by soe seer toenam. dat men

gheloeuet nae den ghetughe meist'er
wylhelm' sanghers vā parys dat in allen
uyen konsten natuerlike zedlike in ghees-
telike en werlike rechte gheen ander
en waer in desen lande. Hy ghenck ghe-
lic gheledeet nae ydelheit der werke. Hy
was vlytich sijn v'stant te beware. wat
was hy somtijt in wer'scappē. soe was hy
meer vlytich den andere te menē dan hy
seluē ate op dat hy niet plompe en wor-
de wt oiuuloedicheit des etens. Mer als
oen die guedaere heer wolde trecken
tot sijner mynne soe viel hy in ene swa-
re siecke toe bedde liggheere in der stat vā
deuēter in iohans grote of ockenbroet
lyes in sūte nicolaus kerspel op de ber-
ghe. welke kerke in der stede des pasto-
ers die brueders der premostreet oerden
tegiere. Mer om quā tot hē die prior
die aurret der seluer kerke draghende
mit hē dat eerwerdighe sacramēt des
lichās ons here. en hy vmaende meistar
gheerde dat hy die boeke vā der swarter
konst solde verberne. wat die boeke
hadde hy en die konst hadde hy ghe-
leert. nochtā en oefende die konst niet.
al wader hē vā somighe an ghetughe

dat hy se oefende. Mer vmaent an wol
 de hy den here puer niet cōsenten. waer
 om ghenck hy vā hē en gaf hē niet
 dat sacramēt des licha's ons here ihesu
 xpi. Daer nae besach meester gheerd sijn
 selues water. wāt hy gheleert was in der
 konst der medicāne. en nae sine eyghene
 oitel duchte hē dat die doot nae hy was.
 Hier om liet den here puer wederhalen ^{hyc}
 mitte billighe sacramēt. hy v'sakēte der
 swarter konst. hy dede sine boke vā die
 konsten v'baren op den brand. hy nam
 dat sacramēt ons here licha. en tot nut
 ticheit sijnre kerckē gaf hē die here sine
 ierste ghesontheit. Als hy ghesont ghe
 worde was. soe is hy v'wandelt in enen
 andere man. wāt gode den here anhan
 ghede mit alre begheerte achterliet hy
 die dinghe die der werlt toehoere. Hy
 was canonic in twee kerckē. als toe
 vrecht toe sūte martijn. en in der kerckē
 toe aken. Hy ouergaf die proeuene in
 die hande des pawes. Als oen sine wien
 te baden dat hy daer mede oere kinderē
 voersien wolde. soe atwoerde hy hē. Dat
 my niet orberlic en is. waer om solde ic
 w dat gheue. Hy ontblotēde sich oec

vā allen nūtlīkē besittinghē die seer groet
waren en hē achterghelate vā sinē ouders.
Hy gaf den carthusers toe monichusen
hy aenon een deel achter landes ewelike
te besitte. en se gheue hē somighe wintten
tot sinē leuē. Hy afleechde dat werelike
habijt en autoech dat habijt vā penitē
en vā buten. mer daer onder droech hy een
baren cleer. Dijn spise was spaerlic en so
ber. Hy plach sich selue sine spise te berey
den en te coken. En op dat hy vyer mocht
sich becōmerē die hylighe sacst te lesen
of te beten. soe plach hy stredelic erweten
te coken. die ghene grote sordhuoldichat
en behooue in der colinghe. En als se by
nae ghenoech ghesoden waren. soe warr
hy daer in enē heering. die tesamē mitē
erweten ghecocket warr. en alsoe hadde
hy potagie en vuisch. ¶ Toe eenre tijt node
te hy toe sinre tafel ten eeren herē lubbert
ten busch. die naemaels was een brueder
tes huses herē florens. En als se ter tafe
len quemē soe stach meester gheerd sin
hant onder die tafel. en toech daer wt een
stuck coltes ghecocten ossen vleischs. en
settet sinē gaste voer en se aten daer af.
¶ Hoer dāric gruter die naemaels een mer

Kelic man was en een deuot vicarius toe
 doesborch en doe ter tijt een lectoer in der
 scholen toe deuenter als hy sach dat mees-
 ter gheerd ene snode v'sletene mutse dro-
 ech soe gaf hy he ene guede mutse. mer me-
 yster gheerd en wolder niet ontfanghē seg-
 ghē. **W**ildy my mine armoede afhalen?
Als een man sach dat master gheerd ene
 te schoerden wach vā oltheide an hadde sech-
 de hy he. **A**ls lieueste master waer om gae-
 dy alsoe. **H**y antwoerde. **D**at doe ic niet wat
 ichtes niet en hebbe. mer op dat ic my sel-
 uē yuinnē moghe. **H**y gheng somtijt
 ter kerckē anghetoghe twee houelen te-
 ghē die colde. **I**n der kerckē der mynerbue-
 derē toe deuenter hadde hy een dem huq-
 ken dat een venstere had doer welken hy
 dat licha ons here in der ophessinghe plach
 an te schouwē en die pace te nemē en dan
 weder toe te doen. **S**ijn biechter was bue-
 iohan op der eest een mynerbued vā gue-
 den leue seer dat ghelt schuwēte. nochtant
 sine ghemerue biecht vā beghin sijns olde-
 doms hadde ghehoert die eerwerdighe
 en deuote priester heer ghyssbert dū biecht
 uader der deuoter sustere in amstelredam
 in hollant. **I**n dier tijt toech hy toe parij

in de habijt vā penitēten of vwoyē ha-
bijt en coste daer vele boeke vā welken
die boeke amer toe heer florens hues
seer vāert en ghenet is. en om die te co-
pen soe gaf hy mildelic wt een kiruesken
vol goides. **H**yp visticade oec here iohan
ruesbroec prior toe gwenē dēl in brabant
hy bruceel. daer hy een sermoen dede vā
de anxt godes. **M**eister gheerd ouersette
de oec in latijn een boec vā der gheeste-
liker onderuwinghe. welc boec die voer-
sechde heer iohan in duetsch ghemact
hadde. **N**ae sinte bekierighe soe schuel-
de master gheerd vijf iaer lang. arbeide-
de de inwendighe mensche te wederma-
ke totter ghelikenisse godes daer hy toe
ghesapē was. **V**ens daghes dieghe-
de oen die duuel moeynisse an te doen
treckē te medike in hollāt. **H**ier om
als hy reysede ouer die zee soe opreysde een
grote tempesteet en onweder. daer hy sine
boeke die hy bestote hadde in ene tonne
nauwe beware mochte onghaquetset.
Als hy waer opsette te ridiken soe plach
sijn clert iohanes bruckering of een an-
der op die kerck daer een cadel te setten
inholdende. dat op dien daghe en in die

vren en in der stede sal meester gheerd
 die groet p̄diken. Wat mit godliker m̄-
 nen seer ongeste in gheestelike leue en
 hyligher wāderinghe wal gheoeffent
 en gheproeuet, beghere alle mensche te
 beholde en toter bekennisse der waerheit
 te come, wegnende witer enicheit sijnre
 inwēdigher rusten en vrees, daer hy go-
 de allene bekenet andachich was, is in de-
 se witerste werlt inghegaen en beghere
 dat woert godes allen mensche openbaar
 te p̄diken. Hier om dede hy sich in der ker-
 ken vā wtrecht vmits die onderste kerck-
 lien guden in ene dyaken ordinarie en v-
 heffen, op dat hy die hylighe leinghe ende
 die waerheit der euāgelien sonder enich
 weder spreke mochte opelike p̄diken. Mer
 wite gude der p̄uestersay om sere seer ho-
 ghe weerdicheit en sijn selues seer diepe
 oetmoedich en wolde hy nūmer v̄hauen
 werte v̄huesende meer in de oetmoedighe
 state gode ene anghenome dienst te be-
 wisen, behalue in alsoe veel als salicheit
 der beholender siele mit woerde en oem-
 pel eysscheit. Mer voersende die ghanoe-
 de veelre mensche in die berispinghe oer-
 re ghebreke en sūde v̄stuart te werden.

en dat die vrant des menschelike gheslech-
tes vmits hē die pōdikinghe der saligher
leuinghe mochte behindere ten waer dat
hy mit wittigher en ordinerliker en be-
hoerliker auctoriteet en macht waer be-
waert en ghesteert. soe ghenck hy toe den
eerweerdighe vader in xpo here florens
bisscop der kerke vā vrecht enē wysen
man vā eerbære wāderinghe en vhe-
uener oltheit en enē myner der gheeste-
licheit. hē kundich te doen die andacht
sinre bede en sijn hillighe opset. **Dā** wen
hy gracioselike offanghe vrecht volco-
mene auctoriteet en macht mit buene die
ware leuinghe des woertes godes doer
al sine stichte openbaer te pōdiken, al
soe dat in de steden en dorpen gheen cu-
wet of ander enich psoen vā wat macht
en weerdich^t hy waer hē letere en hin-
derde toe enigher tijt vā der pōdikinghe
des woertes godes of niet toe te latene.
weert dat hy ten toern des almechtighe go-
des sine strenglich^t en sine wrake wol-
de ontgaen. **Hier** om die eerweerdighe
vād master gheerd als hy mit dusdan-
gher auctoriteet des bisscops ghesteert
ket was. soe en liet hy niet af dat woert

godes dat hillinghe euāgely xpm̄ en die hyl-
 liche sarsst in alre hādē kerkē des voer-
 sechde stichtes opēbaerlic en heymelic
 alre weghē te p̄diken. toe allen steden
 dat euāgely sctende niet omsake der nem-
 ghe mer puerlic om xpm̄ alleen en om
 salicheit der siele. v̄derscap gode vueren-
 de op sijn selues kost. **N**ac hy nam alre
 meest int beghin sijnre p̄dikinghe miche
 ene notariū en tughe. op dat of hy eni-
 ghē wederspreker of enighē oen willēde
 behunderē quame te hebbe. op dat hy daer
 op vluchtes enē notariū mochte eyssche.
 en soctanighē cehātes mit rechte moch-
 te besuldighē en als hy v̄wonnē waer
 mit weerdigher pinē mochte wederstaen.
 alst in velen steden hem gheschēde als
 wy wt waerre v̄tellinghe ghehoert heb-
 ben. **H**y hadde ene seer guede memorie.
 soe dat hy die sermone der hillingher va-
 ders die hy alleen eens ghelesen hadde
 alst hē ghenoeghede in der memouen
 onthielt. **H**ier om in den synodus en v̄-
 gaderinghe der dārkscap toe v̄trechte p̄di-
 kede hy opelike dat sermoen sūte bernis
 vā der bekueringhe sūte paunwels. saule
 saule waer om v̄volg heste my vā woer

te toe woerde voer die ghemeyne cler-
scap. Hier om in velen steden et dorpe pre-
dikende den clercken en leken luden als
toe utrecht toe dauenter toe zwolle toe
cāpen toe sūpphen toe amerisford toe an-
stelvedam gouden leyden delft en dier
ghelyc daer hy hopende dat wt sinre p̄di-
kinghe salicheit der siele mochte come
aftuerde hy vele mensche vā der boesheit.
Hier om v̄gaderde dat ghemeyne volck
in groter menichte ghemeynlike om te
hoere sine sermone. alsoe dat se in dē ker-
ken of kerchouē nauwe wesen en kon-
den. Wat wt mynne der bekuerighe al-
re mensche seer ontfelsē dē hy vake
eens toghes vele sermone wt den seluē
volcke. welke sermone hy vake v̄toech
in die ander of derde vie. Hy p̄dikede
oec dē clerckē vā utrecht in die ghemey-
ne v̄gaderinghe. en sin sermoen was te-
ghē die focaristen. dat is teghē die puof-
ters die die byslayersche by hē hieldē. Hier
om beweeghede hy mit sinre seer vuer-
gher p̄dicatien. hillighe leue en gueder
wāderinghe alle eertrick en volke. rick
en arm. olden en ionghē ionfere en we-
duen oec die mensche vā beyden kün-

nen in echtschap gheseten. en was soch-
 uoldich die te brenghē toe penitēcie te
 doen tot vsmānisse der werlt. tot hate
 der sundē. tot begheerte eens betere leuē.
 tot oēsichlichēit des wterste oudels ende
 des ewighe hellschen vuers. tot mynnē
 des hemelsche vadlandes. totte salighen
 lieschouwē godes en totter begheerten
 en verghinghe die ewighe gheselstap
 der enghelē mit woerde en exempel. ^{100x} ^A
 dat vmochte te doen. Hier om vele prief-
 ters. oec eerbare mans en vrouwen in
 velen steden vā herte bewoghe wt be-
 gheerte oerre ynersten begheerte seer
 buerchlike die werlc en die werclike
 wāderinghe te laten. en gode oere schiep-
 per in waerre penitēcie mit stercken
 ghelouē rechten hopen mit onghewen-
 seder mynnē en wt liefden der ewighe
 guede truweliche dienen. ^{begherde} ^A
 Dicmaen guede leuē en wāderinghe qua-
 vele vruchte. wat hē anhanghe oerre
 veel sine wāderinghe nauoghede. als
 heer florens. heer iohan vā braren.
 heer iohan brinckering. en seer veel an-
 dere die werlc vſakende en oere begheer-
 ten. heer florens gheboire vā ledterdam

in hollant by gorinckhem gheleghē wā
een meester in dē konstē toe prage. en wāt
hy marcus was toe deunter in sūte le
buit kerke op sūte pauwels altaer. soe
quā hy toe deunter en woende in dē hu
se der maanen sūte pauwels. welken
meester gheet dē praester ordniere
oen sendende tottē bisscop vā wormas.
als mē ymoedet om die symonie te schu
wen. scriuende voer hē tottē prior der
carthusens dat hy hē vorderlic solte we
sen of hē bystaen. segghede oen te wesen
enē simpelē man en recht op. **H**eer io
han vā huyanen dat ene stat is in sassen
des stades vā paderborn by die coninck
ke abdye corbeien. daer men secht te we
sen dat hillinghe licha sūte vitus. die wā
puester ordniert. mer voercomē mitter
toot en celebrerde hy niet. en wart be
gruue op dē kerchoue der canonickē sūte
lebuins. Dese selue heer iohan was
vā soe groter volcomēheit. dat mē een
wiltades twiuelde wer hy of heer flo
rens solde wāder en pater wēden der
brueders toe deunter. ten lesten ouer
droghē se in hēre florens. Dese selue
heer iohan was seer sochtuoldich om

die bekeringhe der mensche. Hier om doe
 sijn vleeschelike brued heer henric dinghe
 viel vā huyaren puester tot he qua die
 naemaels die ierste monic toe wynde sem
 was. soe hadt hy er veel en sondinghe
 meester gheerd dat se bidde wolden om
 die bekeringhe sijn brueders. waer om
 seech he die selue meester gheerd. Hy is
 dijn. En wactan heer henric op die tijt mer
 en anmercte die woerde sijn brueders io
 hans. hy wact nochtan naemaels ghe
 helic bekiert totte heer. **I**n de voerscech
 de huse der vicarien sūte pauwels was
 ene camer in welker die ghene die mit
 heer florens woende plaghē vmanighe
 te doen leuende die daer quamē totte an
 te en mynen godes. en wāt die voerscech
 de heer iohan vā huyaren plach daer
 seer vuerchlike te oefene die myne om
 gode die siele te wynnē. soe wact hy nae
 sijnre doot ghesien wāterende ghecleet
 mit enē seer werlike cleet. **M**est er
 gheerd plach mitte ghene die mit he we
 ren latin te spreke en soetane penewas
 gheset. daer hy die duetsch sprac viel ne
 der en auffed die eerde. Hier om toe eenre
 tijt meester gheerd begrepe vā den sine

dat hy duetsch sprac wt reuerēden en
dorsten se oen mer berispe, en als hy dat
merckede alchātes viel hy ter eerte ende
auffede se. **A**ls iohānes vos vā huesten
wt hollāt die naemaels prior toe wūde
san wart, quā toe meester gheerte, soe
omhelsede hyene en seechde. **D**it is hy den
ic ūwachtede. **N**achsehen voersende die
grote dinghe die god dōer hē werckē solde.
Wā herē florens voersechde hy dat hy seer
vnoemt solde werckē in eerteke, dat te ver
moede is vā den deuoten en gheestelike
mensche, dat naemaels dat toecomende
werck toende. **W**āt sijn name is veer en
wyde vnoemt, en oere veel sochte met
vā hē op dat se beholde mochte werten.
Die eerweerdighe dyaken xpi meester
gheerd die grote onestekē mitte brande der
bruedliker mynne, op dat hy hē en allen
deuoten pnestere en clerckē hier omlang
oersake en een reghel gaue rechtelike te
lene, en dat woert godes in der hillingher
kerckē nae te gheneyne kerstene ghelo
ue te wedike, soe vgaerde hy nae der hyl
ligher scaft die alle kerstene menschen
mit rechte omhelsen sullen oer somighe
scaften woerde en werckē der hillingher

ghelo enigher vaders en oere ware boeke
 vā manigherhāde doestare en v̄gaderinghē.
Als dan in sinē daghē toe de uenter ene sco-
 le was in volre leuedicheit veelre clerckē
 taer ionghē en olden. givet en cleyn vā al-
 rehāde lande der werlt v̄gaderde die wor-
 de daer in oere fundamēt seer wal gheleert
 en ondwiset. Hier om die eere eedighē me-
 iste gheerd veel vā desen clercken die best
 scriuen konde in een tesamē v̄gaderde, dede
 die boeke der hillingher vaders in gueder
 maniere om weerdich loen v̄mits hē wt-
 scriue. wat hy was een borgher vā deuē-
 ter en rick vā tyrlukē guede. Als se dan
 toe enigher tijt v̄tliche v̄creghē die noet-
 drustiche der dedinghe en der cost. soe voer
 leechde die goddienstighe en deuote vad-
 heer florens raduwin vicarius toe de
 uenter mer v̄mits meester gheerde beku-
 er toe eene tijt den seluē meester gheer-
 de segghēde. Alre liefste meester wat mocht
 ter hindere dat ic en dese clercken die scri-
 uen en nu vā guede wille sin dat wy t oe-
 waken sulle wtgheue in een v̄gaderden
 en leueden int ghemeyne. En mast er
 gheerd ativoorde. Ghemeyn ghemeyn.
 Dese vā der bidde d' oerten en sullen des

gheen syns haen. Heer florens atwoerde hē.
Wat mochtet hinderē weert dat wy a begō
nen. Nachsānen dat ons god v̄leende dat
wy wal voertglinghē. Doe beriet sick
meister gheerd een wenich en atwoerde.
Beghint in tē name ons here. ic sal w
een truwe beschermē wesen teghe alle
die ghene die teghe w opstāen en arbeitē
willen w in tē voersechde dinghe te hin
dere. Als heer florens dan dusāne tweste
like belofnisse offanghē hadde mit den
voersechde clerckē vā guede willen die te
sāuen pleghē. soe leechden se dat loen oer
arbeitē oere hande dat se ouer welke v̄
diende in ene ghemeyne burse. en begon
nē in tē name godes in dier maniere dat
ghemeyne leuē. welke leuē se mit groter
blyscapē des hertē en mit salighē ghe
lucke der wyliker guede voert an synchli
ke v̄uolghede. ¶ Als dan die voersechde
clerckē anmerckede dat dit ghemeyne
leuē waer een wech der volcomēheit in
der ierster beghinnēder hyligher kerckē
ingheset vā den hylighē apostelē wt re
gierighe des hylighē gheestes. doe alle
die gheloeuighē in den seluē kerstenen
gheloue tesāne v̄gaderende was een her

te en een siele in gode. en ^{nimat} niet en was behoe-
 uich onder hē. en in dē euāgely dē ghenē die
 alle dinghe achterlatē en xpm nauolghe
 hōderruolt en dat ewighe leuē vā xpo was
 belouet. en voert ruste oers herte en licha-
 en guede wete in deser oerre ghemeyne
 voersienighe vindende. wt guede beinde
 en wt guede wille. vā master gheertes m-
 de hulpe en gonste. opsettē se. ouerdro-
 ghē en vestighet voertan in soedanen
 ghemeyne leuē onder ware ghehoersam-
 heit heer florens. al en waerse niet hoed-
 like belouet. alle die daghe oers leuens
 ewelike te bliuē. eten en cedinghe en an-
 dere noetdrufte oerre lichame. vā den ar-
 beyde oerre hande wt gheneyn sond' op-
 holdē te vueren. Wat wt godliker lief-
 te en myne oers naeste godlike ingheester-
 begheerlike hē onderlighe te mynen en ve-
 le mensche mit hē niet alleen clerche. mer
 oer leken vā guede wille vā wat kune se
 wren. totter mynen godes en vsmacnisse
 der werlt setten se op tesamē int ghemeyn
 mit woerde en oere hylighe exepelen sta-
 delic te trecken. **H**ier om die deuote vader
 heer florens mit sine praestere en clerken
 int gheneyn leuē tesamē wonende. wt

rade meester gheertes ene forme en man-
er int ghemeyne te leue stede en tude te ar-
beiden te slape te waken te beden te lesen
te eten en somtijt der anderre salicheit an-
dachich te wesen oere state seer wal te be-
quamē salichlike en conelike vgnadēde.
toende hē doer alle dat lant allen gheeste-
like mēschē en alle werltlike mānen en vrou-
wen ene forme des apostelschē leues en een
exemplaer der euāgelie volcomēheit en wal
na te volghē mit openē ghelouē. op dat
se die oghen der gheenue die oerleue van
hillicheit prafeten ontsichlic maecten.

Niet om wt dustanet oersake gaf meis-
ter gheerd sine hofstede mitte hufen daer
op ghemert toe eente woninghe der iō-
feren en weduen gode willen dienen in
auisheit. **N**iet sine boeke die hy veel had-
de gaf hy herē florens en herē iohan vā
der goude in sulker voerwēde datter alto-
es die soldē wesen om die boeke te bewa-
ren. op dat alser een aflyuich worde dat
dan die ander twee ene andere koren in
die stede des dode. en hy wolde dat se mil-
de soldē wesen den andere die boeke te
lenen. **E**n hy meester gheerd hadde som-
ghē redelen tesamē ghebontē. daer hy sine

sunde en ghebrekē ghetokēt hadde ghebrē
 dende strengelike sijnē discipule dat se
 die nae sijne doot vberne soldē dat se de
 den al misghede dē somighe dese vber
 ninghe hopende en betruwede dat se in
 desen cadelen gheuontē solde hebbe vele
 opēbaringhe meester gheate vā gode
 gheuoit. En mach schien dat hy niet
 glouoes en schene oec nae der doot en
 wolde hy niet dat se totter mēsche kamf
 se quame. Hier om alreweghe alle de
 uote vgarunghe priesterē clerke ende
 susterē bekent men dat se dē ierste oorspog
ghenome hier wt ghenome hebbe ende
 sijn dwer almanien seer vbreidet. Dese deuo
 te forme der ynigher oefeninghe ouerdra
 ghede mitter apostole leue en dese mensche
 der nyer deuogē die deuote susterē in den
 huse master gheertes toe deunter nae der
 manare hē moghelic volcomelic nauol
 ghede en laten niet af vmits dē arbeide
 oerrehande spynende en weuende hem
 en den andere die noetdrufte des leues en
 der spisen te weuen. Wat een leuendich
 exempel der dieper oetmoedich eynge
 ner steuinghe inwēdigher ynichat en
 waerre hullichat toene se ouer altlant

de beghynne en deuoten susteren waer af doer
dese prouinc alle vngaderinghe der deuoter
susteren cloestere en vngaderinghe hebbē ghe-
nomē een beghinlic oersprong der hilligh
obseruācen discipline en uerichat. **H**e en
pleghē niet vā der uerichat des gheestes en
guedē oefeninghe onder de arbeit op te hol-
de. mer die gheerde onser lieuer vrouwe vā
de hillighe gheest vā der ewigher wijsheit.
die seuen psalme en die vigilie en der ghe-
lijc pleghē se in duetscher talen nae meester
gheertes ouersettinghe tesamē arbeidēte
deuotelike te lesen en sond' o'vuloedinghe cal-
linghe deuotelike te beden. **A**ls dan in alre
hāde steden en dorpen vele puesters kerke
sonferē weduen mans en vrouwe om myne
des hemelsche vaderlandes olders brueders
maghe en uende denode erfnisse besittin-
ghe en alle dinghe die se in der werlt had-
de seer willichlike achterliete en o'sen herē
ihū xpō voer hē armē arm ghewordē in wa-
ere ghehoersaemheit amscheit en armoede nae
manier der brueders en susteren der deuoter
vngaderinghe toe deuenter wt heere herre
ewelike begherde te dienen. die māne der
doechde doe ter tijt vol vā gode die discipelen
werē meester gheertes groet. stichtede ve-
le woninghe in velen steden en arbeiden

sochtuoldelike vele mensche vā guede wille
 die mans alleen en die ionfere en weduen
 des ghelijcs bysond daer in te vgaedere. En
 somich vā desen deuoten vgaedinghe yffer
 naemaels v̄wandelt in die derde oerte en
 reghel sūte fr̄casius, en naemaels in nō
 nen en regule sūte augustin' des bystons
 die ierst waren vā der derde reghel. behalue
 die vele vgaedinghe der puestere en clerche
 en deuoter susterē naeder wyse der iester vā
 ders sond' enighe yfesside reghel in waerre
 ghehoersaheit oetmoedich' simpelheit der
 unighe eyghens guedes en aenschheit in die
 reghel xiiij der mynen gode trauwelic dienēde.

Als dan die deuoten puesters en clercken
 in heer florens huus toe deuenter tefamē wo
 nede, en oec somighe susterē in maester gheer
 des huus sond' eyghenscap int ghemeyn le
 uende en gode oere schepper trauwelic dienē
 de. soe waren somighe bueders vā der bidde
 der oerden ouertreders oere regule en pro
 fessien die oer hillighe lauē sond' unighe dat
 se int ghemeyn leuede op ebaerlic an te uech
 ten en heymelic te straffen niet op en hieldē.
 en datter vā der kecke godes in de dementie
 laersten v̄woyde en v̄bāner waer arbeiden
 se mit velen reden te bewisen. Als dat maester

Brouwerij van de ...

2014

gheerd groet een man seer wal gheleert in
allen gheestelike en werltlike konste hoer
de soe clam by toe de uenter op de predick
soel en bestruffde se opelic vā op ebnarre
valscheit en quad wighesprokene a dwalim
ghe en toende se te wesen pdikers vā valscheit
leringhe. proeuede mitte auctoriteet der en
angely en der apostole mit oer laie en wan
deringhe naughtent vā der kerke godes en
weer wed proeuet mer vā beghin der kers
te hat tot vier tijt toe altoes gheloude en
ghepresen en waerachtelic weer een laie
der euagelien en apostole. noch mit die de
meine noch enighe andere gheestelike of
godlike redte oer louelike en gode anghe
nome wā deringhe bestraffen als se val
schelike ghepredicket hadde. mer altoes
seer opelike en wtlike ghelouet en ghe
presen hadde. **N**er vmits der demanen
werde wed proeuet die bachers die brue
ders vā vren gheeste gheioemt werden.
daer om wat se ene sondlinghe secte en on
gheloue hadde mit achte artikelen seer dwa
elachtich de gheloue en kersteliker larin
ghe seer en teghe daer by sond wighespro
ke. waer om se mit rechte vā der inligher
kerke sin vdoemt. **N**er dese voersechde

ad nram.
De hēre

puesters en clerckē en sin noch bochters
 noch lollerts of en hebbē dat ye ghewoest.
 of en hebbē ye in hē enighe secte der ongheloue
 in hē ghehadt. mer hebbē altoes
 naeschinghe der rechte puesterlic ende
 clerckic ghelouet en leuē niet bidde mer
 mit oere handē arbeide als die manier
 des leuē wt autoritet des papes demēs
 vā puesterē en clerckē te beware opelike
 besaue wort. Mer vmits der demētine
 wort wedproeuet die staet sonigher woue
 die bynae als in vwoetheit des herte ghe
 bracht disputere en predike vā der ho
 gher vneuldich en vā den godlike we
 sen. en vbringhē teghē die artikelē des
 hylliche ghelouē en teghē die kerckelike
 sacramēten twiulinghe en vele sinpale
 mensche lier in beuueghere bringhē sy se
 in velen diualinghē. en doen oec veel an
 dere punten onder de deffel der hyllicheit
 die groet perikel der siek voerbarē.
 Soetane beghinē te wesen en tesamen
 te wonē wort v boden. die wy oec mit
 rechte vvolghe en wederproeue. want se
 woerdich sin der vvolghinghe. Mer dese sus
 tere sin deuot. vā welkē in der seluer de
 meenen wort voer ghesecht. Mer vmits

ad iacobū
in deare

En de qbus
ta ex de tel
domibz

den voerfechde woerde en meynen noch en den-
 ken niet weat dat somighe vrouwe wesen
 die wt beloned' otholdinghe of oer niet be-
 louet eerbaelic in oere woninghe omghin-
 ghe om penitēcie te doen en den here der
 woerde in de gheeste der oetmoedichheit
 dienē. dat is hē gheoerlouet. als hem die
 here ingheeste sal. **V**oert die pauwe io-
 hānes die twee en twintichste scrijuet totte
 bisscop der kerke vā smesborch ond' ande-
 re woerde aldus. **D**ine bruederlike brueue
 voer ons en ofen bruedere ghelesen in hiel
 den te wesen in dinē stichte en in velen
 lande vā almanien vrouwe ghemeynli-
 keghenoemt in seer grote ghetale van
 eerbare stete bynae de ghetale vā twee
 hondert dusent bouēgaende. die de name
 des here niet ydel otfanghede. een oet-
 moedich en eerbaer habye sale nochtāt
 een habye hietē draghe. en voerbaren
 de guede werke der woerde en der gueder
 werke en den vleischelike onreynicheitē
 vsaket. beware se de brudegom der heel-
 heit en der cuiſcheit ewighe otholdinghe.
 en sin ghehoersam de eerbare vmanin-
 ghe en ghebode oere platen. welker so-
 mighe tesame in ene den selue huise tot

A beghine

meerre bewaighē der ondingher tusschē
 wonen niet te nym noch tū mitte leuen
 wāderinghe en zeden sin se vliach te soeyen
 in benedictien dat se mit velen vruchten
 moghē vgrāde in dē ouerste. **N**er als du
 in dē voersechde brieuē hebste mede ghe
 screuē soe sinter somighe platen en re
 geres der kerke vā alre hāde stuchten
 die niet ondscheidende tusschē gheē en
 vkuēde leuē en dat hoer niet wtwan
 nēd vā den haue wt oersake der nyer in
 settinghe in dē claretinen soe wal die
 vrouwe die louelic leuē als die vkuēden
 mit eenre sentēcien slaende vwerpe se se
 al sond onderscheit en vdoemē mit onbe
 scheydener penē. **H**ier om willen wy dat den
 ghenē die gheen onderscheit en hebbē tuf
 schen mustāne ysonen dat he die toeganc
 in anre der sielē mitter hulpe godes wer
 de bestoppet en vmits der apostelscher
 macht onderscheidē en vclaren wy die wy
 ue die dē toepade der doechde ingaende
 mit vdiēnste des leues wvstortē die sal
 uinghe der doechde. en oer die beslotene
 vrouwe vā gheproefde leuē en wāderin
 ghe mitter sentēcien der voersechde
 insettinghe niet ghemeyne en werden

ⁱⁿ
 De staten mo
 ches. In de
 gbusen etc

noch en sullē mit oerre strenghtich^t werde
gheslaghē. nae dien dat se mitte apostelsche
gonsten sin te vheffen. Waer om wy stren
ghelike vbiēden dat hē niemāt onder den
schijn deser saluer insectinghe enichsins en
vsture of en moye. mer dat hy hē oere ghe
woenlike habit laet draghē en als se
pleghē te doen in oere rustelich^t late leuen.
Op dat se den hēre der doechde die een rechtich
ter is en mochtich in dien daghe te bewa
ren eens peggelics guede werke vmit s
reynicheit des leuens noddlike dienēde ver
dienē moghē te vraghē dat loen der ewi
gher salicheit. dat nu de beghinnēde wort
belouet. mer de volherdēde in der volle
brēghinghe wort gheghēue. Hier om ghe
nē mensche en ist enichsins dese onse scrift
te breke of mit vmerelic koenheit daer te
ghē te doen. ¶ Wy sien oec dat ghene recht
ten noch oec die clemētinen vbiēden puef
ters en clerckē of lek en. noch oec die vrou
wen vā den anderē nochtā vshēyde. nae
der apostelē manier sond' enighe dwalin
ghe beuonde. tesamē te wesen en te leuē.
en in enēhuse tesamē te wonen. nae dien
dat die natuer daer toe gheneigher is. wat
die mēsche is een ghesellie edel diere. en

gheoorleft

158

158

Die ee toeherder daer toe. wāt as bet er
 tesamē te wesen dan een alleen. en die kers
 telike gheestelich^t mede vblidet hē alreme
 est. wāt alle die ghelouede werē tesamē.
 Och of dese biddēde monikē saghe in oer
 eyghene oerde. en kundichde oere bueders
 dat alle die ghene oerre oerden die eyghen
 guer hebbe sin in de staet der vdoemnisse.
 en en opstontē niet teghe die sumpelē scape
 xpi tesamē leuēde mit oere handē arbeidēde
 die amscheit ondinghe bewarēde. vā den
 strackē der werlt hē otholdende. oere pla
 ten onderdanich wesenē. die werstapē der
 gheesteliker mēschē alleen mētē name en
 habite schuwēde. vā den wilden en weeli
 ghē bueders die oer reghel niet en bewarē
 vlyende. alleen de begheerte oerscheppers
 anhāghende. wellie psonen god die here in
 desen hillinghē leuē beware en bescherme.
Vā desen ghemeyne leuē sin oer bullen
der pawesen. als ten ierste des pawes eu
gennus des vierde soe ghenoeint. daer nae
des pawes gregorius des elften. daer nae
des pawes sirus des vierde. en oer ene bul
le here frederic vā blankēhem bisscop toe
verreht. Van eyne broed der oerde hēmitē suite
 Aug^hstijde meist^{er} geerd bestrafte en verban.

688

151

Dier en tusschē opstont een nye terminat
rius vā cāpen en zwolle vā der bidde
der oerden een brueder der heren iuan sūte au
gustin? bartholomeus ghehietē. die mit
meister gheerd groet enē sondinghe stuyt
angrende; heeft sich vmeten opekkie te pre
diken sine sermone en der waerre leringhe
heel cōmme. Wat die haetsche want alre
frueder die dunel ansiente dat volc wt meis
ter gheertes pdikinghe vā oervo boesheit
en vā oere quade wēghē totte waeracht
ghē en leuende gode wt heelle herte bekwat
soe arbade hy doer sin alre bedienstighē or
ghele als brueder bartholomeus voersede
ten heteric der valscher leringhe te sen en.
Wā welkē hederic doe se ierst opghinghe
sareef meister gheerd totte pastoor van
zwolle, onder ander woerde aldus sprekēde.
Heer vernere ic doe ic te kennē dat een brue
der bartholomeus ghehietē vā der oerden
sūte augustin? een nye terminarius toe
cāpen gheset. die of vier sermone daer ghe
den heeft ouerdraghede mitter maniere
der vyer gheeste. vmer hy noemt en vho
ghet duske die vyer gheeste, en mediker
teghē die penitēcie; en gaet bouen alle v
standelike en ghepernselike dinghe. v̄ghe

buket voelre onnuter woerde en dwalighe
 almen seche en seche dat hy niet en doet.
 en hy gaet mitte ander in touernen en ar
 ghet he die yuenschap der groer en en be
 nispet niemāt. Niet en is scadeliker dan
 seer hoghe dinghe te p̄diken en tē wech
 daer toe niet te leren. Als een doer der ket
 teren die hoghe dinghe godes willen te
 schouwe sond voer gaende reminghe die
 nae sūte dyonisijs woerde in verbayhe
 sal vā tē onpuren. Dese bartholomeus
 seche oec. Die guede en volcomēman en
 sal niet ingaen in die woestine. wāt dat
 leue der heremiten en is niet volcomē.
 en xpus wādinghe en heeft niet ghe
 weest in der woestine. In soe wat god
 is vā nature dat werde my vā grae. en
 dat die penitēcie sal godelic wesen en dat
 tē leue des volcomēne mensche sal fundr
 erit wesen opt heel niet. Dese en deser ghe
 lye is my ghescreue dat hy prediket. ic voer
 boetscappe in desen wolf tot u comende.
 Mer die religiosen en hebbe ghene p̄uile
 legien te p̄diken behalue als se die curat
 wil toelate. alsoe dat hy se mach toelate
 of niet. Alsoe dunket my dat die meesters
 in tē rechte segghe. In dat ghy oen toelate

wilt soe p̄dike hy tē volke oer fundē en̄ ghe
briekē en̄ xpm̄ den wech des hemelschē u
kes. hy bedide dat euāgely nae tē levers
en̄ achtelate die onbegripelike ding he.
Ic wolden gheern hemyelic hoerē mit
enē notarius en̄ tughē op dat wy oen be
gripē mochte in sinē dwalendē woerde. ende
dat hy alsoe vā synre p̄dicacien wtghe
sloten worde. op dat die duuel om̄is hē
niet en̄ glouerde. **A**ls dan die voerscechte
bued̄ bartholomeus vā dordrecht niet
op en̄ hiele vele dwalende woerde kette
rie en̄ v̄kerde ydele woerde der euāgelie
en̄ apostelscher leringhe. opelike tē p̄di
ken. meester gheerd groet mitter mynē
godes ongestekē besorghede dat hy in den
hof vā vtrechte ghedighet wart. daer si
nē voerworpene p̄uten in een seker tē
mijn te āwoerde. Als hy in tē seluē termijn
seluer opēbaerde v̄saliēde hy bynae alle
p̄uten die hē opghelecht worde en̄ voer
worpē vā welke oer tuchnisse ghenoech
was mitter eede dat hy se ye ghepredicaet
hadde. Waer om die vicarius in gheeste
like dinghe des bisscops vā vtrechte wt
rade der wiser in tē rechte ouerdroech en̄
kundiche dat die voerscechte bued̄ bar

notarie
A

tholomeus in sinne eyghenre psonen toe
 capen en toe zwolle solke op de predikestool
 gaen en alle pūten die he voerwone we
 ten opeldie wedroepē segghēde dat hy die
 pūten niet ghesecht en hadde beuelede ene
 nauwer onsoekinghe herē florens de bisscop
 vā utrecht. Daer op meester gheerd soer
 qualikē te passe was sochvoldich die
 selue bisscop en prince des volkes en der dert
 scap mit stadighē brieuē dusanen dincti
 de kerstelikē ghelouē anwoerēde te open
 bare en vstaen te doen. Wen hy onder ande
 re pūten hadt de perikelē der selē toehul
 pe te comē. op dat hy als een waerachtich
 vicarius xpi een herte der scapē een guet
 waker in vmeringhe des ghelouē en be
 schermīghe der kerckē de staf des hertes
 teghē die laghē der mande oprechtē en
 by oer wakēde en een strenghe onsoekin
 ghe in de voerscechtē pūten te doen om
 gheens bede loen of yemāts indinghe
 dat achter te setten. op dat hy de onghelēc
 de voss dat lelike veest vā menigher hāde
 dremichheit betuchtighet loghenachtich
 sindich enē openbare anwechter des ghe
 louē de valschen pōiker vā ketteren sus
 peet. desen bried bartholomeus niet

meer toe en liete te p̄diken mer solde wt sine
sachte ghelike v̄dine. Op dat die kerste ghe
loue vā dē valsche p̄phete niet v̄wonne en laghe.
op dat die v̄woetheit der leken mēschē die
dierstap wal leude als v̄drucket bouēghighe.
op datet niet onghewalike en bleue dat se
in desen arbode teghē die kerlike machte en
vyheit der kerke. Hier om nae behoerliker
v̄hoeringhe deser sake we ghebode des bisscop
vā utrecht wart dese brued' bartholomeus
andwerf tottē houe vā utrecht ghedaghet.
en hy arbode dē termin sine opēbaringhe
mit somighe vā dē inde vā cāpen sine bescher
mers voer te comē. ōsiende hē in meist' er
gheertes teghewoerdich' te opēbaren. Als
dat henricus wilsem, doe een schepen toe cā
pen en naemads een p̄fessyt brued' toe win
desen heymelic v̄nam, soe boetscapte hy
dat meester gheerde toe deueter. Et meester
gheerd weter m̄nen godes ontstekingē alst
nu vespertij was steech hy op enē waghē
en al die nacht versende quā hy des moighes
toe utrecht ouer tien milen wegges. Als
dat die wederfakē hoerde worte se v̄uere en
nae dē ghebode des bisscops opēbaerden se
int gherichte in meester gheertes teghewoer
dicheit. Waer meester gheerd woerde ende

werckie der tughe vā ouerſele teghē brued
 bartholomeus behoerlike examiniert voert
 brenghede. beghaerden mit recht vā kate hem
 ven vwonne te vdwane. Welke als ſeyvlucke
 ke examiniert weren. alſer voertmeer gheen
 ſtede en was te otulyen. ten laqſten die rich
 ter wt rade en conſent der meſters in de recht
 ten gheuede die entelike ſentēte. ſechde oen
 te wesen als ene ketter. In wes tyecken hy twee
 ſtucke wandes vā andere verwen een voer
 en dat and' achter hē op ſyn ouerſte cleet ghe
 boert opebaerlike an te naven. Als die raet
 en borghers vā cāpen deſe cofuſie en ſaunde
 dweerdelike vdroghē. ſoe moreden ſe meif
 ter gheerdes vuentē en gūners mit dwin
 ghe en laſter. en begonne ſomighē wt oort
 ſtae te vdrue. Onder welke waert die deuote
 ſchoelmeſter vā cāpen wernerus keyncamp
 vā lochem. naemaels die ierſte prior vā wri
 deſem. om xpm en waachar des verbee ghe
 louē opelike weghelept mit vele laſters.
 Waer om die borghers vā cāpen nae meif
 ter gheerdes yphae ſin ſeer ſwaalig gheſla
 ghē. Hier om ter tijt dat meifſter ghead le
 uede en doſte niemāt vā der bidtend oerde
 noch yemat anders vā wat machē of dig
 niteet hy was voertan teghē dat hillighe

leue en waderinghe der priestere en denken
 of sustere der nyer vgaeringhe opelike te
 pdiken of te segghe behalue machstien
 int heymelic nae maniere der blasens slan
 ghe daer se niet onseghē ontdeet te werde
 dat leue berispede te bespote. **M**er die van
 aipen oere hate teghe meester gheerd toene
 de vromē dat niemāde en solde gheoerlouet
 wesen te pdiken dan alleen de praesters.
Waer om hy opheng die orghete te pdiken
 sendende ene boden totte pawes op dat sijn
 te psonen gheoerlouet weer te pdiken. mer
 eer die bode wedquam soe eynde hy sijn le
 ue. **I**n der tijt dat hy ophielt te pdiken ouer
 sette hy die ghete onser lieuer vrouwe die
 seuen psalme vā pentēaen en die vnglie
 witen latine in duietsche. toedwende tot som
 ghe sware psalmē war glosen om se lichte
 liker te vstaen. **H**y hadde oec die ghewoen
 te duche des daghes hē gode te bere te offerē.
 waer af hy op ene tijt sayelike bedaghe
 de en he selue berispede dat hy hē op dien
 dach niet dan tien werf en hadde gode ghe
 offert. **Vā meist ghere groet sicte en tode**

Als dan die eerweerdighe man meester
 gheerd die grote gode en te deuote me
 sche seer anghenaem bynae dat hele stichte
 vā vtrecht en die lande daer omelang mit

sijne buergher p̄dikinghe en̄ mitē water
 der saligher wijsheit mit woerde en̄ exēpēle
 en̄ mit velen guede werke der wechē hadde
 natghemaect vluchtet en̄ ontfecte, alsoe
 dat in velen steden p̄esters derchē ionferen
 weduen en̄ leken sine voetstapē en̄ leringhe
 anhanghede tottē ghemeyne leue en̄
 toeter apostelscher wāderinghe mit alre be-
 gheerte oerre p̄ersten seer blanghede en̄ wt
 sijne p̄dicaen veel vruchte voertqua, wat
 veel hengherē hē an sine wāderinghe nauol-
 ghede die werlt vsakende en̄ oere begheerte.
 soe gheschiede in dien lande alre meest
 toe deuenter sware sterfte der pestilenen in
 de iaer ons herē dusent dachodert en̄ vier-
 en̄ tachtentich. Doe was daer een deuot
 derck labertus stuerma ghenoeint mees-
 ter gheerde anhanghede, als hy hoerde de
 sieck te wesen vā deser siecken soe gheng hy
 toe hē oen te vanden. En̄ wāt hy kundich
 was in der konst der medianē soe wart hy
 seer ghebede sine truwē vrent toe bedde
 ligghe de wt gracen der troestinghe en̄ ghe-
 sonmakighe te visiteren. Welkē hy die
 waldade der goddiestich en̄ barmherticheit
 in sulker noet te toene niet en̄ weygherde,
 alre meest wāt hy rijk was en̄ hadde sijn

testamēt nae meester gheestes mede ordini-
ert en om een nye reguliers doester cort es
te beghinne ene sūme vā sekerē ghelde milde
like gheschicket en beset. Als dan die deuote
drake xij meester gheerd sine pulc betast
hadde soe gheuoelde hy althāt dat venijn
der pestilēcen doer die nēden en zenen sijn
re vinghete inwert helbē ghetoghē en doer
sine arme hent totter borst en totte mayte
crupende doer gaen. Als hy dan alle ding he
daer hy om ghecomē was gheschicket hadde
en weder in sijn hoes ghecomē was soe nep
hy alle die deuoten vaders heer florens en
die andere priesters en brueders der orde
ringhe toe deueter tot hē en voer sechde
hē die othbindinghe sijns lichaes te ghenake
en dat hy cort es onbōndē solde werde. wat
hy dē woelike venijn in hē crupende niet we-
der staen sekerlic bekende. Als se dat hoerde
en saghe soe wordē alle seer bedrouet en vā
ghewonced herte begonnē se mit saeyeli-
kē suchtinghē en dā ghē tē seluē meester
te bidde segghede. **O** alre liefste meester o al-
re trouweste vadē en beschermer. wat sullen wy
hier nae doen. waer sullen wy in dijntre afwe-
singhe toevlyen. Nu sal alle deuocae deses
onfes landes die by dinē leuē onder die vlo-

moghe

ghele dinnre bescherminghe began te blopen
 en weder leuedich ware dy steruende mede
 sterne. En yeghelic sal in sine werch doen
 by ghecome is nu wederkare. als wy teghes
 die wed' ons opstaen ghenē beschermet
 en voerrechtter en hebbe. Dese bidde mo
 niken sullē ons mit oere vkuade sermone we
 de lande vdrine en sullē arbade mit vden on
 rechtē te moyen. alser nuomat en is die die
 monde der quaetsprekers bestope en vrom
 ne. Tot wen sullē alle deuote mēsche vā be
 den kūnen. vmits dinnre leringhe vā der ydel
 hat der werlt tot die begheerte eens betere
 leues bekuert vā deser vien voer an niet
 en hulpe soeke. Sal hier om yet vgaen die
 grote menichte der deuoter mensche in deser
 haester oeffeninghe onses vaders en patro
 ens. O eerwerdighe vad' en alre beste vader
 wat niet gheue ghy ons in soe groter be
 nauwighe. Als die man godes hoerde in
 ghegh eester vā de hylighe gheeste gaf
 by de saeyende en droeuighe alsoe dāne
 atwoerde. Myn alre lieueste brueders en
 wile ghenē anre hebbe. noch in herte en
 ontfye hē. Ghy sult wal bliue in desen guete
 leue en hylighe wāderinghe die ghy begō
 nē hebt. Wat god en sal niet ghehenghe

771
Dit dem guet in sinē name deuotelic begō
nē laten te vgaen. mer hi sale doen wassen
en sale seer inmaichuoldighe in seer vrucht
bare en grote vruchte sinre kerke tot sa
licher veelre siele. Mer ic sal in daer beter
wesen dan hier. wat ic sal in rosen vā den
hemel in iuwē schoten nedersente. Nochtā
sominighe vā in sille ene approbierte oerde
vā der kerke annemē. tot welke alle de
uoten vā beyden künen in alle oere noden
enē sekerē toeganc sille hebbē. om met
hulpe en bescherminghe te ontfanghe. En
se sille alle deuote ysonen vā beyde künen
in oere doestere en vgaeringhe dat g he
mone en apostelsche louē bewaerdē. ente
oec guetwillighe mensche in der werlt wā
drende in alre mōnen guetdielec ofsan
ghe menschelic tracteren in oere noden hē
toe hulpe te comē. in oere tegheheide be
scherme en nae oere machte se en oere tyt
like en gheestelike guede als hē selue en
oere eghene guede trauelic beschermē en
vordere. Om deser sake wille bidde ic in alle
en enē yeghelike bysond. en ic beudele in vā
godes weghē. dat ghy nae mijnre doot
als ghy verst künen soetane doester tyme
ren en soetane bructers daer in setten. die
dese dinghe en der ghelyc of oec meerre

mit willighe en berade wille wille volbre
 gheop dar alle deuoten en gheestelike me
 sche ouer al dit lant ond den scone oerre
 vloghede sekerlic moghe schulen en allen
 anet der anwallend quade afghenomen
 de here alre dochte sond yemats weder
 sprekē en behindere truuelic moghe die
 ne. Als se dit hoerde soe wart oer gheest
 wed leuedich in den here en mit desen
 woerde en seer guede belofnissen sin se
 seer ghetwestet en beuolen he en dit cley
 ne begonne guet oerre deuotaen de ouer
 ten insiente alre dinghe mit stedighe ghe
 bede. En wat hy he beuole hadde dat die
 sonighe een approbierde oerde anneme
 solde soe vroghede se sonnuoldeke wat
 oerde se anneme solde watter luttel oerde
 va der reformaaen in dien lande weren.
 En hy niet he die oerde der regulier cano
 niken an te nemē wat se byna ene yeghe
 like wal bequaem waer die gode in eenre
 religien diene woldē in dier stede die god
 daer we vkiezet wat se en schijnt niet veel
 va iuwer deser deuoter waderinghe ond
 scheidē behalue dat die daer in pffessiet
 sin beware wt lofnisse dat ghy bewaatt
 sond lofnisse als die myne en die drie sub

staac pūten der oerden. Noch ghy priesters
en clerckē noch oeruwe susterē en sullen
venot in u gheselschap ofsinghē. die die
cuyscher dāringhe eyghens guedes en
gh'ehoersāheit en bouē al die mīne al
ist dāth by die niet hoedlike en louet ver
smaet te beware. en mīte handē v'smaet
te arbeit. Als dan die truwe en wase kne
che godes master gheerd voelde dat eyn
de sijne daghe te ghenakē als mīte
gh'emeyne sterflicheit gheslaghē. soe
eysschere by die salighe wechspise en by
ontfeng se. Woertan die plage des herē
v'duldelike v'dinghē en wed'sp'ac niet
mīte wāworenē gheghesle te werde. op
dat by dē toern des almechtighē richters
soe pecl te sterckier mochte v'sachē. woe
veel oetmoedigh en willigher dese te
gh'ewoerdighe ghesse v'droeghe. Hier
om hē ghebelike dē godlike wille ouer
gheueē en der ouerster schidinghe hē
ond'werpēd beual truwelic dē herē sine
stryc. aldus toe dē brueders by hē staende
wrtelic sprekēd. Hier ic werde ghewoepē
vā den herē. en die tye mīne ontbindin
ghe naket. Augustin en b'nardus doppe
voer der toren. ic en mach niet voer by

gaen de termijn vā gode gheset. Ic werde
ghedwonghē mitte andere sterflike mē
sche te betale die schult des vlesches. God
moet mine wtganc beschermē. die gheest
wā der toete here die oen ghemaect heeft.
Die eerte bederke dat licham vā der eerde
ghenomē niet langhe daer bliuēd. God
ghaue my ruste te vintē nae der doot. om
wes mine wille ic ghearbeit. ghescreuē
en gheprediket heb. Dijn discipelē wordē
seer bedroeft. en diep v'suchende sechde
se. Wat sulle wy nu voertan doen. ende
wie sal ons voertmeer ondunsel en lere.
Du hebste onse vad' en beschermmer ghe
weest. en hebste ons toete here ghet o
ghe. Nu sulle onse wed'saken v'bliden.
en die werclike mēsche sulle ons bespo
ten segghēde. Dese en hebbē ghenē leuē
man noch princen. daer om sulle se haef
telic toe niere gaen. Ist sake dat se by
dine leuē koen werten ons te bespoete
en te v'maledien. wat sulle se daen nae
dine dote. Dijn ghebet gheschye voer
ons. en doe haetelic hulpe dine achter
ghelatenē soons. We dine mēde hebbē
wy ons begonmē te betere. helpē dat
wy volherde moghē. Als die goddienst

ghe en barmhertighe meester sach die herte
sinne discipule vā sine o scheyde swaerlic
bedroeft. soe voertbrachte hy een guedae
ren troestinghe segghede. **A**lx lieuesten
hebbet betruwe in de here. en en ontsiet
niet die werclike mensche teghe in onnut
telic callende. **D**raet vastelic in de hiltighe
opsette. die here sal mit wesen in deser se
de. **W**at die mensche en sals ghene machte
hebbe te vnielen. dat god opgheset heeft
te doen. **D**oe vroe als ic come totte here.
hope ic dat ic in bloeme vā de hemel ne
derwerpe sal. dat ghy graae gheuolen
sult. en vrinche doen sult in der werke. **I**c
beude in alle gode en sine hiltighe. **E**n siet
heer florens mijn gheminde discipel sal
in paer en vatoer wesen. oen sult ghy
in mijnre steden hebbe. oen hoer en nae
sine vade wesen he ghehoersam. **I**c en be
kene ghene he ghelike dien ic soe seer be
truwe. wen ghy als ene vad monen ende
even sult. **A**lsoe guedaelic troeste hy sine
discipule die mit groter droefnisse bevan
ghe weren. loue die hulpe gods he se
kerlic toecomede. **W**elke discipule hy noch
golt noch siluer en liet toe testamēt. mer
boeke der hiltighe scrift en arme dedere
en somighe andere snote dinghe en olte

luesinde in een toylken der werlt ofmaenst
 se en om lichteliker dat uke godes te ver
 ghe. **D**oe quamē oer tot hē somighe deu
 te schoelers. mitter siende der pestleken ghesa
 ghe. begherēde tot salicheit oere siele enighe
 salighe vmaninghe vā hē te hoere. **T**ot wen
 hy goddijstelijke sprac. **I**st dat ghy enē gue
 de willen hebt altoes gode te diene. soe mo
 ghe ghy sekerlic steruen. **A**lle leuen die ghy
 gheleert hebbe sulle in gheriket werden
 als dat pater noster. om der goed andacht
 willen die ghy tot gode in de studiere hadde.
Als die die ionghe hoerde. sin se ghetwef
 tet. en wed'kerende toe oere herberg hē
 stouē se in goed' belijnghe. beudede gode
 en sine enghelē oere siele mitte bloede xpi
 vloqt. **H**ier om nae der hoedijst der opne
 mighe onser lieuer vrouwe marie altoes
 ionser. als nu sūte beruēt dach v'scheen. soe
 is die deuote pater meester gheed. wt
 sond'lingher deuoaen die had toe siute he
 beruēt. als die sone ten anende daelē tuf
 sche der vijster en sester vren opgaf hy go
 de sine siele. bescheunt mitte sacramēten
 der lilligher kerke. duerbet vā gheloue.
 en daer mit velen doechte. in de waer ons
 here dusent duelodert en lxxxij. in der

111
tijt des seften paves vrban en des eerweerdighe
heir florens vā weinichouē byscops toe
vrechtē. **A**ls dan dat die enighe gheruchte
sijns doods onder dat volc quā, soe vgaederde
vele gueder mēsche om te begaen die begher
nisse soe mynlike en gode deuote mans en
meisters. Die gheestelike bauerers en suste
re wistortede goddiestaghe trane, betalede
die schult der mēscheliker begrauighe mit
ghebede en celebringhe der missen. En als
al dat kerckelike ambocht truwelic volle
brachte was, soe is sijn lichā ghedraghe
toeter kerke onser lieuer vrouwe marie,
daer eerweerdelike begrauē wart. daer
hy stadelic dat woert godes mit leuedigh
stemmen plach te pūken. **B**y dier tijt als
die eerweerdighe meester gheerd groet toe
deueter starf, soe stont een toe zuphen
op de pūkestuel pūkende, en hē vbliden
de vā der doot soedane mans, seechde hy
de volke. **I**c vtelte in nye gheruchte, **M**er
ter gheerd die omlopede, doer die lande en
brachte die mēsche in dwalinghe is ghe
storue. **A**ls hy dat ghesicht hadde, soe wel
hy alchates neder en wart onmachtich
sijnre ledē en wart vā de anderē hen ghe
draghe. **M**ester wilhelme vā saluanilla

was
A

sangher vā parijs artindpaken vā brabat een
 groet leert in der godliker scrift seer eerwer-
 delike vā meester gheerd voelende scrivet
 aldus vā hē. Vā saligher ghehoednisse
 meester gheert toeghenoemt groet is salich-
 like ghewāder totte hēre. **En** hy voerwaer was
 groet. wāt in allen veyen kunste natuer-
 like zedelike gheestelike en werldlike rech-
 ten en godlike scriften en was gheen ander
 in desen lande. Hy was vā soe groter luttich-
 en stichtich in dodinghe sijnis vleisches in
 vsakinghe der tijcliker dinghe in vsmae-
 nisse der werlt in bruedliker liefste tot alle
 in begheerte der siele salicheit in vlticheit
 te pōnken in vsakinghe en vdoeming he-
 der sūde in de ketters hē teghe te setten
 in vvolghinghe nae de gheestelike rechte
 die priesters die byslapetsche hadde in te
 behuere mans en vrouwe nae der werlt
 leuede tot enē gheestelike leue in truhēit
 tot ofen hēre de pawes vrbā den sesten
 soe dat veel dusent psonen tughede ghe-
 loeflike dar se gheloeftē oen niet mynre
 te wesen in den voersechte doechde dan
 in den voersechte kunsten **Van hēre flores**
 den ierste rector en pater der verguoderighen
 puestere ende clerken toe deventer.

1171

His nu vā saligher memoiren meester
gheerd begrauē was en in de mede
godes rustede die deuote pater heer
florens die iaste rectoer en insetter der vgrade
ringhe der clerckē toe denēter. doe ter tyt al
re deuoter mēschē alle des landes een vader
en patroen mitte pūesterē en clerckē syns
huyses en mit anderē wysen en deuote man
vmits meester gheerde wilheer wotte weghe
der waechheit ghebracht. als heer iohan ten
gronde heer iohan brinckering heer heint
clinghebile vā huyarou henric wilsem vā
cāyen bertold ten hane vā zwolle albert
en dawes dieper brueders en oere moeder
aleyd heer lubbert ten busche heer gheerd
vā zutphen en herē amilien vā by bu
renen de anderē brueders. soe was dese deu
te pater en pūester meester florens een vica
rius der kerckē toe denēter. en was vmits der
pūtaen meester gheerdes en hulpe der god
liker gracie bekiert. wes hy een oetmoedich
hoere ghewordē was vlich in allen dū
ghe sūn naeuolgher te werde. en die salighe
wde dābeclie ontfanghede nūdene als sine
alre liefften vad en ene wōner sijner salichē
en eerdene alre weghe alst betāende mit
seer groter weerdichē. waer om hy wedōme

vā hē onder sinē anderē discipelē mee oden-
 de ghemynnet te werde en voer die anderē ghe-
 paset te werde om eer beehat en sachar
 willen sijnre zeden welke hy vaert was ende
 gheesteliker schein. Hy was gheboore vā der
 stat leyden vā dē gheslachte des eedē ion-
 kers vā arkel in dē eynde vā hollat gheleghe
 due nulen vā der stat utrecht. Sijn vader na-
 diuinus ghehoete was vā gheruchte seer wal
 bekent onde dē sinē vā tijckē guet en rijc-
 domē nae sinē state wal vaert. Welke sinen
 soen florens toe studiu vā prage trekkende
 gaf hē guetere volbert en hulpe. wāt doe
 ter tijt was toe prage een groet ghepruile
 giet studiu en oere veel desen nederlande
 toghe daer. Hy wāt haestlic een guet me-
 ister in dē kunste die claer was vā vstande
 in te lere was hy vltich wāter onder dē clere
 he goddienstich toe sinē huysghenote eer-
 weadich totte meisters. Als hy meester gheer-
 des gheruchte hoede soe achterker hy sijn va-
 derlant en is ghewordē sijn deuot nauolgher
 en discipel en cortes een vader veelre deuo-
 ter mēche en die ierste stichter der vngaderin-
 ghe der praesterē en clerckē toe deueter. Sijn
 habijt was simpel et grau vā zeden seer
 wal gheschicket vā demliker statuten.

en mynlic in de ansien. **S**ijn haer was swart
luttel boerdes die kymebachē een luttel roer
en magher. kael in de voerhoefde. **S**ijn staer
en voertganc was vol reuerēten. **H**ij was
een groet troester der deuoter mēsche. en oen
te sien en vā hē dat woert godes te hoeren
was ghenoechlic. **T**en lesten v̄wonnē vā be-
de en v̄maninghe der brueders en die ghehoer-
sahout v̄winghede cōsentierde hy en is puef-
ter ghewordē. en hy is soe veel in alle dinghē
oetmoedigh gheuondē. woe veel hy vā dig-
niteten en oerden meere was. **V**ā welken
meyster gheerd soeden ghetuēch gaf seg-
ghede. **I**c heb eens enē puester doen ordini-
ren. en ic hope dat hijs weerdich is. **V**oert
meer sal ic my hoede. dat ic niet lichtelic des
ghelyc en doe. wat ic sienre luttel daer toe
bequaem. **N**och tū hy heer florens als waer-
achtich dem en snode in sinē oghē en voel-
de niet grotes vā hē selue weter ordinierin-
ghe der clerckay. mer die lagheste brueders
vlach hy in sinē ghemoede hē voer te setten.
en hy sechde aldus vā enē simpeler clerck
die noch gheen orden en hadde. **O**f ic mocht
te voer minē kelic in de lesten ordel offere
die penne des clerckes. **D**ese heer florens
was ierst een canonic sūte petrus toe v̄recht.

mer die proouene achtelate ontferg
 hy en viane toe deventer, op dat hy by by mef-
 ter gheerd waer en we sine exempel en lei-
 ghe gheleert worde. Waer by hy eens enen
 sijnre uende toe sechte. Ic hope dat ic gheen
 canonic stene en sal. mer dat ic ene oetmoe-
 digheate state gode diene sal. We sine guede
 en eerbare zeden mocht die man gode hear
 florens van de veeende bekant werde dat hy
 was een denoer vrend godes en een weer-
 dich marcus ihu xpi. Welke als hy in gro-
 ter weerdich wart ghehad om sijnre hilla-
 en abstinēte wille. hy schuwede nocht te
 mael seer van de mensche gheert te werde. En
 mer om schuwede hy int opbaer wt te gaen.
 en mit sine bueders binne huses te bliuen daer
 was he een enich troest. wetende dat he een
 meerte voertganc en de andere een exempel
 der stanchaer door af quame. Gaende
 over die strate gheng hy wackerlic gheen
 langhe callinghe waer makede. mer mit
 witten woerde of mit alleen mitte ghelate
 des hoefdes te ghemoetende ghenoech te
 doen. mer die gheofferde eer achtde hy soe
 deyn van huten dat hy duche niet on en mer-
 kede die he ghemoetende noch en maghede
 werwe se warden. Als hy ter kerken

ghenck soe bedede hy ondweghē. of hy dach-
 te vā gode nae ingheestighe des hylighen
 gheestes. In groter hoedichē was hy gheen
 ter vespere en ter hoemissen. Mer enē dade
 was hy te vreden. en en droech gheen and-
 deet des merdaghes dan des werkdaghe.
 Dine besse was olt en kael. en in velen ste-
 den als of se vā de motten te betten waer.
 In sine voeten en hadde hy ghene schone
 slofen als die andere vicarien. mer daer voer
 hadde hē ghemaect cleme en syde trippen
 die mit olden ledter ondw ghelapet waren
 mit welkē hy sond gheruche ghenck int
 koer. Dijn ouerrock en horkie were vā gra-
 wen wande. sin koud was vā swarter of
 vā graver verwen. die beyde die scholdere
 en die naertheit des halses bedecte. hy had-
 de cleme en enghe mouwen. die socht om
 vlytinghe wille der oltheit waren voer
 mit nyen stuchē wandes vmaect. Wā die
 oetmoedighe meester gods en schaemde
 hē niet enē olden rock vā te sved ghelap-
 pet te draghē. mer seker hy en al sin brue-
 ders twyfeldē mit hyligher twydinghe die
 snodeste cleme te hebbe en daer in die een-
 de andere bouē te gaen. **T**oe eenre tyt
 cofte die sved labertus vā galen voer die

hic

In meders heer florens huses een studie bor-
 kens wandes vā grauer verwen welker
 wandt seer grof is. en heer florens qua-
 daer toe en begheerde ene hopyke vā dien
 wandt te hebbe. Die seer wātvoerde. Heer
 ghy syt alre kranck te draghe soe grof en
 swaer wandt. Heer florens atwoerde. Ic
 bin vmer stark ghenoch. Heer lambert
 qua oec mer toe begheerde vā dien wandt
 te hebbe twee mouwen. segghende dat hy
 twee par mouwe vslaten hadde an dien
 wcke den hy an hadde. Ten leste vā dien
 of gbelike wandt hadde oec wcke heer
 gheerd zerbolt vā zurphen en wynerus vā
 haerlem die soe engher weren dat sy se mit
 swaerheit wtoghe. Heer florens arbe-
 de manichuoldelic iohānes kempis te boec-
 moedighē mit snoden en tworpenē deede.
 wāt hy iohānes was abel en vstandel vā
 sone. Toe eenre tijt dede hy hē ene hopyke die
 op der scholder ene lap hadde vā ledda. mer
 hy iohānes schickete alsoe die hopyke dat
 die lelicheit mer groet en schein. Ten laet-
 een gaf hy hē twee grote schoe die die gro-
 echeit sijnre voete boueghinghe. die hy niet
 wal en mochte schinke tot sijnē voete. waer
 om hy vā node vdrachlich^e moeste hebben.

Mae dien dach heer florens tot hē v̄gader
hadde binne dē huise sijne maenen een deel
longhē vā guetē wille. soe wate se vliclich
oer eyghenē wille en oer eyghene sijnlich
te wden. Waer omte om te doenē woe soch
uoldich heer florens was om te doden die
houerdie in sine disapelē als hēricus bruen
vā leyden daer quā en toesprac iohāne hoef
den daer hy mede studeert hadde. als heer
florens dat sach. soe gaf hy iohānes enen
sijnbackē slach. Och woe swaer hadde ^{gewest}
den houidighenbertē soe gheslaghe te wden
voer enē werlike mēschē t̄p̄telic. toecome ^{daer}
te. Als dan heer florens sach dat sine disa
pēle volcomelike wren bekuert totte heerē
en dat se soe handelber en loechsam wren
soe brachte hy oer ghelt in eenen maekē se
oerē alre die bydelen eens yeghelike wa
ren. en soe voertan begonē se int ghe
meyn te leue. Die deuote heer florens plach
dē uotelic toe t̄ hoer. te gaen. om diemē
tene te singhē. en sine bructers stonde des
ghelic op in der nacht en sterven. noch se
en hadde stole. mer se legghē dat bret op
oerē schœt en dat oerplaeer op tē bedē.
Deer soberlic en spaerlic leuē se. alsoe
dat se ten auctmael niet ter tafelē en sa
ten. mer sctē op die floer hadde se een

dwelē op oere schoet. en wast datme ond
 tē tēn aue maria ludete soe dāen se vā hē
 dat se op tē schoet hadde en velen op oere
 lippen. spreke tē aue maria. **O**er dranch
 was een droesken biars noe maniere der
 croesen daer men wijn wt plegghet te drinc
 ken. **H**oor florens wetende en vā herten
 voelende die woerde onses beholders. ic seedy
 tē ik bin int middel vā is als die diant en
 tē and stede die soen des meschē en is niet
 ghecomē ghedient te werde mer te diene
 en sine siele te gheue voer velen. soe was
 dese oetmoedighe knecht xpi heer florens
 mit sine brueders dese lare vlyach te bewa
 tē wāende hē alle die hē anhenghe vā wat
 state ofolcheit se waren dat se dmits myn
 nē hē ondinghe diene solde. ondinghe
 oere borte droeghe en gheue vworpenē
 werke en onseghē. mer die oetmoedighe
 oefeninghe ghean doen solde. dat liever om
 te helsen dat myn euen hadde en meer arbe
 des en stregghicheit. **H**ier om quā by hē in
 ene salighe ghewoente en eneghemoesse
 doechde. dat een yeghelic brued' ene weke
 lanck in der cokken solde diene en mit alre
 oetmoediche' daer helpē cokken. of tūwelic
 en vroelic te doen dat hē vā den cok beuo
 len worde te doen. **E**n se was doymentich
 alle

toe die snodeste werke te doen. wat omte uke
godes te arbeit was gherket ene blide
ruste. Hier om die guede vad en suete meester
heer florens willende sine ontfate een guet
exempel gheue soe hielt hy oer sine werke
in der cokien nae sine omoghē. Welke een
vā sine nabere bewegehē vā medelidē seech
de. O guede heer waer om bistu in der co
kien. En hebby niemāt die dir voer w doen
mach. En weert niet beter dat ghy ter ker
ke ghinghē en een and voer w cokede.
Die oetmoedighe dienre xpi florens aut
woerde hē. En sal ic niet meer begheuen
dat ic hebbe moghe alle der andere ghebe
de dan alleen die miner. Wat als ic in der
cokien bin. soe sin alle die andere voer my
sculdich te bidde. En ic hope meere vruchte
te venghē vā der andere ghebede die in der
kerke sin. dan of ic alleen bedede. Alsoe stich
tede hy die andere mit woerde en oer expele.
niet suchende dat hē ghenoechlic waer. mer
dat de andere mit en stichadi waer. Wanneer
hy mitte bueders ac. soe plach hy hē dat ier
te gherichte mit sine hande voer te setten.
en haer om was hy seer doeuich. dat hy om
sijne siete wille mitte bueders niet stadelic
eten en mocht. Dese seer deuote heer flo
rens vā weerdigher ghehoechnisse en wol
de ny ledich gheuonde werde. mer die coste

le tijt arbeide hy vnnichbaelic toe te bringhe.
 en hoer hē seer al hadde hy een beueftan
 sijn broet te vghenues en sond' arbeit te eten.
 Dat hy vā den eerbaren meester ghead had
 de gheleert en otfanghe dar bewaerde hy
 vlicelic. wes fontēne was dat niemant
 tot oerre vgueteringhe en solde otfanghe
 werde. ten waer dat hy nae sūte pauwels
 woerde arbeit wolte. Dat die hylliche
 arbeit is seer mite toe allen voertgaghe.
 Omits welke die ghepluchheit des vlesche
 wort ghetemet. en dar othondene herte
 wort ghetemet vā lichteit der wedwa
 linghe. Omits de arbeit werde oer die
 scadelike dinghe gheschuyet. en die on
 vloedighe callinghe we ledicheit opstaen
 te werde gheoret. Omits hē wort oer
 der noeddrufach der bruedere wijslic voer
 sien. en de armoede der armer wort ouer
 vloedeliker te hulpe ghecome. Wat die ael
 misse is goet anghenomer en schijnt daer
 te die vā te swere des arbeids gheschiet.
 en vā rechtē arbeide gheteghe voeder
 die armē. Hier om die konst boeke te stude
 die de derde best bequaeme en tusteliker
 mach gheoefent werde is vā de brueders
 sijn's huses anghenome en voer dat ghe
 meyne guet te beware inghebrac he.

12 mlt
 boeke v. 17. m. 12

11111
Nec die eerwerdighe vader florentius op dat
hy niet ydelike de name des rectoris en droe
ghe mit in der toewinghe des woekes dat
proesterlike ambacht profede so egaf hy den
saiuers een daer exempel dat pergament
te pensen die quathen te volden en te li
nere wat al wast dat hy niet wal sauen
en konde nochtan in te bereide de andere
die noeddrufsch halp hy seer veel de scri
uers en die ghescreuene boeke ouerlas hy
yut ene gheselle en corrigerde se. of anders
y gaderde hy witer lulligher scrist merkelike
deuote pitten tot troestinghe der brueders en
oefeninghe der inwedicheit. Wat hy vblide
he seer als hy ouer dach wat nuchtheit voer
dat ghemeyne hadde gheden wessende datte
gode anghenome waer. Den ionghen en der
ne mit onoselheit en puerheit sehende en
plach hy die een myner was der auserheit
sine goederticheit niet te bberghen mer mit
goddienstaghe woerde leerte hy se lynn en ma
rien te mynen. radende he die onoselheit te
te beware op dat se te enghelen gods ghe
lyc gheworden sanch der ionferen in den he
mel singhe mochte. Den droeuighen en be
coerden toende hy sich vroelic en troestelic al
soe wasser yemat vtoerne en ystueren als hy
oen ghesien hadde en een luttel mit he ghe

en

sproke alre hares wal ghesact en ghetroeft
 gheng hy vā hē. **T**oe eenre tijt quā een die
 vaert was mīe wercliker cloecher en one-
 sach hē niet dē man godes herē florens te
 moeyen mer hy achende onschonclike oen-
 vā sinre viraen te berouē. vmoedende dat sicut
 niemāt daer en teghesetten solde of voer
 dē viantus xpi atwoerde solde. Als hy dan
 gheroye was dat hy sine wed sake vā den
 voerworpenē pūten atwoerde solde. en
 heeft hy veel tinstigher of schoone woer-
 de ghebruiker. mer mīe oetmoedigh ant-
 woerde sprac hy. **I**st dat ghy beter recht daer
 toe hebt dan ic soe holdet se in dē name des
 herē. Die daer by stonde v wonderde hem. en
 wordē ghesachtet in sine woerde. **M**er een
 vā dē canonike voer dē man godes mīnē
 dē en niet ghehenghedē dē rechtuerdighē
 en onnossele vducliet te woerde sprac dē hē.
Alle lieueste meyster florens woe sprackē ghy
 alsoe. **E**n waghe ghy niet meer nae iwer
 prouener. **N**och dat en sal dese niet hebbe
 dat hy soect. mer wy willen voer w arbe-
 dē dat ghy beholde dat ghy mīe gueten
 rechte besiate. **A**ls die sijn wed sake hoede
 swaech hy. en scheyde vā daer niet vā ghy.
Hy seechde sine vueders. **E**en veghelic
 solde al daghe opsctē sijn leue vā archilie

te betere en enen nyen strijt teghē sine beco-
ghe en ghebreke an te nemen. en die he meer
moyden die solde hy arbeide stanchker te
winne en he om god ghewelt an te doen.
wat dat rike der hemele lidet ghewelt en
die he ghewelt doen graspen dat. **Als** oec
guet dat een sine passien en vslagheer ene
ondscheydene en in de weghe godes onduon-
danc beued opbare en nit alte seer op sine
eyghene sinne en stae mer lieuer ene ande-
re gheloue en oetmoedelic raet onfanghe
en gheen volghē sine ouerste. wat dat is een
grote vlichtinghe de nyen bekeerde en een
guet teyken des gheestelike voertganges.
Doe wie dan opsette alsoe gode te diene en
al sijn leue bluelike te betere en he va allen
sunde te hoeden. daer af dient hy meer en
wort gode aughenomer dan of hy hondert
armee mesche spise en so eden opset he
te onchelde niet en hadde. **Wat** die meeste
gaue die een mesche gode offerē mach is
een guet en volcomē wille gode te dienen
alle die tijt sijn leues. **Do**ermit en mach
oec niet quellike sterue soe laghe als hy
in de guede opsette staet. en ist dat hy ster-
uet is te hope dat hy in de staet der salich-
wesen sal en baemhich vinden sal. want
hy hadde een guet opset. en die guede wille

sal hē voer dat werdighe erket werte als
 die hylighe pphoet dauid belyet segghende.
 Here als mitte schulde des guede wille heb
 tu ons gheewent. **D**omighe mesche laster
 de heer florens brueders. mer oen alleen pre
 sen se. Als dat heer florens hoerde seechde hy
 De en presen my niet. waert dat ie se beris
 pedē vā oere ghebroke. hy ghebroke luttel
 en sanghe woerd. wat eens cononikes
 knecht merdene doe hy mit sine here at dat
 hy nauwelic vūf woerde en sprac. **V**ele bor
 ghers vā denēter en oer die buten deuentet
 woende plaghē stanche tot here florens te
 comē en tot sine brueders. mer vā hē suchē
 de woese oer siele beholde soldē. hē bieude
 oere sūde mit oerlone oere aere. **E**n son
 derlighe des hylighe merdighes vgdorden
 se toe here florens hies. om te hoere die hyl
 lighe latie die men daer las. en hent tot noch
 toe daer lesen in duetsche. en oer om te hoe
 re die vuerighe vmaninghe die daer van
 de brueders gheschied. **W**aer af die guede
 mans bewaerhet wordē totte here bekiert.
 niet alleen die gheboete godes bewaerde. mer
 oer annemede die snoetheit en vuerpinghe
 der cleere. nauolghede here florens en sine
 brueders. **E**n bynae alle die borghers here
 florens en sine brueders anhanghede hadde
 in oere huse ene arme ynnighe clerck te se

Hy ghebroke luttel en sanghe woerd.

beddinghe gheue, potage en schenckie.
Een borgher labere vā galen gheue hadde
te ten mynste achte armer clerckē die daer
ghesent en gheschicket worde vā heer flo-
rens brueders. en hy tēmerde ene camer
in sijn huus daer dese armē in aten. en hy en
hadde anders mer dan een huus en dat werck
sijne hande. En mit desen plach hy somtijt
des vierdaghes te spreke vā den ondoechē
en doechē. Een vrouwe bya vā dūnenghe
hete hadde stadelic achte armer clerckē te
se andiende beddinghe schenckie en pota-
gie. en daghelus gaf se ene vā de achte en
die cost en des sondaghes gaf se twee die
cost. De hadde oer een deuote maghet die
ghene claghe en plach te doen vā de cler-
ckē behalue daer af alleen dat sy se niet en
berispede vā oere ghebrekē. En telkens
als oer vrouwe ghestorie was, soe is dese
maghet offanghe vā de suster toemester
gheerde huus en daer storf se. Als heer
winbertus deken der kerckē sūte leuwin
toe deueter quā hadde hy opgheset mit
tuen peerden te ryden. mer die heer vwan-
delde dit opset. Wat voer die duc peerde of-
fendi hy in sijn huus ses armer clerckē he
vā heer florens brueders ghesent dien hy
die vrye cost gaf. voere gaf hy hē hoptien
ouerrocke en couele vā nyen wandē ghe

maect nae der maniere der deuoter mensche
 toe deueter. En dese arme aten in des deliens
 sael al en wast niet an sijne tafel. En een
 vā desen armē plach die hillighe lexe te le
 sen hent ten eynde des etens. mer als die de
 ken gaste hadde toe sijne tafele. soe en le
 sen se niet dan toe eenre tijt des etens. **T**oe
 die tijt quome veel puesters ghetoghe mit
 de guet roethe der wechde here florens en
 sijne buedere. Omits welke veer en broer hie
 ghestroper wart. toe deueter. he beuelende
 en ondwerpende sine regimete. En sondlin
 ghe quamer veel wt westphale. welke als
 se queme blotede se oer wsaenen. en die in
 oere eyghene steden schene houesche mans
 toete waren lichte anghesien. soe sin oere
 somich hānich gheuonte. somich uregula
 res. **H**y der seluer tijt were veel glouoser
 mans regeres der siele in menigherhande
 stede. **T**oe zwolle was heer henric vā der
 goldē. dat een biechtvād der deuoter sustere.
 die plach somtijt in clompen te gaen. en als
 hy op de predikestoel wolde dymen ome te
 spiken. wat duche plach hy de volke te
 spiken. soe settede hy sine clōpen beneden
 by de opgāghe des stoels. Dese berispede
 eens ene vā de vaders. dat hy op der straet
 hadde ghegaen mit eenre vrouwe. En hy

oetschuldichte sich segghede. **U**s mijn suster.
En heer henric atwoerde. Wie weter dattet
dijn suster is. Dese heer henric was van
haer florens hues toe deuter. en hy was
oec die ierste fundator der susteren toe aemle.
Hy was een sondling hater des achterclap
pinghe. en in der pestulene suetheit daer hy
mede gheslaghe wart en starf. als die paf
ter die he die sacramenten andienē solde nae
ghewoente he die ghemeyne bieche voer
sechde en he sechde in achterclap sechde
hy. **H**eb ic my daer in ontgaen soe gheue ic
my stuldich. En wānoec enighe hoerchur
der cōmūnicatie quā en he die susteren
maghet of he gheoerlouet waer vlesch
te eten atwoerde hy. **E**er vlesch mer ghoen
vlesch der mensche. **T**oe wesborch wa heer
der gruter een louelic olt pater vā velen
susteren een vā meester gheedes discipelen.
en hy woende in de huse sinre warden mie
en deuoten meester haer gheed boechamer
en leude int ghemeyn. **H**eer gheerd hoer
die bieche der susteren al regierte se heer de
sic. **W**at heer deric was seer inwedich en
stuldich in t e studiere. daer nae sitende
in der cellen mit beslotene oghe god schon
wede en die oghe sparente op die hy se te
lagher beware mochte om der celebrum

ghe wil der missen die hy mit alre deuocien
 en sueticheit dede. **Der kerke gaende en wed-**
 luende en sprac hy niemant en mit neder
 slaghenen oghen hadde hy god altoes in der
 herte en sine in de hande. en hy was allen siele
 mensche eereerdich ontschlic en mynlic en
 hy ghebrukede eene engher huyken recht
 alse twee breder voer en adte. va gode ende
 en mensche ghenynt. **Soe wolle was heer**
gheerd va kalker een reder der deuoter cle-
ken een seer guet ondwiser in de doechden.
Hier om waren veel vaders by heer florens
en heer gheertes aden in alre hant steden die
niet alleen he selue niet oer velen andere leer-
den die ydelheit der werlt vsmaen en oeruo-
lic en ayschlic te leue en alle oere nauolgher
achterlyc se die clare exepel der deuoter wa-
teringhe vmits lufsaheit en ghehoersamhe-
it. Heer florens arbeide merlic gode te soeke
in al sine werche als meester gheerd oer va
he tughede hier om waneer men wat eerbas
solde doen dat gunede hy en e andere te doen. dat
hy was oeruoedich va herte en zeden gheem
op die eerde siende. Dinsierede die sieke toe
bedde liggheede soe neyghede hy he ter eerde
In de iaer os herte dufent ducho ter ende
xxxij began die pestilene toe deueter sca-
pelic om te gaen. Als dat heer florens aumer-
te soe tracterde hy mitte bueters wie van

hē dienē solde den siekē brueders. En siet iohā
nes kessel offende hē toe oer dienste. Men
heer florens atwoorde. Johānes doer dat in
vghyfnisse iwer sūde. Mer in der naest toe
comeder nachte viel dese selue iohānes in die
siete der pestilēen. welke siete wassende be
floet hy tē lesten dach in der naest comeder
nachte der hoedtijt der ionfere petronillen
ter elfter vren des nachtes. Dese iohes was
gheboere vā driesborch in tē lande vā cleue
mer hy plach toe burgis te ligghe om sijne co
penscap wille als daer oec and weymans
ploghe te staen vā weemde lande. Ende al
was hy becomere mit werldike sake. hy had
te nochtāt gode altoes voer oghē. en oefen
de die werke der barmhach. Wat toe burgis
was een iameelic sieke dien dese selue iohes
vlitelike diende. Hy was oen redelic clerck
en dachte tē priesterlike staet an te nemen.
en vwarf hē costelike priesters ghewade. Als
hy dan wāderde om te ocfanghē die hillinghe
ordene. we schickinghe godes quā hy te laete
tē stede daer mē die oerdene gaf. Hy wāfede
daer ome toe deuetter en quā totter kēnisse
heer iohans ten gronde. welke hē sine vriedy
te hoerde ouer somighe daghē ten lesten da
ghe absoluerde hyene en voersette hē of hy
toch wolde werde toe here florens hues. Hy

hadde veel gheldes en andere costele denoden.
 Da sine ghelde ware ghesmer dat doeste der
 regulare by aenhem. Hy hadde oec een stuc
 ke vā dē hillyghe cruce. vmits welke die he
 re hē gheweerdichte een mirakel te doen.
 Wat het was ene maghet die ene sericheit
 hadde in der kelen. welke als se dat nar drack
 daer dat holt des hillyghe cruces in ghelechte
 was soe is se ghesont gheword. En dit holt
 des hillyghe cruces te voren liet iohes kessel
 een abone make vā weerde tweehondert
 gulde. en in dē voete deser abouen liet hy sine
 name ingraue. Daenachs vōste hy die a
 boue mee hy behelt dat holt des hillyghe
 cruces. dat me noch heft in heer florens
 hies toe deuer. mer hy bedroefden hem
 seer dat sin name in dē voete der abouen
 was inghegrauē. En sin and denoden
 word gheschicket nae heer florens guerdū
 ken. Mer dese iohes arbeyde mit alre harte
 sine eyghene wille te breke en sine synlichet
 te dore. Hy mynede vwoyene en ghelap
 te deder. en wāneert te seroed mer guet
 en dochte se meer te lappen soe plach hy by
 hē selue sine cleder te lappē. Alsoe onacht
 som was hy in sine schoen dat die voete
 ke witen ghebrokene schoen henghe. en
 hy begheerde daghelus in ene kerdele te

gaen en hadde heer florens niet teghen ghe
staen. Waer was toe die rike weymān vā
brugs: hē was beuolē die sorghe der deu
ter armē, welkē hy herberghe brarf toe de
uenter. en gaf hē aelmissen in soe veel alst
hē gheorlouet was. Heer mynede hy die ar
moede. wat hy badt oer lof vā here florens
te sitten onder die armē op sūte lebun' ker
hof. om mit hē aelmissen te bidē. mer heer
florens en cōsenaertens niet. En hy iohānes
woende toe heer florens huēs om trent ses
iaer. In dē ierste vier iaren streeet hy stord
he teghēs hē seluē. mer in dē tweeē lesten
iārē was hy blide vā herte. alsoe dat hy in
dē ierste vier iārē scheen in ghegaen te we
sen dat lant der belofnussen en hebbē die
viande v̄wonnē. waer om als hy quā ter
collacien der bruederē. soe plach hy se alle
gheestelic vroelic te make. In der hoechtijt
vā pinxtere vollenbracht hy loep sijn le
uēs. In dier tijt om sake oere synlich⁷⁰¹ te
wden plaghē die brueders somtijt des auē
des broet te bidē voer dē husen. Als dan iohānes
kessel gheng bidē soe riep hy. Ghe
uet dē pelgrim wat die haester toe ihrlm.
berekhēde dat hy wāderde tottē ouersten
ihrlm mitte hope en begheerte. Hy plach
stadelic te lesen iohēs climacus boec. Hy

hadde hē oer somighe oefenighe ghesarue
 coer hy sich in plach te oefenē. Hy plach oer
 vmaninghē te doen dē clerckē in dē voer-
 houe v gaderende. waer om hy hē toe een
 te tyt seechde. Die here en secht niet salich
 sin die meisters vā konsten. mer salich sin
 die armē vā **hēre**. Doer sijnre doot be- gheeste
 gheerde hy dat hy begrauē worde in sinen
 kedele daer hy in plach te arbeide. en dat
 gheschiede. Hy wart begrauē in dē grauē
 der bueders op sate lebuijns kerchof an
 der suete sijde des choers als in dē hoer der men
 seluer kerckē sancti in der sequēaen. com
 vad' der armē. wat hy die ter grouen wart
 ghedraghē was vā grāue des hellighe ghees-
 tes een vader der armē. **A**ls dan die oer-
 dighe cock iohes kessel ghestorue wā soe
 wāderde heer florens mit somighe brue-
 ders toe amerzford. ofsiende weere dat se al-
 le toe deuēter bleue. soe soire mach schuen soe-
 nighe en soe veel sterue dat die staer des hu-
 ses in penckel solde comē. En hy arbeide oer
 daer die sicle te wipen. als toe deuēter. als
 die biechte der toewend' te onefanghē. die
 hellighe lexe in duersche te lesen. en des mer-
 daghes vmaninghē te doen. **N**ur heer flo-
 rens wghē oer veel deuoter clerckē toe a-
 merzford daer wesende in menigherhande

herberghē en hadde enē toegant tottē seluē
heer florens. He hadde alleen vier puesters.
vā wen twee puesters bleuē mit somighē
clerckē toe denēter. en se sereuē hē onderlighe
brueve vā amersford toe denēter en vā daer
wederōme vol cōpunchen. **H**eer lubbert
een vā tē voersechde puesters vā zwolle
gheboze; een rector des huses in tē afwesen
heer florens. Die in tē dach der kerwinghe
der keeke sūte lebuijns tede mit groter vū-
rheit collacie, began cortes daer nae sieck-
te werte vā der pestileāen. en in dier sieck-
wart hy bewuet al sinre wewēdigher sū-
ne behalūē dat hoere. en sinē inwendighe
oghē opēbaerte een gheest. segghēde hē
tē wesen iohes kessels siele. en valledē mit
hē vele woerde sond' lichālike stēme. welckē
heer lubbert als hy wed' tōe sūne quā vōel-
lete amilio die tōe by hē was en diende oen.
Hy was in alle sūne wāderinghe uerich
en strenghe tot allen doechde en stantstach-
hent ter toot toe. en hy was al tē brueders
ene voerschūede lanterne in tē weghe go-
des. voerbarech in alre oermoedichē ende
ghehoersāheit. en seer arbeitēde voer tāt
ghemeyne guet. Wat des nachtes als die
anderē rustede plach hy te sūuē mit heer
florens oerloue. Hy was vā soe groter oer-
moedichē dat dūcke als hy onder die brue-
ders quā plach hy wal wat voert te bren-

ghē waer vā hy snode ghereket mochte
 wertē. als te segghē hier coeme die lufsighe
 lubbertus. en der ghelijc. Als hy toe came
 tijt vmaent wart vā ene ionghē brueder
 en toende hy ghene owardich vners dier
 nae toende hy hē meere myne dan hy te voe
 ren plach te doen. Hy vmaende oec blitelike
 die ander brueders vā oere ghebrekē. Hy stans
 in dē iare ons here dusef duchōdert en xxvij.
 des dages nae sūte iacob des apostels.
In den selue iare is heer florens mit sinen
 brueders wed ghecome toe dāerter die om
 der pestalean wille weren toe amerstoff. te
 ghē sūte marcijs hoechtijt. en veel deuoter
 clerckē queme oec weder mit hē. In dier tijt
 dat heer florens wed quā vā amerstoff. soe
 quā heer gheerd zerbolt vā sūtphen oec we
 der mit hē. die in dē leue en wādering he
 was allen mēschē sachlich. Hy was arbe
 delic en vlitich in dē werck des scriues. wat
 hy en saef niet alleen in der tijt des ghenoy
 nē arbeids. mer als hy die tijt toeghebrachte
 hadde. soe vgaerde hy veel nutter pūten. en
 maecte oec somighe boeke. als vā dē ghees
 felike op dōninghē. en oen and vā der te
 formierighe der due cūliche der siele. ende
 veginnt eenre hāte mēsche. Hy hadde een
 soer daer vstant. waer om heer euerd vā

almeloe wal vā hē voelde dat hy hen ghenomē
wart in synre iogheliker oltheit. **W**at had
de hy lāghe gheluet soe veel mēschē solde
tot hē ghecomē hebbē. dat die toeloyinghe
der lude noch hē noch dē huse ghediene en
hadde. **N**ae synre doot vraghede heer flo
rens die brueders wat se nu doen woldē. **S**e
antwoerde dat se hē vuerchliker woldē oer
fene in oetmoedich ghehoersahat en ande
re doechde. **H**ier om ontfenck heer florens
wat twestes witer antwoerde synre brueders
opsettēde wt heele herte hē ten doechde te
gheue. wat hy seer bedruet was vā heren
gheerdes zerbolts dode. **I**n der naestcomē
der vaste wart heer florens seer sieck. alsoe
gaden die brueders vmoede te sterue. **D**oe
vmaende hy die bruders te volherde in dē be
ginnene guede werke. **M**er dē here barm
hachet wende wart hy op die tyt wat bet
tege passe. alsoe dat hy noch een iaer leuede.
Hy plach te studere boeke vā slucher mate
rien. als sūte beens ghedichte en der ghe
lijc. **A**l was hy een meester in dē vren kunst
ten. nochtāt en becomerde hy sich niet mit
hogher en subtielē scryften. mer mit dien die
hē inslaen mochte angst en oetmoedich.
Hy screef oec somighe ~~oec somighe~~ pūten
nae dien dat hy sine werck woldē regiere.

Des ghelijc hadde oec meester gheerd groet
 bescreue somighe pūten alse wā dū sijn nae
 welkē hy andachtē sine zeden te schickē.

Die alre gued' aerenste here ihū xpus
 alre gheloeuigher schepper en v'loeser ende
 een belouer en gheuer des ewighē leuens.
 die sechde alle die ghene die achterlaet vād
 en moed en die andere tyelike dinghe omme
 minē namē die sal hō d'erpolt wed' of fan
 ghē en sal dat ewighe leue besitte. om weder
 te lonen sinē truwē knacht te godd'ichest
 ghē here florens vādert mit velen doechden
 en ghemoeuet mit menigher hāte d'ucke o
 s'ecte heeft sids gheweedighet oen vā ten
 kerkenor deses licha's wt te leyden en in sijn
 hemelsche rīcht mit v'blidinghe der enghelē
 ouer te vueren. Als dan wt sinē mēde en hul
 pe veel deuote v'gaderinghe en doestae ghe
 fundiert weren soe v'langhed hē seer bēne
 like en begheerlike watter schouwinghe der
 glorie xpi. ouer al betruuēde in ihm xpm te
 hy bouē al d'inch mynede en begheerde mit
 alre deuoaen hē anghedient te wende dat li
 cham ons here. welc als hy mit volcomē ghe
 louē en weerdigher eerwoerdich' ansieude en
 anbedde sechde hy. **O** mijn ghemynde here
 god v'gheestē my dat ic dy d'ucke d'w eordelic
 ghehādē en ofsaughē hebbe. **T**ot desen woer
 te wordē oerre veel beweeghē en saypēde. Als
 een vā de canonikē die hoerde soe v'suchte

swaerlike en sechde. Wat sal ic arme sünd' dan
segghē. ist dat soetmen man soedane dinghe
vā hē voelt en secht. **N**ac hy als een man vol
vā gode en mitter gracie xpi beschermte offer
de sich ghelike int walbehaghe godes. en
soe laghe als hy de andere wat guedes seg
ghe mochte. soe opspede hy sine ghenyde
brueders et soens woerde der alre salichster
troestighe. en ond' andere weerdich te ghe
denke soe pusede hy die eenheit der bruedliker
mynen segghede. **D**oe wie in ene huse wone
die sullen een opset en een voelen in de here
holde. en sullen altoes arbeide tot ghelycheit
der zeden sond' enighe sond' lynchheit mit sun
pelix ghehoersaemheit oers ouerste. **D**aer is
mede daer is gheestelic voertganc. en die alre
beste sindinghe des huses. daer se alle wt oue
rcheit des gheestes arbeide eendrachtich te
wesen. en der oetmoedich' xpi in alle pūten
he te ghelike. **B**liuet in uwer oetmoedigh
simpelheit. en xpus sal mit u bliue. **N**ac der
re onder de vloede des volkes gheset niet se
der regiere en bleue. als ontset vā de rechte
roeder. soe voersette hy sinre v'gaderinghe
ene vā sine pūsters here amilien vā as
sche vā hy buien. ene deuoten. wisen en ond'
uondene man. op dat se alle toe oen vlyen
solde en hē vā herte ghehoersam wesen sol
de. **A**s hy dit en andere dinghe rustelic ghe

ordineret hadde en die siecde des lichaes nu
 vmeerrede soe qua hy ten eynde deses teghe
 woerdighe leues. Als dan die alre hyllicste
 hoechtyt der boetscap ons heren anstont soe
 dede die alre deuoteste vicarius en florentius
 een heel myner der alre salichster altoes ion
 fer marien der moed iijn xijop den auct
 der seluer hoechtyt nae der wypleten als in
 nae ghewoente **Aue maria** gheluder hadde
 als die dach nu ten eynde was ghecome een
 eynde in der eerste die bawedes by he bedende
 mit suchten en droefnisse. En dat en was
 gheen wond. wat die cnyche der groter myne
 dwang te besteyende alre hefften vad alre
 deuoter meschelucht en smeghel en troest al
 re bedructer. dat die wt desen tydelike lichte
 ghenome was. Dese hylliche puester godes
 meester florens ghemynt va gode en de me
 sche seheyde wt deser werlt in de iaer os heren
 duiset vierhondert in der tijt des pawes boni
 fauus des neghende in de vyftichste iare
 sijner olcheit. Hy leuede nae meester gheer
 des wode in gued en hyllicher waderinghe
 festen iaer. in welke iaren hy grote vruchte
 dede in de volke toe deueter en de helen sich
 te va utrecht. Mer om des naesten daghes
 als die canonike en clerche vgaertt waren
 soe is sijn licham ter kerke sate lebuyns va
 de canonike en puesters mieter pcessien ghe
 haelt. en als die hoechlike beghencnisse

ghedaen was soe isset voer sine altaer in der
eren sate pauwels ghesceuert mit groter
eerweerdich^t begraue. **M**er dy waer wtuore
priester godes als een waerachtich oemoe
dich knecht godes hadde begheert by sine
brueders die voer he ghestorne waren op de
kerck of begraue te werde, mer die eerwee
diche rek en heer rembtus weygherde ghe
helike dat te gheschien. mer rechtelike or
dinacde hiet dat hy in der kerck en in ene
eerlike stede eerlic begraue worde. die in
der seluer kerck hadde een eerlic priest er
gheweest mit doechde en konste vlychter.

Her amilius die **Van here amilius**
ierste nauolgher des eerweerdighen
vaders here florens in de reginete
des huses was va he bedienstlic ghemmet
en vaert mit velen doechde. Hy was ghebo
re va affche va byburen in de lande va ghe
re. Als hy dan om te studiere toe deueter was
ghecome soe voertghint hy mit soe groter
vlytcheit in der leeringhe dat hy coetes een
ond de besten gheleerdesten in de ouerste loacet
wart. **W**at het gheschiede va der gaue godes
dat soeden vstant in de werclike leue niet
en vghenghe. noch die eren der werlt omits
der konst niet en begheerde. mer alle dinghe
alse recht rekende. **M**er ome voertome van
der hemelscher gracie en va de alre ouerste

en ond sine voertbreghers va denghetal der
eddinghe etel gheachtent.

in ghegheester soe ghendh hy toe heer florens
 huus en is ghetoghe va goddiesticheit sijn
 re woerde, ondwepede he den rade des hul
 lighē gheestes sprekerē doer de mont des
 eerwerdighe vaders die he die vmanighe
 der saligher wijsheit gaf. Hier om die scole
 ghelate en die vleyschelicke vrende achter
 ghelate is hy gheworde een oetmoedich brue
 der en een discipel ihu xpi. en mit sine gepel
 was hy oerre veel vordelic om die werlt te
 vsaken en xpo te diene. Hy gaf he ouer tot
 allen oetmoedighe werke te doen de licha
 me niet sparende om salicheit der siele. hier
 in der tyt sijn eyghen ghemach niet sachte
 de. mer wt ghech oersamly angheng hy oer
 sware arbeit te bachen te brouwen en ande
 re dinghe he beuole vrelke en truwelike
 te volbrenghe. Hy was merkelic va god
 diesticheit en in alre beudliche truwe. ende
 he alle in noden gheser een twestelic vuet.
 In der tyt der pestuleaen hadde hy die soeghe
 va de sieke bereyt mit sine brueders entee
 te leue of te sterue wt ghech oersaheit ende
 bruedeliker mynen. En nae vele dienste de
 brueders anghedaen began hy siak te wer
 de. mer gode sijnre ybermede tot covesighe
 der brueders wart hy wed ghesont op die
 se ghene droefnisse op droefnisse en hadde.
 In de selue waer als heer florens was ghe
 storue soe began heer amelius va der waer

de siene sieck te werde. waer om hy vā den
bueders toe vtrecht ghesant wart totten
aersten. mer hy en ontfeng daer ghene groote
bace. Als hy ten lesten wederqua bleef hy
sieck hen ten dode toe. al en lach hy niet te
bede dan int eynde sijn leues. Hy was vly-
tich tot bewaerighe der ghewoente des hu-
ses. waer om hy vlych te segghe. Ic en bin
gheen enghel. noch pphete. noch tāt soe veel
als ikes my vstaet. die daer volthert in
desen huise en bewaert retelic die ghewoen-
ten deses huses. die sal beholde werde. Hy wa-
vlytich alreweghe die eer godes te vhoghe.
alsoe nochtāt dat sijn huise gheen merke-
like scade en leede in gheestelike ding he.
Toe eenre tijt als hy misse dede voer sijn
bueders op de wintendonnedach int eynde
der misse kuerde hy hē totte bueders en sprac
seer beweghelike segghede. En wilt niet li-
den sond sake in soe duerbare coepel bewe-
sen te wesen. **R**eynerus haerlem here
amilius gheselle die mit groter puerheit
toe deueter qua. arbeide in der scole here
amilius vā der ydelheit der werlt te trecke.
Als dan reynerus inghegaen was heren
florens huise om daer te wone. heer florens
willen he sine werelike begherte bichte.
als hy reynerus ghedoet was mit guede
dedere wat hy rick was soe dede hy hem
sine ouerste rock wtrechte. en ene coeten

vock wed antonie die op een yeghelic kinne
 hadde ene ledtere lay. Mer als reynerus
 he selue troestede denkede ic sal desen vwor
 penē vock decken mitter gued' hoyke die ic
 hebbe. alst dan tijt was wt te gaen totten
 luden die daer v'gadert were in de vierdaghe
 omme collaace te hoere. soe seechde heer flores
 tot reynerus. Ghy moghet wal totte lude
 wtgaen sond' hoyke. Hy wigheng dan als
 hy naemaels vtellde als ene hēne sonder
 steert. **H**eer amilius plach duche de selue
 reynert te voetmoedighē rechte of hyt al
 v'gheten hadde dat hy oen in der scole plach
 te trecke tocter kēnisse godes. **T**oe eene tijt
 gheboer heer amilius dat reynerus haerde
 die seer swart was niet gheschore en wor
 de. mer als lanck waer soe dede hy ene bo
 uen afscore nae der maniere der carthusier
 vuerfen. **D**esen haerde droech hy bynae
 een vierdel iaers. **D**ese reynerus was oec
 langhe tijt sieck va der terende siecke. **T**oe
 eene tijt als heer amilius sat in der col
 laacen mitte brueders soe seechde hy. **K**ey
 nere ghy en werde niet gheordimert tot eni
 ghe ambocht. Hy arwoerde satelic en bli
 delic. **I**c bin ghelyc der catten ic myne meer
 mine gadelicheit dan die eer. Hy bleef dan
 in der oetmoedichē en gwoycheit niet ont
 fanghede enighe beuelinghe hent ten ey
 de syns leues. **H**y was seer sochtuoldich

he
A

om die derde toe gode te treden en ondw-
sen in oere betoringhe en se te troeste in oere
tribulacien. waer ome hadde hy grote weloop
der dooter iongher derde toe sinte cather-
waer hy was suete va woerde onderscheide
in roet en seer sachen oedich va herte. En
als die terende sate vmeerted besloet hy de
lesten dach op sate potaane dach der hille-
gher confere. Hier ome heer amilius nae
sinte stichtigher waderinghe soe wal voer
te reginet als in te reginet en nae de sta-
digher vmaninghe by welke hy die brue-
ders plach te vmanen om te beware die
guete ghewoente en te brenen de eyghe
wille en in sine syne niet te ouerulopengher
nakede hy de dode. en als hy he sach by den
dode te wesen. dede hy die brueders toe sinte
cather come des daghes nae sate bonifaa-
us dach des bissops. en hy sechde he alle.
Nwen mach ic niet veel spreke. war die seer
te wort stercker. en ic en weer niet woe lan-
ghe ic mit u wesen sal. Mer siet ghy toe
dat ghy vastelic in der minnen en ghehoer-
sahet staen mit ondworpebare. En wen de soephe
die luyfes nae my beuolen wort den weter
vastelic ghehoersam als te vicario xpi.
Wat god en spreket niet stadelic toe ons
als hy minkel ons sine wille te toenen.
Mer denker dat ghy ome god te mensche ghe-
hoersam siet als te vicario xpi. Wat waer

dine hebby my en sijn noch ghehoersam dan
 om godes wille. Nuemat en sal denke die is
 ionck en niet onderfodit. ic weer meer ic heb
 meer scapen ghelesen dan hy. mer hy sal denke
 woehy he moghe voeringedighe en he selue
 ene ander onderdoen. En een yeghelic sal be
 reyt wesen tot ene yeghelike ambochte dat
 he opghelechte wort het sy groet of elernals
 vrouwen bache of dat pargamet te beware.
 en en sy he selue niet te wys. mer dat omoede
 hy he best te wesen dat he wort hieten doen.
 Noch hondert deuocien en moghe dien mensche soe voede
 baten in der tijt der schouwighen als die ghe
 hoersamer die een mensche volbreghet in den
 beuolene ambocht. En weer yemat die seech
 te dat hy in alle yuten wolden ondancich wesen
 behalue in enigher eenre hant beuelinghe.
 ic woltē leuer wt oesen huise en gheselschap v
 werpe dan sulke wedstrubbicheit liden. Wat
 al is dat hy sich nu niet en ofsal dighet dan
 vā ene wecke of ambocht. nochtant solde hy
 des ghelycs wed sporele teghe een ander dat
 he beuole worde. al en denket hy nu niet dan
 vā ene daer hy he niet en wil toe ouerheue.
 Laet ons onderlighe wesen alse lede. en laet
 ons onderlighe ons vdraghe. En is dat wy
 des niet doen en willen soe sille onse dinghe
 rechtes toe niete gaen. Achter die onderli
 ghe myne en eenheit te beware en een ye
 ghelic arbeyde he mitte herte ond te werpe

11
de voeten eens anders. en alsoe en mach is
ghene tegheheit hinderen en sullen in onsen
state volheren. Al is die staat der moniken
nae der hyligher keeke volcomen. nochtan
ist dat yemac in de oetmoedighe state volco
melic leuet. hy sal dat loen des volcomens
mensche otfanghe. Ic en weet in niet anders
te segghe dan dat die here sine discipelen
seechde doe hy va he schepde wolke. dat ghy
is ondinghe myne en bidet voer my. En
ist sake dat ic totte here come ic sal doen dat
ic can. En wat ic my duchte quellike hebbe
ghenade en in scandalisere heb soe bidde ic dat
ghyd my vghewe. wat ic heb vsumel gheweest
en in velen andere sunde bewonde die ic voer
in allen wal bereyt weer te bieche en on
saghe ic niet dat die sonighe va in ghesan
dalisere solte werde. En sin conel afdoende
began hy te saeyen. Doe bughede die buue
ders oere knyen en saeyede bitterlike. Hier
om nae de salighe tote here florens die den
selue amiliu tote regimete des iuses salu
kede als hy vier iaer en by nae due maende
in guede regimete volbrachte hadde otfleey
hy in de here op sure barnabas des apostels
auct. En hy heer amilius putede in sine le
ue here iohan va haelem tote regimete
des iuses nae sinre doot. En hy heer iohes
regarde dat voer seechde hues sos iaer lang

nae herē amilius dode een wijs broet man
 en een heerlic hōdhet. mer vmits rade der
 vaders wart hy gheset totte regimete der
 susterē wezwolle. en heer godert vā moere
 wart wed in sine stede gheset. **H**et was
 ene ghewoente by heren florens tiden en
 oer amilius dat se die ionghē die tot he
 quamē omē mie hē te wonen se te voemoe
 dighe en oer synlichet te beken mit vwoer
 penē dederē en mit andat oer moedighē oe
 feninghē. **W**aer om se herē godert vā moer
 se die een leser hadde gheweest in der scole
 en naemaels een rector wart vā herē flo
 rens huus. ganc se een seer vstetene hofhe
 vol vā velen en grote gaterē. en die anghe
 toghē wighen by des vierdaghes totten
 linc die daer v gaderē weren totter collaē
 mit groter schacnte en oer moedichē. **E**ne
 anderē als sine gheselle gheue se langhē ^{ene}
 rok en ene corte hofhe by nae vol lappē
 vā alre hāde verwen. wen se oer gheue een
 olde vstetene dubbeldē houel. wes ouerste
 deel was vā graver verwen. en dat onder
 te deel vā swarter verwen. en int ouerste
 hadde se enē lap niet ingheneyet mer an
 gheneyet. **H**et was oer ene ghewoente
 als die brueders ter tafelē saten ten et en
 nu tē enē nu tē anderē een ghenichte te on
 trachē. **H**et om toe eenre tijt was totter

maecht der brueders borre versich ghevoel
vlesch en dat want de armē ghebrache mer die
brueders eten moes en speck. op dat se soe ghe
oefent wordē in vdrachthet. Oec wart
ghewoenlic dat nae de eten een der bruedere
ghaungheer vā de reder seechde een minne
vā der leden doe ghelesen. Als dan vele bue
ders des huses ghestouē were vā der terende
siecke soe quā heer werboldus vā vrecht
toe raenter. en sitte onder die brueders seech
de hy. Naē alle dinghe die ic ghelesen hebbe
soe dinket my dat ghy uwe dinghe niet wal
en schicket. wat ghy stouē ionck. Als die die
brueders hoerde soe mochte se wat oere oe
fenighe. Wat se plaghe toe duen vren des
moghē op te staen. en daer nae opstonde
se toe vier vren. De plaghe te scriuen vier
vren tides voer de eten. mer daer nae scriue
se due vren. En se toghē weder an die liden
hemeden voer die willen. En doe en staue
soe veel niet an der voer seechde siecke.

Van here herick ahues ider stad vā wōster
In der tye here amilius voer secht quā een
puester wete stiche vā monster heer henric
vā ahues ghenome om te visiteren sine moye
die int nōnen cloester toe diepē een woone.
die oere neuen seer veel badē dat hy niet we
der toe hues en reysede hy en vstaede iert
die brueders here florens hues. en seechde.
Alsoe weren alle puesters schuldich te laue.

En hy volborde gheen de beden sijnre moeyen.
 en als hy toe deucter qua. en sach en wane
 volcomene manne. soe viel die gheest des heren
 op oen. en mit velen beden bereyde hijt dat
 hy he toegheueoghet wart. Welke als hy nae
 maels plach te vellen. soe wolden hy ende be
 gheerde alles sijn te wandere toe linnē toe
 te hylighe apostele petrus en paulus we
 eer dat hy noch mochte hoere en sien sulke
 volcomene mans. als hy sach en hoerde in
 dien huse. Ten leste is hy oeffinghe en ghe
 proeuet alst ghewoenlic was in dien huse.
 En als naemaels een nye huse begonnen
 wart in der stat toe mouster. soe is hy daer
 gheset een rector des begonnen huses dar
 derhe. En wat hy gheen vele iare en hadde
 ghewoent toe heren florens huse. soe ghe
 henghet die here dat hy gheoeffent worde
 va den grouen en onbesueten westphalere.
 die mit oeffinghe en konde de oetmoedighē
 rechte en principalkē gheest in here hen
 ric. en se proefden desen iob hent ten eynde
 toe. alsoe dat hy niet en mochte manck den
 ander celebuerē die godlike sacramēten.
 mer een rochel anghetoghe communiaeren
 mitte leken. Mer die wijsheit vuynt die
 boesheit. en ten lesten als sine wederake ver
 wonne werau. soe is sijn guede weke veer en
 breedte ghestroyet. en hy began veel ander
 huse der vguaderinghe va derhe. als toe col

len toe wesen en op andere stede. Hy was
een heerlic p'diker, en hy sette sich als een
muur voer dat volc godes, om te beschermē
dat volc omene volc. Als hy dan vā gueter
olcheit v'moyer was, soe ruste hy in vrie-
de ond sine discipelē die hy seer gheoesent
hadde. **Van haren iohā ten gronde :**

Die meester gheerds grote doct, an-
nam dat regimēt der susterē die hy
v'gaderē hadde heer iohan ten gron-
de, een deuot priester godes, vā oetmersem
in twenche gheboire. Hy was vā groten
gheruchte, walsprekēde vā woerde, en een
wiltides in hollant seer eechperlic omganc-
de, en hy schēen edelike mitē titel der cūsch-
ond den priester, en was te vriede mit enē
sliche beneficiū des almeers. Dese doct die
eerwardighe meester gheerd groet tot hē
comē, aldus scriuēde totē priesters die toe
amstelredā toe gode deuotelike diende dien-
hy mit enē sanderlinghē bande der mynca u-
enighet was, aldus segghede. Weter datet
streckē vā deuoter seer wondlike wal behoe-
uet enē guete priester toe hulpe der gheeste-
liker dinghe in der biechte, wāt wy soedane
manāt en hebbe toe ofen willen. Hier omē
bidde ic w' ist uwer kerke toe amstelredam
gheen merkelic hinder, of enghenynē hare
iohanne ten gronde vā uwer stede te schone,
die soldē ons seer nutte wesen, en die staet

solde hē seer bequaem wesen die alleen dāer
 toe ordineret wort dat hy waerachtelic te hul
 pe come tē bekuade totte herē dat een seer god
 dienstich wort is. en wy fullen seer gheern
 en mit blyscappē ontfanghē. Als hy dan toe tē
 uenter quā toe meester gheerd is hy goddich
 telike ontfanghē. en in tē olden huse herē flo
 rens mit tē ierste brueders dier hilligher vgade
 ringhe heeft hy oecmoedelic en deuotelic int
 ghēmeine gheleuet. en vuerich yā gheest e
 plach hy die brueders des moeghēs totte ghe
 bedē te wēke segghēd. Daer op wakert en
 bedet. op dat ghy in beuōghe en ingaen. Hy
 bleef dan in tē selue huse hent toe meist
 gheertes dode. nae wes salighe ouerganghe
 was hy by tē sustere in meester gheertes a
 mer. Hy plach oec stedelic dat woert godes te
 pōdiken in der kerckē toe deuēter. toe wes pō
 kinghe heer florens was somtijt eorwērd
 like teghēwoerdich. andachtelic en begheer
 lic hoerēde die suetheit des godlike sermo
 ens wētē monde des pōdikers. Sijn stemē wa
 scarp lūdē. die oren der mēsche doerghēde.
 en die hertē beweghēde. Hy quā oec sōn
 toe wolle om die deuote brueders en sustere
 te sterckē. En toe eente tijt in der vasten
 pōdiked hy duche. en oec op tē stille vōrd
 pōdiked hy bouē ses men die passie ons he
 re seer deuotelike bedūdē. een wēntich
 des opholdē. om vmakinghe der anchte

niet

in de volke. En als hy wt mynen daer wat
merede soe hoerde hy somigher deuoter me-
sche biechte. en gaf de berouwendē salighe
vmaninghe en tuer hē in de hillinghe op se-
te te volharen. Soe vlickele warr die deuote
pauker ghesocht en soe gheen warr hy ghe-
hoert. dat hy in der herberghe ontfanghe ten
eten sitende niet en weygherde die des be-
gheerte die woerde der salicheit. mer onder
der spusinghe des lichaens gaf hy te berouwen-
ghe vā herte die mediane der siele op die sun-
de die hē ghebichtet ware. Deker tuer in na-
uolghede hy xpm die onse die suse der wafelē
goddustelic ontfang die penitēcie mare
magdolene. en symon vā der berouwendē
quellie voelende vā de dien dienst der goddus-
tich hē bewesen mit wiser reden stoffede en wal-
ond wifede. Hy gheng oec somtijt totte brue-
das in suete agnetē beughe en hoerde hē oer
biechte. die noch arm were en sond puester.
en seechde hē. Ten sij in niet swaer de oecme-
dighē langhe te volghē. mit lustel arbeids
mooghe ghy dat hemellicē vdiene. Hier nae
haestete hy wed te kiere totter stede sūre
woninghe niet willede langhe vscheyden
te wesen vā de ghenynde brueder's heren
florens hies. mit wen te leue hē een enich
doest was. en die oen oec vā herte myneden.
Hy was simpel vā dedinghe sober vā eten
niet smeykede mitte wercklike luden om ne

vinghe wille. mer als een waer p'diker der
euangelien. sochte hy wyninghe en bate der
sielē en die vmeringhe des gheestelike voere
gāghes in de husen der deuoter menschen.

Die vtopers of snyders des wandes plaghē
doe ter tijt oer wandt te vtopen op sūte lebu
uus kerchof. en wat dat ontamelic was
vmits sinre p'dicacie en hulpe iohans ter
poerren. eens wisen mans. gode ocsiente.
en mechtich in de schepē dōm dreef hy se vā
de kerchoue en sin nu op de gheneyne marcke.
Hy regierde die voersechde sisters by nae ach
te iaer. En als sieck waer by de sisters. soe
diende die brueders vā heer florens huus.
ten lesten droghē die brueders toe oere hu
se. wat hy was arndi in de voere. dar hy niet
gaen en konde. Hy starf in de iaer ons here
duyset dachodert en xiiij. des dāghes nae sūte
iohan voer der latijnscher poerre. Naer sinre
dore waer opēbaert dat hy ene maent tides
was in de veghevuere om tinerhādē saken
wille. die een was om der gulsicheit wille. wat
al ware die sisters doe ter tijt seer armoed
tāt bereyde se hē sine spise redelike leckelic.
Die and' sake was die vdel gloue die hy had
de in de p'diken. **Vā heer iohā brunckerinck**

Nae der doot here iohans ten gronde
annan dat regimēt der deuot v
sisters heer iohan brunckerinck vā
by zuyphen gheboere. hy obetwede oere in se

Ms. B. 1. 1. 1. 1. 1.

tinghe en regierde se in groter discipline. Der
wyle dar in eister gheerd leuede en p'dicte in
menigher hāde stede soe plach hy mit hem te
wandere en was een gheselle sijn weghes.
ghelijc als lucas mit sūte pauwel plach te
wandere. Naē sine dode leuede hy deuotelic en
oetmoedelic ond' die ghehoersāheir des eer
weerdighe vaders herē florens. Welke als
een strenghe myner der aūsheir regierde dar
huus dar hē beuolē was in alre discipline sine
eyghenē arbeit niet spāede. mer duche bouē
sine crachte v'moyet om die siele te winnen.
Hy p'dicte oer sōtē dar woert godes in der
kerke sarpelic die sūde berispēde en die docht
de hoechlic pasende alst betaende. Hy p'dicte
de oer eens op de stille vntach seer bewegelic
en lang die passie ons herē. en sijn theem
was. Sine eyghenē soen en spāede god niet.
Der and' tūt was sijn theem ghenomē wte
psalm. Wat sal ic de herē wedgheue voer al
lent dar hy my ghegheue heeft. Der and' tūt
op myn raets dā p'dicte hy seer heerlic en
suetic vā de sueten name ihus. v'hoghende de
gheueende en suete name ihus bouē alle na
men in hemel en in der eerde. Ten lesten ned'
clam sijn sermoen om te berispen somig he
werdlike en groue mēsche wat se leyder duc
ke en myn eerweertelic v'mer duche buere
de de hūlighē en onbeuolēte name ihus noemē
en v'rey segghede. Der sint somighe die als se

te sueten en ghebenediden name ihus hoort
 buertelic en spuelic spreke segghede. **I**n ihus
 god der beghine. **O**nsalighe en onsynughe
 mesche war segghē ghy. **W**ie is dan in god?
Is dan die duuel in god. wat ghy segghē ihus
 is der beghine god. **D**at is in grote schande. **D**ie
 hylighe name ihesus is hē grote eer en sondlinghe
 vlyscap. wat se stadelic ihm noemē bouē al
 ihm aen. en bouē alle namē der hylighe mynē
 en anbedē ihm tē godes soen. tē ghy vsmact
 en bespottet. war die brueders en susters ghean
 ihm noemē en deuotelike lonen. en in tē name
 ihm hē ondinghe gruct. op dat se sijnē nū
 mer en vgheten. **D**er in die tē duuel stude
 liker in tē mont hebt dan ihm. wat in ihus
 seer drove en snode schijnt te wesen. **A**ls hy
 die sechde vblide by ihus myners. en straf
 fete sine bespotters als se weerdich weren.

Hy tynact oer luten der stat op die noerlyde
 mit grote arbeit een nonen doester diepeveen ghe
 in welke hy vā master gheertes huos samighe noemt.
 susterē die hy dede leren in der hyligher scrift
 namē en dede se daer cleden mitte habijt der re
 gullers onder die ewighe beslutinghe. **D**ese
 regide hy mitter hulpe godes mitte ghenē
 die in der stat woende ses en twintich waer
 lanch hient ten eynde sijnē leuens. **D**es daghe
 was hy ghemeylic in diepeveen. mer des
 nachtes toe denēter. **I**n beghin des docters
 toe diepeveen plach hy toe voete te gaen.
 daer nae plach hy te ryden. mer doe hy older
 en cranker waer. plach hy op ene kare te

varen. **D**ese heer iohan plach daer toe te
arbeiden dat die susteren stouwe in oere synliche
de daer om was daer ene suster dier vā oere
vriende ghesant ware twee schoenre schoe
dan die ghemeyne schoe der susteren die bar
vā heer iohan verlot dat sy se mochte dra
ghē an oere voete. mer hy consentet dat
sy se mochte draghē an oere hals. **H**y lie
waerde hē selue seer sochtuoldelike. Want
wast dat hy omme liechte te hoere moeste gien
totter stede des sieke. soe kyeide hy sine rugghe
tot oer die op de bedde lach. **M**er de susteren
sprake al wast die mater des huyses hy kuer
de oer de rugghe toe en alsoe sprac hy mit oer.
Mater beta plach te vstellen die laghe tijt
huys dat se ny heer iohans bruckericks an
sichte en hadde ghesien niet dan nae sinre do
or toe sin licha in der kysten lach. **H**y en wol
de niet ghedient wade vā de susteren in sinre
lester siecke waer af hy stac. mer die buidens
vā heer florens huys dienden hē. **T**oe tnepe
veen was ierst een deel iaren ene vā gaderighe
vā susteren die begonne wart in de ier ons
herē duiset en vierhōdert teghē die hoed tijt
vā pinxtere. mer ten lesten wordener somnigh
ghewild en nōnen ghemaect en die kerke
ghesefmaect. **I**n westphale was doe een gro
et ioncker iohan vā beuere ghenoomt die
by hōdat eyghener lude onder hē hadde die
nae manieren der edelinge ene siluere ket
ne an de hals plach te draghē. en sin huys

vrouwe trude plach duchte vanderinghe der
 cleere te ghebruickē. Dese sin beyde totte hēre
 bekent. wat iohan ghebruickē naemaels voor
 die siluere kethene en haren seel naest sinen
 vleische. en in de selue steden daer hy hē ierst
 gorde mitter siluere kethene. gorde hy hē nae
 maels mit enē haren seel tot pūlichheit sijn
 vleisches. En hy quā toe wīdesem. en woende
 en starf daer. en hy die olde cleere te lappen.
 mer sin hūesvrouwe waer een oetmoedighe
 sustere toe diepenveen. **D**ie selue voer sechde
 heer iohan plach vūenghe collaē te doen soe
 wal toe diepenveen als toe meester gheertes
 bues en soe deuocelic als of hy ghesete hadde
 totte voeten onses herē ihu. in welkē hy tocher
 dede die sustere dat herte te becomere mit gūe
 te ghedachte en werke. en dat altoes is an te
 sien die wille des ouerste. En in deser ghehoer
 sacheit sette hy grote volcomēheit. en sechde
 wille die alre sekerste wech waer tot xpm te
 come. **H**y plach oec te vmanē dat een mēsche
 seer dūliche gode solde offerē. en nūmer en
 solde mishope om sijnē eyghenē ouolcomē
 heit wille. mer solde altoes die godlike hulpe
 anroepē om te volbrenghē. in alle werken
 die antacht tot gode te schūckē. oec beghere
 onghedacht te wesen. en lieuer willen ghe
 regert te werde dan te rogere. oec niet ghe
 toghe te werde we enich tijelic dūck. oec dat
 se daghelics solde staen in beuouinghe des

plach

herte. en dat licha soldē casten mit hardē wt
wendighē arbeidē. In sinē daghē weren seer
merckelike susterē vā groote doechdē in meester
gheerds hoes. ond welke was salome die
ieftē was meistersche vā meester gheerds
hoes. en naemaels prouissa toe diepenveen.
die alsulke graae vā dē herē hadde dat se in der
voergaender nacht der hoedichit als mē comu
niaren soldē wort vūlt mit deuocien en bly
scappē des herte dat se niet slapen en lionde.
En heer iohes brückerinck regierde die susterē
in dē anet godes by seuen en twintich iare.
en in guede becurwē wāerde hy tote heren.
in dē iaer oō herē duiset vierhōtert en xij. des
daghes nae oser mouwē annuaario. Dese sel
ue heer iohes was seer herberthlic en vroelic
tote gasten. mer wat men veel tuts toebrengt
mitte gasten soe sechde hy mit seercheit contes
voer synne doot. Ic heb mijn tyt al te quellike
toeghelbracht mitte gasten. **S**ine zeden we
ren nae sūte pauwels vmanighe sond ghy
riehet. **W**aer om doe ene maghet begheer
de otfanghē te wārdē toe enē suster huse ende
oer moeder die ghede weert dat se in een sū
ter hoes ghenghe dat se oer niet gheue en
woldē vā oere tyclike guede. als dat heer
iohes hante sechde hy. **N**u wille wy die
maghet otfanghe. **V**hy en woldē oer ghe
ne ghehoechnisse hebbe gheden vā enighe
guede of dinghē mede te brenghē. **W**aer omme

gheshuedet toe eene tijt dat somighe psonē
 voer ene oerre nichten tot hē bede deden. En
 als hy hē niet soe seer vā herte als om se te
 proeue wat swaer toende wāt in der herten
 voelde hy hē toe oer gheneyghet en dachte se
 te oeffanghē. als hy hē vā buten wat swaer
 toende. een vā dē by staenres vmoedeēe dat hy
 oen bughen mochte of solde tot sinre bede se
 ghede hy. Heer se en sal niet mit ledigher hant
 comē. Welc woert die voersechte vader soe
 swaelic nam dat doe voerranghen e bidin
 ghe sijn herte bewerke en mochte als hy noch
 can te voere hy hē berate hadde se willen te
 ontfanghē. **Vā heer godert toern vā moerze**

Deer godert toorn vā moerze requeste
 heer florens huc na here amilius
 in alre lēd sātheit en saemelheit niet
 tich uerlang. gode dātoer en angheneem den
 buedes des huses en oer dē anderē mensche
 buen huses. Dese was een lectoer in sinre is
 ghet in der scole toe de ueter. en gaf hē ouer
 dē rade here florens des ierste paters des huse.
 Als die ghestouē was soe is hy toe dien huse
 oeffanghē. en stont ond here amilius reg
 ment. die oen gheuoech plach te oefenen en
 te voer moedighē hē voer dē buiders vuyten
 dē. dat hy in der scole soe die anderē gheleert
 hadde. dat hy gheheel owerende ghebleue
 waer. Welke voer moedighē hy soe guet

like ontferndi. dat woe hy meer beenspriet ware
woe hy meere myne ontferndi toe here am
lius als hy naemaels belyde. bedaghende
dat hē heer amilius toe vroe af ghestoruen
was. wat hy noch niet ghenoech gheoefent
en was. Daer nae wt godliker roepinghe
als men gheloeuet en wt kiesinghe der buu
dens is hy vheuen wtē puersterlike state. vā
welker vhoghinghe woe seer hy hē bedroef
de opebaede wt sijnē woerde. wat mit saeyē
like suchtinghe sechde hy naemaels. Ic wa
h alf blint in minē oghe toe ic ordinerē wart.
och of ic heel blint hadde gheweest. dat se my
ghelate hadde in de oetmoedighe state te
blinē. Hy sechde oec enē vruentlikē toe. Ic
wolde dat ic nu te hātes mochte ontbere ber
der hande. dat ic niet en waer ghecome totte
regimēte des huses. Hy sechde oec. Ten sy dat
sich pemaet mit starcker en groter startheit.
en almeeest miter gauē des lullighe gheef
tes hē oefene in de doechde en gheesteliken
oefeninghe nae dien dat hy puerster gheuor
de is. hy sal vā daghe toe daghe ontbrekē. wer
hye gheuoelt of niet en gheuoelt. Mer al
was hē swaer die dienst des almers soe is hē
noch totter borden opghelicht die sorghe des
huses en dat regimēt der sielē. in welke re
gimēte toende hē die here. woe veel hy liden
moste omē sijnē name. Wat in der twisfighe
des stichtes vā vrecht en in der weddinghe

der deuoter mēschē vā deuenter mocht hy als
 een hertoch des strides en als een vanēdingher
 alre goddiēstigher mēschē sagghē. Alle dine vloer
 den hebstu op my ingheleyt. Wat alle die boede
 des strides is in hē ghekuert waer om hy voer
 alle die anderē is vā dander weghedene. Woe
 uel onuerhtes dregghinghe en dwanghē nady
 terspake en hate hy leedē is toe langhe te ver
 telle. Hy bleef nochtāt ond alle dē pūten blide
 en vroelic en soe gretmoedich. dat hy naema
 elc sechde. dat hy ny voer noch nae soe vreedson
 en vpele en was als in vier tijt. Nochtāt al
 was hy in dien daghē velen mēschē in hare
 nochtāt dē platen canonike dē deuote vaders
 en sinē baveders was hy voer andere aden seer
 ghemyns. Hy was diep en behaghelic in sinē
 raden alre meest in dien dinghē die die cōsaene
 werden. mer hy was anders in dē wewendighē
 dinghē. wāt hy hē daer mede niet veel en bed
 merde. waer om oerre veel stonde seer toe sinē
 ordele in dien dinghē. Hy mynede seer die boe
 ke en der hellighē hyllichdome. waer om hy sin
 te sordhuoldich is die armoede der bueders seer
 gheniet. In dē boeke behaghete hē die vlycht
 der bueders in te studierē. mer die budas worde
 mer ghetroghē tot deuote en zedlike boeken.
 Hy oafende hē seer in der myne der glouoser
 ionferē marien. mit wōderliker maniere an
 tichach der leuen der enghelscher guete. Des
 ghelycs gaf hy hē coster passien ons heren.
 deplende die passie in artikelen. en daghelic

plach hy in sine gheentē toe enē yeghelike psal
me enē sekerē artikel toe te voeghe in wes
gheluoednisse hy dien psalm ghelosen hadde
dat hē grote andacht en deuocāe gaf in de psal
men als hy somighe heymelike lyede. Des
ghelycs cōtē voersechde. que mānen toe voe
ghede hy die voersechde artikels. **H**y plach
te vertellen twee saken onser vsimelheit en dā
ne voertgāghes. als dat wy onse ghetē
vsimelike lesen en betalen. en dat wy ons tot
der otfanghinghe des hylighe saanmentes
myn weerdelike bereide. **H**y mynede alre
meest twee wachde in de bueders. als vrede en
cuyscheit. **D**ā de vrede plach hy te segghen.
Bueders wy hebbe achter ghelate oiders ma
ghe vaderlat en voert andere begheerlike din
ghe deser werle. en wy hebbe ons vgaert
om god tesamē te wonen. **I**st dat wy dan be
gruych en bānde ondinghe sin. soe sülle wy
onsaligher wesen dan andere mensche. **O**er
sechde hy. ghy doet my bueders ist die ghy
twisfighe onder wy hebbe. **W**āneer hy in der
biecht hoerde penat suspigoes te wesen den
berispede hy soer saupelic. **O**hy wegniet sprac
hy ghy gaet wt cōtē andere. **a**nmerker wy sel
te. **D**ie cuyscheit mynede hy seer in sine bue
ders en oer in de vrede vā buten. die oer vā
te here bewaert is vā alle womanē alle die
daghe sinleues. en als mē sekerlic ghelouet
soe streef hy ionfer. **H**y plach oer demonghen
seer vluetic in te ducke dat se vūtes stadighe

corten ghebede oer herte ophessen soldē in god.
 en dat alre meest nae der biecht. // hy was grof
 nae sijnre manier niet sonding in der sijnen.
 en dghetel in de dedere. Wat hy sijn olde hopyke
 of ene snoden hoedt, of ghelapede schoe pla-
 ghe he die platen of die canonike of andere
 der ghelyc mit eenre hede vroelicheit te wy-
 den. Men hy alyvoerde. **Loyet my wat beters.**
Die begheerte vmits welker die bueders
 vegheerde vā he gheoesent en voer moedicht
 te werde plach hy te myne, mer hy warr ver-
 wonne vā der guederticheit, welke behinde
 vende plach hy se myn te oefene dan se woldē
 wtghenome dat hy de ionghene hynne bacht
 slach gaf nae der biecht. Hier en tussche wast
 groet in he dat hy een seer deyn voelen vā
 he selue hadde, hy rehende he den alre laghes-
 ten al sijnre bueders te wesen. **W**rechele
 herte. Ic woldē seer de hy lieuer stete in de state
 eens peggelus bueders in de huse, dan in mi-
 ne state. **D**oe hy sieck gheuanet wart, sat hy
 heel droech. Ic en weer niet seer de hy wat
 vā my werde sal, werwert ic wandere sal nae
 der doot. **M**er die here castidene in desen le-
 ue als ene soen de hy offangt. **W**at vele iare
 lauck is hy mit groter seicheit des steens en
 der ghicht, en mit ander onghemack ghetas-
 ter die hy vduidelike vdroech, en en dorste de
 herte mer lude om vloesinghe, als wast dat
 hy vā sijnre stadelike plach te rope. **M**er rope

de anreep hy die hylighe toe sinre hulpe. of
 hy sechde somtijt. Slae here slae ic hebt wal
 vdiuent. dat gheghetene broet is mine serich.
 Hy en wart wt sine monne ghehoert die ste
 me der mürmurerighe in alle sinre sieten.
 Stadelic begheerde hy die ghebede der deuo
 ter susteren voer hē te gheschien. op dat hem
 vdrachlich vā den here gheghene word. Op
 de eynde sijn leues vcrecht hiet mit velen
 beeten en truyen dat hy vā te reginet absol
 uert wart. Doe men hē dat ainboche der
 olinghe selde doen en die brueders by hē vga
 dett woren soe dede hy hē ene toeherdende v
 maninghe radende ond' andere woerde als
 hy duchte plach dat se de vrede pluch solden
 wesen mit oere ouerste te holde. Hy ruerde
 oer oer ghebreke wat scorpelic nae der
 maniere onses here ihu xpi die sine disa
 pelen oere onghelouē vwoert doe hy vā hem
 scheide wold. Hy starf in de iare sijn leues
 vā tseuenaghe of daer by. *Vā den oersproge der*

Als meester gheerd *regulere te wynde som*
 groet nu ghestorue was en in de
 mede godes rustede die deuote heer
 florens die ierste rector en inscter der vga
 teringhe der clerken toe deuoter een paroc
 en doe der tijt alre deuoter mensche alle deses
 landes mit alle de puestere en clerche sijn
 huses en mit ander wysen en deuote mans
 vmits meester gheerd voerendes totte weghē

der waechheit ghebracht als herē iohan ten
 gronde herē iohan brickerinck herē henric
 dinghebyl vā huyaren herē wilsem van
 rōpen bertoldus ten houe vā zwolle herē
 lubbert ten bussche en herē gheerd vā zur-
 phen en der andere began hy seer stadelic ouer
 te tractie waer wāneer en in wat maniere
 se den leuen willen meester gheerdes om een re-
 gulier cloester te stichten mochte bequame-
 like te werck brenghe. Als se den luer op ey-
 pen en langhe mee ghehad hadde en die
 dinghe an allen yden whelic en veel ouer-
 lechte hadde en gheueghe. soe warder we-
 raet consent en wille oecre al gheueft en
 gheslote om dustane cloester rehatens te
 mere oare oke vlyt toe te doen totter glorie
 en ere godes en toe salicheit der siele. dat nae
 der ierster andacht meester gheerdes allen
 gheestelike en deuoten mensche solde wesen
 che forme gheestelics leuens en een disiplin
 der gheesteliker bewaringhe. tot welke al-
 le reformeerde cloestere alle deuote mensche
 vā beyde kinnen in oere inelike en gheest-
 like noden en sekeren toeyng mochte heb-
 ben an ene hogheerlike hulpe oers rades
 hulpe en besmyernighe. Als aan dese teghe-
 woerdighe salie des ierste soecanighe clo-
 esters coetes te wānen anfach die ghe-
 meente der nyer deuoter mensche. hier omc
 were se alle vlytich dat soe salighe dinst
 haestelic toe wercke quame louede een

bequame hulpe te doen. **H**ier om in den
iaer ons heren dusent driehonderd lxxxvi. in de
andere iaer nae meester gheerens doe heer
iohan bruchemick doe noch slucht clerck en
en andere sekere vaders omghinghe die eer
de en onerwaderde se ene bequame steet om
dusantigha cloester te tynieren suchande.
En als se vele landes herwert en derwert
omghegaen hadde ten lesten vonde se in
der veluen by hatterem in gheselant ene
steet daer toe bequaem ghenoech voghel
sanchi ghenoecht. en bereghē daer toe dat
consent herroch willemis vā ghele. **M**er
wat noe de rechte niman en mach kecke
of cloester opuchte en tynere vā nyos son
der oerlof des bissops. hier ome heer florens
een vader alre deuoter mensche in sijne ey
gheneysonen heer iohan ben gronte die
ierste rector der systere toe denenter heer
henric dinghebile vā buraxen henricus
vā wilsem heroldus ten haue albertus
en nicolaus dreyer brueders toghē toeten
eerweerdighe vader in xpo heren florens
bissop toe vtrecht oetmoedelic biddende
woe dat hy sijn consenoy een nye cloester
in sine stichte te tynere hē ghaweerdighe
wolde te gheue. Welke als een wijs ende
voersichtich man mitte rade sijns landes en
sijne stadigher vaders dese sake mit alre vli
te ouertredende die oefeninghe godes en sa
lichheit der siele mer luttel oghoghe ende hier in

anmerckende so gaf hy de bidders een goddinc
 tich consens in sulke voerwerck waer die se
 dāne den palen en eynde sijn sichten en die
 in zallant en niet in andere werckliker here
 lande dat tinerden louede hē dan se in allen
 pūten te vhoghē en die privilegien der oerden
 en de doester vorderlic gheern te gheue. Als
 dat die here en voersechde bueders hoerden
 roche ofar hē vā gode inghegheestet waer of
 seughe se seer danberlic sine niet hebbede
 mit hē enē seer riken ionghe vā zwolle ghebo
 re bertoldū ten hāue voerghenoemt vmiss
 meester gheerd groet bekuer die vā rechter
 erfuisse sijnre olters hadde een leen quet toe
 windesā en voel actier mit sine twebehoer
 vā woerde bouē die dusent gulden. Hier nae ouer
 gaf dese selue bertoldū ten hāue dat voer
 sechde quet mit alle actier en twebehoer
 en alle sine guede vry en willichheit en puer
 like om gods wille en om salicher sijnre siele
 en sijnre olters de voersechde vaders om een
 nye cloester der reguliers canonike daer op te
 epineren. alsoe dat noch hy noch sine erfghē
 name pefswar redites toe enigher tijt daer
 an beholde solde. En als hy al dit quet mit
 al sine twebehoer en recht voer de leenheer
 ghehelelike hadde ouerghaheue. soe ontfemk
 hennais wilsem die daer teghewoerdich wā
 vā den selue leenheer in de name des cloesters
 daer toecomēde hē manscap doende als dat
 ghewoenlic is. Dese selue hērais vā wilsem
 wānger een schepen toe cāpen een seer wu

rich vhogher en vualgher deser saken hadde
vijftien morghē landes in der buerscap vā zu-
then mit sine brued' heer iacob canonic toe-
sūte iohan binne vtrechte. die in gheliker
manier en forme ouer al als bertoldus ten
haue nu hadde ghedaen den cloester toe win-
desem wy ouergraf. Als dese pūten hoedilike
gheschiedt waren en vmits instrumenten ghe-
vestigher soe is vā inde oerre al ghesloten en
gheuect datmen in der buerscap vā winde-
sem des kerspels vā zwolle in de sachte van
vtrechte op die erfuisse bertoldus ten haue
tot ierste regulier cloester in desen lante sol-
de beghinne en naer rechter obseruānen te
sichten en te reformieren nae de lesten willen
meister gheordes toe centre toelochte en tro-
este alre deuoter mensche deser pūnnen.
Wier om in de iaer ons here duiset duchōdat
en lixxvi die eerueerdighe en deuote pater
heer florens rector der clerche vgraderinghe
toe deuoter mitte ander ierste vaders meyster
gheordes groet disapele als se no ene goede
bequame stede hadde om een regulier cloest-
te sichten. en oec hadde volcomē consēnt mit
brueue des bisschops vā vtrechte soe begonne se
vlutelike te ondersoekē waer en wie die pfo-
nē weren toe soe grote en salighe werck go-
des mitte en bequaem in der tpmeringhe
poer nutticheit alsulke cloesters bequaem
like te tpmieren toebey glouen godes en sa-
lichheit der siele manlike an te gaen crachte

like te buolghē en enndelic te volbrēnghe. Als
 dan ene grote ondsokinghe gheschiede en
 vā manigher hāde psonē menichs pns voelde
 ten lesten wt consent verre alre omē alle voer
 sechte nūten behoerlike te volbrēnghe soe
 sū vlioren en ghemēter vuerighe mans en
 roochsam en vlichter mitte gheeste der wijs
 heit en vstandes doerschenē. vā ansien en
 dedinghe simpel en deuot. mer vā werke
 en waechheit en ducht en nutte. als heer
 hēraus dūnghebūl paeſter vā huyaren
 wernerus kincamp vā lochem. hēraus wil
 sem vā cāpen. iohānes vā kempen. henri
 cus wilde vā des hertoghe busch. en bertol
 dus ten haue vā zwolle. Vā desen ses iers
 ten toe windesem ghesent. soe is heer henri
 cus vā huyaren die ierste pater en red. oer
 deser stede bynac een iaer voer der annemin
 ghe des habijts gheset. en hēraus wilsem
 vā cāpen een vroet en een walsprekēde man.
 in tijtlike dinghe wal ondrōnde is gheor
 dinert in enē paratōer. Hier omē dese
 knechte godes voren wt hē alle die dese
 quetsche werle niet en begreep. witer god
 liker gmaac schickēde wruerōre in den
 anre godes en in strengheheit der gheeste
 liker discipline soer wal ondrōesen. vā eer
 baechheit der zeden. ghemoeſheit des leues
 en hyllicheit der wandringhe louelic en daer
 sante sy se mit andere bueders en psonen

vā guede willen en hillinghe opsette toe win
desem. op dat se dat hillinghe en langhe be
gherde werck mitte hulpe godes en que
der mensche in de name godes solde beghē
ne. Hier om die eerber en deuote man go
des hericus wilsem een vā derikesten en
vā den besten der stat vā aapen en een vā
deses iersten toe windesem ghecleter in
der iaster funduighe vmoedende hē ghe
uonde te hebbē ene costele margarite
soe gheng hy hen nae de met ons herē
en vcofte al dat hy hadde en cofte se en
leechde dat ghele vā de vcoften guede voor
herē florens boete. Hier om vuarf hy
vā den herē des landes dat alle sine actie
re en erfuisse wart de cloester toe winde
sem gheuestighet. Hier om een waer nae
uolgher des soens godes gheworde ach
tyck in gode en in der cofsaeden de noecten
xpm naet naeghevolghet. En dit was
in der eende sine ware gloue niet in der
werck te hebbē als sijn eyghen. mer dat
ouerste niet als god bouen al hier en in
der ewicheit ewelike te besite. De des en
wengel oere veel vā sine gheslechte seer
ouerlopende in tijtlike dinghe. acheyre
de dat rike godes niet alleen mitte guede
wille te vraghe mer oer mit veel ghelide

dat se de doester toe windesem vuerghewē
 Dijn oleschelijke brued' meester iacob van
 capen canonice toe sūte iohan binne vuerghē
 redlike rijk en in onberuelike guede noch vā
 hē onuerschade toe eenre tijt gaf hy ten ier-
 ten voer hē en sine brued' bynac seshōder
 fanyer crownen. en daer nae int eynde sijn
 leues voer sūte doot besette hy de doester toe
 windesem al sijn guet. **A**lleydes droeyers een
 seer deuote vrouwe die ierste beghynster ma-
 ter en repperster der deuoter susterē toe zwol-
 le ghehietē der kinder hūes gaf mit oeyn-
 soens aelbert en nicolaus ene grote sūme
 gheldes mit velen ackere landes de doester
 toe windesem int begijn des doesters. En
 dese matrouwiche mit andere des ghelijcs de-
 uoten ionfere diende toe windesem int begijn
 des doesters in der cohen int vrouhuus bac-
 hūes en waschūes mer alleen bysiden etende
 hent se bequaemlike leker brueders ghenoech
 hadde. **H**ier om soe gwer guet anquā de do-
 ester vā herais wilsens woghe en sūte vū-
 ente dat hy een hee doester wete gronde vā
 nyes mochte tymeuen. **A**lsoe grote myne
 en vuercheit der ierster deuocē was onder
 die vaders pueters en derche herē florens
 hūes en de ierste vaders toe windesem dat se
 niet alleen een herte en een siele en hadden
 in de herē mer oec oer tijdlike guede ween
 hē ghemeyne en ouerscheit. **W**aer om soe

111
wat se creghē vā erfuisse of arbeit oerre brue-
ders of vā aelmissen der goddienstigher men-
sche, dat deylden se gheern mede de brueders
toe windesem mit vlyscapē. **W**ar vā de guede
iohānes kessels oers coetes die in weelt seer der
vridi was sin die vaders en brueders toe win-
desem niet luctel ghetwestet. **W**ar sijn piesta-
lic ornament vedelike costel toe windesem ghe-
gheue vcoften se om simpellheit en oetmoe-
dicheit wille der ierster insettinghe en coften
mit dien ghelde slichter ornamenten. **D**ese wa-
re mine der ierster vuerichheit en bovaerde niet
alleen dat voerscechde hues der clerche totten
brueders toe windesem. mer oer totte vaders
brueders en susterē der doesterē en vguadenin-
ghē der nyer reformaaen onghebroche alle-
tijt des goddienstighē vaders herē florens
en sijnre medeghelic. **W**ā iohānes kessels
voerscechde guede gheue se oer de cloest-er-
ter foteyne onser lieuer vrouwe marcen by-
aernhen in sinē ierste beghin bouē dusent
gilden en swouen die stede vā de herē des
landes hertoch willen vā ghelue en vrouue
se tijt te vgrighe. en oefenden en regierden
dat hues vele laren. **h**ent se wt herē florens
tude vinnis de vaders vā windesem anna-
mier tijt voertan langhe tijt bleue vaders
en regieres en oer pioers in der oerde. **h**ent
se hē vā oere eyghene brueders mochte to

voersien. **D**es ghelijcs ouer al dat lues der
 v'gaderinghe vā deuēter dede wehoorn en toe
 amstelredam en in velen andere stede. die
 onghelokene myne en seer truwe bystan-
 dichheit hē allē bewaerde. waer om niet son-
 der sake soe grote vrucht der siele ouer al die
 lant opstont en groeyede. **H**ier om die bisscop
 vā vtracht die guede die he ghegheue waren
 die resignaace hier af gheeen o'fanghende mit
 allē acherē en erfuyssen bartoldus ten haue
 en hericus wilsen hier voer bestreue maecte
 hy en ordinerde se gheestelike guede te wesen.
 en voert an gheens werldlike gherichte ond'
 wapē te wesen. en die guede voer hē en oere
 naecomelinghe en hē onderworpe vā allen
 laste. scathinghe en dienste ymits welken
 die werldlike guede pleghē beswaert te we-
 sen maecte hy ewelike vry en ontlastet. Als
 dit behoerlike gheschiet was en tūc beuef-
 tinghe syne zeggels gheuestet was soe gaf
 hy guedē d'ic sijn volbert en volcomene au-
 toriteet. dat die stede solde v'mits sine wijel-
 bisscop solde gheco'serret werde. en in darre
 g'ulier canonike oerde solde opghericht wate.
 en dat die meesters en darthē en ander be-
 quame y'sone daer totte habije en totter y'ses-
 sien mochte gheuestet werde en y'sessie doen
 soe veel alser vā oere renten en andere ver-
 val in toecomend' tijt mochte gheuede wer-
 den. **D**ie voerschede bisscop seechde oer daer
 waer hē oer guet dunkelē. als dat me dat tijt

niet

ke guer dat dat voersechte doester in toeco
mend tijt crighe solde niet alleen in eens
here lande mer in twee of drie here lande
weyden solde. op dat se vā orloghe en tuss
tinghe die opstaen mochte vā de hillinghe
leuen mit koninc beswaert wt ghebierck
der tijdliker dinghe gbedwonghe worde te
schiepde vā dier stede. Als se dan toe oere wille
vā den guete bisscop gueten met ontfanghe
hadte ende oerlof die kerke te wisen en die
lrueters te doden vāreghē hadde soe haeste
die vaders mit blyscapē en mit groter dācher
het tot oere woninghe. Als die winghe
ter kerke en die clepinghe cordes anstont
soe ist ghendē vā de vaders dat die ghene
die ierst toe windesem ghedeer solde werde
toe cymstern solde senden om oere manier
mitte oghē an te schouwe. Wat al waren
se vā den deuoten pater heer florens in den
guete gheestelike leue en hillinghe wāden
ghevōlcomelic onduesen. se en hadte noch
toe niet oer bekent die manier en insectu
ghe der oerde en der regule bewarighe. die
niet dan mit eyghenre onduidinghe en sta
dighe oefeninghe en moghe volcomelic be
grepe werde. Hier om die ierste ses uoghe
noemde lrueters angrepe haestelic de wach
en als se quene toete doester cymstern wor
de se vā de prouest heer symon en vā al de baue
ders mit wegherecten hande deuotelic ont
fanghe. en sin mit heelre mynne alle die tijt

dat se mit hē weeren ghetraecht. Als se nae
 onderlīgher mynlike tesamē sprekinghe hē
 die sentēcie der vaders die se ghesane hadde en
 god die saghe beghoerte oerre andacht ver
 teller hadde soe en sin se niet luttel in de here
 vbludet en lieten die voerscechde fraters tot
 alle dinghe des couentes mede gaen toe
 choer toe capittel toereuenter en andere
 dinghe hē alle oer manier en insettinghe
 der oerden alse hē noch nye in der reformacie
 daer af kundich was en als se vā de vaders
 toe gronedal daer se oersprong af ghenome
 hadde gheleert hadde gheern opelike be
 wysende. Hier om die fraters vā windesem vā
 der minen godes onestete kontē vā de cley
 ne groete dinghe wttrachte en en ontoghen
 niet vā der obseruaāen der regel mer vlucht
 tet vā der godliker gracie hebbe se vele mit
 ter pūten daer toe gliccaen. Als se dan daer
 een wylants in desen dinghe daer toeg he
 brache hadde en se die obseruaāe der regule
 in zeden sanghe en andere maniere vlteli
 ke anghesien hadde soe sin se mit groter
 gracen des prouest en der brueders in vre
 den ghelate en sin totte oere toe windesem
 op oere ghesetten termijn mit ghelucki
 gher reysen wacker en ghesont wader ghe
 come. Welke sin vā here florens en vā de
 andere toe windesem mit vroude ontfan
 ghe en se vielden hē mit woe groter minne

se vā tē prouest en sinē brueders ghewordt
ert weren en ondiuysert. Alsoe die hoere soe
loude se alle gode int ghemeyn die soedane
mynne in oere tiden tē mensche in ghegheste
hadde. en hadde ghelucklich ghemaect oere
wech god onser salichmakighe. **A**mer om
in tē iaer ons here dusert duchoert en lxxxviii
des daghes nae sūte gullen des wessers op
die seste kalēde vā noueber die eerwoerdige
ghe vader here hubertus bisscop vā yppuse
sen een suffingameus des eerwoerdighe here
florens vā wuelichauē bisscop toe vtracht
in sinē bisscoplike ghewade boquaemlike vā
ert heeft die kerke en doe dat ouerste altaer
toe windesem ghesecariert in die ere der glo
rioser altoes onser godes moed marien en
sūte augustin⁹. settende die alre lillichste ion
fer maria te wesen die ouerste patrouische
des cloesters en der kerke toe windesem ghe
lyc als sūte augustin⁹ is een waerdich
patrouen en insetter oere oerden. Als dan die
wesseringhe der kerke der altare des om
ganghes en al der andere nu ghedenen was
soe bereide hē die selue wijelbisscop cortar ho
echtichliker missen. En als hy nūc puerster
like ghewade ghedeert was en wote ouer
ten altaer michte dienes voergheng heer
florens en die andere deuote vaders doe te
ghewoerdich presenten mit behoerliker
deueren die ses wegheore en voerseechte
fratres die men doe iaeste deden solde. dien

selue wijelbisscop voerde ouerste almer ver
 bendende. en by enē yeghelike bequaemlike
 nye dedere der religien nae wtunsinghe der
 oerden ghelechr. En als se voert ghelecht we
 ren en voer de guet des factuarius neder
 gheset. soe heeft die voersochte bisscop here
 hennē vā luxanen alre ierst die werltlike
 habijt weghetoghe en dedden te hātes wed
 mite habijt der regulier canonike segghede.
 die hy wido en solde de olden mēsche mit sinen
 werke en solde weder andon de nyen mēsche
 die nae gode ghesapē is in gherechticheit en
 hilleicheit de waerheit. En hy las alre hātes mit
 uder stāmen voer de ouerste altaer dien selue
 bisscop en den andere dier bystaende en dede
 sine ~~hoerlike~~ pffessie in deser maniere. Ic fr
 ter hēraus dinghebijl vā luxanen priester
 louē mitter hādē godes ewighe oeholdinghe
 armoede sond' eygheschap en ghechetsāheit
 minē ouerste nae rechte gheset te wate en
 sine nauolghers nae sūte augustins yeghel
 en nae insettinghe deser stede vmiss den a
 pittel gheordiniere te wate. Als hy sijn pro
 fessie ghedaen hadde. soe beual die selue wijel
 bisscop wt auctoriteet here florens bisscop toe
 vrechtē dien selue frater hēraus doe pffessie
 dat regimēt en die sorghe der siele en dat an
 bocht des rethoers vā den voersochte cloester.
 soe langhe hene die fraters des couentes hē
 voersien mochte vā enē plate bequaemlike
 nae de rechte te kiesē. En als hy die gheboe
 offanghē hadde. alre hāf stont hy op en mit

medehulpe der dromes halp hy de bisscop
de andere vijf ierse dat olde habit wetrockē
en mitte habit der hilligher religien weder
deden nae ordinarren, dat nae wden se alle
pessie voertalen der mit cloere stemen
nae der voersechde manier. **I**n de waer oē
here duset dachodert en lxxxviii. nae der
hoechtijt sūte gallen des cōfessors in die
fratres vā des bisscops autoriteet versamē
vgaert en wt inde here florens en der ande
re vaders horen se eenmoedelic en eendracht
selic toe winden in enē prior frater waer
netū kindtamp meester vā lochen ghebe
ren en vā hē enē guede en ondscheyde
man vā leue wysheit en olcheit soe voel
als die menschelike ghebredicheit weloet
bequaem ghenoech. Welke al wederstont
hijt ghenoech wat hy scrupeloes was nocht
com wt inde here florens ten lesten cōsent
ghenode, senden se totte bisscop vā Utrecht
om sine cōfirmacie. Hier om heer florens
bisscop vā Utrecht dat recht der kuesinghe
ghorende en anmerckē dat hy rechtelic ghe
woren was en nae rechte niemāt en was
die hē daer teghe sette of wed sprac soe cō
firmierde hy de voersechde vader werne
rū in enē prior des cloesters, et beual hem dat
voersechde cloester en alle die lekelme
dars en die inwoenres des selic cloesters
in sijnre siele te regiere, mer ierste behoerli
ke ghehoersahē nutter hant alst ghewoen
lic is belouet. Als hy dus sine cōfirmacie mit

bueue ontfanghe hadde en mie woude weder-
 ghecome was soe ware by te hātes vā den
 vaders in sine stoel gheset. en ontfenck die
 losnisse der ghehoersaheit vā enē yeghelike
 int capitel hies. Als dat gheschiet was soe
 floren die maor en dat couene fūtre hen vā
 wilde enē gheproefen man vā der ierster
 vuercheit doe bernēd in de iersten supiaz
 toe windefem. En alsoe toebachte se den he-
 len dach in vroude om die openbaer vhoghin-
 ghe des cloesters. Als dan die carwoerdighe
 pater wenerus pāz gheworde was toe win-
 defem soe rognat hy dat cloester hē beuole
 truwelike in allen mede en disaplīnē. en be-
 waerde seer vlytelike dat ierste fundamēt al-
 te gheestelich als otholdinghe oetmoedich-
 en sinpele ghehoersaheit die cortes daer be-
 gonnē wēren. Wat alle disaplīn der hūll-
 gher wāderinghe en sterkinghe deses leues
 die by toe hēre florens hies en sinre buede-
 re ghesien hadde en gheoesent. arbeide hy
 niet te vinnuen mer meer te vmeeren en
 daer in voert te gaen. Die wtwedighe en
 oer inwedighe oefeninghe die voetmoe-
 dighinghe die bueelike berispinghe die
 inwedighe deuocie en corte ghebede als by
 die in hēre florens hies gheleert hadde wat
 die frates enē hogheie gnaet in der kerke
 op gheclōmen wēren soe wēren se so dānol-
 dich stercker oefeninghe daer wechte van

binne en vā buten mitter hulpe godes state-
like toe te doen. **H**ij plach alle gheestelike
psonē en alle vaders en bueders alre ghees-
teliker v̄gaderinghe in waerre mynen ghe-
dertelike te otfanghē, en hē als sine eyghe-
nē bueders nae macht des cloesters milde-
like te voersien. en plach dē bueders dat
statelike te beuelen dat se nūmer v̄gheten
en solde dat se vā dien wighoguen weren
en sond hē niet en weren. die oer die ierste
fundamēten des cloesters toe windesem ghe-
leche hadde, en daer om solde se een herte en
ene siele in gode ewelike mit hē holde. **I**n
dē ierste iaer der dedinghe der bueders toe
windesem sin twee deuote clerckē iohannes
vos vā buesten en hericus baluere vā by te
uenter gheboerē meester gheertes groet disci-
pule vā dē eerweerdighe heer florens toe win-
desem ghesent mit groter begheerte toe dier
oerden v̄laughede. Welker guede wāderin-
ghe en zeden den bueders seer wal behaghe-
de, sin se niet langhe daer nae totter oerden
toe ghelate. **E**n die eerweerdighe vad heri-
cus vā luyuen die ierste rector toe winde-
san annam se totte habije der nouuaen en op
sūte marien magdalene dach toe naest comēde
clerde hy se by willen des cōuentes. welke daer
nae pater wernicus die ierste prior ontfaen
totter pfessen. Welke hy gheboet op dat als
se int beghin alsoe weren se nu daer om toe

wintdesen otfanghē dat se der ghebode master
 gheerde groet en der andere voerstaend vaders
 vā der ghemeyne mynē mit allen deuoten
 mensche ewelic te beware en oere ondinghe
 trouwe bystant nūmer en soldē vghet en
 weert dat se der salicheit oere sielē begheerde
 te voersien. welc se hēte ten eynde oere leuens
 seer trouwelic bewaerde. **A**ls dan die mynli
 ke vad warnemus gode en de mēsche anghe
 naem een guet oetmoedich wys uerend
 en deuot man en seer scrupeloes dat cloester
 toe wintdesen in waerre oetmoedich eerbare
 heit der zeden in simpelheit der cledere ende
 in allen husestade en tynen sond auoersiet
 wat meer dan drie iacer louchlig en strenghe
 like regiere hadde wt sekerē sake die oen
 daxe toe beweghede alre meest om sine scrup
 uelositheit wille soe bar by mit grote scrupste
 here florens de texter der clerche toe deuoter
 en die finans sine huses dat se hē vdraghē
 en absoluere woldē vā der boden des prior say.
 alre meest wat hy voer sine oghē sach enen
 finter wes lof vā master gheerd groet vol
 vā de gheeste der jylsacē is mit soe grote
 puse ghelouet wes leuē en wāderinghe
 brachheit en groetmoedich al weren die
 pūten mit dieper oetmoedich en schamelhē
 beckeret ouer al antwoerde. **H**ier om heer
 florens en dat conent toe wintdesen cōfenaer
 de ten lesten in sine resignaen. **H**ier omē

als se alle die daer mede wesen solde int capitel
hues v̄gaderet weren. soe ouergraf hy wil
lichlike en̄ mit guete beradene wille tot an
boche der priorstap in die hande s̄yns cōuen
tes. In dier c̄ij en langhe t̄ij daer nae en
plaghē heer florens en̄ die andere priesters
s̄yns huses v̄a gheue ghemeyne of sonder
linghe saken der fraters toe w̄ndesem w̄ghe
stoen te werde. mer tot alle d̄er rāden ende
des doesters sake sin se als in oere cyghene
husen **sinse** gheern of fanghē. En̄ we oere
alte ghemeyne rāde is een seker t̄uch gheset
in welkē men enē nyen prior kiesen solde.
Wier om in d̄e iaer ons here d̄usec̄ dachon
dert en̄ xa. teghē die hochtijt s̄ure andrees
des apostels v̄gaderden die fraters toe w̄n
desem nae der missen int capitel hues. ende
koren eendrachtelic in enē prior des doesters
toe w̄ndesem frater iohanne de hugen s̄acht
v̄a zaden seer schamel, v̄a leue olcheit ende
konste bequaem. Als dat ghehoert wart
soe isser ghemaect grote moude in den herte
alte deuoter mensche gode louede en̄ segghē.
Ghebenedijt sij god die ons ouer die d̄uysche
lant allen deuoten mensche voetsien heeft
v̄a sulke prior toe w̄ndesem. v̄mits wen dese
nye deuote der ierster vuercheit ghene d̄ey
nē voecgane, en̄ alle deuote mensche w̄et
hulpe en̄ beschermighe sond al t̄uuel v̄me
ten hē te crighe. Als dit die oetmoedighe fra

ter iohānes vā hūesten hoede, soe wart hy scry-
 ende en seechde hē omutte, oiwetende en onbe-
 quaem tot dūstane ambocht der puorscap en
 claghede hē seer beswaert te werde vā soe gro-
 ter borden te draghe, en begheerde mit alre bid-
 dinghe dat hy mochte onclaster te werde vā
 deser borden des regimētes, soe als hy heel scha-
 mel vā nature en oetmoedich was vā harte. Welke
 alle die vaders en fratres mit mynlike reden en
 mit seer troestelike woerde arbade te stercke,
 segghede dat dese reden waer vā gode wtghegauen,
 wtgheesproke vniues eendrachtigher stemen oer-
 re alre in der kiesinghe, welker niet ghehoersa-
 te wesen schein hy de wille godes teghen te staen.
 Heer florens sterckede sijn droeuinghe herte mit
 vūwe beswaert en seechde. Dese teghewoerdin-
 ghe sake wort ghevracht om die ere godes en
 salicheit der siele, en hiet om solde hy die hande
 toe werke setten, en solde blidelike ansien gode
 wonderdinghe werckede in sijner tijt en en sol-
 des gheensyns behinderē. Ten lesten vā ondwā-
 singhe en biddige der vaders en sijner brueders
 vūwonnē, ondwārp hy sich de godlike wille,
 en cōsenterde der kiesinghe die vā hē gheschiet
 was, en beual sich oetmoedelike de deuoten
 ghebēde sijner brueders. Vā welke ~~man~~ iohā-
 nā vmen blint vā licha mer niet vā herte
 die ierste infetter en rettoer der clarckie en leken
 in sūte agnetē berghe aldus seechde. Die vā
 wūdesen hebbe seer wal ghedaen, dat se den

vroeden en guede man die al is hy ionck van
oltheit hy is noch niet olt va zeden en ghenoe
de he in ene prior hebbe ghecooren. voerwiche
de dat daer we solde comen grote vrucht der
sielē. **Vande voerschede pastre werner lochem**
Dese voerschede sinter wernerus kint
kampi va lochem gheboere die andere
in der oerden toe windesem en die ierste in der
priorscap was seer eerbaer va leue als voer
sicht is. en was wilneer een rector der clere
he toe capen. een deuot hulper hoerter en
disapel meester gheertes groet. in alle dinghe
syn truwe hulper. en in de wederspoet teghe
die guade een seer stantsich voerrecht.
Wat doe meester gheerd groet veel menigher
sermonē toe capen dede en veelre mensche
herte afstuerde va der boesheit en bracht se
totte weghe des leues en der waerheit en ont
stade se stardike totter mynne des hemelsche
heremite sūte augustin een nye terminant
toe capen en toe zwolle die he niet en ontsach
master gheerde opēbaerlic wed te staen. Wel
ke meester gheerd pauerde ghedaghet te
warte totte houē va vrecht en barech daer
dianone als ene onghelerte man beruchich
sundich ene valsche pdiker ene vnielre des
gheloue en ten lesten als ene vwonne ker
ter naede rechte te vdoeme. als hy voer vtel
let is. Welc die schepen va capen gunsich
te wederfalie nement om ewelike. en we

dieue water stat vā cāpen alle meester gheer-
 des vuerde en gūners. Hier om we deser oer-
 sake is huaders wernerus stātsfich fallen
 in die opbaer ghemaect. Wāt doe hy daer een
 schoelmeester was en meester gheerde vaste
 like anhenck in de voerscechde pūten soe is
 hy om der waechheit wille en stātsficheit
 des gheloue opelike vā cāpen wegheloyt
 als een quaetwader. of fanghede vā den sche-
 penē een ghelobot dat hy hem niet en vma-
 te binne tien iare daer weder te come. Om
 welker sake wille meester gheerd givet
 oen seer prasende saref de kercheer valochē
 in desen woerde. Iheer stuen my seer begheer-
 lic en anghenoen in de boudgom siet ic
 boescapē in een werck vā de ghemynden
 in xpo wernew vā iuwen kerckelwant hy
 xpm beuyet heeft. In voertide wart hy een
 cofessoer ghenoeint wen een eghe wart
 wt ghegrauē of encklyt des liches ware
 af ghehouwe of gheser in de pine om den
 gheloue xpm en de rechte gheloue heeft
 opeliker balyet. Alsoe iuwe wernerus vmer
 oer onse ome de waren gheloue teghē den
 dwasen monie en teghent vstuerde moere
 stont hy manlic en volherde starkelic. So
 de sy lof en gloue was is die cranche en victo-
 rie en dat rechte des wydelike strides. En wāt
 wāt wernerus om xpo stātsfelic gheiden

heeft soe heeft hy wat ghelijcs mitte hillinghe
hen ghedraghe. en die dinghe sin he gheue
ghet die de hillinghe die wielike striden ghe
schen. Wat wernerus wybedreue da den
dorpe des meers va der stat capen va den
ghene die mitte vluerde segghe die woerde
witer wijsheit hoer. onse sturheit in die ee
der ogherechich. va wen die euangeliste
iohannes vdrone wart en in ellende ghesant
en om der seluer sake wille dat he seer glo
roes is iohannes vdrone was is oer onse wer
nerus vdrone. Wat niet om enigher schent
liker sake. niet om gheldes wille of om ghe
liker tijdliker oersake is wernerus afghe
schende. mer om statofach. des gheclone en
leringhe der gheloenigher is hy vdrone.
Verblide en vrouwe wy ons wat hem is
veel loes opghelechte in de hemel. wat he
wort givet een ghelic de hillinghe en quere
mensche gheheue. wat hy wat ghelijcs de
hillinghe ghemeyen heeft wat ghelijcs den
hillinghe hen ghedraghe. laet ons bidde dat
wy deslachich moete werde sinre guede
die daer in beghere vmanichmoldigher en
vbreidet te werde. op dat wy oer mit he ver
breidet moete werde. wat in der tribulaacn
sake die pphoet hebstu my vbreidet. Want
nae de woerde des apostels. soe werket die
tribulaacn lydsaher. die lydsaher hope.
en die hope en salender niet. wat die myne

heeft

wy

godes is wyde ghestort in onsen harte vmits
 de hillinghe gheest die ons ghegheue is. **H**ie
 meester gh'eerd groet s'ruet totte selue wer-
 nens. **A**ls liefste in xpo wernere en nu in de
 ouen der proeuvinghe om xpus teghen dat
 ghemeyne volc en teghe den diuysen en liet
 der monic examiniert. **M**y dunket dattet go-
 de gloriose gh'eelike is dat die quade vrou-
 wen alle quade liden solde dan va der waer-
 heit scheyde. **V**mer se staen teghe die schepen
 tichters en de ander en in der eye der beuun-
 ghe an s'herde se niet va der waerheit en li-
 den eenmoedelike dat partiel en saeden der
 weydedigher dinghe. **A**lsoe hebbe die hilli-
 ghe ghemeyn. **A**lle tyliche partiele werden
 snode gheacht. **I**st dat wy die hemelsche lo-
 ne anmerke. **V**erblide wy ons dat wy der
 weelde wat gheauet sin of dat wy die werlt
 gheauet hebbe. **I**n sake is nutte en hyllich
 och of somighe va so daer in gheuont
 worde. **D**ie heker bartholomeus is als
 een eaf hebbede wepende en d'uitende s'p-
 den des noede wyntes oen sterckede die
 inde na adpen in oare tyt va den floer ghe-
 wayet te werde. **W**est ghegruet soer ghe-
 mynde wernere. **W**at is nu tyt in welker
 gheproeuet wort die doechte des doechsa-
 mighen. **I**n sake dat soe daen man meester
 gheerd groet een lichte der hillingher kerke
 een spiegel der waerheit een myner der
 gherechticheit en een disciplyn der v'haeder

frater wernerus duer noe toe windsem den
ieryse prior voer de ingang der religien vhes
fede mit soe groete puse en loue. alsoe dat hy
opelic bewisfede dat hy war ghelikes mitte
apostole godes en de andere hylliche hadde ghe
daen. mit woe groete vuericheit der deuoa
en vmoede wy oen in der oerden ghelauer te
hebbe. In welker niet alleen die werlt ver
smaende gode te diene en wal in doechte vo
ert te gaen en began. mer oer volherde in
waerre volcomicheit der doechte. en in de iery
ten brande der deuoaie en hent in de eynde sin
leues ouermoyelic bleef hy in de anre gode
in sinre bekennisse en myne altoes wassende
en voertgaende. **D**ese frater wernerus
stont toe eenre tyt mitte suprior frater ar
noldus int warmehues alleen in heymel
ker callinghe en hem ouerqua een ole guet
coucers brued nicolaus in der afwesinghe
brued ghenardus delst pauwtoers die een
half pauwator was. hielp biddede va te sup
prior om eenre hadde werck te doen. En als
die suprior he hiet vluchtes en cosenterte
soe begheerde hy war neernstigher sin con
sent. Mer frater wernerus bewoghe mit
mynen der discipline. viel op sine lippen
en seechde totte suprior. Alre liefste pater
ic bidde venie voer desen neernstighen brued
En brued nicolaus he schamede va der oer
moedighinghe sulke vaders viel oer te haren

op sine kinten en seechde. Alre lieueste vaders
tis mijn schult. En als he beyden was ghehe-
ten op te staen ontfonds hy die begheerde hul-
pe. en behede ons naemgels dat hy vmits
die oetmoedicheit alsulke omans sine schult
bekent hadde. Als dese deuote pater werne-
tus vā doechde tot doechde vā enē gueden
man toe enē betere arbeide voert te gnen.
en nae sinre vuercheit in sine olter arbeide die
longhe voer te goen. so e opēbaerde he ene en-
gheliche psoen in dē visioen dragheē ene gul-
dene kelic vol bloedes in sine hande. welc psoen
he mie doerre stemen toesechde. O frater wa-
here desen kelic der passien vol bloedes moet
ghy wechunckē. en alsoe toeter glouē en totte
ewighe leue come. Als hy hier af ontfang
began he te viontere wat die visioen bedu-
te. En siet niet langhe daer nae began hy seer
suerpelike te arbeide en siet te werde vā der
seer swaerre siecte des steens. en vgaerde in
der blasen due steen ~~in der blasen~~ soe groet als
een puerkesteen en daer nae als due eyer dat
hy sin epghe water duchte niet langhe en
mochte holde. En elue iaer landt droech hy die
wassende stene in der blasen en wart daer af
in der stede des watergāghes seer ghecruet.
alsoe dat in dē lesten tiden sijn leues als die
voersechde stene tesamē voer in der blasen
vden gheen water dan een luttel konte ma-
ken en dat allentelē mit groter pine. Niet
woe grote cranghe soe langhe die om god he heeft

Handwritten marginal note or reference on the left side of the page, partially obscured and difficult to read.

111
v̄duldelike ghedraghe. Mer dese voerfechte
fercheit en v̄droech hy niet alleen mer veel
maere leden oer veel ander brueders lāghe tye
die gode en de brueders duerber en anghengem we
ren en wordē mit sear scarpē pine sandlinghe
des nachtes ghecruct en ghequellēt recht of
die neterste steden mit dubbeldē scarpē messen
dat licha vā lede toe lede wordē te houwe van
welke oerre twee ~~oerre twee~~ een yeghelic ene
steen in der blafen hadde als een gansen eye
als mē nae oerre doot ondvant. En noch hy
noch die andere sieckē brueders vā ten steen
of anders sieck en sin toe enigher tye ghecon
de te mūrnūmēt teghē die sware hant des he
rē op hē. of dat die kele der sear groter passien
vā hē ghenomē worde. bekēnende waeracht
like dat alle die ordele godes seer recht waren
en dat die gloriose god oerre alre go ddie staghē
vad sine behaghende wille altoes en alre we
ghē nichē vollebrachte. in alre tribulacien
en benauwighe des hertē en licha altoes
by hē woldē wesen en se oghetwester vā binne
nie enlicte beden se scadelic mit vlitaghē ghe
bedē. achteende dese tijdelike v̄gandlicke pinen
des licha niet te wesen of cleyn ghelijc te
ewighe vuor en pine der hellen. en hope dat als
se die pine v̄duldelike v̄droghē dat se dat ewi
ghe vuor der helle soltē ontgaen. Waer om had
de se een Ave maria landt tides alle oer pine

en quellinghe teghē dē wille en eer gode mo-
 ghē ontgaen hebbē se en hadden gheenspug
 begheert. mer se ontfenghet noch dat danc
 beelic als hē ghycholyē mocht weede mit
 enigher medianē. wat dat teghē den wille
 godes niet ghetonen en wort. Wat die
 alre ouerste secht die wise man heeft die me-
 dicine vā der eerde gheschape en die vroece
 man en sal se niet vweye. Als hy dan in
 velen iare mit soe grote sercheide wal ghe-
 vylt was en purgiert en als een vā den
 leuedighe stenen des hemelsche ihesum mit
 slaghe en drucken behoelike vianantich
 ghemaect was. began hy ten lesten totte
 eynde te ghenake. Doe vblide hy hē in go-
 te en voelde sich soe in dē ghenode dat hy
 om een gulden werlt niet en hadde gheuile
 hy en hadde dat leue der regulē en die cappe
 in der oerden hent ten eynde volherende
 willichlike ghedraghe. **van pater iohānes**

His pater iohānes huesten **huesten**
 ghebruke dat ambocht der prior-
 scap soe bewoes hy hē alsoe dat
 hy vā hē allen ghemynet wart. dat hy alle
 sine bueders en hē allen die daer quame
 was een explaer der lillicheit en ene for-
 me des leues. en dat gherucht sijner guet-
 heit wart alre weghe vbreidet. en vele
 mans clerche en deuote leken quame duc-
 ke in grote gheral toe wintesem om salic-
 heit oerre sielen. Als hy dan prior toe win-

desem was ghewordē en op dat hy weerdich
mochte wesen des stoels sijner vaders. soe
bewaerde hy in hē seluē en in sine ondersaet
alle die tijt sijns leuens tē conincliche werke
der gheesteliker insettinghe en der obserua-
cie nae der reghel. Wat sine ghenyde hure
ders en allen gheestelike en deuoten mensche
vā beyden künnen ouer al die duetschlant
toente hy sich een leuedich exempel der waer-
te gheestelich en hyllicheit nae te volghen.
wat dat ambocht der puorschap viciere hy
mit soe groter volcomēheit der gueder zeden
en der deuchtē dat hy ons sich schein te toene
mit sine hylliche zeden enē anderē bernardū
en enē anderē malachia. Wat ghehe als sū-
te bernd pusee malachia bisscop vā luberni-
en en heer godfrans die vrede abe vā clare
mael pusee tē hylliche abe bernardū. soe was
dat ierste en alte moeste dat die puor iohes
tē sine toente hy seluē. Welc mit sijner daere
deuoacien mit rijpicheit der etelre zeden en
mit sijner hyllicher wāderinghe bewisete
hyos dat hy gheweest hadde een waerlich dis-
cipel der etelre voersechid vaders en een
uouolgher oerre hyllicheit. Wat ghehe hy
sijns iohes en schein hy nūmer te beweghe
sond sekere noetsake of opebare nutticheit.
Soe groet was oer die schoenheit des innē-
dighē mensche dat se oer somtijt mit somi-
ghe toeninghe vā buten wtscheen. en dat

sin wredighe mensche onuloedlike schein
 bestort te wesen vā oueruloedich^{te} der gnae
 en inwēdigher puerheit. **I**hy was sach vā
 zeden/disciplinaet in de ganghe; en anvuoldich
 vā werke. voersichtich in inden anghach in
 de saken; onder de eren en lasteringhe oetmoe
 dich en schamel. Die oetmoedich^{te} in alle din
 ghe voesetende; walruke vā goddiestich^{te}.
 gnae to anēde; wroyschede te uerene; mit an
 sien en hoere die ansienres stichede. vol wijs
 heit en gnae voer gode en de mensche. **I**hy
 sechde. Doe wie in ene religie ingaet; soe ist
 he vluchtes noet dat hy soch onoldelike wake op
 sine ghedachte en oer begheerte; en he gheue tot
 sekerē deltoete oefeninghe tot vsmacuisse
 der werlt; anre der hellen; totter mynne des
 hemelsche vadlands; tot god te kenne en
 oen wt heele herte te mynne inleydende.
 en wrode ghehele mitē wortelē wt de ac
 hier sins herte die distele en wone der vlasche
 liker wallusten en wechliker ydelheit; en
 wed insaye alre hāde manier vā blomē der
 guet wechde; en v gūtere oes dier in alre hā
 te plāten der hyligher ghedachte die weder
 make moghe die inwēdighe begheerte; an
 dees en sal hy naemaels nimmer moghe co
 me totte waren smake der godliker suetichē
 volcomelic te smake. **W**at dattu in dijne ro
 ghet niet v gūtar en hebste secht die wise
 man. woe salstu dat hebbe in dijne oltheet.
En welker wortel in de iersten viff iaren

oets gheestelike laids mit herte niet en pla-
bet enter nimmer of selden vā allen daghen
sins leues mach hy vā inghe noch oere sie-
te vrucht mach toe enigher en smaken
mer hy sal wesen als een ghemaelt mēsche
mit tē name allēen gheestelic, dat habie en
corone en gheestelike sctinghe draghede
als een esel die sacke draghet en dat tūf
effayms gheleert te mynne die wilschijn
ghe tes sades vā buten als een bemoelt graf
mer vā binne vol beure der doden als be-
vleket mit vleischelike en werlike be-
gheerte vā welcke hy naemaels sond gro-
ten arbeit en mach ghereinicht werden.
mer die d'schemel arbeit v'wynet alle din-
ghe. **H**y seechte enē leken toe die vā dan-
cloester wolde scheidē. **H**e allē die om god
en om salicheit oerre siele hier ingaen en
volherde in waerre ghehoersaheit mach
ic dat rike godes belouē. mer die vā hier
scheidē en weet ic niet wat ic hē belouen
mach. **H**y seechte enē bued toe die ghe-
tribuliert was en wed gheestelic v'naect.
Die gnedighe heer opdoet sine hant als
ene kinnebar. enē deyne vette ons vā sijn
te suenheit gheuede. mer althōt toe sluet
hy se op dat wy nūc maerre begheerte daer
toe v'langhe. **A**ls hy toe eenre tijt was
wat bequicket vā sijnre siele en was me-
bouhuus ghegaen seechte hy toe enē leken.

Woe sin onse brueders nu toe vrede: **H**y ant
 woerde. **I**c en weert anders niet dan wal. **E**n
 hy seechde hē. **W**ent dat een yeghelic die mō
 neste en oetmoedichste wolde wesen. soe sol
 de altoes guet vrede ond' hē bliue. **H**y en
 woude oec niet hebbē dat sine brueders tehat
 nae tē eeren of by ten vuer hē gheue tot yde
 len woerde. **W**at die natuer des menschen is
 dan meer ghen eighet tot ydelheit. **H**y seech
 de oec. **B**rueders wy leue alte langhe. **I**n den be
 ghin onser behuerighe sin wy guet bereit tot
 allen dinghe. **D**aer nae arbeitē wy in waren doethē
 te wassen en voert te gaen. **M**er in dē eynde
 beghinē wy te vringhe. **N**iet quades te v
 draghe en luttel quades willen doen. **A**ltoes
 andachtich onses eyghenē ghemackes en der
 ruste des lichaes. **H**y seechde oec. **D**ie hillyghe
 mans die voer ons gheueest hebbē deden
 veel meere dinghe dan wy doen. **A**s seer dan
 dat wy om dat rike godes doen. **I**st nochtant
 sake dat wy in dien guede volheide wy sullen
 beholde werde. **A**ls die sinters in dē arbeit
 of anders waer tesamē vgnadert wern en
 het gheueel hē daer by hen te gaen. **O**er hy
 hē ghenakede soe gaf hy hē te lighē vmits
 goeste wat hy anbofsich was. **O**f vmits enich
 ander gheueer dat hy quame. **O**p dat se hem
 tot gheschickē der zeden rijphēit der woer
 de toe strenglich' der oerden en tot discipli
 ne des leues alcehat gheue. **O**p dat niet

311
pdele of luytruchtheits of mynre disa-
prijn in sijne toghewoerdiche in hē ghe-
wonde en worde. en dat hē die brueders
alsoe wāreden in dier maniere altoes en
dix weghē oen te mīnen en te ontsien.
Als hy ouer wech rīfede op enē waghē
of toe voete gaende en plach hy die mit
mer toe te brenghe mit menigherhande
omūtē callinghē alst velen die wāde
re ghewoenlic is. mer enter hy las of swe-
ech of cōtemplierde. ten waer sake dat
hy om sake des weghes bluchtinghe war-
guedes of vā noetsake mit sine ghafelle
vaillede. **O**p enē waghē sictē mit moy-
ser iohan teke der clerche redtoer toe zwolle
onstekte mīster groetheit godes en vā
hē gheuraghet woe die name godes des
vaders in de pater noster wordē ghehul-
lighet. arwoerde hy. Die name godes en
mach in hē selue niet meer ghehullighet
werde. mer hy wort in ons ghehullighet als
wy vūns sijne groaen hūlich ghemaect
werde. **M**en sechde vā hē woe dat hy vā
gode mit sine ghebete vāreghe hadde ar-
in sine daghē gheen bued toe windesem an-
der pestileacu en starf. wat hy en hadde
niet gheen dat sich die brueders onslin-
ghe schuwede alst in der pestileacu pleghet
te gheschien. **D**at alsoe schijnt gheschiet

te wesen. wāt niemāt vā dē fratres of le-
 ken al die daghe sijn leuē en ouer velen ia-
 ren nae sijnē doot is omits opēbaere pef-
 tleā en toe windesem ghestouē. Die selue
 pater iohēs seechde vā sijnē ghestouē brue-
 ders. Die here heeft die besten we ons sco-
 ren ghelijc als die diue die besten hoarne
 witten werde leser, en heeft die iuerichste brue-
 ders toe hē en tot sijnē hemelschē rike ierst
 ghevoepē. Hy vandeē eens frater anselmū
 vā breda toe bedte liggheē en seechde hem.
 Alre lieffste brued die here wil mit w doen als
 hy mit onsen andere brueders plegghet te doen.
 dat ghy is voghēman in desen leuē liden. Naē
 wes tote seechde die supuor frater arnoldus
 hal her dat die sijn meeste veggēvuer had-
 de ghewest dat hy vernelike veggheēde
 te stouē. Hier om warr toe windesem ghe-
 menlike ghesien dat die fratres des conuētes
 nūē en schēden vā desen leuē se en waren
 ierst langhe tye die somighe een iaer lang
 of wat meer somich een half iaer of een
 vierdel iaers voer der doot en meer of myn
 mit svaere siete gheholdē hent se volc
 melic ghemugert gode gracie gheuēde ghen-
 ghe tot betere dinghe. Die selue pater ioh-
 hānes vā huerden seechde sijnē brueders.
 Al is dat wy regulier canonike dē hoghe-
 ren gweē in der stādē kerke godes bouē
 die vaders en fratres der deuoter bgaaden
 ghe schine te holdē en in dē oghē der mensche

enē hogherē staet te draghē. se gnen ons noch
tāt duchte voer ten ewighe louē in warē wech
ten louē. hyligher wāderinghe en guetē zeden.
wat se leyden in herichelike dat apostellische
louē in der ierster hyligher kecke onder den
regimēt des hylighe gheestes bewaert vā
der werlt we vsmact en wemich ghenicht.
Nar wy ene cappe draghēte welke die hylighe
vaders in der woestine en die platen der
kecke en die leters oer in der werlt als ene
sack op oer vlesch vmaghert vā vasten
en abstinēcen in een token waeres penitē
aen en in vsmacuisse der werlt. plaghe bouē
an te tredien. schine vā der werlt gheert
te werde. en tis ons conshen op dat se ons
als hyllich en vol doechte vmoede te we
sen wat wy voer tē oghe der mensche ghe
eert wardē en gloues schine voer tē oghe
des inwendighe richters ydel en ledich van
doechte gheuonde werde. Wat wat is ene
cappe anders dan een sack. Als of remant
ene sack antredier en make in ene helen
hoeck des sackis een gat daer hy doer sien
moghe en sijn hoeft westen. en tē ander
tē hoeck des sackis heel op sine scholde
en achter op tē rugge als ene tympe of sca
pelier nederwert lughe. soe heeft hy bynae
ghewoēliche forme der cappe alre monnen.
al ist dat se in verwen maniere en gewoē
nae ondscheit der oerte duchte nae mensche
hande manier gheformiert werde. **H**y

wy

pufede se niet alleen daer in dat se een hullich
 en ghemern leue simpelen ghehoersaemheit des
 herten en des lichaems amscheit onder ene sim-
 pelen habitie en oetmoedighen state gode beket-
 ten menschen vsmact mit alre deuocien arbade
 te beware. mer oer en alre meest daer in wat
 se alle reformiert oerden. Omer al der kerlic
 godes va guede clerche en psonen arbade
 stadelic te voersien. Wat die clerche die co-
 scholen ghunghe en die dienstinechte tot he-
 nodende pleghen se mit wondliker maniere mit oere
 in te leyden tot vsmacten der werlt. vmanighen
 aplijn der zeden ten anre godes tot oetich-
 lichheit der hellen tot mynen des hemelsche
 vaders. wellie psonen se voert pleghen te
 noeden tot vuentliche tesame callinghe. va
 de sunde en ghebreke ne te roden. va doech-
 te te bringhe en beoringhe wed te staen se
 te onduisen en ten besten te trecke. in de anre
 te godes te beware. oetmoedich habitie den
 draghe in der bieche se te leren. en waren se
 aen guede herberghe he te werven. en vna-
 stadelic ten doestere te senden pleghen se
 te schone en te beweyde. En in sulker manie-
 re wort bekent dat alle doestere va menigh
 vande oerden sin nu ouer vele iare vmits den
 voerscechte vaders in behoerliker obserua-
 cion beware. Wat wat solde va soe hulligher
 wort en soe hulligher insettinghe voerrone.
 ten hullich en gode behagelic. Of woe en
 solde va dustane walticheit en vduchbare

augebussche vā der gracie godes alreweghē
nu vbreidet onse doestere niet bloeyen was-
sen en vrucht voertbrenghe. **W**at wy hebbe
dere veel vā dien die toe alre hāde doestere
sin ghesant ghesien vhoghet te wesen in ab-
beniuors en prouesten vā alrehande oerde
en doestere en oer in regieres der lierē en
die hē selue en dat audre hē beuolē in guet
obseruānen naeder reghel in vrede en eendracht
ticheit en in seer gueder discipline hent noch
toe hebbe bewaert. hier om sin alle die does-
tere onses capitels soe veel iare lanch in
oerre ierster tuerichheit en in der deuot ex-
gheesteliker insedinghe der voergaend vā-
ders volherder. **H**ier om ghelyc als die vo-
erseechte vaders onse doestere vmitz an-
dieninghe bequamer gode onsiend pso-
nē werke gheproeuet in der hilligher re-
gion te beware. alsoe wederōme laet ons
oere hillighe wāderinghe en oer gode beha-
ghelike leue vā der scadeliker anuichinghe
der bofer mensche en alre meest der bidden
monike die niet reformiert en sin ghehel-
ke beschoene. **V**ā dier gasterie deses vaders
Die deuote pater iohes vā huesten iohes
niet langhe voer sijne doot quā tot sinen
brueders die mit sine oerloue om reccuānen
wille in de voerengaerde by de choer vgaert
weren. en onder hē sitende seechte by woe
dat die ecrweerdighe vad heer videric vā

herpen die vad der vaderē vā alle deuoten
 vgraderinghe mit groter croenachtich^h hē
 cortes ghescreue hadde. of die sintes toe
 windesem nae capitel wisen gheslore hadde.
 die gaste die om sake der stichticheit toe hē
 quemē niet meer en woldē ontfanghē. **W**at
 hy hadde twee clerckē vā guede wille vā dā
 machrichste deser werelt gheborē om onse te
 ligte. hylighe wāderinghe en gheestelike dis
 cipline mit openē oghē doer te sien toe win
 desem ghesent. **W**elke clerckē vā dē poerte
 ner onses doesters vāruē als die duester
 nacht anstout en mochte se niet totter stat
 vā zwolle wederkuerē. mer se clōmen op enē
 berch eens buren ons nae gheleghe die vol
 hopen was om daer een wenich te rusten.
 en volbrachte daer die vuerlichheit der dues
 ter nacht half wakende. vā welkē berghe se
 dese morghe afclōmen. en quamē weder
 totte ghenē die se ghesant hadde. en velden
 hē alle dinghe nae ordināen die hē bepeghēt
 waren. **A**l is die vā gheualle ghesant waer
 enter onse ware poertener daer niet en was.
 of om ander sake der ic nu niet en ghedenke
 die gheschiet is. nochtāt omē datter nauol
 ghede in deser stede heb ic dit vstellē. **E**n als hy
 ten bues vā herē denc vā herpen tot hem
 ghesant ghelesen hadde. soe opdede hy dat
 boec vā sunte augustin⁹ epistele die voer hē
 lach. en alchātes sijn oghē werpede op die
 eerste capitel. las hy dese nauolghete woerte.

Mae de male dat die guete niet en moghe
onderscheide wære vā den quade soe salmen
die quade guetlicke liden, op dat die guete
niet hē niet tesamē wtghesloet en werde. Als
die die puor te benedens vtelde in de boemgwa
de soe seechde hy daer toe, dat se ymer die gaf
te waer se oer hen queme guetlicke solde
offanghe, guetlicke solde tyncture, en herberghe
en noeddrufte vā eten millichlike solde mēte
deylen, en de arme voer der poerte vā de brode
en vleische kese en boter, visch en dunchen
en vā den andere ouerloop der spisen nae
ghewoenliker wyse gheuen solde gheuen.
Soe langhe seechde hy als wy die te eerba
re gasten doen de deuoten psonen dercken
of leken die mynlike guete der gasten en
guetlicke bewysende die ouerloopinghe der
spisen, dedere of ghelt de bidende armen
guetlicke gheuede, soe sal die heer mit ons
wesen, en sal ons seer wal voersien in alle
tyclike dinghe, als hy altoes ontfanghe on
besorgher heeft, en onse tyclike guete en sul
len vā inghe toedaghe ghenē dōne wasdom
offanghen, wāt wy sin vrb tenoert riker
dan wy he weren, en soe sal hie voer an
volherde te doen. Mer ist dat wy de toetome
de en gasten onse behulpelike hande aftechte,
enter se niet toe te laten, of hē die noeddruf
tackit alst ghewoentlic is niet guetlicke
an en dienen, ten sal sonde al tynuel de heer
niet behaghe, die onse doester daer om wol

de ghesichte te werde dat se alle waer se hen
 quame wt sake der goddienstich^e in siele en
 in lichame besame ghespiset werde. Wat ghe
 lijc als die lichame mit lichamlike spisen
 alsoe pleghe die siele mitte voetsel des woer
 des godes en mit exempel der hyligher wan
 terighe ghespiset te werde. en hier dine ple
 ghe wy alle onsen gasten soe wal priesters
 als clerke en leken boeke va der hyligher
 scrift in der tijt des etens altoes mitte brode
 voer te legghen op dat se oer oer herte mitter
 gheesteliker spisen omake. **M**er ist dat se niet
 lesen en kinnen soe sal onse gastmeister wite
 voer der tier wercken datme in duetscher ta
 le ghescreue ghemeenē clerke en slachten le
 ken altoes ter tafele voerleche by he selue
 somighe pūren of exempelē lesen die se be
 waghe tot ofsichtlicheit des Todes tot anre
 des wtterste ordels en der hellen en tot minne
 des hemelsche vādlandes en als wy vstaen
 hebbe soe sin oerre veel wt dussanne lepen
 va herte beweghe als se hēneghinghen
 en dat hē ālanghed tot heteringhe oers
 leues. waer om wy ordelē dat dese voer
 sechde pūten gheensyns en werde achter
 ghelate. **E**n als wy onse hande afstreckē
 va de voersechde armē en deuoten gasten
 soe sal oer god die herte sijn hant va ons af
 trecke en dan sullen wy in tydelike dinghe
 haestelic arm werde en sullen te hātes in al
 len noerdvufachcude ontbreke en ghelyc

als wy hier te voerē in allen dinghē ouer
vlyden alsoe sullen wy dan in allen dinghē
aerū en behoeuich werde. Wat soe waer
vā den cloester gheuet wtgheslote wort
daer wort oec althātes wed' wtgheslote in
sal werden ghegheue. Hier om gheuet en wy sal ghe
gheue werde secht xpus in de euāgelij. en
dat ghy ene vā minē mynsten hebt ghe
men dat hebt ghy my ghedaen. Laet ons
dan vlytich wesen sochtuolceliker hē alle
die hier comē milde myne te bewisen. en
die here sal mit ons wesen vā alle quade
ons bewarēde en mit allen guete hier en
in toecomend tijt ons altoes vullende.
En ist dat wy die armē wessuren soe sullen wy
god vā ons wessure. Hier om beual hy si
nē bueders die gusterie vlytelike te bewa
re die in de olden en oec in de nyen test a
menē seer ghemiset wort. weert sake dat
se de wille godes begheate te volbringhe
en die werste behoefte begheere te
voechode. **H**oe veel alst in den bueders
toe winderen was soe voerfettete se oer ghe
de gheruche en die stichtinghe der mensche
wt meke. dat toe eenre tijt quamē twee
longhē vā wueter seer tijck en mechtich
nae der werle digniteet. welker een gheuo
ent was gofwin conhaer naemaes een
man vā groter stichtaet. en die and' here
coradus mon. en se baden om ene stete

toewindesem te vraghe. Welke vā den co-
 uente gheantwert wart. datter alre groot
 gherucht af comē solde in desen lande. mer
 dat se meer toghē toe ernstern om der nae-
 hie oerre miende weert dat se in der stede
 bleue. Als se soeden antwert of fanghe
 hadde. soe nemen sut seer swaelic. alsoe
 dat een vā hē droauch seechde. God moe-
 tet sien en ordelē en of farme sūk onser. wat
 wy hier ghene stede vraghe en konen om
 dat wy rich sin. En alsoe wt ghehoersaheit
 toghē se toe ernstern. **H**e hadde dan coral-
 len behoefughe ene wonderlike begheerte der
 mynne sonderlighe toe wēn doestere oerre
 religien in armoede begonne. wēn se bouen
 oere macht begheerde te helpe. soe wal in
 de guede als in ysonen alst scheen in de voer-
 sechde twee ionghē mer oer in velen an-
 dere riken ysonē die mit hē begheerden te
 wone. die se om der andere behoefuchte te
 vlichte duchte toe andere doestere senden.
 niet suchende dat hē nutte waer. mer meer
 dat de andere nutte waer. **H**et gheschiede
 dat in korter tijt vā windesem due dochtere
 gheboere worde. als ernstern. die fontem on-
 ser mouwe by aernhem. en ten nyen lichte
 by hoern. Als dan soe mer doestere ghewor-
 de waren. soe senden se toe wt heer florens
 rade en der andere voesechde. vaders totte
 hof vā comē by des paves benifiaus vā den
 vā wēn hē toe ghelate wart te helpe ene

tesamē v̄bindinghe eens capitelis mit be-
hoerlikē privilegien. Mer als die vaders en
fratres deser ier closterē nae oerre oerme-
dicheit capitel plaghe te holde soe plaghe
ghemeynlike die vaders vā den v̄gaderin-
ghe vā welcke voer ghesacht is of oerre veel
mer toe te comē en sitten by hē en wāren
mede ouer die sake die mer tractiert worde
mer om r̄cōme der werlc te v̄coghē mer
om die siele te bekuere en omē anmerkin-
ghe des ghemeynē oibers. En se waren toe
alle als een saeyns kope en een aude mer nae
ter waerheit als een licha in x̄po. Wat sulle
wy no segghe die daer ghedenke dat wy in
voerde ghewoest hebbe als een wilt oly boom
den ewighe vuer bequaem. dat wy ons sien
goddienstich en deuot teghe nature inghe
plātet in desen schonē en vruchtbare oly boom
en sin dēplādich gheworde sinte v̄tichheit
hier omē laet ons roepē mit alre beghoerte
onser s̄uersten. groet is op ons here dine barm-
hachheit en du hebste onse siele v̄loest wt der
onrepter hellen. Sleches us waer dat vā ca-
cho ghestreut w̄dit dat hy sine gode als een
heyden plādich grotelic te loue en syn gheluck
totte hoedsten v̄heffen mer omē wāter hē
v̄leent was ghebare en te wesen in de lande
en in dier tijt doe hy comē en oer heerscoppe
sien mochte bloyen in oerre meester weel den
Wat sulle wy wederghewe gode onsen here mer
om dat hy in deser tijt der onuloetigher gueter

tierheit en in de lande den die here benedijde
 heeft ghegheue is gheborie te warte en te le
 uen. **W**at weren wy in der tijt onser vaders
 gheweest oec die lant mit dien lichte der gra
 den was doerlichtet waer af nu ghenoech
 ghesecht is. wat solde wy anders dan dat se
 deden ghedaen hebbe en voer daer se voren
 solde wy oec ewelic daer te bliue gheuaren
 hebbe. **O** salich dach in welke ons gheborie
 in minen en leyders deses onses nyen heers
 ic segge meester gheerd groet. here florens
 en die ander vaders en die va he daghelics
 sulle gheborie werte hent ten eynde der werlt.

Woe hem in iohes hueste beride totten dode

Als dese deuote vater iohanes va huesten
 nu olc was gheworde en dat dooster toe win
 desem in ghemeyner mynen vrede en eendracht
 ticheit alle die daghe sijn leue stadelike be
 wacere hadde soe begon hy allentle tontreke
 en als die crancheit vmeere en totte inces
 ten gheng begon hy totte werste te ghenake.
Als hy dan sach te dach sijn dodes den menat
 voer hy en mach gaen he wotes te gheuaken
 soe arbeyde hy hem daer toe deuote te beride
 nae alle sijnre macht. **H**ier om doersack hy vltelike
 alle die hoeke sijnre onstaen welke die he
 re in dien lesten daghe sal ondersoeke in lan
 teen en alle sunden en soe wat hy weerdichs
 der berespinghe in he mochte vinden daer ar
 beyde hy mit stadighen saeyen mit onumoeze
 like ghebede mit antwoepighe der lullighe
 mie begheerlike ghehoedmissen der vrien

...

ten xpi daghes en nachtes te vernighen.
En allent dat he ghedachte dat hy ve mis-
men hadde mit ghetachte callinghe mit werke
en mit o sumelheit teghen te godlike wille
dat arbeyde hy omits waren wouwe biechte
en penitencie nae in seninghe der kercke te be-
tere. waerachelic bekennende dat gheen
quaet onghewilt en gheen guet werck on-
ghelouent en soude bliue. wat god niet en
soude spaeren te misdadighe ten waer dat hy
waerachtelic berou hadde. Hier om arbei-
de hy stadelic vā gode te veraghe mit alre be-
gheerte vghenfrisse sintre sunde. op dat hy in
der vren sins wodes omits te hande der hilli-
gher enghelē vdiene mochte gode sine schep-
per ghesentent te werde. en onder sinen
hillighe en wtuorene een deel der ewigher
salicheit otfanghe mochte. welc noch oghē
ghesien noch ore ghehoert en heeft. noch
in mensche herte op ghedome is. dat god
berent heeft te gheue die oen mynen. **¶** Hy
plach stadelic opte suten voer te choer mit
swighe allē te suten. en ansach scarpelic
mitte oghē die graue der bueders daer in
te stubbe rustende. en ouerdrachte stadelic die
vā d'heer der lichame in stubbe. die salicheit
en glorie der siele in te hemel mit gode ver-
merende. en hopen te vastelic dat hy he reha-
tes volghē soude. **¶** Mit desen hillighe werke
en pinnighe oefeninghe en mitte gheeste der
waerre copuchē is sijn herte stadelic vūl

let en vā allen sūnde en vleckē der sūnde soe
 veel als hy vmochte tot puerheit ghereinicht
 en doe voert meer mit hemelsche begheerte
 en vuerghē lofnissen tot gode onstetlicke
 kende diepe suchtinghe sijne inwēdigher
 mynne vlanghede hē totte ouersten dylin
 onsen ewighe vadlande en sechde. Wāneer
 sal ic comen en vschijnē voer dat ansichte
 godes. Wāneer sal ic hē ghesentert wer
 de. Nu laet heer dinē knecht nae dinē woer
 de in vrede. Als hy dan vā inghelicsher be
 stoppighe der boest ghemoyet wart en die
 adem bestoppet wart ten lesten nauwelic
 wat ademen vmooghē bat hy sine suppuoz
 scatte arnoldū kalker dat hy mitte cōuente
 wolde denke op sine absoluicighe vā de am
 bocht der porschap en vā oens anders kiesin
 ghe en oen absoluieren. Als hy hē dit des a
 uendes te vvolghe sorchuoltelike beuolen
 hadde als die suppuoz des morghees weder
 tot hē quā soe hadde hy hē anders beinden
 en sechde. Alre lieffte ten sal gheen noer
 wesen dat ic vā in absoluert werde. hier
 om sūc hier af te vreden. En dat gheschiede
 alsoe. wat cortes daer nae began hy den
 eynde te ghenake en vā de selue suppuoz
 in teghewoerdich sijns cōuentes en des
 puors vā noerthoern heefe hy nae ghe
 wente der kerke cōmunicert en dat hi
 lighe ampt otfanghē. En als hy venie en

vghifnisse sijne ghelovelic bar vā dē aduent
dat dāde hy soe oetmoedlic mit soe groter en
waere bekēninghe sijns selues en cōpūctien
des herte; dat hy se bynae alle te scrijpen bewe
ghede. Nechtē in sinē lesten en leer hy ghene
insendinghe vā dē quade enghelē die den ostuer
de mer machach sijns herte en sijne reden in
seer guete vrede en ruste sijns herte staef hy des
saterdaghes nae sinte andrees ond' hoemissen
die men hoechlike sancet vā onser liever vroue
wen die hy seer sondinghe ghemynē hadde.
Voer welkes salighe ouergāghes totten he
melsche vadlande is te hātes nae vier missen
een ander begonpē voer die siele. Des licha
mit choer wart ghedraghē en daer hent des oer
ten sonnēdaghes in der aduent mit missen in
gilen psalmodien en ghebēt oerweerdelic be
waert en in dē seluē choer voer dat sātūrnū
nae dē eynde der missen den bueders scrijpende
nae kerckliker maniere deuotelic begrānt.

D *frater heric cluickhijl van hurarien*
Ie oldeste en ierste alre fraters toe rom
desem was die deuote man frater hen
ricus cluickhijl vā hurarien, voer sijne hen
licuēghe een wercllic priester, die enē vleyscheli
ke bued hadde in here florens huē we deuē
te heer iohes vā hurarien ghenoeint, gode
officēde en seer stichtich vā wāderinghe. Die
meister gheert groyet seer vlietlic bar, dat hy hē
doch gheueerdighē wolde sinē alre lieueste voer
secunde brued' mit enē buene te bekieren en vā

der werlde ydelheit totte wech der waerheit mit
 hellighe leeninghe te creditē. Waer om hee ghe
 schiedt dat die selue meester gheest groet ene nut
 ten brief screef: cort in woerde mer swaer vā
 synne. allen werldlike puistere wal diengende. in
 welke hy onder andere woerde aldus samer.
Vo menic en toespriake dy niet als ene vā
 te bofsten puistere die gode niet en ontsien
 noch die mensche. die enter byslayersche heb
 be. of ouerspeeters. of beghenich der eren. of
 vā synonen. of druckers. of ghyuch. of
 nauolghers der heet houe. of vterkers der
 werlde sake. of anders opelike quaet sin. noch
 ic en toespriake dy alsoe niet. mer als ene ver
 scheidene vā te alre meesten quaet als enen
 guete werldlike puister. doer te breden werch
 wāderende holte ic dy. Ic bidde dy ouerden
 ke of doer te breden en rumen wech veel vā
 te volke wāderende nae xpus woerde gheleyt
 werde totter doer. en vallen dan die puf
 ters niet in te doot. die totte enghen wech
 saepet sin ybonde. en wandere doer te bre
 den en rumen wech. Weedy en alle puf
 ters xpus reddere. yst dat se niet wilke en
 striden. Ic bidde dy. Anmerke du vāder xpi
 du clerck. du puister. Iste dattu begheers vā
 der scap te voren als xpus onse kerker ghebet
 wote dattu dat niet en moghete vullen
 dan mit ylachheit des daghelusche arbeides.
 mit pine. drucknissen en penkele. anders
 dienstu te diuel en niet gode. mit he ghep

nighet te werde. Veer sij vā dy die ghemey
ne ledicheit der puestere, die werelike wā
deringhe en die heuleckinghe der werlt.
En wilt niet secht die lullighe apostel iohā
nes mynne die werlt, noch die dinghe die
in der werlt sin. mer die werlt ~~werlt~~ werde
dy ghecuert en du der werlt. Tor welken
dinghe to volbrenghē is noet te hebbe soch
uoldich woetheit en soe groet arbeit, dat
se den helen mensche eyschen en alle die nie
bedomere, en soe veel meisters boeke en le
ringhe, datter lictel daer toe come. Ist soke
nae sūte augustin woerde dat tu te staet der
puestersay vsumelike toebrenghes lictu
telike en ydelike tor behaghelheit der ghe
meyner mensche. soe salstu die alre ofalichs
te droeffte en die alre vdoemste we
sen. Ker ist nae te gheboete godes, dat en mach
niet gheschien sonder groet arbeit swaachheit
en penckelē. Dy en bedoneghe niet die voer
ganc der ghemeyne puestere tor behaghel
heit der mensche waderente, war se sin voer
woer blinder dan die rouers en meynwive.
die ic vmoede int rike der hemele en in der
kerke veer voer te gaen of seer myn ghe
pynicht te werde. Al wille se lullich ghechiet
werde masters ghehete werde, gheert wa
de heerscopie hebbe en schine wat te wesen.
en sacht lecherlic en onulpedelic leue. Du
sin die quade die xpus en sine apostole secht
te in toetromende tiden toe te come. Dese din

ghe sarnie ic dy, op dat tu niet wanen en fals-
 te daer dy die ghemeyne manier der priestere
 als se nu leuen ghenoech sal wesen ter salicheit
 en dat tu dat ewighe leue sond' arbeit en swaer-
 heit of sond' gheestelike sijn salste moghen
 draghe. Wat nae woerde des apostels alle
 kerstene mensche die nae de vleische of nae der
 werlt leuet die sal sterue. woe veel dieper sal
 die priester sterue en vdoemt wade die nae de
 vleische leuet. Ic biddes welc is dat ghemeyne
 leue der priestere nae desen daghe. dan een vle-
 ischelic en een werldlic leue. Welke die werlt
 myner. wat se va der werlt sin. en daer der werlt
 behoert wercke en draghe se. Salich is die
 priester die niet en ghend in de maet der bofer
 priesters. en in de wech soetamer niet ghestaen
 en heeft. En ist dat hy in voertius daer in ghe-
 wadert en ghestaen heeft. hy is salich ist dat
 hy daer in niet en bleef mer haestelic va he-
 scheyde. Ganc wt va de middel va he. en en
 wil dat oueyne niet rueren. Iope totter ste-
 de daer xpus bloet heet is. daer die priesters
 nauolyke die wiclike insectinghe en wercke
 de wach der inlighe hent xpus in dy ghefor-
 met werde. en hent du gheestelic gheleert mo-
 gheste gode weerdelic dienē. en bekennē mo-
 gheste die vuerighe scotte des diuels des vle-
 isches en der werlt vmits den leringhe ende
 saluinghe des gheloue en va dy verdriuen.
 Dat desen goddien saghe vmaninghe mef-
 ter gheertes warr die voersechte heer hen-

ric ghetoghe en qua toe deuter: en als hy sach
die billighe waderinghe meester gheerds en sijn
brueders en der andere deuoer brueders soe
is hy va herte beweghe en opsatte die werlt
te loten en he de brueders der vgraderinghe toe
te voeghe. Hier nae een w enich daghe toech hy
weder toe sine lande va consent sijn brueder
dine te schucke va sine dinghe en soe telates
weder te come. En als hy wat merede in de we-
dercome soe wart sijn brued bedroeft en began
soer tonfien dat hy va myne der tycliker din-
ghe en va sijn kunghe der vaende afgheluet
hadde gheweest en va de guede opsatte afgheuel-
len waer. Hier om bat hy die brueders dat se
wolden bidde om salicheit sijnre siele en hy usua-
de oer meester gheerd om der seluer sake wille.
En meester gheerd vult mitte gheest der ghe-
aen aewoerde de anxtuoldighe brued. Nijn
leue frater en wilt niet vstuer wesen. want
dijn brued sal cortes ghesont toe dy wedcome.
En dat gheschode alsoe. wat nae niet ued da-
ghe ofsenck hy sine brued blidelike in enen
guede opset volherdende. Rae de salighe toe
meester gheerds groet tesc heer hericus din
ghebil wancor sijn biechtuad bleef stadelic
voertan mit here florens en sine brueders in
waerre ghehoersaheit en ghemeyne leuen.
Die oer een was va de vaders en puesters die
va here florens de bisscop va vrecht oer lof
vareghe om een doester der regulier canon

ken toe windesem te tōmeren. en hy was die
 ierste die daer dat habijt annam. **H**hy was
 een iaer voer der dedinghe der fraters en oer
 bynae een iaer nae annenighe des habijts een
 plater en tēdoer toe windesem. **H**hy was een man
 vā redeliker langher stature, stark vā crach
 ten en vā taer complexien. die ionghe en olden
 in uuercheit des gheestes en in der obserua
 en der discipline hent ten eynde sijn leuens
 veer bouegaende. die ierste en die leste int
 choer en reuenter stadelike volherdende. **H**hy
 plach oer ouer veel iare die fraters des tōnen
 tes tee midder nacht om meden te singhe te
 wecken. dat ierste tenken te luden. en die deu
 te aāfen. segghet onsen gode lof ghy alle sine
 hellighe als hy ghewerker hadde plach hy in
 blyscap sijn herte mit herte en monde deu
 telike te singhe. en ghelouede sekerlic dat hy
 d'mits die weckunghe der brueders replach
 tich solde werke aller der goed werke die die
 fraters toe do en solde. **T**oe te ierste tenken
 der ghende. d'ne die studierighe der helligher
 sijnft. achterliet hy vluchtes alle ander onide
 en gheng ter tellen. en bereyde sijn ghenode
 toete hellighe ambocht int choer deuotelic te
 doen mitter helligher leren en mit wouen ghe
 bedē. en wart ghelercet mit enghener onderun
 ghe. dat soe woedanich een arbeit gode te berey
 ten. alsoedanich is noet dat he god openbaer
 en ghemeylic voer dat ander teken of teha
 tes ond ten teken quā hy toe choer. en in sine

177

stoel sitende en andachtich de ghebede vrwach-
tede hy dat ouent. **D**ese man was int eyn-
de olerijp vā zeden eerweerdich vā ansien suet
vā toesprake in de ierste toeloep neernstich
seer vuerich om die disciplijn te bewaren den
quade was hy onefsichlic de guede eerweerdich
de olden en ionghē was hy een sinoghel der dy-
scipline in allen bawaringhē nae der reghel.
een seer strēghe bewaerre der reghel en der in-
settinghē; alsoe dat hy duche des vrydaghes
in de capitel teghewoerdich ghene schilt en
sprac wat hē niet en ghedachte dat hy wat
reghē die voersechde pūten ghedaen hadde.
En wat hy niet vā sinre ionghet mer in sin-
re manliker olerheit priester ghewordē quā vō-
ter oerden. hier dinc en mochte hy ghene ho-
ghe en grote inwēdighe deuocae des herten
hebbē of hoghe cōtemplacē vā godlike din-
ghe. mer alleen hadde hy sulke vuerichat en
vrestinghe des hylighe gheestes vā gode v-
aeghe totte godlike dienst te volbringhe en
die insettinghe te bewaren; dat hy sond oer-
duet en nūt groter sueticheit des herte wac-
kerlic en willighlic in allent dat hy vmochte
gode diende. **W**uon der vren des etens oer in
de arbeide en plach hy nūmer of seer selden
te drinckē al wast dat hy duche arbeide dat
hy de suete afdroeghē moste. en seechde datte
seer ghesone waer als hy voer de eten wal ar-
beide. **H**y hadde int beghin wat tijnmens ghe-
leert; en die stene nae der reghel viercantich

te makē. waer omē plach hy tot nyen tyme
 die stene toete doren en venstere mitte bilen
 der meselers te houwe. **Doer** sijn daghelic
 werck plach hy holtene werck te makē als
 schippen swaden bloesbalghe musevallē her
 sen. voren en der ghelic. **In** der tijt des spre
 kens nep hy duclie die bueders toter stede
 des sprekens. en plach he ~~te stellen~~ vā oersuo
 ghe oers doesters en vā oere werse beghines
 vā te beghin der nyer buerichheit en vā der
 werster buerichheit wt ingheestighe des hillighe
 gheestes nae ordinācie te stellen. **Dese** eer
 werdighe vad hadde langhe tijt sijn leue
 grote seicheit vā te roden steen. alsoe dat hy
 duclie om quetsinghe der nyren en der blasen
 vā des steens wagen toer bloer plach voer
 dat water te maken. **Als** hy dan mit velen se
 cheit sijn lichaem omopet waer hent in de
 older toe. wat hy een hare westpheling was
 soe leet hy die pine sijn lichaem seer o'dultel
 he. **Waer** om toe oen lecbued merkede dat
 sine seicheit seer groet was soechde hy hem.
O alre lieueste vad woe grote pine liden ghy.
En hy antwoerde he. Dwighe hier af lieue
 vued. wat onse here ihus xpus en sine hil
 liche hebbe veel meerte dingh ghelede. **Alsoe**
 laet god sine wtuorene voer vassen toete
 avighe leue in der parfen deser werle tijt
 ic ghedructet te werde. op dat als se hier
 wal ghepunget sin en vā rose der sunden
 omits deser tycliker pine ghenoech ghestu

1073
ert die ewighe guede wy vā allen pijn vō die
nē moghē te otfanghē in dē vadlande. Als
dan die daghe sijns lopens eynde solde en vā
startheit sijns ghemoedes sijnwede langhe
toe bedde te ligghe. en als hy des auendes te
like hadde gheghere des morghes vā pinen
b'moret quā hy haestelike totte wtersten
en in dē stoel sitende wart hē dar hylighe a
amyt ghedaen en rustede voer sine brueders
in dē hēre. en alsoe alle sinē arbeit en sende
dē een eynde makēde vant hy die ewighe rust
te goende totte woude der enghelē. *Dan sinter*

Die alre p̄houenster *henricus wilsem*
onder alle dē ierste fraters toe windesem
en vā meere gheachtichē vā werleli
kē en gheestelike mānen. was die seer eerwer
dighe man vā leue frater henricus vā wilsem
vā der stat cāpen gheboie. die vijftē nae ordina
tie der fraters in windesem. p̄fessit. Welke voer
dē inganc der oerde was groet en machich in
der weelde. een schepen vā cāpen. seer duchte
een hoeftheer der vā cāpen in schone des re
kies vā dēnemard. drost vā zallant. dat slot
toe eekelsteyn des stichtes vā verrecht mit al
sinē rechte guede en p̄sonē besitēde. allen pijn
cen en tidercāp dē raden der steden en allen
huesludē heftalich en anghenaem. Hy was
een man vā heetliker lanchēit vā groet er
voersienich vā diepē v̄stande vā eerbare ber
uicheit vā heetliker wespake. oerbaer van

anſen ſuet vā ſprake gode deuoer gūfelic
 vā leue hyllich vā wāteringhe, wes natuer
 like moetheit lichte in dē anſichte. en die
 goddienſtich^e des herē toende die ſueticheit
 des mondes. **D**eſe glorioſe man vā der pō
 kinghe maſter gheerds groet bekier begā
 die werlt te vſmaen oere eere te vdueren die
 hemelſche dinghe te mynne en te beghere. waer
 om hy dē ſelue meſter gheerde ſtān felike an
 hēck in ſine pēghenheide. en was een crube
 voerechter ſumre werke en ſermonē. En nae
 ſine dode was hy ene colūme en beſcherminghe
 alre godfruchtigher meſche der nyer vuerdhar.
 en een pūapael vvolgher des leſten willē moſ
 ter gheerds givens vā ene cloeſter te tūmeren.
Welke hericus al ſcheen hy in der werlt vā hē
 allen groet en mechich, nochtan alle gloue der
 werlt rycheit en walluſte ſolacs der vrende ghe
 ſelſcap der naeſten en ſoe wat blyſcappe en ſue
 ticheit die werlt mach toebringhe. vthende
 hy als dreck en als niet te weſen. en mit dien ierſte
 armē pueſtere en clerke toe windesem vā der
 werlt doe vſmaet en luttel gherkent toe voe
 ghede hy hē mitte herte en mitte lichame. en
 antwoech mit hē oetmoedighe cleder en ene
 vſinadelike cappe. en ouergaf ſin licha en ſie
 le en al ſyn tytlike guet willichlike onder den
 wille en regimēte dier ſlichter en vworpenen
 vueders. **H**ier omē nauolghede hy naect den
 naecten xpm. en die tytlike rydome gloue
 en walluſte v wandelde hy in waerre blyſcap

des herte in ruydome der doechde in desen te
ghewoerdighe leue. en in dat ewighe par
dyt der hemelscher wallusten en int ouer
tequet alre guete in toecomend tijt salichli
ke v waadende. voer den sloke golt voer die
werlt te hemel voer die creatuer de schepper
voer he selue god mit ouermoedelijer come
scap der godliker weerdich in der waerheit
sulle ontfanghe. **M**er wie sal weerdlike
vrellen woeden by he toende in der oerten.
Wat allen bueders gheestelike en weerdlike
mensche toende by sich te wesen ene waer
achtighe gheestelike man ene myner der
armoede ene nauolgher der otholdinghe
ene bewaerre der ghehoersaemheit ene my
ner der disipline ene nauolgher odes herte
in xpi vuerich va inweidigher deuotien
opreuenen va godliker schouwighe en een
sineghel alre hyllicheit. en die ydel gloue
der werlt ruydome en wallusten die hy eens
nu in de beghin vsmacs hadde. en weerdhael
de hy niet mer altoes vsmade by se. he v bli
dende va de walluste des paradises en va de
ruydome der gried cofsaenen. en hadde die
oghe des herte altoes gheuester in god en
in ewighe dinghe. **E**n wat die ierste sinnen
toe windesem ionen waren en simpel en had
de clerne behenisse der wtweidigher dinghe.
welker hericus va wilsen volcomene onder
windighe hadde. we ghebode der vadere ont

fendi hy die sorghe der tijdeliker dinghe des
 doesters toe windesem en vā der tijneringhe
 der herke en des doesters. welcke hy voor die
 eynde des iaers boue oere alre vmoede grou-
 ofelike vollēbrachte. soe als se he doe in den
 beghin diende. **E**n wat hy vā groter auctoritet
 en macht was de gheestelike en werldlike ma-
 sche anghenoem. wāneer men enighe priuile-
 gien gmaen en vryheide vā den punten des
 landes vā de aaronike of tude der stede toe sijn
 doesters behoeft werven solde soe ware hy ghe-
 mogulike om die te werven wtghesant. **E**n al
 was hy gheestelic en vā der werke bishopen
 en voertghendi oetmoedelike gheedeter vā
 lute nie eente snoder cappen. hy is nochtat
 vā de guede mensche groer en dem meer eerweer-
 deliker gheachtet en meer ber vhoert dan
 daer te voeren doe hy in der werke woende.
Wat dat doester toe windesem en hadde soe
 veel tijdelics guets en priuilegien hude te daghe
 niet en hadde sine docke vroetheit en wijs-
 heit ine beghin om die te overue niet ghewa-
 ket. **H**ier om bewaerde hy dat ambocht des pa-
 trons wt gheloesaliet ter tijt toehent
 siner gosiou. **W**at vā zwolle een vroet man
 daer was pffessier. **E**n dese man nae al desen
 en soegloroufen loue en wondlike dinghe en
 wolde hy ledich wesen. mer als hy ledich was
 vā de dienste godes en der cōtemplatie soe
 was hy vlydach nye boeke te sariue. achterlate
 de sine olden en ionghe brueders een leuedich
 exempel en een guet bestunet. **T**orde hillinghe

oordenē der p̄sterſcap en mochte hy niet ver-
heue werde omē der r̄chteliker machte des blec-
des of byſtant en cōſent. mer hy bleef altoes
in der lagheſt ſtede des cōuentē hēnt in ſinen
olter toe die natuerlike hette began allenselen
te ghebickē en als hē die anderē ſins lichaſ
voertan ontoghe worde ſoe is hy cōnck en ſick
gheworde ſoe dat hy dat cōuent niet lang her-
volghē en konde. en ſoe voertan ghenck hy
eten in ſieke hūes alleen of mitte anderē ſieke
hēnt hy ten leſten niet gaen en konde en toe
bedde ghenck ligghe. Als hy dan vā ſoetauer
langher olthou ghelohde en die ſiette v̄mer
redde ſoe quā hy ten leſten toete eynde. En als
hy mitte kerckelike ſaamēten bewaert wa-
als hy nu wt deſer wēde gaen ſolde toete vād
ſoe ſechedely de brueders en ſine dienē. Ic
beghoer onthonde te werte en mit xpo te we-
ſen. wat daer is beter te wesen dan hier. En al
ſoe doe hy boue ses en twintich iāer lullichli-
ke en gheestelike toe ghebrache hadde ōſpē
hy in den here. **Vā fr̄s arnold⁹ kalker ſuper.**
In de iāer ons here duſent duēhōert en xij. **o.**
op ſate bonifacius dach des biſſops en mar-
lers ontſont hy dat habijt der religien vā
pater iohānes hūesden. Deſe fr̄ter arnold⁹
was vā groter eerwoerdich vā heerliker
lancheit grof vā lichame v̄breder in mynē
ſuet vā toesprake wys in den woerde. ſteenghe
in der beſp̄inghe. t̄weſtelic in de beōinghe
onſecllic vā anſien xij in de ōoerighe ond
die brueders gued t̄ere eerwoerdich ond den

in der orde

gasten en seer mynlic medelijdsom mitte sieke
 varmhach de armen. en ene peggelike anghe-
 naem. En als hy pffessie hadde gheuen en ver-
 heue was totte hylliche ordenen en finter her-
 aus wylte suprior was gheuer toe emstern in
 ene prior. soe is hy ghenome totte ambocht
 des supriors toe windesen. welc ambocht hy
 wal uijf en derach iaer seer louelic regerde. Dese
 in de ambocht ter suprior say wende he altoes
 alle deuote brueder en suster te wesen va der
 goddienstigher moed der vgarderighe toe wun-
 desen. wakte hy woerde der waerre troestighe
 va de borsten sinre inwedigher deuoen stude-
 like wredupede. en sine brueders mit menigher
 hude bewinghe en faetsien arbeitende brachte
 hy duche weder totte ierste staet der slicheit. en dar se
 ghelich voerhenghe in de anre gods in gue-
 de oefeninghe en hyllicher wadringhe. en dat
 se die strenglich der oerden volcomelic beware
 solde. hewoes hy he mit sine woerde en gran-
 pel opelic voerquende hent totter wterster
 siede sins leues. hy was een simpel en oprecht
 man. godt offende va de quade schepende. dat
 guet inhiende. die gherechtich omhelsende.
 die oetmoedich alreweghe voersettende. die
 heuerdie ghelike bouweerde. en altoes
 dat gode toehoert vhoghende en vgherende.
 daer va ansichte va nature rustich. puer va
 herte. en in alle sine werke woerde en man-
 ten gheestelic hocuesch. se alle mynende. van
 he allen ghemynt. uenat hatende va nie-
 mande ghebacet. he alle toesprekelic. niema-
 de bitter. en alsoe stinckede hy die rusticheit

des ghemoedes en die gheschickheit des lichaens
dat hy ons schein voer te toene die overwa-
delier glorie des toecomende leues. **H**y en
was niet scrupeloes. noch en leyde sine vae-
ders niet in benauwighe en vslaghenheit
der cofactien. mer hy was vā herre woerde
en reden sluche en daer. **W**at die lerers der her-
ke en onse ierste vaders en plaghe die on-
uoldighe confactien nūmer in te leyden mit
oere woerde tot vwoerenhat. **D**es ghemoedes
en tot vslaghenheit der cofactien. **M**er nu
sin somighe dooers ghenoeut. die een
dinck dat in hē selue seer licht is en mach
tot beyde syden ghetoghe werde. in quaes-
te beduden segghede dat dootsude te wesen
dat in hē ghene sūde of alleen in ghelische
sūde wort bekent. dat luttel anmerke
dat een mēsche vā guede willen. in enē gue-
de opsette bliuede. die sich soedenen voer in der
herre dat hy eer vhoer in te licha te sterue. dan
dat hy dootlike sūdinghe wolde. die en mach
niet lichaelic dootsūde doen. wat die siele ster-
uet als men dootsūde doet. welke beter is in
der substāen dan hōreer mēscheliker lichaen.
Die oetmoedich^h sijn herre toende hy ons
stadelic mit werke en woerde. **W**at als hy
om sijne schozighe wille ghene swaren or-
beit en mochte doen. en al hadde hy enē gue-
de stēme dat hy somtijt mit luttelē een choer
hiele en ghene sturke roepinghe in te choer
mochte doen. dat vullde hy duche mit wer-
ke der waerē oetmoedich^h. **A**ls hy die sin

toe werck schynde en in de capitel of in der
 bracht wat solde setten soe en sechde hy niet
 wet dat of lesen dat of dat als ghebrēende.
 mer hy sechde dat meer als begherde ghy mo-
 ghe dat of dat lesen voer in penitēcie en ghy
 moghe dat of dat doen en der ghelike. **O**c
 dūcke als hy sine schuld hadde ghesproke int
 capitel en discipline ontfanghe tve meere ro-
 ninghe sijnre confitēcieen plach hy vā hechte
 herte sine knye te bughē en mit gheuoldene
 hande te segghe. **A**lex lieueste pater en bueder
 bidet voer my ofen here god dat hy my mine
 sunde vghēue of dat hy gheue gracie der oet-
 moedichē of min leue te beterē. En alsoe mit
 ausinghe der matten ghench hy toe sijnre stede.
Wen eerweerdighe pater iohānes vā hūes-
 ten en fratre gherardū den papa tot eerde
 hy mit groter begheerte en voelde hoedlike
 vā hē. **W**at hy nae sijnre sentēcie ordelde die an-
 dere te rechte en en wart vā niemāde gheor-
 delt. **D**ie vaders des ghemeyne caputels en
 alle die vaders en fraters en sustere der deu-
 ter v̄gaderinghe oen v̄sentēcie en mynli-
 ke mit hē callende of mit hē omgaende die
 v̄moeden dat se enghel godes en enē seer tu-
 wen vād enē seer gueden woester en enen
 crachtighe beschemer gheuonde hadde die
 alle die ghene die tot hē queme mit waghē
 redden hande mit mynlike begheerte en mit
 mynlike woerde plach te ontfanghe en me-
 schelic te tractē. En wat hy allen oeffrog

pauwels

enē
te sicne

der myer deuocien bekende en oer byna alle die
vaders en moers in alle de lande hier omelant
oer bekende soe ploech hy stedelike va he den
andere te vtellen en arbeide die memorie va
dien he in te prenten. dat die voersechte vader
en wy en bynae alle die deuocie deser tye sin ghe
come va ene beghyne. en daer ome en ist niet
onbillig dat wy ons onslaghe mynlike sul
len lief hebbe by maland staen en helpen.

Wan wat hy een master was der nouwen
doersen en der clerche als hy dan oere cellen
visitade soe droech hy altoes een guet punt
mit he in der herte en in de monde en sechte.
leert va my wat ic sachtmoedich bin en oer
moedich va herte. **O**f salich sin die arme va
gheeste wat oer ist die uke der hande. Item.
Den arbar dijne hande salstu eten. salich bis
tu en wal sal dy wesen. salich sin die reynen
va herte. wat se sulle god sien. Nymme onbe
kent te wesen. leert stene. **O**f and pitten de
sen ghelyc. **D**aer nae dragheit hy he dan woe
datet mit he was. wat se deden of se in doech
de en guete oefeninghe voerghenghe of
ontbreke. of se oer noeddrustich wal hadde.
en woe in der coesaen en in de vrede stonden.
En wast dat hy yemat mit droefheit of mit
enigher harte bewinghe vane benauwer. alie
hates ghenck hy by he siten. en als hy die oer
sake der bewinghe of der droefnisse bekende.
altes hates va der hillingher scrift en va eyghe
ner onduidinghe was hy sordmoedich sal

ghe medicine en ware remedien wete doen,
 hy en liet niemant achter hy en schiepde vā nie
 māde hy en hadde ierit beter. en was wal te
 weten of sach oen heel vloest. Alsoe plach hy
 statelic te arbeide die deryn vā gheeste omē
 die ghebliche wete roden en die doechde te vga
 der statelic arbeide. als ene goddienstghe
 moed ploghet oer ghenynde soens op te voe
 den. in waren doechde en in guede zeden sord
 uoldelike te beware. **D**ese deuote suprior
 arnoldus kalker was oer seer soewel dich
 om die lichalike ~~dinghe~~ en noerdusfiche
 der buiders clerke conuelsen en leken in der
 edounghe. schoen sodien en voerdoeken
 in eten en drinche. duche maghede vā enen
 pghelike sondinghe vā den ionghe of se
 enich ghebredi in den voerserchde dinghe leden.
 en als hy pemat vā die des behoenede soe
 en vgar hy niet hē sine noerdusficheit te
 werue. **W**at hy en leet niet sine buiders sla
 pen tegae of te wandere mit colde voeten.
 of en leet niet dat se an de hoefde of andere
 leden vuroren gheleert vā eyghner onduim
 dinghe dat die dinghe grote oersake en ma
 tene der farasien den **tr**ankhe gheuen.
 hy en mochte niet wal colde vdraghe waer
 om hy plach te segghe. **E**n **so**lde ic an
 ders gheen vghenouer hebbe dan alleen
 die colde te vdraghe. dat duchte my een groet
 vghenuece wesen. **h**y was reynlic in alle

sinē dedere. datme selden sach dat hy se ontym
maecte. **E**en iong brued waer dincie vero
ert omits vslaghē har sinē ghenoees.
en als hy oen om gepac der twestinghe dur
ke insierde. soe seechde hy hē war quede
vā den icste vaders of sichtighe exempelē
vā dē hylighe boeke mit vroude. Waer af
hē die frater seer vionderde. dat hy hē mer
recht ter foune en atwoerde. nochtāt als
hy hēne vā hē ghenck. want hy hē ghenom
like vloest. of dat hie in sulke benaun
ghe liet hadde. **W**at hy onmerke naema
els dat hy dit vā wysheit dede. als dat hy
nae desen vcallende en salighe quede. oen
vā sinē becoringhe en onnuue fantasien
hē seer inghepenter. als onwersde afto
ghe en alsoe in sinē eyghene schoer der
rusten en toe eyschheit sinē harte allensēle
mocht arcke. **W**aer was een brued die seer
vionren was vā sinē olde sunde en oer van
sinē inghelische ghebricke. die bagheerde
salighe medicine vā hē. **E**n hy atwoerde hē.
Dine voerledene sunde vmits rouwe ende
biechte nu wighetmen. en vstuten uwe
cōsacae niet. mer se sullen in oetmoediche
dy ene sunde stadelic bekēnende beware.
Wat ten batet niet stadelic dē dreck omē
te kieren. dan enē stanch te make. **E**n hy
atwoerde hē. **I**n dē dhoer werde ic hie af

maar ghemoyet en loot my dunckē dat my
 somighe sware sūde in comē. welckē is dat
 ic se vlychtes niet en tekenē soe vallen se
 my vā der memotien en als se soe bghete
 heb ic anre daer om vōdent te wēde. noch
 int als ic wt dē choer gae en ghedenckē dier
 niet af. **Doe** antwoerde die suprior. **Alre** liefste
 sinter wat ghy in dē choer arbeit andichtich
 te wesen soe in sendet in die dūuel sulke sūde
 sien op dat hy in hinderē moghe. dier om en is
 niet bettere dan die en der ghelike in dē choer
 altoes vā sich te werpē en niet te adhten al
 dat se in waer en groet dunckē wesen. **Mer**
 ist dat nae der cōpleten als ghy uwe sūde en
 ghedreche ploghe te tekenē somighe ware
 sūten vā uwen ghedenckē sūde in dan voer
 comē die en vghete niet te tekenē en in sijn
 reue te bieche. **Wat** die onlede die is soe in
 dē choer moyete en was niet dan die bewi
 ghe des viants soe grote werck arbeitende
 te behinderē. **Hier** om als die ghelike ostūde
 te ghedachte en fatasien hē in dē choer ouerquamē
 soe plach hy te antwoerde. **Ghy** moghē hen gaen.
 ic en wil in niet hebbe. **En** soe dunckē als se
 daer nae wederquamē plach hy des ghel
 kēs te antwoerde seghede. **Gaet** vā hier.
 ic gheue in oerlof. **Alse** plach hy te doen
 soe allen onbequamē ghedachte die hy niet
 hebbe en woldē hent hy vmits der grauen
 godes sijn herte in vrede crech. **Den** frater
 nouus waer seer bewert. en als hy die

170
daghe lanch die v'slagheheit sijn's herte had
de gheleed en en weech ghene vloefinghe. soe
dachte hy ond' eenre wyleren dat hy om twee
daghe wille totte suppior woude gaen. Als hy
dan die vastelic in de ghemoede had te op ghe
set. alre hates voelde hy in he vroelicheit des
herte. **W**ae die diuel v'mpde dat sine onwe
~~re~~ en quade insendighen de gheestelike va
der opebaert solde werden seker de hy mit cofu
sien va he. en ariet te behindere sine blusfap
en vronde des herte en v'mpde mit he totten
suppior te gaen. Als dan die wylere gheeyn
der was soe nam hy de suppior by de dornuten
en mit ghebughede knyen opoude hy he die
sake sijnre droefnisse en bewinghe segghede.
Alle lieffte pater ic heb seer beswaert g'he
weest. wae dat wy nu in der vespier songhe.
du hebste om bescheymer op mine hoefte
in de daghe des stades. dat heeft die here in
desen daghe mine stades in my v'vult. als
ic gheen licht der gnae in mine bewinghe
nu die daghe lanch en ghewelde. **E**n hy at
woete he alre hates. **E**n in mine god sal
ic die myren ouergaen. als ghene soe sware
becounghe der diuele en mach wesen se en
wone in de angst godes diuele ghelyc als die
wasse smelctet va der teghewoerdicheit des
uuers. **D**aer nae nam hy oen mede in sijn
celle en als hy alle ordināe sijnre bewinghe
volcomelic v'staen hadde soe twee hrene
en seechde. **A**lle lieffte pater die goedertiere

heer onse god in der waerheit in mynende.
 in de lichte sijner gracie en oec in de duester-
 nissen uweres herte in suetheit en dorrichheit.
 in twestighe en mistroeste in pusinghe en
 dwintinghe wil dat ghy stardt en eenmoedich
 stātsfach en onbeweghe bliue en alt oec
 vast bliue in waerre deuocien en niet in beuge-
 like beweginghe der bedueliker suetich-
 betruwe. **W**at ghelyc als ene moed de eni-
 ghe oers lukes wil leren gaen soe pleech se
 oen mitte hande en arme by de stoelen en sit-
 tene te nuyghen. mer als se siet dat oer linc
 sine hande dier afrechiet en vmoeden te valle
 althates wtrechiet se oer arme en omhelsen
 de neuwet se oen wed tot oer. **A**lsoe oec god wil
 lende de nouiaus tot groter hoechheit der lullie-
 heit brenghē en sine tedecheit ghewoen make
 tot starker synen. soe schijnt hy sine hant ter-
 tye af te trecke. mer op dat hy in de weghe niet
 en ontbreke soe gheueerdighet hy hē wed nye
 groae in te sweten en in de waren weghe des
 leues oen weder te sterke. **H**ier om en wil
 dy niet bedroene als du schijnste ghelate vā
 der suetichheit des godlike smakes. mer en tun-
 ucle niet ten sal dy vorderē tot meeren voert-
 ganc. wat alsoe leuet mē in desen eylande on-
 ser pelgrinaedse en in soedane dinghe is dat
 leue onses gheestes hent wy in onse vader-
 lane ingaen daer wy salich sond ernde bliue
 sullen. **H**ier dine liet hy desen finter wal ghe-
 twest toe sinre ullen gaen. en sechde dattet
 die alre beste mediane waer alre becoringhe.

1133
toeghe welker ghene becoinghe toe enigher
tijt en v mach. ist sake die die ionghe soch
uoldich sin alle intradinghe des viants woe
onbequaem en onreyn selsu. oere gheestel
ke vad of oere metman ghehelike te ope
bare. **H**et was een iong bued die veel arbe
de tot gode in sine oefeninghe om deuoe te
hebbe. en als he duchte soe arbeide hy mical
sijne vluachheit te vghenes en en mochte w
te vraghe. **E**n hy ten laetste wote supnor en
begheerte een remediu daer op te hebbe. **E**n
als die supnor sach dat hy vmits seer groter
soch uoldich he selue hinderde en we soe gro
ter dufachheit sin herte benaumer en vstueret
wart en niet en mochte toe ruste en satichheit
des ghenoeedes wed come. soe seede te hy hem.
Alle liefste bued ist dat god dy ghene deuoe
gheue en wil. soe beholde hy se. **D**it welken
woerde wart die sinte ioseph wat vscarheit om
dat die ghene die oen tot meerre soch uoldich
om deuoe te vraghe solde hebbe vwoeket
als hy vmoede. nu soe sluchtelic toeherde mit
corten woerde dat hy sich te wrede solde seken.
Waer we het gheschiede dat hy die veert arbe
de om deuoe te vraghe of hy he satoren wolte
wrede wed ghecome en allen benaumeringhe des
herte en vwaren scrupelicheit achterghelate
began allentelē vā binne vluichheit te wrede ende
te sinake woe suete die heer is. **D**ese supnor
was vā soe grote auctenteit en gancē soe deuoe

ghyruk

by gode en den mensche en sondinghe by den va-
 ders dat sine woerde en werke hente luden toe
 warden alreue eghe bewaert in auctoriteit als
 voer ene dave. Wat hy was in sine loue als een
 exylacer en forme der myer synichat werheit en
 glorie des doesters toe windesem en een colighe
 der waerheit des helen ghemeyne capitels.
 wat hy was een sonderling vad naest de ynor-
 ghenent toe wen in allen oere twinede va alle
 syden toequomē en craghe va he guede atwoer-
 de in oere sake. In der cellen en was hy nūmer
 ledich. mer al sine ledighe tijt va den dienst go-
 des toebrachte hy in die boeke te corrigere en
 te pūctueren. Hy was stark va heefte en had
 de ene guete memoire der scriften der psonen
 en der gheschied dinghe oec der woerde en veer-
 te wāen lichtelic ghedenkede. Mer die inwēdi-
 ghe deuoghe sijnis herre wie sal die weerdlike
 moghe utellen. In sijnre wāwēdighe ghe-
 daente en waer hy mer gheordelt va hogher
 wāwēlacen of schowighe. mer weter begheer-
 yker voldinghe sijnre hande en wē stadighe
 oheffinghe sijnre oghe totte hemel en wē be-
 gheerlike usichtinghe des herre toe gode. ver-
 moedere wy dat een nye liche der gmae in ouer-
 vloedich der inwēdigheer blyscap he inluchte-
 de. die niet sine inwēdighe mer sine wāwēdi-
 ghe wāderinghe onder ons mochte an sien.
 Des vueringhes als hy de leken in de om-
 ganc des doesters va de rike godes plach col-
 lae te doen. soe sechde hy mit gheuoldenen

hande onder andere woerde. **G**ode sij danck dat
wy hier altoes niet wesen en sullen. mer daer
sien sullen. **D**it seechte hy wt puere herte en
wt goed consuetien. en wt onghewonden ghe-
loue. vā binnē wal voelende wen hy sine guet-
werke bawolē hadde op te hoeden. **W**ā den
ierste iare sijne religien was hy bynae die ier-
te en die leste in dē choer en raeter. sond' lēn-
ghe en nerginghe sijne arme op dat ghestel-
te plach hy ghemeynlike te staen. mer in sinen
older hy dē enidē sijns laics plach hy niet en
clenē stauchē ond' der tippē bedecher. totten
cōuente te gaen. **W**elke als hy dat twee en vier-
tichste iare sijne religien was in ghoguen. en
die tijt ghenakē dat god sine soe grote arbe-
idē een eynde wolde makē en benidē hadde te
ghoue weerdich loen nae sine vdiensē soe be-
gan hy voer sijne doot meer dan vier maende
lanck nae der manier der steruend' brueders
we windesem sieck te werre mitter quatane
zaghe op dat hy puere worde en began toe bed-
te te ligghē. **A**ls oen een brued' sach ten amde
ghenakē. soe was hy vlich he een singeloes
dinct te openbare. **E**n hy atwoerde hē te hātes.
En wile niet soetane dinghē mijn harte niet be-
swarē. **H**y ghedachte machschen dat dē deuote
man herte iohan ten gronde. meyster gheards
groet discipel en dē ierste biechtuad' der susster
toe dūet bekende ghesmet te wesen. **A**ls die lach in si-
nē lepen. soe leet hy in enighach' dē beoughē

sondinghe vā dē ghelouē en pckelighē dā cō
 sēciācā. waer of sijn hore tot gode began te
 vtraghē et bynae te vgaen. **A**lchātes waer
 vā heer florens lues ghesant tot allen deuoten
 psonen binne dāster dat se haestelic voer hē
 gode bidde solde op dat soedien man in soediner
 benauninghe niet eyndelike nedervellich en
 worde dē beoringhe des viants. **W**elker ynighe
 ghebete god vā den hoghe ansiene vōreef vā
 sine ghemoede goedtaelic die scadelike inghe
 uinghe des viants. alsoe dat hy voer den wt
 gāghe sijnē sielē vā den lichame vloest vā alre
 beoringhe wtāep. **O**ch of alle die deuote men
 sche no wisten in wat goed wede ic bin. **E**n alsoe
 in dē hēre rustede ghēuch hy tot betere dinghe
 hier om dese groet vnoemde signaor als die
 sicte des lichaē vnoemde al se oen hy daghe
 lics te ontbreke. hy arbēde nochtāt dat ghe
 moede hēre ten eynde sijnē leues vā alre be
 nauinghe en vnoetheit der consāciācā vry
 te beware. **E**n als hy wōtter men sijnē wya
 ghes nakete. soe sechde hē sinter marculus
 couars en seckmeister. **A**lre liefste vader ghy
 beghint nu te sterue. **E**n hy antwoorde. **I**n den
 name des hēre. **O**nsteker die kease en wōpē
 die brueders resame. **A**ls dan die prior en dat
 cōuent vmits dē ghehuē der wtelen vga dē
 den soe opgaf hy gode ond die lesinghe der lemmē
 sine salighe gheest die tot gode wedkerte
 die oen gheghaue hadte. **D**oe ghenē prior
 wilhēlm? vorkien int capitel lues en sech
 te totte cōuente. **B**rueders en weten ghy niet

dat die alte meeste in israhel hude onder ons
limits de dode nederwellich is gheworde. In
ne zeden sin hylliche leue en waderinghe
moete altoes woer ofen oghelue in een
exempel der nauolghighe. welke al is sake
dat hy in de licham doot is. nochtant o schine
sin leue altoes in ofen zeden. *Van frater ga*

ardus delft
O de windesem was oec *hardus delft*
een ander frater seer gheestelic. myn
uoldich en deuot gheardus delft
ghenoemt. welke om myne der konst wt
hollat qua toe deueter. als hy va natuuen
was oetmoetich en schamel mit eerbaten
zeden. waer soe is hy te deuote pater. haer
florens en sine medeluidens haestelic seer wal
bekant ghewoet. en waer alreghates onste
ke mitte bogheerte der religien en des ghees
telike leues. Welke h eer florens wal onder
wesen om die religie an te neme sende mit
tuedlike haer toe windesem. Welke va der
tye sinre nouiaen scap hent tot sinre puer
scap en hent tot sine ouderdom in allen ghees
telike oefeninghe des praers iohes va huof
den hier voer bescreue he deuotelike oefen
de. En die mynlike oefeninghe der passien o
heren en die buerighe woerde in de boeke va
de prebel der mynen opelike bescreue plach
hy seer te mynne. en plach se in hē reformie
ren ghelyc als hy sich mit sine roche dedede.
en alle sine werke plach hy daer nae te sine
ke en ghelike te regiere. en rekende hem

der buccen niet te wesen. **D**ie groetheit des
 ouerste godes sine onbegrypelicke woerdich-
 onwesspachelicke myne en sine alle bitterste
 passie voelende in der waerheit mit puerlicher
 cleynheit sijn selues nicker dieynichheit sijn
 heere blintheit sijn ghemoedes: welckheit der
 sijnde en mit sijnre nietheit in ghene dinghe
 he te bequame en in der waerheit voelende in
 allen dinghe te schelen en te twydiaghe. wt
 wonderighe en vschuchinghe der godliker gu-
 ethet en sijnre groter snoetheit: warth by in
 he selue vsmolten en onthonde en alsoe in god
 vhaue en ontbraec va he selue. alsoe dat hy in
 der myne die oen alsoe mynede dindie scheen
 vplonde te wesen. En alsoe dach en nacht al-
 leen en mitte antere scheen hy opvheuen. dat
 hy weder suetheit godes en wt schoenheit
 sijn huses die hy altoes scheen te sien te one-
 sien te myne en te schouwe. al dese ghenoech-
 te en alle ghesapene dinghe va den ouerste
 guete afstreckede sin va sine ynnighe ghemoe-
 de alsoe direct gheuehet nae dien die sine vol-
 pdelheit vpadt va alle waerheit: wat die be-
 gheerte des myners wort daer in ontreynt.
Wat alle sine waderinghe reden en leue wt-
 kundichde va he dat sin rike niet en was va
 deser werlt. mer meer va der ander inwoedigher
 en hemelscher werlt. **D**ie grote vnoemde pat-
 heer henre va de alues een rector der vgnade
 ringhe in der boe monster. als hy onderoude
 hadde deses oetmoedich seachte hy in te doef

sic

stad

ter by noerthoern. dat hy sine seer diepe oet-
moedicheit in sinre herte seer diepe ghewor-
tele die ghenome onduindinghe der mensche
en mochte niet onderuinde. alsoe hyde was hy
in sich selue en hoghe in gode. **A**lsoe men com-
de hy he de andere in de choer in de huse in de
acker in de steden in der hyligher ledicheit en
in de arbeide mitten herte monde mitte hande
en voete en mit alle sinre manier conceplue-
te en bedende. als of hy va der teghewoerdicheit
godes va den paradys der wallusten va de mid-
del der puerigher stene va de gheselschap der he-
melscher gheeste en va puinghe ghebete we-
ghenghe. ymers of hy dighelics der glorioser
teghewoerdicheit godes ghebruikete en daer sta-
delike woerde mitten inwendigher schouwinghe
sins herte. **D**oe rij was hy va zeden behoet
va sinne en voersichich va woerde. dat een
poghelic bekende de inlighe gheest in he te
wonen en oen regere. **V**nutte beveringhe der
leden en opweinghe des mondes. **D**ese seer de
uote frater gherardus delst als die voersechte
fincier arnoldus kalkier was in ene prior ghe-
core des doesters toe maren borne by aernem-
wart by toe ene suppor toe windesem in sine
stede gheset. welc ambocht hy een deel iare in
nichlike regere. **I**n welker tijt twee lechere
ioghelinghe boighers va vtrechte henrius
waluis en wilhelm vonken he onduinghe
seer mynende. als se hoerde die guede gherichte
en die hylighe waderinghe der ierster fra

nes toe windesen vā enē oldē deuote man.
 soe wordē se vā harrē beweghē en godlic in-
 gheest. en een yeghelic vā hē begreep soer
 vastelic in hē een opser eens betere. welc se
 nochtar vā anuoldach broghēer tijt toe hē
 onderlighe te openbare. wāt oerre ghēen en wiste
 yecswat vā vanderighe des anders ghemoede.
 of vā tē hyllichē opsēte. Hierom gheschēdet
 wter schēdinghe godes dat se beyde eens da-
 ghos in der herte opsētedē dat se malcand oer
 hyllichē opser vā tē inganc der religien woldē
 vrellen. en tot dat selue te doen woldē sinē ghe-
 selle alles sijnē toeherde dat mede te doen. Als
 dan een yeghelic vā hē daer om wt sinē hoes
 ghegaen was soe ghemoetedē se als se vīnoe-
 dedē wt gheualle malcand. en als se ondlin-
 ghe oers herte opser hē opēhoert hadtē soe
 ouerdroghē se in eenre sentēen. en ordiner-
 tē enē dach als se oere dinghe gheschēket
 hadtē dat se toe windesen trachen woldē ende
 woldē onderiundē of oer leue en wāderinghe
 mitte gherichte ouerdroeghe. Dit plach pater
 wilhelm vorenken als voer enē minnel te
 vtellen. Als se dan wt xpus leydinghe daer
 quamē soe sin vā tē puor en tē bruedes in al
 re mynne ontfanghē en sin mēschelic trachert.
 En als se oer mynne eendrachtichē eenheit en die
 disciplijn des gheestelike leues doersaghē en
 mekedē dat se gheestelike mans woren. sach
 vā ghemoede xpus vā zeden sober goddiesdach
 en guedertere. waert mit groter volcomen-
 heit der doechte. soe sin se vā binne mitte vuer

der godliker mynen ongeste. en vsmadende
die walluste der werlt en onreynlicheit des
vlesches opsettede seer vastelic daer ewelic
te bliue en gode oere scheyper trouelic te die
ne. Hier om als se oere werltlike ghelucke
te en heerlike cleder te hantes wyghetret
hadde sin se mit sluchte cledere en couelen
der clerche toe windesem weder ghecleret als
der werlt en he selue ghestouue alleen gode
leuede in guede beghinne der doechte en oer
moedighen oefeninghe waerden se ond die
bueders en dat se colupnen der oerde en des
ghemeyne capittels weren toecomede toen
den se doe in de beghinne. ¶ En als se soe wan
derte en va daghe toe daghe in doechte voort
ghinghe soe was die ghelucke der beuoringhe
by hem die se inleyde in sware en anrelike
beuoringhe des ghemoedes en hadde se hynne
va de cloester ghetoeghe en arbode die sa
licheit der siele en die toecomede vruchte die
vmitshe in der kerche godes come solde te
behindere. Wat hy insende in oere herte dat
se he toe ene andere docter va strengher re
gule om die myne godes doedinghe oere vles
ches en om myne eens strengher leues
solden ouerghen en onmoede dat se hier
mede ene anghenomeit dienstolde doen. ^{gode}
Als se dan hier in twiuelachtich wagghele
ten lesten va gode anghesien seechden se toe
he selue. Nu weten wy waer wy sin en mit
wen wy onneguen mer tot wen wy comen
sulle en weten wy niet. Waer om haesten

wy dan se te laten die wy niet en twivelen
 guet te wesen en in der waerheit te wate-
 ren. en willen toe dien gaen die wy niet en
 weten wozmen se sin. Nachschien god be-
 dert ons. en onsoect of wy in sine dienst
 volherde willen. Hier omē wt eenre eenmoe-
 liker seneaen en wt enē betere wille opsette
 se doe tefamē dat se oer stede nūmer vanderē
 en volte. mer lieuer toe windesem ewelic te
 bliue. dat oer graue daer betughe. Hier omē
 in de ier oohere duser drehoderr en xxviii.
 op oser lieuer vrouwe dach toelichtnissen sin
 dese twee clerke toe windesem ghedede. en
 naemaels in oerre tijt deden se yfessie. ende
 brachte michē in iaerliker renten een ye-
 ghelic bynae hondert cijnfcher gulde. En
 deser nouaen meester waert die voersechde
 ghemrāus delse doe superior. Als dan die voer-
 sechde nouaen dat ghemoede mitte cle-
 dere mit alle oerre macht arbeide te vwan-
 dele en der weelde ghestorie alleen gode te
 diene. soe sin se nochtāt wt grāe der oese-
 ninghe en wt sake oerre voetmoedinghe
 vā oere meester sarnghelic vmaect en sarn-
 pelic vwteten dat se dat meel vā egypten die
 werelike zeden die quade ghewoente die
 hoerlike manier niet vā hē en worpē ende
 ghebelike niet en vleerden. en niet vafte-
 lie an en henghe den voerstapē xpi en den
 ghebedē voetpad der hylighē. en niet meer
 en voerghinghe in waren toechte en in

gheestelike oefeninghe. Welke vmaninghe se
vduidelike leden en seechde dat se he seer gheen
betere woldē. Waer vā die sintes he duchtē v
wonderde en seechde totte suprior waerome
dat hy soe scarpe dinghe he onghewoeklic te ter
tene wighē doer voersette. Welke hy antwoerde.
Bueders ic wer en bekene wal wen ic dese
woerde voerholde. die niet sachte en deere
lic in oere opghene sone en wille mer vmits
vsmagense der wereliker dinghe en vmits
starche stude en waren oefeninghe der doech
te hebbe. voren in der waerheit te wandere
gode truwelic te diene en die ewighe ghesel
scape der enghelē te vdiene. En als se ptes
sic hadde ghedaen soe opwoessen se te hares
in volcomene mans. en bleue stadelic oet
moedich vā herte. blenheit vā vstande man
lic vā gheinoede. woet vā woerde. rijp vā ze
dicheit. oerwoerdich de anschouwers ende
myners der oerde hene ten eynde toe. Als
sinter arnoldus kalker vā der moysten
toe moncheorne was absolueert en was
weder toe windesem ghecome en corte daer
nae wed in ene suprior ghecore. soe is de
se voersechde ghetardus delfe toe windesem
pauator ghemaect welt ambodte
hy die en dertich jaer in alte billicheit ghe
te exempel en doechde mit behoerliker voer
sieninghe tijcliker dinghe velen mensche
ter salicheit truwelike bewaerde. Waer hy
was een gheachtet man in xpo binne en bu

ten ene glorie sijns doesters, alre deuoter me-
 sche vā beyde hūmē oen goddinessch vād my-
 per en troesterse alle mynne en om gues-
 tere der zeden en hyllicheit des leuens van he-
 allen ghemynt en alte weghe in alre eartweer-
 dich ghehadē en otfanghe. Hier omē van
 sijnre ierster vuorcheit en sijnre ierster deuo-
 tien en scheidē hy niet, mer altoes goddinessch
 en deuotē vā herte beweghe gheschicket vā
 zeden, eartweerdich vā anshouwe, anuoldich
 vā werke, neernsach vā westrake hē allen
 grādes, en in alle desen bleef hy seer oetmoe-
 dich en grādes soe langhe als hy leuede, soe
 dat alle sine bynesten vol des hylliche ghees-
 tes en mit velen suetcheit vūlte ghetocnt
 ware sijnre wewēdighe leden der physio-
 nien. Wat sine ouolders en dichte niet dat
 ye ghesien hadde enē gheestelike man dieper
 vā oetmoedich enē meeren vsaker sijn
 sijnre en wiles, anuoldigher in den anre
 gods, inuēdigher in waerre deuotē hē selue
 opulheuer vā godlike schonwighe vghetel-
 re der wewēdighe dinghe die hē niet toe en
 hoerde, en weersichigher vā diepe en gueden
 rade. En wāt hy haumtōr was soe leende hy
 hē somtijt dē wewēdighe dinghe, mer nūmer
 en gaf hy hē ghechlike daer toe, en en woldē
 niet vā der mynne des inuēdighe smakes
 en vā der waerre rustelichē des herte mitten
 ghemoede in dese arme benouwighe deser oer-
 gādeliker dinghe gheholte werke, daer omē
 wāt hy duche vdiende vā binne vlichtet te

werde mitte lichte vergmae, en die in de sa-
fernen der hemelscher woelich ghousede
wart vloet te omhelzen de slyke deser werlt.
Hij wart eens na de bructers ghewaghet
na inwedingher deuocien en na de schouwe
de leue, doe armocidely. **E**en sinter die in de
choer staet, omecynghelt mit menigherha-
den beouinghe, als of daer yemae niet toe
sine wille en singhet, die and he niet toe
wille en staet noch en leset of en voert gaet,
die derde daer niet toe sine wille en coesent
et of en spret of he beweeghet, of anders
wae he tonnullen doet, ist sake dat hy dan
dit mit rustigher herte mit swig daer con-
sciaen en mit onberoelike ghemoede die
vdraghet, dese heeft in he dat waer schouwe
de leue in he volmaect, daer om wat die de
uoae en inwedinghe schouwinghe niet in de
beuogelicheit der sueticheit, mer in waren
doechde en ghedreue des ghemoeds mit
de gheloue hope en myne vollebrachte wort
gheroefghelicheit te wesen. **W**at hoghe
dinghe te schouwe, die godlike scrift suba-
like te grondre, en die hemelsche dinghe
hoechlike kuen te schouwe en daer te gauen
sond waren fundamete der doechde, dat en
brenghet niet in en dat haer luttel toeter sa-
licheit en toe uide der goed, wsaen aen.
Het gheschiede toe eenre tye dat die sinter
onder he na oere deuote boeckens en oefe-
ninghe onderlighe sijnke, en dat somighe re-
delike hoghe materie voer oere deuocie had

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including the name 'Blaasius' and other illegible text.

de anghenome, welke hy atwoende **brueder**
 ic pleghe dat spieghel der saders of somtijc
 dat spieghel der monike voer een stadiu te
 hebbe in welke ic my oefene, in der maniere
 he selue en die stures die dat hoerde in oer-
 moedich willen beware. **Dese sinter ghe-**
rudus flautator was een cruwe en vroet-
 sassener des woertes godes en der gheeste-
 liker gauen va welke die suete wygheuer
 vier luttel en onvloyede ghemeynlike voer
 he selue en in de hochtiden voer te puer en
 in velen gheestelike huse en deuoten suster
 huse dat hy uerighe collaagen vol sachte-
 heide en deuote vmaninghe, alle die ghene
 die oen hoerde tyter waerre oetmoedicheit
 xpi totter vuedliker mynne totte anre go-
 des en oer sinte mynne bernerlike bewe-
 ghede. In welke collaagen hy somtijc mit
 soe grote brande der godliker mynne en der
 vuedliker liefste wart ontscheide tydit of hy
 in de ouerste hemel totte voete ihu des soens
 godes hadde gheseten en va daer gheschene
 hadde ons voer te bringhe vuerighe woer-
 de der guetheit en barmhachheit godes op
 ons va der onuloedicheit sinte guetheit,
 welke hy bernerlike arbete witer myliker
 beghoerte des herce ons in te prenten seg-
 ghede. **O guete ihu o alre guednierenst**
vad o god o myne der godliker liefsten tot
ons arme wormkens. **O mijn alre liefste**
brueder voemoedighe wy ons voer den

De uueschri van Bruec
 die voer te Bruec

ouerste gode oſen myner. ic bidde noch an
dachteliker laet ons ons altoes voetmoedi
ghe ſtadelike dit wedhalende en begheer
ker in te prenen ſegghede. **O** brueders ic bid
des om god laet ons os voetmoedighe ond
die moghede hant godes. en wy ſullen hebbe
wat wy willen. Wat ſoe ſeer wal hechaghede
he dat fundamet alre doechde die oetmoedic
heit. dat hy deſe altoes in de moue hadde. ope
baertic en heymelic ſe de ander te wiſen. Toe
der mynne godes en des naeste toecherte hy
oer dудie ſegghede. **O** brant der mynne godes
dat ons oetmoedighe ſunders. die altoes ber
nes en en wertes minner wegheden. **O** mie
woe groter begheerte uer hy in de cruce. my
toyſter. als onſe ſalicheit. om welker hy ſine
ſiele gaf in de doot. Hier omme mijn alre liefſte
brueders laet os ons onderlighe mynne. **O** brue
ders laet os beware mie herte monde en mit
de werke die ondinghe bernede myne. en as
ons ghenoech. **W**at mit ſoe groete brande der
mynne en der godliker guetheit was hy
ſonnijc in ſine colloaen ongreke. dat die ſtra
des die ſine colloac hoerde onderlighe ſeede
de. **O** nſe pauator vsmelter. brant weder va
mynne. **M**ae de dode des eerweerdighe va
ders iohanes va huesten. ſoe is deſe deuote
pater gherardus de pauator mit eendracht
telike ſtanen alle der conue ſuttes toe myn
deſem in ſine ſtede gheore en wictelike toſe
miert. **A**ker omme die ſeer groete oetmoedich

sins heren en omme die eer soe grote naems en
 omme die weerdicheit des stoels houe alle die
 vaders des ghemeyne capitels en omme dat hy
 die last des regimētes niet odraghe en woude
 soe ouergaf hy weder nae ene vradel iacrs dat
 ambodhe der kroesap. en in sinre stede wart
 weder ghecore die eerweerdighe pater wilhel-
 mus vorkien een soen des conuētes toe win-
 desen die doe puor was in sine agnate berghe.
 En op dat die onfuchter des biddes huaters
 gherardus niet en woude ghewoghē vā den an-
 dere nae te volghē soe en liet dat ghemeyne capittel
 dat mer onghewokē mer hē wart voer pen-
 tēae gheset dat in de truer op die vloer floor
 voer die voete alle der vaders en frattes der
 oorden daer tigh en oerdich solde suten ende
 eten. Welke penitēae hy deuotelike ongan-
 ghede volbrachte se seer willichlike naemads
 sine lieften vruente vrellende dat hy veel nuf-
 tigher en vā herte oel vreedfamer was dat
 hy op der eerde sat ten eten dan of hy bouē al-
 le die vaders des ghemeyne capitels als oer-
 alre iudaet hy die schelle hadde gheseten. Dat
 die oetmoedich christus doecher waaghe soe me-
 tenaquerlic gheworde dat hy die voetmoedig-
 ghe vhoghinghe en sine vsmadighe gloue re-
 kende te wesen. **W**anneer hy de wuagen of le-
 ren hē beuolen enich vreck hietē iwen of se-
 soe wardt schandete. nūmer en plach dat ghe-
 biedende mer beghere dat te wēn segghende.
 Heue hued mochte ghy dat of dat doen om go-
 des willen of daer guen. **A**ls die ionghe brue

ders uenie of ghebede wt ghesetter penitē
 en of wt eyghent beweyghighe alser toe
 windesem ghewoenlic oetmoedelic mit ghe
 bughede knyen vā hē baden. soe en bleef
 hy niet staende. mer oer in sine older uel hy
 op sine knyen. en die brueders vā der eerden
 ophoffende seechde hy mit suchtinghe sijn
 herte. **M**ijn alre liefste brueder staet op om
 godes willen. ic behouues veel meer dan ghy.
 en ic behoor dat ghy voer my bidde wilt.

Dese deuote vad nae der ouerghaenghe sijn
 te puorschap is hy toe windesem wed paim
 tor ghemaect. wes ambocht als te voeren
 alsoe oer nae by due en derich iare in gro
 ter ouerheit sijn gheest es en quede ghe
 richte oetmoedelic stachtelic en truwelic
 regierde en bewaerde. en in de olderdom al
 lenselē comēde began hy te ontbreke. **E**n
 in deel iare voer sijne doot wart hy seer
 scarpelic ghequellert vā de roden steen. die
 in maniere roden sandes in sine nyren vā
 ment afghenghe hē doer der blasen mit
 ten water. **W**aer om hy nae der maniere der
 ander fratres toe windesem is hy als dat
 golt in de ouen voer sijne doot ten werste
 gheproeft ghepollert en purgiert vā alle
 vlesken der sūde op dat hy vry vā hier mocht
 scheyden en mitter palmē der marcten voo
 lker mochte ingaen in die blyscap sijn he
 re. en in de eynde wart hy seer bitterlic ghe
 cruceert mit seer grote pine vā de witten steen

die in sijne blasen woessen vā groetheit der
eyere, alsoe dat hy niet dan mit ene silueren
beerscap als sine bene opwert wgherect we
ren. Duclte niet en mochte water make. en
als als hy ghenc om water te make soe sech
de hy dat hy twe capitel soude gaen. Als hy dan
niet laghet en mochte deser siecke wederstaen.
soe qua hy totter lester vren. en als hy bynae
een en vierich iaer seer gheestelike in der oer
den toe ghebrachte hadde. soe onghelyc hy in de
here voer sine biddende vueders. **Van pater**

Die den voersachde **Wilhelm⁹ vornkē**
francē gherardū is sinter wilhelmus
vornken vā vrecht gh chore. toe ene
puor ghecore. een man vā eerweerdighe leue
ghenye vā gode en te mensche mit naaer
like en gheestelike guete en goye manich
uoldelike vaert. vā nameelike vstande blen
kede ryp vā olchat vā bequamer lengte. stare
vā licham. vā aert. mit kaelheit. eerweerdich
mit graenheit. schoen vā ansichte. woelic
vā monde. behoetich vā sprake. ryp vā ze
den. een myner der guete reden. een bewa
erre der disciplijne voersichtich vā rate. gwer
radich vā werke. opulchen vā contēpla
cien. medelidysam mitte ghetribulherden.
woestelic de beoerte. de harde en vkuerten
streng en neerstich. **Onder die oetmoedighe**
was hy die oetmoedichste. onder die schame
len die schamelste. onder die woeden die vroe
teste. groetmoedich in tegheheid. in voer
spoede gode danke. en in alle sine werke

vlyndich en stichtich. Alsoe strenghe was hy he
selue dat hy ierst in te werke vullde dat
hy leere te doen. In lullicheit en gheestelic stich
telic en tytelic leude hy alle die daghe sijn
iaer was stadelic puor in der oerde die voer
sechte doestere en dat ghemeyne capittel
in alre gheestelicheit en lullicheit vol gmae
streghelic en oetmoetelic regrende en be
warende, alsoe dat die voestappe sijnre vuer
richheit hene tot hude toe volherde in vele psonen
en doestere in welker loue woerde en zede sijn lof wt gheson
te lude. Die vuericheit sijnre discipline te blouen
en schine die parabolē sijnre wylheit te hol
de. **A**hy ware den ierst toe ene puor gheore
toe leyderdorp in hollan. en als hy die holla
ders daer sach dat se lekerlic wolde leue en
sijnre vuericheit en der insetighe va wind
sem niet en mochte ghehien. op dat hy ~~nae~~
toete begheerte des vlesches die hy om die
myne gods vsmact hadde niet wed in en
viele. soe riep hy dat conent belame en die
vuerder ghesunde en goede nachte segghe
te seende hy. **O** myn alre liefste sijnre
heb nu uwe begheerte en u zede wesen
die se mit minre begheerte en insetinghe
niet ouerdraghē en moghe. nae dien dat
ghy de seer rechte wech des herte en de voer
par der lulligher religien arbeyt alre leker
lic te wandere. Die ghelouet hebt den en
ghen wech der penitencien in der religien

te beware en noch de vleefche of de bloede
te dienē. Hier omē als ic wkeninghe ghe
dien hebbe overghene ic dat ambocht der
priorfchap. en die cappe wednemēde kiere
ic weder toe minē neſte toe windesem om
daer te ſtandē. Die here ſy mir in vā de qua
de in beware. en tot alle goede brenghe
amē. **A**ls hy dan wed toe windesem was
ghecomē wed vāghede ſine ierſte ſted ſoe
ſchuelde hy een wylent in al ſine werken
woerde en zeden en oefeninghe als een guet
gheestelic man en als een waer cellen nym
ner. hēt hy in ſute agnetē beroghe by wolle
in enē prior wore ghecorē. Welc ambochē
der priorfchap ſeuēden iaer lanch ſtreghel
ke en louelike in alre diſciplinē wal regre
de. een myner der armoede. een regner der
diſciplinē. en een ſtenghe bewaerre der regu
le en der inſettinghe. **E**n als prior iohānes
vā hueden no toe windesem gheſtonē wal
en frater gherardus delſt ſine priorfchap nae
een merdel iaers ouergaf. ſoe is deſe eerwar
dighe pater wilhelm vorukē de prior in
de beroghe in enē prior toe windesem ghecorē.
en bewaerde dat hele capitel nae der ierſter
ſyne ouerheit en nae ordinerighe der
olde in alre lullicheit en gheestelich in de
waren auxre godes en ſtenglich ter oerde.
in bewarighe der diſciplinē en der reghele
ſeer truwelike neghe en twintich iaer lanch.
Als hy dan prior was ghewordē toe windesem
als hy dan die cello ſine voeranghens

paters iohes vā huesten ierst inghenck
Die cleynheit sijn psuens en die troydrach
ticheit der bodigsten teghe die hyllicheit
des anders laue en eewoerdich^{er} der zeden
luttel achtende sechte hy tot sine fraters
die daer by hē weren. **O** prior en prior. **O**ch
woe hyllichlic laude uater iohes wilneer
een inwoente deser cellen. en wo edunich
bin ic in sinre ghekenisse. **E**n al voelde
hy dit vā oetmoedich^{er} hy was nochant
seer vuerich in sinre wāderinghe. die stren
ghuchet der oerde en die discipline des le
ues nae der reghel in hē en in sine onderste
altoes bewaerde en eysschende. **A**lt oes
nachte en dach was hy teghewoerdich in
de choer capitel en tenēter. ten waer dat
hē noetsake of ghemeyne nuttichet of
die groetheit der gasten en dwang som
tijt daer hen te bliue. **E**n ghemeenlike na
der prime of tercie nae der tyt en nae der
vesper bleef hy in de choer in sine stoel
op sine voete sietende. en binne lesende
denkere of betende of concepluerde toe si
ne eyghene voertganc en de bueders in
een exempel. **H**y hadde oer daer in vele na
uolghers die in sulker deusaen gode begheer
de te behaghe. **M**er onwillighlike ansach
hy sine choerfraters die almeest hē in dier
eye sondlinghe voer de choer tot langhe
callinghe en huyarichinghe woerde ghenen.
Nae bekende hy yemat vā sine bueders die hē tot

sondigher deuocien of we scayper en har-
 der oefeninghe des lichaes gaf desen prieste
 en uheffde hy boue die andere. Des ghelycs
 die sine ghehoorsamer voghele en insectighe
 ten wtterste bewaerde. op dien hadde hy al-
 toes een guet oghe en mynede oen voer die
 andere. Mer sach hy vernade va de brueders
 ducke vallen en sine die onnutelike sonder
 vrucht toe te bringhe of dat hoede segghe. al
 was hy in gheoerloffer stede of in bequamer
 tijt die gheuoente te doen. hy hadde necht
 altoes een sijn oghe altoes op desen. en toer-
 de in in wandeliche des ansichtes op euaerhe
 dat he dat eghen was. Wen hy oec somich
 in de capitel en oec daer buten vedelike satch
 berispede en bogheerde betringhe. welke
 wast dat se niet behaeres nae en volghet
 toe desen finis en schein hy niet va herten
 gheneigbet. Mer om als die finis sa-
 ghe dat hy in he selue grote brande der dis-
 cipline oefende die he allen in ter bewarighe
 der insectinghe inghels voerghaent welke
 bewarighe hy va sine brueders strengelike
 eyssche te bewar. en die ouertreders der
 insectighe ontsaghe gheuonde te werde en
 alsoe een doechde va der noet makende bewaer-
 de se he forchtuolde in guet discipulen.
 En daer om ist gheschiet dat die oerde der te-
 gule en die doespelike leue alle die daghe
 sijn leue toe windesem en in den helen en

107

107

puetel strenghelike worde bewaert hy was
een woetman mynlic en vstaude. gode te
uoet kael va hoefde va groter auctentice
al man eerweerdich en ontsiende niet va
sacphheit der woorte. mer va tishheit synne
zeten. va eerbaerheit der psonen en va my
ne der dachde. **I**n der sussen en deure en in
andere dinghe en wetfayne en was hy niet
eyghesoekelic. mer sine brueders mit inercheyt
voengende. soe at hy ghemeynlike die sno
deste suse. en die suse myn smakelic. en
dat gaste verken vleisch of and' vleisch dat
my etelic was. hy sitende by der schellen
of mitte gasten int hoeft der tafel sitende
plach hy af te snyden en te eten. Alsoe dede hy
statelic va de vissche en va der and' sussen. **W**at
die cleyn vpschees plach hy wt vuerche
sins gheestes duche de grote vissche boue
te setten. de monde en der begheerte. **en** va
myne der penitencien. die grote vsmadde
mitte cleyn **sich** ghenoechdoende. **H**ier om
wart die coth va den frates ghewacnt
dat hy he sulke suse ghemeynlike voersete
die der nature niet eyghen wet. mer die
guet weten waren en solde die onbequaem
stucke die myn etelic ware icste affsup de
Mer als hy dat merkde soe soechde hy tot
goessen de conuers. **W**aer sin die hoeft der
conin gheghellicue. betekende die onbequa
me studie die affgheshote ware. **En** hy ant

woerde. **M**er liefste pater waset toe vreden.
 die en sin niet vloren mer se omē toe behoef
 der armē die daer mede seer wal te mede sin
 oec mit tēberheit. **E**n die pater seechde hē.
Hoedes is voertan dat ghy soedmen stuchte
 niet af en syden wat se diene my soe wal
 teten als te armē en ic en bin vā gheue
 betere ghedente dan die armē en se sin mach
 schen dedere dan ic bin. **A**ls dese pater vā tē
 waghē qua en hoerde die raucters schelle liden
 en ghenck hy niet in die gastecamer of in een
 and sondinghe camer ten eten alst tē somighe
 wal ghewoentlic is. mer ducke pom hy sin
 habit en ghenck rechtuoert mitte couente ten
 eten. **D**och hy en was in sine clederē autoes
 al was hy te voere in der werlt mit enē scho
 nē vsluuten gordel op sine costele clederē die
 omelang beneden ghehaet werē omgorder.
 mer nu in ter religien plach hy alle sine cleder
 hent totter werster vslunghe en toeter ope
 baerte tellinghe der vatenen soe veel affment
 hē toelut te draghe. **M**er als hy bueten closters
 onder die werclike mensche solde wandere soe
 en plach hy ghene snode vslerene cappe mer ene
 redelike guede cappe an te trecke. **O**me eerbaer
 heit wille der religien en ome sine eerweerdich
 en dat oer te doen toeherde hy tē pcurator en
 die andere fraters die wtuert reysen solde. **A**l
 soe seechde hy datme oer doen solde vā tē sub
 plen en vā tē andere reyne en onghelapt en
 clederē. **D**ese deuote pad was seer anxtuol
 dich in tē dienste godes en teghe dat eerweerd.

111

Dighe sacramēt des lichaes ons herē seer ont-
 siende in hē seluē en oer in sine onderste dat se
 hyn voersienich in oere onsaenen in woerden
 en zeden of onbereut daer toe ghenghē en alsoe
 noch hē noch tē antere noch allen gheloeuighe
 leuēdighe en doden vghifnisse der sūde grācie
 en glorie daer in weerdlike en swone mer mer
 hartheit des herte blintheit der inwēdicheit en
 den godlike werken vmits oere onuerne consciēcie
 en schelen lichten vmits stadighe wegaen daer
 we vāghē solde. **W**at hy en vmat hē niet stude
 lic te celebrare noch ten behaghe de hē dat sine
 fuitres dat dighelus deden. al wast dat hy niet
 māde daer vā en wech of en plach omānāch
 ke toe te herte te celebrare vā onsaenen weghe
 dat vbiēdendē. **O**er vā ghenē dinghe als hy
 duche plach te segghe en onefach soe seer in
 tē ordel godes te antwoerde als daer om dat
 hy gheen bequaem dienre godes en waer en
 meester tē eengheboire so en godes tē enghelen
 mensche en allen creaturē eewerdich en ont-
 sichlic in tē eewerdighe sacramēte duche
 onweerdlich had tē ghehādēle of fanghe ont-
 onghedient. **W**at hoer en tē conuēte volghe
 tē hy dighes en nachtes soe wackerlic en vū-
 richlic dat hē alle die frātes die olden mīten
 wonghe hē mer af vūwonderde alsoe dat se nie
 māde vā den platen hē daer in gheluc noch ghe-
 sien of ghehoert en hadde. **E**n se saghen oen
 somtijt moer dan vijf wien in tē hoer volher
 den naghēt gaendē noch om noefstake tē ma-
 ture oer des winters niet wete hoer gende.
In ledigher tijt en was hy ny ledich mer ont-

oerhe

hy seker of studeerde, of gaf he tot copunctien.
 of seker hy ouerdrachte va dinghe hem beuole.
Die oncheit plach hy seker te mynne, waer
 sine plach hy franciscan petrarca ene gheaven
 de poete va ten eenlike leue duchte langhe tijt
 ouer te lesen. **O**nder andere sine oefeninghe
 gaf hy he liedenstelic totter copunctien des
 herte, en was ghewoen sine werste iare duchte
 ouer te denke in bitterheit sijne siele die hy in
 der werelt vloren hadde. **N**och dat sommit go
 des ghetachtich en sinre waldaden en hadde
 hy ghene cleyne ghenoechte in de herte. he dan
 kende we sine ynnestten va sinre bekeeringhe
 en inuadigher vlichinghe, als dat hy ene v
 loest hadde va der macher der duestenisse, va
 der teghewoerdigher schalkier werlt, en va de
 band der echtschap daer hy bynae mede vbonde
 was, en dat hy totter vgaedinghe der redhe
 idigher, totte habijt der hillingher religien, toe
 te ginde der puisterchap was va gode gheroepe,
 en in dier maniere in die kenisse godes en sinre
 selues gheliepe, leerte hy mit ontfermde, dat
 hy nae soe veel quad werke, soe veel oneynde
 like guede va gode sine herte we sine vdienssten
 hadde ontfanghe. **W**aer sine hy sommit tot
 desen copunctien webraec toe strepen, en als
 die zuden wynde wayede in troelicheit des her
 te en in sueten sanghe. **E**n wantan alle tijt wa
 uer hy leech was he daer toe bequaem was,
 nochtan gaf hy he des nachtes alre meest tot
 dustanen wiflopinghe en hillinghe ghetachte,
 die walinghe der brueders voeromere of na
 uolghede. **E**n hier sine wat die hoedijst va

derien doch is hoechliker vā voeringhe der he-
den tot bekennisse des waren lichtes en der o-
uester waerheit en daer in vstaende sine ro-
pinghe voerbereket soe plach hy alle waer-
die hoechheit seer deuotelike te vrien. Des
ghelikes dede hy in der hoechheit der kerke
wringhe toe windefen ouertenkende dat hy
gode wōderlike ghehulligher waer doe hy
dat habit der hulligher religion anuement
louede gode in die nycheit des gheestelike le-
ues vōert te gaen. **N**at wōderliker manie-
re plach hy mit begheerte ghetoghe te wer-
de totter vborghheit der ghebueren. en
hy en wart doe niet vsader an te merke die
hocheit des mēdes der godliker guetheit op
die salicheit des mēschelike gheestelikes. In
deser maniere wart hy eeroeuelike en deu-
telike ghetoghe totte oerweerdighē sacramē-
te alre meest als hy celebrerde. **D**ie oefeninghe
der deuoen mynede seer in hē en in sine onder-
saken. en hy omē nae der celebreringhe der mis-
sen gaf hy sich tot rusten gode dankode of de
smoede der godliker sueticheit oeruoedelike
te bidde of wērdic te ondiunde. somtijt in der
sacramēte somtijt in de choer hēnt waer teken
ten eten te volherde. Doe dede hy oer nae der
lancen in sine stole bliuede. En dien hadde hy
alwes vā heere lief die sich toevoeghede der
vliticheit der deuoen. En daer toe plach die
fraters dūckie toe te owerke. segghede dat
eynde alre gheesteliker oefeninghe der ghees-
teliker mēsche waer smaker en siet wane

huc

huc

die heer suet is en die godlike suetheit duchte
 te onderwint en vmits deser smakinghe des
 gheestes alle onse werke ghechylghet te wer
 te en ons smakelic te werden. **W**at al woen
 te dese eerweerdighe vad inwoelic by he selue
 in die breetheit syns herte nochtat ond die
 mensche en waderde hy niet sond grote grae
 der stichtich. **D**ine reden was niet grae ghe
 solte luttel spreke de mer crachtighe woerde.
Wat hy sechde dat die gheestelike man spa
 rich solde wesen in de woerde als die vracke
 man in de penninghe wt te gheue. **E**n als hy
 tot allen soe wal gheestelic als wercluc nae
 der tijt seide salie en scate solde spreke soe vo
 erbrachte hy guede en stichtighe woerde. soe
 dat hy alman gmaoes en woestelic waer in
 sine opsede was hy vast en crachtig in de wer
 ke. **n**iet alsoe en nu anders he in een dinc
 veel vanderende alst somighen ghewoentlic
 is. **m**er dat hy in de begreep al en bracht e
 hie niet rechtwoert nochtat vmits lanchheit
 der tijt bracht hie toe werke. **D**en dierck die
 daer quame om te wonen en de nouaen plach
 hy te segghen dat se niet mit laelheit mer mit
 vuerichheit oer leue solde beghinne te betere.
Wat als die filosofe secht soe is beter een
 guet beghin dant middel. **W**at gheselschap
 ter wercliker mensche vsmade hy als hy
 best mochte. **e**n daer dat om salie des doesters
 en der anderre noetdrusticheit dat niet doen
 en mochte soe wente hy he de ander redelic
 ghenoechlic en wesprekelic nochtat niet son

ghemode

hie

der suchte alre meest mitte machaghē hē be
droevēde dat hy die meer bidde moeste dan ghe
bede meer mit hē sine kē moeste dan corrigi
ren segghede dat in der rechter boec ghescreve
staet. En weteftu niet sampson dat die van
phylistim ons ghebēde. In groten salte ~~plach~~
plach hy mit moyses totte tabernakel des he
re te vlyen. daer nam hy raet mitte herē. mer
viel hy deuote in sine ghebēde. meer in sine
ghebēde en der ander deuoter mēsche betruwe
de dan sinre eyghente inuysacht meer der hul
pgher scrifte dan sinre eyghere wysheit.

Veghe die sieke toende hy hē medelid sinu
guedertre en trouwe hy stont hē by en vifiner
de se en pries die vanders der sieke. En want
in vele callens seiden die sinre ordreket soe
seechde hy datme die sieke duche vande solte mer
niet langhe by hē bliue. wat hy donwoerde
soer diepele callinghe en die achter sprake die
ghemeynlike pleghe in te ripen mer oerre
uel vgardere en die woerde werde vmanich
uoldighet. En als die sieke der sieke meerte
wart soe toequā hy alwes wackerlic en berich
te en olyede se. en vollenbrachte die comendae
de psolker en al dat ambocht der doden sonder
merven. en tocherde sine brueders dat selue te
wen segghede. Myn lieue brueders nauolghet
nu abraham. die als hy hoerde dat loch sin brue
ders soen gheuanghe was. alre hātes bellete
hy sine wysighe linchte dachodere en artin en
en mit sine gheselle als se ghedeyt were viel
hy des nachtes op die wand. en als hy se uer

slaghe hadde brachtely wedderome alle dat
 guet en loth sine baed. Alsoe laet ons oec mit
 onsen baed wien va der vraghenisse des dnuels
 en va de auonghe der pine of hy die in gheual
 ten is oen vlofende. **H**y was een vltich be
 waerne des singhes in behoerlike gden soe
 veel als sun amboghe dat toeliet altemeest
 in stede tot swighe ghepiet. **H**y en hadde ghe
 ne ghelike onder den ofen die die bibel meest
 lic en bynae al te yfolter zedlike en ghyestlike
 bedude. **H**y en waerde inghenē wōderliken
 dinghe boue he selue. mer hy soechte he stede
 lic enē onnutte knacht te wesen. **N**ur desen en
 deser ghelike doechde tuch ghemaect en daghe
 lics mer voertguende qua hy waerolder oit
 heit. **A**ls dan dese eerwerdighe willhelmus
 ghelut neghe en tyntich waer in de regiment
 des doesters toe windesem en des ghemeyne
 caputels volbracht hadde te gant nae den
 ghemeyne capitel va he ghehalte begheert
 hy va de visitatores absoluirighe va ten am
 boche der puorscap en va der borden des ghe
 meyne caputels. wat hy meer dan tachtē
 tich waer oetwas en onnutte cotte regimē
 te en schein allensle in de symie te ghebreke
 en wat hy tot die men toe voer dat tude dat
 he beuole was altoes gheueest hadde. triuwe
Mer die visitatores ansiende sine eerber
 grāuich en sine koele beruchē. **S**ins
 doesters en des ghemeyne caputels der waer
 ter insettinghe discipline vmits he in gueten
 wesen en behoerliker strenglich wal be
 waert soe en woltē se oen soe langhe als

hijt vmoethe ya alsoe langhe als hy leuede
niet absoluut. almeest wat vele conent
fontes toe windesem in sinre absolutighe
niet en cosenterte **hebbe**. **H**er gheschiede
daer om dat hy des auedes at mitte vinstatoere
die des andere daghes hen tessen wold. daer
hy boue ghewoente seer moethe was. en seech
te he onder ander callinghe. **O**carverdighe
vaders ghy en wilt my niet absolute. niet god
sal my cottes als ghy wal sien sult absolute.
En als dat auctmael mit vroude en groter my
nen gheden was gheng een veghelic ter ruf
ten. **A**ls hy dan ter peune des nauolghende da
ghes opghestien was en sat ghededeet voer
sine bedde. soe qua henaus punitus doe siack
meyster tot sinre cellen om te bieche. **E**n als
hy ghebieche hadde en die pater die absolute
nae sinre ghewoente binne mondes ghelesen
hadde nieten talen des cruces sette hy hem
penitēcie en en wiste niet dat hy in der ton
ghe en in somighe andere leden mitter po
plexien gheruert was. **W**elke penitēcie als
finter henaus niet en ostonc soe ansach hy en
en vlteliker maghede kuerde hy sine oren tot
steine niet betekēde. **E**n als hy niet en wiste
wat he gheschiet was beaeter en vuer
buerders toelopende vanten va te hē vif
tier. en in der hernen en oer in der tonghe
mitter poplexien gheruert. en dat hy der reden
en des ghemoedes niet machich en waert. al
schoen hy die andere ledde vtelike ghesont

te hebbe. **A**ls d'ouent dat hoerde. soe v'wach-
 tete se vā sine staet eyndelike wat te doen
 ter tijt toe. om hope der wed'inghender ghe-
 sontheit. **A**ls dan die v'sitators toe zwolle
 en in sūce agnere berghe daer en binne vi-
 siterde en pater wilhelm⁹ siack bleef soe qua-
 me se weder toe windesem. **E**n als se oer rela-
 tie ghedaen hadde en die v'sitatie vollebracht
 hadde en als die eerwerdighe pater wilhel-
 mus sijn habijt angheden hadde. soe qua⁹ hy
 in capittel hies en uederbighede he op die
 matre. en mit stemen en tekenen hy mochte
 begheere hy absoluae vā sine ambocht en
 veraghet. **A**ls hy die offanghe hadde. soe om-
 gheng hy alle die fraters nae ordinaen en
 ene veghelike sine hant biedende dankede hy
 he allen. en beweghede alle sine fraters en oer
 die v'sitators tot tane dat die man cortos
 hier voer vā grote name en auctoriteten. nu
 bynae stom gheworde en der sine beweest. soe
 veel als hy doe v'mochte begheerlike die myne
 der bructers v'sochte. **W**elke als se tesame vā
 de capittel waghenghe. soe steech hy mitten
 andere op de d'ormiter die dysaplin nae sūre
 older vuerdicht te hewate. bekēnende hem
 nu ghenē prior te wesen. mer weder achter
 wert ghewoghe vā de fraters. want hy wed'
 totter cellen des priors ghebracht. **M**er die
 deuote pater wilhelm⁹ daer nae vā des priors
 celle scherpende onsefent sine wonighe bene-
 den in die naeste celle by den prior. en die laghes-
 te stede in de choer op supriors syde nae alle

wat

die nouuaen vhoer hy walke hy des daghes
onder de dienst godes vificende. en in den re-
ueter sat hy naest de supuor an des puors
tafel. die oen daer broet te supde. Va de ghe-
recht der sijnen voer te langhe sijn wchale
op te heffen sijn besse op te setten standelike
diende. **A**ls hy dan daer nae andwerf ghe-
ruert wart. soe vloer hy bynae te sijn enae
dat vstant en die luydelike recht. wel-
ke hy nochtat vmits vlinghe der tijt eens
toets allenselē wed crighede. vificende hy we-
der dat choer en reueter als te voer de buc-
ders en de gasten in een v wonderde crepel
der vuercheit. **A**ls hy in de choer mitte fa-
tires die ghene pnesters en ware in sijnre tijt
solde comunicaren. soe dede hy duchte sine bi-
recht mit oucestandelike woerde. va de ar-
pittel die schulte te sijnre plach hy he selden
af te holde en sprac sine schulte als hy best-
honde. en begheerde altoes disaplum en an-
fench se somicht. **I**n de ghemeyne capittel
wete voer aller der vaders toe daer teghe
woerdich op sine kinyen en bat venie en ghe-
bede en voer he allen. Omers va he alle sine
bloce scholdere toenede begheerde mit sijnre
woerde en tekenē seer vlicelike disaplum
te ofanghe. alsoe dat hy oer vele va den va-
ders tot crant beweghede. wat hy die oen va-
der der vaderē soelanghe tijt vhoemt was.
hy als soud stene pette voer onderwoep be-
gheerde barmhertichat. **I**n deser maniere sine

inghe toebrenghede, wende hy altoes in hē die
 tekenen der ierster menichheit. **D**os saccarū
 ghes op die octaue der apostole sūc peters en
 pauwels was, in der ierster cōpleten en in de
 re daghe in der and' cōpleten was hy begunne.
 Wāt in der nauolghend' nacht, als die sūc
 ghewerker worde stont hy op om sine metten
 te lesen of hoere lesen mitte sieckmeester, en
 als dat gheuen was dede hy te sieckmeester
 een take der briedte. Als hy die nae sūc ma
 niere gheuen hadde en absoluae of fanghe
 hadde, allen sele ontrekēde, soe wart hy dede
 tuerne gheuert miter apostolen, en alsoe qua
 hy alchates totte wterste. Hier om wart hy vā
 de superior in der afwesinghe des puors mit so
 mighē sūcurs vā de choer gherwepe ond' met
 tene gheolyet, en nae der metten vā den cōuente
 gheuandert, en als dat cōuente we inde der sieck
 waeres gheucht ter ruste, en nae eente of twee
 men weder gherwepe wart vmits der ratele
 der sterueder, soe is sine salighe siele in teghe
 woerdiche des cōuentes vā de vleische ont
 bondē vā den hande der hillingher enghelen
 en der brueders voer hē toe windesem begra
 ue en doe mit xpo regnerēde gueterkerlic
 onefanghe, is se billuc gode oere schepper in
 teghe woerdiche alle hillinghe mit menich
 völdigher vrucht gues werckē presentier.
 En sūc licha als die cōmendacie vluhtes
 gheuen was is vmits te cōuente en ghe
 woentlike fanghe serwertelike mit choer
 ghebrachte, en als die nacht voert en die toe

he

uacr

comēde dach waer hoedlike toeghebrachte
vā den fraters mit psalmē vigilien en cele
buerighe der missen. en als die uesper gheeyn
der was des somēdaghes op sūre peters en
paupels octaue waer hy voer dat factuarie
int middel des choers. ter lichter syden des
paters iohes hūsten. mer wāneer yuans
als sin brued vā alle de inuonees eerweer
delike begīnne. in de. ob here duset uerhōder
en lv. **V**en niet obetamelic in de choer ond
die fraters daghelus oere groue ansiende af
ten se lichālike. nae dien dat se sin twee olybo
me des vluchtende olis en twee lanternen
dien cōuente en ghamerne capitel voer gode
luchtede. die dat do ester toe windsem en dat
ghemerne capitel twee en tseuentach iuer
bynae sich volghete in alre billicheit in waer
te gheestelich mit glouē en eren regerde en
obeffeden en omits bynae tseuentach does
tere die ond dat capitel by oere tade quame
hebbet grovelike vbrader. en hebbe de name
en dat lof des capitelis mit oere billigher wa
deringhe en myne der siele salicheit en mit
discipline der reghel. ouer al duetschlat ytal
en en gallien hent tocter ouerster stat der
werle yomen en tocte ouerste bissop mit
loue ouerspreyer en sordhuolholdelike yuor
ue in de guete vbrader te werde. die die ob
seruācie nae der reghel. dat gheestelike louē
en die onderlighe tesame hangighe mit gro
te loue niet af en laten te louē en hoghe te v
heffen. **Vā frater henricus balueren.**

De windesem was oec oen verweer
 dich man hericus baluere ghenome
 vā hy deuoter gheborē. Dese was ves-
 tianus bynae alle die tijt sijne besessien vli-
 delike wesende dat die cleder en schoe der
 fuitros en der lehen in ghene dinghe en tūp-
 droghe vā der ierster slichheit oecmoedich
 en shoetheit der insettinghe, mer nae der an-
 dache en opsette meester gheerds groets he-
 te florens en der ander voergaender vaders,
 die simpelheit des ghemoedes, die vsmacnisse
 der werke en lullicheit des leues, mit oere an-
 schouwe alre weghe solde voersette, en dat
 die bueders se solde draghe toter wterster
 vsettinghe der drade, en die te brokene en ver-
 sletene cleder wed te laye. **D**ese deuote heri-
 cus wāneer herē florens disapel bat oen seer
 duche, dat hy sich ghewoedighē wolde hē ene
 corte forme der lulligher en gued wāderinghe
 te saue. En heer florens vwonne vā sinre
 andringhighe saex hy hē ene epistel cort van
 woerde mer swaer vā sentēaen. **A**lle liefste
 waer dine moestū my. En sin my mine onsa-
 licheit niet ghenoech. **R**ochter vā vduete en
 vā dine andringhē vwonne werde ic ghedwon-
 ghē dy te sauen die dinghe die veer vā my sin.
Ten ierste dachu soe neersach voer gode slop-
 pes en ludes, als du vā my hebste ghebede son-
 der opholde voer alle dine ghebreke, en alrehat
 sal hy **s**al hy dy veel daere opden dan enre h-
 mesche in lagher tijt sijn leues dy mochte sca-

ue ist dattu volheret bliues te suchē te bidē
en te clopē. Ic eate dy oec. dattu dy voer alle
dinghe voercedighes onder hē allen mit
ter herte woerde enē werke. en as dy ghe
noeth. Denke sond' opholde nae sūte bernis
woerde totte brueders vā dē berghe godes dat
die sone alre weghe schine behalue in dinnē
tofacien. datte alre weghe daer is behalue
by dy. En dat gheschiet vmits stadigher we
ninghe ansiente die eyghene snoeth en des li
chās en der siele niet die gretreke der andere
an te sien / of se tontschudighē. alre meest als
du yemāde berisjes soe beware dy vā binne
dattu dy niet en vheffes. *Iūte heronim* *scilicet*
op sūte marcus euāgely. die blinde vā dē be
re vlychtet sach die mensche alse bome wā
dere secht aldus. dat die sūnd' sal alle mēschē
boue hē rekenē. Alsoe oec du ansye alle di
ne brueders alse bome voer dy wandere.
In alle dinē werke doe die vworpenste
en snodeste. en daer en tussche denke dine
snoeth en / of vā dē dode of vā dē pine der
hellen / of vā dē woersten ordel / of soe wat
dy mach vdruckē of onestike totter mynē
godes en des naesten. En in dustanen ghe
dachte oefene dy stadelic totte anre godes
of totter mynē godes en des naeste. of om
die ghebricke wt te woen of die woerden te
darghe. Oec nae sūte bernis woerde totte
brueders vā dē berghe godes ghebricke te te
ghewoerdighē dach te voerledene dag he

eens des daghes. op dattu alsoe mogheste
 begriepē wattu in doechde voer gneeste of
 otrekeste. **Veer** eens des daghes of tweewerf
 dy te examinerē. dijn leue te adiniere. Dine
 zeden te schynke en dy selue te beschuldighē
 en te vordelen en niet onghewoone achter
 te laten. **Te** ende dy dattu by dy hebbes dat
 spieghel der monike of sūte bernis spieghel
 nae welcke du alle dine werke moghes ordi-
 niere. dattu oer soe vā bute salste leuen. dat
 dy in alle dine werke die ghemoeteloye
 woe du dy salste hebbe. of waer in du dy
 quellike hebste ghichade. **Oec** voer come
 alle dine werke mit deuote ghedachte en
 corten ghebete. woer dy betemēt te hebbe
 in de selue werke. **En** dat sal dy licht wesen
 wāneer du mit beroyd ghewoente mit boeq-
 ken vā blyuen kanste. **Oec** des moighens
 en nae den eten sette voer dine oghen dine
 quade ghewoente en dine principale ghe-
 lieke. en die doechde daer du toe arbeitste te
 come. en alsoe vnye ene nyen stryke mit dine
 mesche mitte vlesche. mit der werke en mitte
 diuul. mit alle niet twiuelde wāter meer
 mit ons is dan teghes ons. en alsoe salstu v-
 vullen sūte bernis woerde. **Des** moighes doe
 ene schattinghe der voerleider nacht vā dy
 selue. en sette dy ene bewarighe des toecome
 de daghes. woe du dy ouer al de dach hebben
 wilste. **Oec** sette sūte bernis. Doe eenre yeghe
 liker wien bescriue dy een yeghelike oefenin-

doesters toe windesem. en hy vwarf oec daer
 op dat wesen des bisscops vā utrecht. Welke
 nae dien dat hy een wys vroer man was oer
 te bede guedertelic vhoerende wsenende hy
 hē tēhātes. en wgsende eerlike boden totte
 bisscop vā utrecht om desen oerlof te vuer
 uen. Welke oere legnae venghede wad mach
 te volcomene mache mit behoerlike priu
 legian alle dinct bequamelike te volbrin
 ghe. Hier om ontfeng dat voersechde doef
 ter in de beghin sinre fundacien w hēre flo
 tens raduyn ordinierighe duse en drehō
 der ganguchigher gulde vā iohes kessels
 sins coctes guet. wat in dier tijt was soe
 grote mine onder hē dat die tyclike en gheef
 telike guede der vngaderinghe toe deuenten
 des doesters toe windesem en ter fōeynen
 oser lieuer trouwe manē wēre hē bynae ghe
 meyn. Heer iohan bruckering sende hē tien
 gulde en vwarf hē vele gnuen. hy dede daer
 grote arbeit. hy was otfangher ter herber
 ghe in meyster gheerds groets sustertues
 hēre ten eynde sins leues. Heer flores sen
 de hē op een ander tijt twintich gulde en twee
 stampe corone. Die puor vā windesem bystont
 hē altoes mit raē en hulpe in tyclike ende
 gheestelike dinghe. hy schacke de ducht sine
 bueders derwert om guede lecinghe hem te
 doen. en hy ordinierde hē sinte iohem kempis
 toe de icste rector. En die puor vā windesem
 gaf hē oec een guet misseboer en een grauel.

110

Vā sūte agnetē berth by zwolle : : :
iaer ons haer dusef duchōder en lxxxij nae
der doot meester gheerds groet iacob witteroep
een soen thomas wey eens met sinas der star
vā zwolle een principel patroen des huses sūte
agnetē arbeide ghenoech nae sūte v̄moghe
daet voersechde huses ghefundier en begō
nē wart. Dese bystont in deser sake goswun
taten die naemaels een regulier wart t̄ de
windesen. Dese twee vā de mechtichste mit
andere mānen deses selue opsettes v̄creghe
vā de erfghenamē een deel landes en die stede
daer dat cloester nu lichte en alsoe begonne se
dat cloester in groter armoede. Dese deuote pa
ter iacobus witteroep die ierste en meeste v̄ho
gher deses huses en een sorduoldich knuiper
in alle dinghe wart naemaels toe zwolle pa
ster en den altuer in de hospitaal dienende
storf in goed belinghe. Die and was iohan
vā vinnen effekens soen wes moed regelad
ghenoemt was. En al was hy blind en on
gheleert hy was nochtat meester gheerds
gtwets sonding vuent en deuot discipel en
die ierste weter sūte agnetē huses goedtaere
en seer auestelic. Dat hadde hy vā master gheer
de ofvanghe darne niemāt ofvanghe en sol
de hy en wolde mitte hande arbeiden en totte
ghemeyne leue gaen. Was dat yemant
mer bereit en was ghehoersam te wesen
of weter spāndic in sūte sūte stont dien plaet
pater iohanes scarpelic te berispen nae dien
dat die manier der schult en die ghemence

der psonen dat eysschede. Oec somijt ontste-
 ke mit moere inynnē der discipline tot ver-
 ueernisse der ander plach de croenachtighe
 en myn va sine gheboide wewede wete te segghe.
 Hier die doere is open. ist dat yemāt gaen wil
 die gaet. Ic wil lieuer hebbe enē ghehoersa-
 mighe dan veel onghchoersamighe. Ic sal se
 mitter hulpe godes wal vinde die gheen
 doen sulle dat ghy usmaect te doen. Als sulker
 stemen sijnre auctoriteet bedwang hy somi-
 gher croenachtich. Hy seechde oec dat die
 onnuttighe en anghebrueders wete valsche
 pheten. die tegheoere guetdunkē wicken
 niet te doghen. **H**et gheschēde tot eente tijt
 dat een brued' die ghenoecht was die olde tye-
 ner mit andere brueders buten ghesant wart
 toe bewanghe des nietes op datter vā de voer-
 hy gaende beesten niet ghegheet en worde.
Als die wie des etens qua' soe ghenghe se al
 toe huus en verner bleef allen buten toe be-
 wanghe in de achter. en waer nae ingheng hy
 oec om te eten. Hier omē maghede he pater
 iohānes waer om hy mitte andere niet en
 qua' ten eten tocker rechter tijt. Hy antwoer-
 de dat hy om meerre nuttichot op dat die din-
 ghe ghene schadē en leden was bute gheblawe.
En pater iohes seechde he. Ic wolde dat die beeste
 die al vnielt hadde en dat ghy ghehoersam
 in hadde ghegaen. war dat hadde my best be-
 haghēt. **D**oe wart die brued' beweghe en
 v'suchtēde swaerlic. en hy viel op die eerde en
 bat venie. en seechde dat hy voertmeer des

1117
niet bet doen en wolve. **M**er nochtat was
hy de becoerde of die mit enigher swaerheit
becomert weren seer twestelic en guedertic.
wat hy hadde gracie se alle te wesse die tot
he om wat sake het was quame. **E**n daer
om plach meester gheerd groet oerre veel
tot he te senden, op dat hy se in de wech go-
des leren solde en seechde. **S**aer totte blin-
den deuote en beruemen man iohan va vmen.
en soe wat y die secht dat doet. **W**a men hy
oer soedane ghetuech gaf segghede. **D**ese
blinde siet ber dan al die va zwolle doen.
Wat al was dat hy des wevendighe lichte
berouet was. nochtat was hy va binne ver-
lichtet mitte lichte der waerheit. en oerre veel
die tothe quame wisse hy de wech der salic-
heit. en gaf he die leydinghe des waren lich-
tes. **H**hy was een blindy hoerre meester gheerd
des groets sermone en een seer ghemint dis-
cipel. va seer beruemen olders toe zwolle veel
waren. op gheuoedt. en wter gheghenif-
se godes in synre ioghet wt eenre hanc siecke
viel hy in die blindheit der oghen. en bleef blind
hent ten eynde syns leuens. **W**elke nochtant
die godlike gracie soe veel claerue va binne
vluchte. woe veel myn hy die wevendighe
dinghe sien mochte. **S**ijn moed regeland ghe-
noemt was gode deuot. en duche plach se
mie oere blinde soen veer die hellige steden
te vanden. oen hy der hanc ouer wech leyde
te en wederleyde. en tot alle guete holdede.
Als dan die eerwerdighe meester gheerd

gwer toe zwolle ^{der} p^odikede en we ingh eestun
 ghe godes vele mensche beweghe en cōpunct
 worde soe opende die hore oer dat herte des
 sijns knechtes en onestadter en hy began
 meester gheerd seer te mynnē en begherte
 stadelic gheleert te werde mitter lering he
 soe gwer mans. Waer omme achterlatende
 die werlike pergrinaedse arbeide hy go
 de in der rustelicheit te diene en leerte allen
 mensche die toe he queme dat se die eerdse
 begherlicheit vsmaden solde en annemen
 solde een nye leue in xpo dat meester gheerd
 leerte hylliclike leuede. **A**mer om als he so
 mighe mans vā griede wille toe v seller we
 ren soe began hy mit he toe zwolle een ghe
 meyn leuen te leyden. **A**mer daer nae begher
 te se witen gheruchte der werltliker mesche
 te wone en begonne te berch nemelen sē die
 nu ghenoeint is sūte agnetē berch in te wo
 nē en die v gaderinghe gwer te make wel
 he hy henc witer fundirunghe eens cloesters
 mit sine hulpers truwelike ouer veel tids
 regierte niet ontsiende vele wed stotes. **T**en
 laeste als daer een cloester fundiert was
 en een prior witelike ghaser was. die man
 godes iohan wt bauerliker mynnē ende
 meeren brande der siele ghetoghe soe nam
 hy somighe vā de oldesten leken en began
 ene nye v gaderinghe op sūte iohans camp
 by vollenhoe ter euen der hyligher ducuel
 dichheit en mitter hulpe godes vollenbrachte

hy se. Waer hy oec als mit lantheit der tijt
die brueders vmanichuoldighet were, an
nam dat habit der deider oerde sude frans
cus. en hent ten eynde syns leues bloef hy
een oetmoedich minister der brueders en oer
ierste rector. Hy was een va de iersten en
oldeste di sypelē gheerds groets en hadde
vudie vele gheesteliker callinghe mit he.
va wen hy oec leude de wech der luttigher wa
deringhe en ontdede sich sine wade en ondar
scheideheit volcomelike mit sine ionghen
bruedere. Dit is die deuote en weerdeur te
ghedenke pater iohanes guet tije mitter
godliker graae voertome. die mit dag he
lische voertganghe altoes voert arbeid te
gion. en was een groet mifer der armoede.
Hier om als hy no seer olt was gheworde
en die dach sijne ewindinghe nakende ende
was hy den susteren toe almal oesoe began
hy sieck te werde, en als hy tseuentich iaer
sijn leues voltracht hadde onstiep hy in de
herē en wart daer in der suster capelle begru
ue. Hier om in de iaer ons here dusor die
hordert en romij. sin dese vier frutes ghedeet
vminst de eerweerdighe here hubert v ynni
ken des bisscops va vrecht wuelbisscop ou
ren dach der boetscap ofter haier vrouwe ma
rien. als egericus va lingen die voer dien
iour va de brueders in de berghe was voren
toeter meesterfay. die and was wolfardus
matthie. die derde was iohes vmen een derti

meist

de

vā aigen een mach iohans vā vimen des
 iersten fundatoers. die vierde was theodori-
 aus vā cluue een clerck. Dese vier deden des
 selue daghes oerpfessie. en als dienste gode
 ghedien was en se lichālike ghesusor were
 webrachte se desen dach in gheesteliker man-
 den mit bruedeliker mynne. Hier frater egber-
 tus was die oldeste in der oerde en een rector
 des huses hene vā dē capittel een and rector
 ghepunter t'vaquane. **Vā master euet**
vā eza curat i almelo en rector der suste
ren hues i almelo En vā den begiue cur
uonch des cloesters mariē woelde by noot

H dē iac onghere duset warhōder en vier **hoer**
 des iare taghes vā der julle maene starf
 die eerweerdighe hoer eued vā eze curat
 tye almelo. een haetlic meyster in der medi-
 ane. Hy gaf uelen sieke te vghenes die wal-
 daren der ghesonheit. Dese was een funda-
 tor en een sondling hulper des cloesters sūte
 mariē woelde by noerthoorn in der gruesan
 vā bonthem. en sonighe vā dē clerckē die
 mē hē woente dēre by dier deden. Hy was
 oec ond die arsten seer gver ghechiet eer
 weerdich dē minnen onghende dē werclike
 mensche gheuynt vā dē gheestelike luden.
 en veer in dē lande seer wal behene. Hy wa-
 oer herē florens seer beuensich en vandenē
 gheen. en hy bystout oen stadelic in sinen
 recken en hadde bluelike sorghe vā hem.

Mer ten syn nima^{te}de wond woe dese twee eerwer-
dighe vaders en meesters soe gheselluc ondsin-
ghe weren en in de dienste godes soe grote my-
ne tot gode en totte naesten hadde. **D**at god
die de hyllichē apostel peter en pauwe in der
pdrkinghe we romē v'feller hadde. hy v'gader-
de toe den hēre here florens en oec here euerd.
dese foldē wesen in der werlt also twee scho-
nelichte en also brueders vā eenre zeden in den
huse wonēde en in de here hē seluē en die an-
dere sterkendē. **Vā meester euers bekeringe.**

Mer deses meester euers bekeringhe began
wt dusdaner oersalie en quā mitter hulpen
godes wt saligher dier. **A**ls die eerwerdighe
meester gheerd groer butē der stat vā dauen
ter de v'olke dat woert godes pdrickē. als de
se meester euerd hoerde dat gheruchte soe gro-
ten mans noch opgheblasen vā werelcliker
wysheit soe haeste de hy sijnre pdrickē in
te wesen niet vā mōnen mer wt sake der ar-
troesheit en woldē onderwinde of die lere ou-
droeghe mitte gheruchte. seker niet war hy
hōghede die gheruchachē mer meer dat hy en
in de sermone begrypē mochte. **N**och dat en
stont hy niet opēbaelic onder die sluchte en
ghemeyn volc. mer als schulendē achter en
pulle. **E**n siet die almachtighe god die die
herte bekent en niemāt en is die hē vā sijnē
ansichte vberghē mach v'vullede den kokar
sijn pdrickers mit scayē pilen. v'mits wellic
hy dat herte des airofen hoeres in hēyne

like werstach. En hy warr daer we beweghe
en afleechde alle vweentheit der voerledener
pdelheit en is gheword een deuotet disapel
sijns pdkers. En als die pdicacie gheeynder
was ghinc hy totte man godes. en opbaerde
he woe die here mit he gheuacht hadde ver
mits sijne pdicacien. weds of die prediker
alle die hote sijns herte doershouwer hadde
en die heymelicheit doersien hadde. Hier om
ontfenghe meester gheord en vestighede in he
die myne. en hy is ten laeste gheword een
gheselle en medehulper sijne pdicacien. En
niet langhe nae deses betuenghe soe wader
te meester gheord totte here. Naes wes tode
en vweckede die olde uant ghene dorne duc
kenisse teghe sine deuote disapelen. mer god
was hy hem he stantsacheit en vdrachtich
gheuede. Naes meester euord wes betuenghe
noch velen deuoten mensche onbekent was
wolden he de disapelen xpi toe deuoter worden
in here florens huos. mer als oen die frater
saghe ontsaghe se he va sine ansichte. en ghe
lic als die scape voer de wolf. alsoe vloen se
voer he en inghenghe in die heymelicheit
oere cellen. En hy heer florens ontsach he
oer en on wiste sin andacht niet. war hy voer
tides tedelc hart en cotanc hadde gheweest
de deuoten bueders. Hier ome seechde hy tot
here florens. War ist dat dese bueders soe vly
uere. En hy atwoerde. He en weten niet mit
wat sone ghy tot he ghecome siet. Meester

toetoen

cuert advocate. Ic bin ghecome om mijn le
ue te betere. En als heer florens noch suspi
ne hadde soe sprac heer cuert ten laetsten
mit guede berade en sekerheit. Ic mag ghy
mijn woerde niet en gheboeuet soe ghesoe
uet de werke. Ic begheer dat ghy my ene
celle lenen ter tijt toe en daer in pascuet
my van wat gheeste ic bin. Hier om ontfinghe
se oen en deden he ene celle. Welc als hy daer
langhe tijt wal onnegheng en volcomelic be
liert was. als hy wilheer in der medienen
alsoe was in der ee des heren en in der hyligher
scapen niet luttel vlichtet. Daer nae began
hy die godlike ghenadich tot he an te ma
ke en sine hemelsche rovinghe ouer te anke.
en wt her florens exempel nu gheleert oer
in sine eyghene huse toe almeloe clerche en
leken te vgaere mit welcke hy vele iare in
behoerliker discipline onnegheng. En ou
dat se mit he vgaert nae sijne wort niet
vstroyet en wardt soe began hy te denke van
oenre bequamer stede daer se tegader gode
dient mochte. En hier om mitter hulpe go
des vanc hy ene begheerte stede om een doer
ter te stichte in welke gheset sin die van he ten
ersten waren oetmoedelic ondwegen en ghe
leert. welke hy oer gaf gauen van sine guode
in golde siluer in boeke en in andere werke
ye toe ter h m onghen en andere noetduf
hede. als hier nae ghesedte sal werde. **I**
regierde die suster toe almeloe in ghemem
leuende in den kerstiel sijne kerke in sine hu

se cloosterlike discipline bewaerde. Hy hadde deus-
 te puesters en clerke die in der seluer kercke pla-
 ghē te singhē. Hy hadde oec ene ghemeyne tafel
 mit sine puqstere clerke en leken en quere eten
 plach men te lesen die hylliche sacse. Dometyt
 oec sake nonēde vraghede hy vā der leken ende
 leerde se. Duche voeruoedichte hy se. verspede
 en aringade se. Als se hē brecheide seate hy hem
 somnige voeruoedighinghe voer penitēcie. als on-
 der der tafele eens poghelike voere te aysen. of
 dier ghelyc. **B**y heer florens tēde plaghan die
 fraters duche siet te werde mach seken wt
 groter strengheich. en wāt heer euerd een me-
 diaus was. soe woude se vā heer florens tot hem
 ghesant dat se ghesont woude beyde in licham
 en gheeste. Mer heer euerd wesen se wt grove
 harden arbeyde. en droech oec sorghe in gheeste-
 like en in lichālike dinghe. En als hy dese war-
 vmaker hadde soe sende hy se wed tot heer flo-
 rens die se weghesant hadde. Mer een soelker
 hēnaus kinshof vā dūerter gheboze quā van
 dūerter tot heer euerd. en beghoerde mit syn-
 re discipline gheleert te werde. Mer heer euerd
 sertenē in der colken te dienē. Welke al scheen
 hy mit wāwendighe dinghe becomert te we-
 sen. nochtāt schēen hy soe onghetoghe te we-
 sen dat heer euerd wt reden ghedwonghen
 ware dien selue hēro te ghebede dat als hy
 dūmits eenre ledter waer op dūme solde dat hy
 sine hande an die ledter slaen solde op dat hy
 niet velle. Dese hēnaus naemaels puor

ghemaect int doester by noerthoem was nae
sine maniere soer inwendich waer ome als
die toorn op des doogters hecke was opghe
richt en he een sechte vad anfre te toorne
atwoerde hy. Ten is gheen noet. En hy en
ansachs niet noch en anmerden. **A**ls hy
toe eenre tijt mit somighe andere waerde
by der ysele. soe saghe die andere ene brant
ouer der ysel. mer hy ontbielt sine oghe dat
hy de brant niet en sach. **V**an greue bernit va
Het was by de iaer ons here duset **bethen**
driehondert en lxxij een greue toe benthem
bernt ghenoeint. mer in de iaer sijn leues
xxxiii ontfenck hy die greueschap va bethen
te regiere. en in de iaer os here duset drie
hondert en lxxi. op sine thimothaus en sim
phouan⁹ dach wart hy voder ghemaect
in de stuyt des hertoghe va brabant en des
hertoghe va ghelre op die mize in guliker
lant. En hy nam toe edite een dochter des
edele here baldiuwijnns ridders va stenwout.
brunita ghenoeint. schoen va ansicht en
al man anghenoem. va wetker hy noch
gheen kint en crech. **H**ier om dese greue
bernt al was hy strenghe in ridderslike en
stratdelike dinghe ome sijn lant te bescher
me en moedich en vrynende in de stude
niet te myn en was hy nochtat in godli
ke dinghe gode woderlike deuoet en ver
hoghede. **W**alc op datter opebaerliker
wtschme. soe ghenoeghet ons hier die

maner sijn leues een wenich mandt te man-
 ghē. Hier om sine inghelicche manier vā leue
 als hy toe lues was en in rusten was dese. Des
 moorghes stont hy guet tijt op om sine ghet-
 de te betale. En sine ghetide waren dese. als
 vā de hylliche cruce, vā onser lieuer vrouwe
 maxe mitte ghetide vā der passien ons here.
 Als dese ghetide gheeyndet waren soe dede hy
 daer toe vele siffingien vā somighe hylliche
 die hy mit sondingher deuoaen eede. als
 vā de driē coninghe, vā sūte fabiaen en se-
 bastiaen vā de hylliche dyaconē stephanus
 laurencus en ynacaus. vā sūte georgien mar-
 telex. Itē vā de hylliche cōfessoers martinus
 nicolaus athonius en fransaus. Itē vā den
 hylliche ionfere agneten katherine cecilien
 margarete barbare en vā sūte marie mag-
 dalene mit velen andere ghebede. Vā der
 tijt als hy sine ghetide began hent hy se ghe-
 eyndet hadde ten waer die hē hoersake ouer-
 qua bewacde hy sijn silenau. Daernaē ho-
 gte hy deuotelic misse op sijn knyen. en of-
 ferte inghelias achte penninghe ter missen.
 En alst sich sakede dat hy ghene misse hoer-
 en konde. soe en at hy des dages gheen vleesch.
 Als die misse gheeyndet was soe nam hy wa-
 ter en schickede hē ten eten. en om der eten
 der puesterscap en woldē hy niet toe enigher
 tijt water of druele of wat des ghelias vā
 de puester anghedient te werde. En hy de-
 de hē daghelics ter tafelē lesen ouer eten.

spiserelike

benediate en granaas. **A**lle gheestelike psonē
die hy tot sijnre tafele ten eten noede dede hy
bouen hē suten. **A**lle daghe twelf armē en enē
toe brode en bier gaverde hy daghelics voer hē
te vaste. **D**es ghelycs sūctede hy datme alle
daghe enē psolter voer hē las. en des vrynghe
druwerf. **D**ie vasten der hillingher kerke vaste
de hy in vasteliker spisen. **D**ie hoechtude onser
hauer vrouwe marie vastede hy in brode en bier.
Houe alle dese vastede hy oec die ander hilli
ghē die hy mit sonderligher deuonen eerde. als
die due coninghe. en die ander hier voer ghe
noemt. **D**es woensdaghes doer dat hēle iaer
en at hy gheen vleesch. **D**es donredaghe quets
en at hy gheen vleesch om eere wille der tria
dinghe onses herē ihu xpi. **A**lter des vrynghes
doer dat hēle iaer plach hy te vaste mit vasteli
ker spisen. **H**y dede oec vele pelegrimaedsen
iaerlics voer hē doen. en vā der tyt dat sine pe
legrims waghinghe hēue dat se wedaquaamē
en at hy gheen vleesch. **J**ā voer sine pelegrims
en voer was totter eben godes en der hillinghē
en voer dedere en schoe toe behoefstichide ter
armē wegaf hy iaerlics bouē hondert march.
Hy dede oec alle saerdaghe omē tē kerchof toe
Vench en dat balde onser hauer vrouwe marie
en draghe. en dan offerde hy daer toe oere e
ren ses pōninghe en ene washeerfe vā enē
poude. **D**es ghelycs dede hy doen toe sautrope
vā tē hillinghē cruce. **D**ie driekene lude en alte
meest die meesters en plach hy niet gheen te
sien. wāt hy plach te segghē. dat die dronken

meester woer een vromelic deymoet. en die edel
 man of vrouwe in de drinkē ghene mate hol-
 dende. In der metten der ghebuerē xpi was hy
 segghewoerdich. en daer placht hy dan mit sine
 buedē xpianus soe langhe als die leuedē dat
 venete te singhē. en als die ghestouē was
 dede hy dat selue mit enē der puestere. In den
 ierste tiden sijnre greueschap. beghefte hy twee
 altare in der myllē toe benthem. en des ghe-
 lycs twee toe nyenhuos. Als hy dese en deser
 ghelike dinghe oeffende. soe was in dier tijt
 een meester aweet toe factoupe heer henric
 erul die die tijt sijnre iogher ydelike toeghe-
 bracht hadde. dese wart ten lesten gheuer-
 mitte gheeste godes en dachte die wer en alle
 die dinghe der werlt te laten en doen penite-
 tie. mer in wat maniere of ordinaen of in wat
 stede hy dat doen salde en wiste hy niet. hy boe
 nochtat gode daghelus mit ghebedē dat hy
 hē dat begrepenē opser wolve beware. en in
 gheeste wolve sijn wallichaghē te volbringhe.
 En als hy soe bleef in de selue opssette. soe ducht
 ter hē guet ene heymelike stede te suckē en te
 bliesen. daer hy alleen of mit enē gheselle go-
 de mochte deuotelic dienē. Als hy dan alrewe-
 ghē omghendē en ene bequame stede toe sijn-
 re deuocāi sochte en en vander niet. ten leste
 toeghendē hy de herē greuen berne en opbeaer-
 de hē sijn opser en begheerte. Naer greue berne
 als een voerlichāi man. doe hy hoerte dat ghe-
 de ouermoedelic opssette herē henric sijnē cu-
 reden. soe wart hy moelic. en prees met luttel

17
sine vuerheit. noch tāt aebende oen of te kie-
ren vā de opset en andacht des eenliē leuens.
atuoerde hy hē. Heer heere dine guede an-
dacht behaghet ons wal. ymits welker ghy
in leue in een beter denker swandelē en te ordi-
nere. mer dit opset in eone duseu te wone mis-
haghet my. Mer ist dattet in niet en mishaghet.
soe oemoeter my een beter met. op dat ic en ghy
een doester tyneren in welke niet alleen ghy
ist dat ghy daer ingaen willen. mer oer oere
veel mit in gode moghe vruythaeglike diene.
Wat ic hebbe oen erue my toehoerde bequoen
toe ene doester in der proclien vā noerthoorn
en der buersap velsarpe ghelaghe. dit sal ic
toe ene doester daer te tynere willichlic gheue
mit andere noerdufachtide. En heer heere
voersacht wart seer vroelic vā de wate en lof-
nisse grauen bernis. en hy ontfenck greuen
bernis lofnisse rechte ofset vā de here waer in
ghegheester mit alre dachberheit. In der tijt
was een eerbær man heer en meester euerd
vā eze guree der berke toe almele omliner
ymits gheerde groete pynkinghe vā ytelheer deser
werlt bekiert. als voersachte is. Deses heren
euerds hadde die voersechte heer hente ca-
pellaen gheweest. en hadde duchte vmaninghe
der salicheit vā hē ghehoert al wast dat doe-
ter tijt die vmaninghe die mersten sijn herre
niet en ruerden. en daer omē behende hy seer wal
sijn opset in gheestelike dinghe. En heer euerd
was oer selue daghelics forduoldich om een
doester te tyneren. Ome sine soens die hy vga

meest

A

dert hadde wiken lantscoppē op dat se nae
 sijne doot niet vstropet en wordē. en alreemest
 was sine begheerte dat in twenche te gheschen.
 waer om was hy duche sochuooldich ouer
 te denke en te ondersueke soe waer hy mocht
 te mer hy en schandē niet. In dier tijt ghesche
 det dat hy ter doot sieck wart. Tot wen quame
 vele gheestelike en oec andere deuote mans oen
 te vanden. en wat hy een medicus was soe sach
 hy nae de natuerlike lope de doot hy te wesen.
 Doe toesprac hy here florens de pater der gro
 ter uigaderinghe toe wuater en seechde. Heer
 florens war dunket u vā my. En hy als ont
 steke mitte iphetelike gheest atwoerde. Heer
 euegd ghy en sterue noch niet vā deser siecke.
 wat die heer denket noch and dinghe vmits
 u te selckē en te ordinerē. Toe desen woerde
 was alrehat die cracht hy mitter siecke alsoe
 dat hy in korter tijt hē oprichte en sat in de bed
 de. En als hy noch in der seluer siecke was soe
 seechde hy dat hē onse lieue vrouwe maria en
 sūte pauwel mit sūte augustin hadde opē
 baert oen te kennē gheuēde. dattet vā der
 godliker voersienich en wille waer dat hy
 een nye cloester solde stichte in de stichte vā
 monster in de eynde vā westphalē en twen
 che. En sier des anderē daghes toequā heer
 henric voersicht bregghende ene nye boet
 scap die oerre beyder herte vūllde mit
 vroude. als die lofrusse greue bernits om een
 nye cloester te tymere. en bat oetmoedlike

en begheerde woe dat hy ter eere godes en tot
salicheit veele siele mit hem die stede wolde be-
sien en weert dat die stede bequaem schein toe
ene cloester dat hy se mit hem anname en sich
gheweerdighe mede totte greue te trecke. En
altchates als hy hare hennig woerde hoerde
ongheue mit der herten der deuocien en van den
quedheren lofnissen greuen bants en oec
blide van den vtoende vnsone om die lofnisse
te moeue louede hy mede totte greue te gaen.
Als dan dese voersechde hare totte greue que-
men soe sin se mit moude eerlike van hem ont-
fanghe. Daer nae als se te same calling he
hadde van ene cloester te symere soe antwoer-
de hy mit blide herte en mit minighe ghemoe-
de dat hy die voersechde eue gheue wold seg-
ghede. **D**at alleen nu als wy ghelouet
hebbe en sulle wy die stede gheern gheue om
den cloester daer op te symere. mer mit der gra-
den godes te hulpe comede sulle wy mit lanc-
heit der tijt vele meer dan dese daer toe doen.
wale hy oec naemaels grote like vullde.
Dier om in de iaer ons here duset du chon-
dert en xiiii die edele here en greue hert
gaf en ouerleuede puerlic en ghehelic den
voersechde here als hy ghelouet hadde om
salicheit synre siele en synre olgers mit wif
sins brueders ionker kersthes en sines ne-
uen des edele ionkers arnts van gueterstout
die voersechde stede eynholding in de keef-
pel van noerthoem en in der buersap vel
strepe gheleghen mit alle sine toebehoer.

mit enē camp ghebrēcē soecencamp en mit
 sinne vrschēuen tot stichtinghe eens doef
 ters. totter ewen des almechtighē godes en
 der alre glorioser marie sinne moed te gme
 ren. En op sūc arthonius dach des selue iders
 die hy mitte monde ghesecht hadde die vscach
 de hy niette hanc en mit breue. *Vande beginnē des*

doesters marie woelde
 Doe voert annam heer euard doesters marie
 vā eie voersacht mit heer henc voersacht die
 stede om een doester dier te gmeeten. En alre hā
 tes heer euard voersacht teghe die hoedichē
 onser lieuer vrouwe toe lichēnisse sende by he
 re peter enē deuote man en priester mit herma
 nus vā monster enē derch die naemods dier
 in enē cōuers warr gheleer mit somighē an
 dere vā sine ghesinde en vādaringhe. Als die
 totter voersacht stede quamē mit reysappē
 en noerdruftighe dinghe soe maecten se nae
 oer vsmoghē die voersacht stede bequaem.
 wat die stede was onghesefent vol vā wer
 ne vā bomē en luese soe als die naestlyghēde
 steden die noch dachlike bamsen. Nochtant
 gheloeuē wy guederlike die dese stede vā e
 nichē die die toe gheordniert is gheweest en
 in der tijc somighē mensche is voerbewesen.
 soe alst vā de inwoners dichte ghehoert is.
 Wat in deser stede woende minner een sim
 pel man en gode deuot. die tweewarf in der
 wecken sacht vierlichte of factelē henc toe
 te hemel opgherret brennende en schijnende.
 Daer nae enē soer grote pestie was eynde
 by nauwe machē en hōde. en hoerde oere ste

me wōderlike en suetlike in hoghe luden.
 waer om hy vā groter vroude en otfcrich in
 ghe ter eerde viel. **N**āer die ghene die twee en
 twee te gader gheghe in der poeffien werd mit
 witten cleere ghelede. welke een alleen in
 een choerappen scheen nae te volghē. **N**āc
 des ghelijcs woende in der seluer stede een bou
 man muist ghenoecht. die op eenre nachte sach
 doer een visioen ene grote wōderlike menich
 te vā bliēende voghele toecomēde. en die ste
 de al omelāng becomēde. die alle die dinghe
 hē toehorede sēne te vdrūe en te vnielen.
Wt welke visioen hy seer buert ware en ont
 sprang wite slape. en toech dat visioen toe ver
 nielinghe alle sijnē gueds. **A**lchātes open
 de hy sijnre huse vrouwe droevich en suchte
 dat hy ghesien hadde. **N**āer se twēstede oere man
 soe veel als se mochte. en seechde dat me de nacht
 like fantasien ghelocue en soldē. **W**at sal men
 voert segghe. **N**āer langhe nae desen visioen
 gaf die graue die stede mit alle sijnē twe behaer
 om een cloester daer te tynere als voersicht
 is. **E**n daer nae als die fraters daer in witten
 cleere hē daer tēde. soe seechde die vrouwe
 tot oere man. **D**ier nu schinen in deser stede
 die bliēende voghele die du tūlhear in der
 nachte vniels te visioen sagheste. **W**aer vā liet
 claerlike openbaer is dat die droem en was
 gheen ydel fantasie. mer seker ene waeracht
 ghe yphae. **W**at die sijn die voghele des he
 melis die ons nu en alle dat onse wille vdrūe.
Nāer desen en deser gheliker visionē is die ste

niet

de voer ghewent ouer vele iare. Wat daer was
 ghesien te staen een doester ene cloche gheho-
 ort lichte sanghe pcessien en frutes in witten
 deere te couersumals dese dach vā hude vclaert.
Als die voersacht is soe laet ons die and mū-
 ren vā der stede vūolghē. Hier nae isser ghear-
 ber by de bissop vā monster de eerweerdighe
 here oeten vā der hore om die cōfirmacie der ste-
 de. en als die mit groter swaetheit vūeghe was en alsoe oer
 de cōsent des capitels en des archidiacons mer-
 ten laeste oer vūeghe soe is die cōfirmacie
 mit cōghewoerdighe en toecomende priuile-
 gien de frutes noecdufsach toeghelate in de
 selue voerschede iare op sure philippus en ia-
 cobus dach. **H**ier om als se die cōfirmacie
 hadde heer euerd vā eze voerschede vā stūmf-
 richte der stede sekerre gheworde began een
 holten huus te tymeren totter woninghe der
 toecomēder kueders nae dat die nauwicheit
 der tijt toeliet. In welke huuse hy benede ordiner-
 te die bedehues mitte reuēder en bouē dar dor-
 mita. **M**er die stede des bedehues heeft nu be-
 grepē dar choer vā der stenekerke. En alser
 huus rede was soe sendely meer psonē die
 totter religien seer mitte weren. als twee pries-
 ters heer hennē kindeshof en heer herpen vā
 lemege ~~in~~ die doe psters were. want heer
 eues hadde se voer sijn huus doen ordinerē.
 mer veel clerche. als herman pletteberch en
 johāne gūlic mit sonighe andere. Dese vier
 weren die ierste die ghēdeert wōde als nae
 ghesochte sal wōde. **D**aer nae quamē allentēte

clarckē en leken om daer te wonen. In dier
 tijt quā oec een leke nicolaus dreper ghe
 noemt een man vā groter oecmoedichē en
 luydsakeit daer mit guede zeden. die veel en
 menigherhādē dinghe in der ierster armoede
 vdraghede volghende in der seluer vuerlicheit
 alle die daghe sijn loes bouē twee en viftich
 iac. **H**ier wart ghearbeit om die cōsecra
 ghe der stede. wāt die voersechde maus als
 heer euerd en heer hennē wēt beantwerd
 ter yer in mochte vallen dat die cōsecra
 te voere die cōfirmacie mochte behindē. en
 dat alsoe al oer arbeit vghenghe. **H**ier ginc
 arbeit se mit alre machē als te voere omē
 die cōsecrae dat die toe werke quame. en
 mitter hulpe gods is die cōsecrae die se be
 gheerde gheschiet in dē selue iac als se die
 cōfirmacie otfanghe hadde als in dē iac oē
 here dusec duchōdēt en conij op sūte thomas
 dach vmits dē eerweerdighe here wenemaer
 bisscop vā ambalien wiselbisscop vā monster
 die vā der mynrebaud oerde was. Dese eer
 weerdighe heer wenemaer wyere op die vo
 ersechde tyt en dach in dē voersechde beere
 hues een almer in die eer oser lieue vrouwe
 monen en ene stede by syden voer die kerckhof
 wes iaerlias wiuinghe hy infettede op sūte
 philippus en iacobs dach nae paesche. Ende
 wie sonderligher beuelinghe here osten vā
 der hōp bisscop vā monster cleerde hy die iac
 te vier sūtes des selue cloesters daer voer
 af ghesette is michte habit der regulier cano

nae

1794
 of Thomas

niken. als heer henric kundershof en heer her-
 pen puesters. iohane plectvoich en iohanne
 gulic noch clerke. en ontfendi oer pfeffie.
 Daer nae wete walbehaghē en wille der he-
 re heer euads en heer henric ontfosche
 noch dat ierste die stemen der pfeffier frates
 sette by hē toe enē rector wē auctoriteit des
 bisscopē vā monster voersche nae maniere
 der confirmacien heer henric kundershof vā de
 uenter. wen by die sorghe en andienunghe der
 tijtliker en gheestliker dinghe beual. Dese
 man was simpel en guet en vā groter deu-
 oacien en oetmoedichē die dat hies in groter
 deuoacien en oetmoedichē fundeerde. om welker
 bewarighe hy dē clerke en leken sonig he-
 guede ghewoente insette en ordinerde alst
 der cloesterliker discipline diende. en gheboer-
 se oer strengelic te beware. Dier was in hē soe
 grote vuercheit en deuocie. dat hy ome le-
 ghe der discipline hē selue noch dach noch nacht
 en spaece. mer om oer bewarighe arbeide
 hy bynae stadelic sond verduet leuende en scer-
 uende. Dat hy was wacher in te leuen strenghe
 in te verspen. mer dē in tribulacien en becom-
 ghē gheset were was hy seer troestelic. Nech-
 tes alsoe was hy vsonde in godlike dinghe
 dat hy die wredighe dinghe niet an en mer-
 kedē. noch sin ghenoech dier niet we en ney-
 ghece sond opelike sake. als wy vā sūte mar-
 tin lesen dat hy oghe en handē was alt oes
 in dē hemel andachtich en en ontbant sine
 gheest niet vā dē ghebede. Waer ome hy bynae

in alle der tijt sijnre priorschap niet nyes en
bedreef noch hy en was vliach die tynere
te vmanichuoldighe wtghenome alleen
die holtene kerke die by sijnre tijt was be
gonne. mer alle die vliachheit sijnghemoe
des was dat hy dat gheestelike tynere volma
ke mochte. En als die selue holtene kerke
ghetynere was bleef se soe dne iaer alsoe
niet opghendte om die opgaende twy dracht
tussche somighe fraters vā oore seeting he
en vā des cloesters ordinirighe. daer hier nae
afghesecht sal wate. Dat hy vkoep mit ma
rien te suten by ihus voete andachtich sijnre
woerde mit sietichheit dan sijn ghemoede te
betomere mit menigher hāde vstwinghen.
En tot dat selue sine brueders te doen tocher
de hy se bynae alle vrien mit goddienstighe toe
herdinghe. en her gheschete duchte dat sijn
arbeid en toeherdighe niet ydel en was. wat
woeduen die bad was soedaen sin die soens
gheworde. Wat in de brueders soe wal ghees
telike als clerche en leken was grote deuote
en wtghererte vmencheit toe allen dinghen.
Soe grote ghehoetsāheit wtstheen in hē dat
niet alleen die leken bereit en wate toe grote
sware en oer snoden arbeit ~~en wān hē~~
mer oer die fraters vā der religien en die cler
ke ghene hē langhe tijt toe sware en seer sn
de werche. als holt te douen en te zaghen en
toe werke der cokien en der ghelyc. Doer die
bruedlike myne was soe groet onder hē dat
een peghelic de arbeitende brued meer tant

noefake enffchede als fins nae eenre manier
 vgheten haestede boue sine crichte toe halpe.
Mer oere oetnoedich machme hier tot eens
 deels bekennen dat een veggelic he voer sinen
 brues toe sioden werke wegaf. **M**er dese die des
 billighe daghes toe ghene ambocht en weren
 ghepunter die voerquam vutelike die andere
 die ambochte hadde als voer die melkers die
 kopen te melken op dat se oere o dienste wyl
 achtich warden. **D**es ghelyc deden se in andere
 oetnoedighe werke als die soetle te wassche
 en der fuites cleere. **M**er oere lydsamer was
 soe groet in der ierster fundatce. **D**armes nau
 we va te niet onderuonden gheloue solde. **W**at
 se ontbreke bynae in alle dinghe. **n**och dat werc
 se staafach va gheloue en lancmoedich wat
 taghelas deden se grote arbeit en dat broet was
 deyn dat hier dunne en dat vleych luttel. **M**er
 dat swaerte is somtijt wast al weghebrachte
 soe datter noch broet noch drinke oer en was
 mer se ene rich of ofader en mochte warden.
noch dat en wagtelden se in de gheloue niet
 mer se vdroghent o duldlike hent die here
 va den hemel nederfende sande he sine bene
 dicke. **M**er alre meest die eerweerdighe paer
 herais prior was mitte schulde der lydsamhe
 beschermer datten ghene benauwighe der din
 ghe en brack dat hy te myn va der guedaer
 here des here hopen. **W**at als die meschelike
 hulpe ontbrack soe beual hy he en die sine de
 here nie minighe ghebede die se niet ongher
 twester en liec. **H**et gheschede oec duchte die
 ter ghele ontbrack mer men de brueders die

he

noetdrufte mede werven folde, noch dat niet
te myn als die waghene of karten wesen
sond' ghele quene se weder mitter hulpen
des here ghelade nre noetdrufte dinghe.
Dese en deser ghelijc die te langhe waer te saue
legghede dese eerweerdighe man ierze een fun
damet gheestelijc leues in der stede. alsoe dat
wy oen niet onbillig en moghe wesen
te guldene hoefde nabugodonosors columpne.
En wat wy voer ghesche hebbe na der
holcener kerke die by deses paters aden ghe
lymert was en die iaer lach niet gubhericht
en die tijt op te richte anstont. nochtant wt
oersake der stede daer men se setten folde was
twydrache op ghestaen onder die capitel el
frances. Wat somighe duchte guet datme ome
des waters willen die pechte ghenoecht
by de scolecamp hene vloer die kerke daer
oprichte folde mitte doester. mer die andere
allegierde daer teghe daer ome wat die stede
der ierster capellen ghecofentat waer ande
wat vele en grote dinghe in dier stede voer
vele iare daer ghesien were en gheuoent
als voerrecht is. Oec noch om armode des
cloesters was die camp noch seer nutte ten
brueters. Oec dat die enghet des campes
niet ghenoech en waer totte helen doef
ter. Dese en deser ghelijc allegierede soe seechte
se datme die kerke billig opuchte folde in die
ierste stede. En in dier tijt were die frances des
conuent des pater herais en ses pfeffie en een
noumanus als gherard' olsewater. Als he dese
dinghe aldus hadde soe behagghet de puer

en vuen de oldeste frater Omē die voerscechde
 sake datmē die kerke opuchte solde in der stede
 der ierster capelle, welkē anhenghe die greue
 heer bernt heer euerd vā ere en heer henric mit
 kercheer toe sautoye, mer die andere die ar-
 beide der teghe soe vele se mochte dat die kerke
 op de voerscechde camp mitte cloester gheordi-
 niert worde. Mer die greue mitte sine en die
 oldeste vmochte voer die andere. En tot meer-
 re sekerheit der ghetwend dinghe der ierster
 stede heblie wy vā heer euerd ghehoert dat hē
 doe in der saluer tijt eenre hādē vogheltē nū-
 gadelikē vlieghe voerghenck en vlieghede sang,
 hier hier hier en het seide hē in dier stede daer
 nu die choer der groter kerke ghesundert is.
 Wat die voerscechde choer heeft begrepe die
 stede der ierster capelle en des gheluis die
 sacristie heeft begrepe niet naestligghende
 transe die stede der and' holtener kerke en al
 soe ouercome die voerghetoende stede in een.
 En op dat ic wat vborghemoghe vstellen
 vā der ierster stede en vā de ierste bedehues,
 soe gheschiedet toe eenre tijt dat een conuers
 ghededer was vā pater hericus kindeshof,
 wes name ghehoert wort in de boeke des leue
 ghescreue te wesen. Dese frater wart in sine
 proeueliaer seer ghetribuliert, alsoe swaerlic
 dat hy beride hadde dat habijt te laten, mer hy
 en is niet ghelate in sulker tribulacie, wat die
 barmherticheit was hē by oen in deser maniere
 vloesende. Wat die hoeshijc alre lullighe qua-
 an en ghenahede in welker die conuers was
 des nachtes toe mettene. En siet also ghecome

1077
was toe dien sanghe **D**y god louē wy, te singhē.
soe sach hy ene crone vā bouē nedercomē en wt
gheriet op die fructes die mit groter deuocōe
ten sancti songhē, in welker crone duchte hē
dat ene seer schone ioufer op nyghede omey
ghet mit enghelsche anichte. **E**n als die selue
sancti gheeyndet wart. In dy here heb ic ghe
hopet. soe wart die voersechte crone onto
ghē wt sine oghē. **E**n daer nae ontfeng die
selue fructer godesinghe en dede sine pffessie, en
alsoe ouer alle die daghe sijnis leues wāder
de hy louelic in der oerden. **M**hy wēdlikerent
toe dien daer wy afghequen sijn vrellende dat
daer nae gheschiet is. Als dan die iongheste
fructes saghe dat se oer opsat vā der kerken
te richte met vcrighe en kōnde, wāt die eldes
ten nutte greuen en mit heer euerd en heer
heneric vmochte teghes hē, soe hleef in hē die
bitterheit en die troydracht die se te voer begre
pē hadde in der herte, en wāt die herte dat ion
gher niet rustē en kōnde teghē te suor en ten
oldeste fructes, soe en vstaerde se niet luttel de
mede des huses. Als dan die eerweerdighe en
oetmoedighe pater hēricus sich bedwefde by
hē daer af, wāt se die ruste en puerheit sijnis
herte en cōsaenae vdruckede. **H**ier om duchte
hē nutter wesen te wyken dan hier in te louē
en de cruyten te dienē. **H**ier omē wal berade
en wal voerbedacht als hy louelic en seer
nuttelike in groter puerheit by vif iare in
de regimete hadde gheweest soe ouergraf hy
dat ambocht sijnre puorscap. **M**er in die tye
en was die do ester noch niet onder dat capit

tel vā windesem. en een vā dē ionghē frateres
 herman zalem vā grolle. by hē seluē of me-
 kinsinghe sijnre partien of we inde des muors
 vā windesem. onderwand hē ene depone tijt vā
 dē requimete des huses. **N**er wā dōme weder ^{hie}
 stanē der sonigher die cōfirmacie vā dē bisscop
 vā monster niet vā ghē en kōnde soe dacht hy
 vā der stede te scheyden. **N**ochteit na een deel
 vledene ades als hy meester ordinieert was soe
 scheyde hy mit dien die hē anhenghe vā dier
 stede en deyde hē daer af. **E**n die mit hē hen
 to ghē were iohes gulle en iacobus libardien
 vā goch gheboire en gherard oldewater wilneer
 nouicius. **N**er oere scheydinghe is te hopen
 gheschiet te wesen vā der henghenisse godes.
 wat ymits hē is een heerlic doctore opgheto- ^{stad}
 mē in der goch des landes vā ghelre. dat nae
 maels hūte der stat ghelechte wāren en hietet
 hy guesdōng. **E**n alsoe schickte god alle din-
 ghe in beste. al en weet die mēschelike ghe-
 reclicheit dat dacht niet. **H**ier dōme nae der
 voersechd en werch scheydinghe soe quamē
 die oldeste frateres tesamē. en hōren toe enē
 p̄uor frater hermanu pletteboorch enē vā den
 ierste meren enē gheproefde man vāert mit
 zeden en wijsheit groet vā wtsprake. en d̄mits
 in wedigher grācen vā gode wōderlike v̄lucht-
 ter. **D**ese is ierste ymits lūcie vā dē bisscop vā
 monster cōfirmieert in die p̄uorsam. **A**l was de
 se man bequāem toe alle dinghe die toeter
 religien hoere als singhelesen en seruue. noch
 tanc toe alle andere w̄uwendighe dinghen
 woe swaer en snode se waren doe hy noch een

1071
andaste was en stont onder die meester scap
des vaders hericus syns voerganghers hadde
hy he vduidelike en oetmoedelike en was ghe
hoersam de ghebied. en alsoe ist gheschiet dat
hy va gode en va de mensche ghenynt wart.
waer hy was suet in woerde en zeden. By deses
muors tiden wart dit cloester venighet de aynt
tel va windesem. Dese eerweerdighe vad wat
hy ene corte tyt leuede in de regimete soe brodeef
hy luttel. by sinre tyt wart nochtant die holtene
kerke op gherichte die by sinis voervaders tide
ghetymert was. die hy nochtant om der ouer
contend pestaleaen niet when en liet. **M**er
om wat die here onse god dese ierste seer vne
righe insetters deses cloesters in corter tyt als
ware hebreusche knechte die ses iaer lanc li
nuwelic ghearbeit hadde op dat se in de seue
den iaer wy ghalate worde om se wt te gien
gheloent te werden. **I**n de seucnde iaer der
stichtinghe deses cloesters als in de iaer ons
here duseint vierhonder en een soe sende die
here die pestaleaen onder he en ten ierste stouue
va der seluer pestaleaen die eerweerdig he
pater herman pletteberch. en een nouicus
hericus biesten seer vstandel en va wackere
nature die voer de inganc der oerde woende
mit heer euerd toe almeloie mitte andere dore
he. **E**n des ghelics witter seluer pestaler en
stouue in heer euerts hies oere veel va muet
tere clerche en leken. **I**n der seluer tyt en iaer
voer seue wart dit cloester toe nute vmits
here euerd reformiert. **M**er de pater herma
nū pletteberch daer voer af gheschiet is troef

bede die hare seer durtic in sine leue en oer in
 sijnre doot. **W**ar toe die ure sijnre doornakede
 sacht hy ierste seer lelike en swarte voghele. **N**a
 welke hy seer duere en beaerted was. **N**a che
 toequamē en inghenghe die lullighe enghe
 le in winten dedere. en hy maghede vā sine dien
 re segghede. **D**ie sin dese die hier ingaen. **E**nde
 die diene vstaende dat hy een visigen sacht ge
 woerde. **P**ater siet ghy wat? **H**y atwoerde. **I**n
 sie somighe die ghecome sin my te eweste. **A**ls
 dat visioen ophielt. soe selckede hy hē ter doot.
 en opgaf tē gheest. **D**oer desen eerwoerdighe
 pater sturf hēicus beesten nouaus wmits wel
 ke die pestilēcie scheen te beghinne. **D**ar nae
 pater hēicus kundeshof en sijnre herpo vā
 lenegou die suprior was. beyde mans der doech
 tē soe mal in der doot als in tē leue. **W**ant in
 oere leue woende se peyst mit hēre euerd toe
 almeloē. welken den doot was en die and offen
 herte en melker der koen. **D**ese twee liet hēer
 euerd op ene dach puesters ordniere. en se bey
 de tesamē op ene dach cocter religien cloen. en
 tē ene puor werde en tē andere suprior. **D**iet dese
 sectede hy ierste als stene des fundamētes in dat
 factuane godes tes cloesters. als tē doot en den
 herte der koen. die oer nae velen tribulaaen
 en arlicide tesamē op ene dach stome. wāt soe
 alse hē in tē leue ghenyric haade. alsoe en sin se
 in der doot niet vsheyden. **I**n dier tijt der pestilē
 cien was dier eeuvelade huesten vsheyde. daer
 ses hede in ghefer waren voer sulke siche. ond
 welke dese voer sechde eerwoerdighe mans en vā

11073

ders sieck laghe. En als dat eynde oers leuens
naliēde als die doot. soe ghesundete se hē ond
linghe. en mitte andere bedēde ontsleue se in
te hēre. **W**ese sinter herpo suprior was een
man in sine leue vā groter oenuoldichē ende
oetmoedichē welkē die hēre oer mit gheeste
liker gauen hadde begaue. **W**at der is ghe
screuen mitte sumpelē wandert die hēre. en
sine callinghe is mit hē. **H**ier omē als hy die
godlike offerhādē dede. soe ist dūck e ghesien
vā eenre deuoter ionferē. **D**as in der opheffin
ghe des lichaes ons hēre sine arme wordē op
verheue vmits tē hillinghē enghelē. en vele
andere pūten gheschiedē in der vren der billi
gher offerhādē. al was hy beanxtet somtijt
daer toe te gaen we ingheuinghe des duuels
tattet niet en gheschiede. op dat daer mede die
salichēit der sieck leuedigher en wder behin
dert worde. **W**aer omē hy dūckie ghebaten
wart vā der voerscechd ionferē dat hy celebrie
tē woldē. en het was hē oer gherndē vā onder
scheidē manen. **D**as hy om sulker aftrach
ghe en om die onghewoenlike dūckheit niet
laten en solde hy en celebriēde. **H**et gheschic
de oer in dier tijt in tē seluē hūesche. **D**at er een
sine sieck lach vā twelf iare. **W**elc hinc op
baellic mit openē oghē sach dat die salighe
ionfer maria onder die sieckē was en vstaer
te se en troestede en vrecwede se. **W**aer omē
ingheset wart op dat die stete in meere eer
weerdichē ghehade wordē. **G**uenoemt worde
sine manen reuēter. **I**n tē seluē hūesche wa

oec onder die andere een nouuausche oedraus
 vā huyaren ghenoecht die in sine wetersten
 yfessie dede een mesche vā iaren ionck en suuer
 lic. mer vā ghoesteliche swaer en ryp. Dese in der
 auent schemerighe die hy voert daer nae ter
 midternacht stierf. sach ene woterlike schaer
 mit wuten ghedeet toe hē omē die dar bedde
 sijne siecten omeynghe dede en een peggelic had
 te een boec in sijne hant recht of se op hē ny soe
 len sterue die psalmē lesen. Mer nae dien dat
 die visioen vswan soe riep hy die dienes der
 sieke toe hē en opēbaerde hē wat hē wakende
 in de bedde sitende vms de visioen opeke
 opēbaert hadde. Mer ter midternacht als die
 siecke de sieke ter doot ghebracht hadde. soe wa
 ghe hē die diene der sieke of hy oec nu die
 schare der wuter die hy was auedes in de visioen
 hadde ghesien toe sijne begheerisse saghe
 teghewoerdich wesen. Hy atwoerde als hy best
 konde segghede. Dimmers sin se nu by my en be
 scherme my. anders ten waer dat se my by se
 denne solde ontbreke en en solde niet vsmoghe
 teghe te staen. Dit visioen en sach hy niet al
 leen voer hē. mer de nacomelughe kundich
 te doen. Dese selue frater ouer een deel da
 ghe voer sijne siecten recht als voerwendi
 sing was begheerde datme hē een beddelic
 in de selue hueste bereide solde op dat als hy
 gheruert worde mitter siecke hē voert daer
 neer legghē mochte. En als hy daer op ghedacht
 was soe began die rype en disaplinaet man

soe hertelike seer te lachen dat hy hē selue nau
we bedwinghe en konde. **O**n als hē gheua
ghet wart watter bedude dat hy soe herteli
ke lachede en konde wy die sake vā hē niet
vōnemē. dan dat hy een seker tophē daer by
wende dat hy dē doot langhe tyt in der begheer
te hadde ghehadt. welke als se toequa dat
hy doe lachede en woelic was. **D**oer der tyt
was oec een clerck iohānes gheuoemt. wil
neer een iode mer gheduyet die mitter selue
suetē gheslaghe wart. welke als die tyt
te sterue nakede soe began hy te roepen
Moerdeners moerdeners. **W**e welke woer
de wat moghe wy anders bedude. dan dat die
vosegheeste desen begonne te moeyen dat
hy schipbrokich in dē gheloue worde. **O**n op
dat dat niet en gheschede soe haeldene die
vāmblyghe vūts voertomend' gmaen
vā desen leue. **W**at haer euerd die oen toedo
ester sende gaf sulke ghetuech vā hē hadde
hy lagher gheleuet hy solde schipbrokich
in dē gheloue ghelede hebbe. **S**oe alst ghe
meenlike dē ghetoeyte iode pleghet te ghe
schen. ten sy sake dat se vā sonderligher gma
aen godes bewaert werde. soe vallen weder
vā dē gheloue. **M**er omē vā dē beghyne
der fundwighē der stede stouue vā sintes co
uersen en leken in dē ghetal vā vyf en twint
tich. onder welke was een olt deuotet puer
ter en guet mer blint die onder die andere
was icest ghestouue en beghinne die in sinen

wtterste sacy die hyllyghe enghelē wt hē
 comē. In dien daghē als die pestilēcie
 ophielē soe bleefter ouer een eerwoerdich
 olt puester mit enē nouuāus die noch gheen
 puester noch pfeffit en was honestus ghe
 noemt. En het gheschiede dat een frater in
 sūte agnetē berch by zwolle als hy hoerde dē
 toot der eerwoerdigher vaders en bueders
 deses cloesters wolfgangus mathys ghenoemt
 vā medanlic wt hollā die een vā dē iersten
 vā was des huses. soe hadde hy groet me
 delidē mit dien voersechde huse. dese waer
 vteller ghesעה te hebbe. O woe salich waer
 hy die mit dien hyllyghe mochte sterue. Dese
 frater hadde oer in dat selue tyt enē soen die
 puester was mit heer euerd toe almeloe wo
 nen. Hier om als die noet dwang en frater
 iohānes groninghē die voersechde olde ghe
 ne gheselle die puester was in sijnre noet en
 hadde soe wsfendē hy dē coueers arnoldus toe
 dē prior des voersechde cloesters. op dat hy hē
 in soe grote drucke toe hulpe quame en enē
 frater puester lenen woldē. Hier om op enen
 sach als die voersechde frater wolfgangus op
 gheschoit was ten arbeide en celledē mit enē
 die hy hē stont vā dē voersechde cloester wat
 hy oere veel vā dē bueders bekende en mi
 nede oere hyllyghe wāderinghe. En als hy
 veel guedes vā hē vtelledē. althātes soe is
 frater arnoldus die coueers vā noerth oer
 ter poerde vā sūte agnetē berghē inghegaen
 om te bidde enē puester vā dien huse. welkē

als frater wolfardus sach tot hē comē soe
ghing hy hē blidelike te ghemoete, en om
helsede te comende. En als hy die sake sijn
weghes hoerde soe lyede hy dat hy berat
waer mit hē te gach weert datter de puor
behaghadē en die ghehoersaher soe ghe
boede. Doe wart frater arnolbus troelic
als hy sine bereithen bekende en sinac. O
alre liefste wal solde ghy daer in doen. Als
hy dan sine boersay toe de puor ghetoen
hadde. soe atwoerde hy dat hyst gheeen doen
wolde weert dat hy yemat daer toe willich
vinde konde. wat hy en wiste dat niemāde
ghebiede. Dat couent quā tesamē, en daer
wart tractiert wen men wiscnde solde toe
hulpe te comē de bueders in noden gheset.
Doe wart frater wolfardus ghenoude be
reit te wesen vā zeden en oltieit oheuen, en
ve. En als hy die benedictie aifanghe hadde
des ander dages als die dach opghendē be
gan hy mitten voersechde aduearis te wysen.
sine siele voer den bueders te setten op dat
hy se in der ewicheit beholde moede, als xpus
leert. En als hy die bueders ghesunder had
de soe achterliet hy sūte agnetē berch mit
scrypende oghē, voert meer daer niet mede
te comē, niet wetende woe haestelike hy
ouerghenuet solde wende totte hoghe berghe.
Hy wān die natier sine stede en sine bueders
achterlatēde, hy vullēde die rechtē der mynen
xpm in sūte doot nae te volghē. En se quame

ierste ten harteberdi. En die woerdyne bethe-
 dene seer wal. en se draghede oen waer hy
 wandere wolt. Ic gae seechde hy te steruen
 toe noerthoern. En als hy daer ghescomen
 was en bynae viertendaghe daer ghelouet
 hadde als hy begheert en ghesecht hadde. soe
 rustede hy salichlic mit dien ghestouene bued-
 ders in vrede sine siele voer sine bueders set-
 tende. Des ghaldies sijn so en anders ghen-
 ene en puester in dat tyt in heer euerde hies toe al-
 meloe wonede als voersicht is. starf oec daer.
 en hy was die leste en die sloe die pestalaten.
Die is dat gheslechte der gheene die de he-
 re suchte. Alle dese voersichte oen luttel we-
 ghenome were discipelen gheweest hie euerde
 beoert en gheoesent. daer ouer en water ghe-
 leyte. Hier om moghe wy se mit rechte ghe-
 liche te wesen een gulde hoeft der colupne na
 hugodnosor. Wat woedamich se in simpelheit
 armoede oetmoedich en ghehoersahait
 gheschene hebbe. also oec en is te beaurten
 en sulle se niet lichtelic in die stede gheuen
 de werde. Wat dat oen gheslechte gaet voer
 by en dat and' coemt an. En als men opelike
 siet dat alle religie va' beglyne der werlt va'
 gheslechte tot gheslechte is gheneghet tot
 slaperichait. Dat ierste gheslechte arbeit
 om te echde te verighen. dat and' om tymer en
 rychaide te vgnaderen. ten lesten dat derde om
 die pdeithait. curioetheide en de goddelicheide
 des licha' ghenoech te wesen. En het wort
 d'vult dat die here daer de jphoet theremias

bedaghet en besaeret. **W**oe is secht hy dat
golt v'vuesstert die alre beste verwe is oer
w'adelt en die stene des factuarius sin v'stro
vet me hoeft alre stanten. **W**at als die my
ne v'ooldet die arbeit v'tinghet die loze v'
duetert dat ghebet niet en lustet die enghet
offichlic is. **W**at volghet daer nae dan dat die
maude en wederfaken onse sabbete en hoed
tite bespotte. **Va frater theodrico vranen**

Ende het is gheschiet nae dat die pestale
cie daer hier voer af ghesecht is opin
elt en die h'ele ieste ghebuerte ten meesten
deel tot oere uaders was v'gadert en daer me
de dat voersechte lues was berouet va oere
re luerde. soe bleefter alleen ouer frater ioha
ne groninghe toe wen alleen hoerde die
kiesinghe des nyen puors. **D**ese twech cotte
ouersten huse des gheneyne capittels en ouer
graf die kiesinghe des nyen puors in die hande
des gheneyne capittels. **A**s dan va de puor en
couente deses couentes een sondling h'eyne
lic capittel ordynert was soe koren se som
ghe daer toe die kieses solde voer dat cloester
toe matie wolde ene puor nae maniere ende
forme des rechttes en der orden. **E**n se kore ene
bauen en oetmoedighe man frate theoden
ni va mane witte cloester toe cymstein. **V**an
desen eerweerdighe pater machme waerich
telic en te rechte segghe dat hy was goddien
tich wijs oetmoedich schamel sob'ar auffschen
nustich. **W**at nae dien dat hy tot haerlicheit
des regimētes was v'heuen en achterliet

hy niet die ingheborone beruicheit en oetmoe-
 vicheit. Vermits desen eerwerdighe pater
 ordinerde en schiedde die here wrodelike bey-
 de stater des huyses soe wal wruwendighe als in
 wendighe vmits wyninghe der sielen vmits
 benedyinghe des tydlike guedes beeste adiere
 kâpen en rench en wchoue teende tynmerin-
 ghe en grauen. **By sinre tijt** ware die hol-
 tene kerke daer voer af ghesecht is gheefse
 creert mit vijs altare. **Desepater** daer comede
 vant die dinghe begonne mer toe allen syden
 onuolcomē. **Hy** annam he dat werck vol for-
 ghē en soch uoldicheit. **En** op datter cloester
 beslotē worde soe dede hyt ome beschermē mit
 sin en en grauen mit poerre en sloten. Die mo-
 len tot nutticheit des cloesters fundierte hy ley-
 dende dat water vā bouen en beneden hen ley-
 dende. Die colien dat bachues en beyde huise
 voer dat reuēer en domiter der sinres gmer-
 de en ordinerde hy. **Den** wthof nydeling vwarf
 hy mitte sappe en voer die sappe nutter ludpen
 godes. **Daer** inferte en ordinerde hy alle die an-
 bochtes huise des cloesters. **En** nae der cōpleten
 reep hy tesamē de paun tot en bued aelbert-
 te duocers en bouneister en plach alle die
 wruwendighe sake des huyses voer te toecome
 te dach te doen in sinre eyghene psonen te
 ordineren. **Hier** om nūmer of seer selden niet
 alleen des daghes mer oec des nachtes en noch
 te oen yemant in der cellen vā gued' oefeninghe
 ledich vinden. **enter** hy las of screef of cōmple-
 te die boeke of founerde dat pargamet **omē**

Omte boeke op te scrijue. **N**iet wonderliker ma-
niere waerde desen man vā buten die sumpol-
heit der diuen, vā welkē noch tāt die wijsheit
der ondscheydeheit vā binne niet en scheidet.
Nāer nae dien tāt hy die planuer der priorschap
in dien huise vieren ier hadde regiert ende
sijns beyde staet als voersedht is tot bequā-
mer ordmāaen hadde v̄hoghet, soe alsoluer-
de die almechtighe god vā der sware bor-
de tāt hy langhe begheert hadde, also wy vā
sinē monde ghehoert hebbe. op dat hy tot
gode inwēdeliker solde v̄langhē en segghe
niet w̄heert. **V**erlate my dat ic v̄hoelt wer-
te eer ic vā hen gae, en ic en sal voert meer
niet wesen. **H**y starf in dē ons herē duzent
vierhōder en xxx. **V**antē erbare pater hēris

De desen erbare pater sante loeder.
die here tot desen sinē wijsgaerde te
desen state henric loeder cōuentu-
ael toe windesem, stichtes enē man in ghe-
telike dinghe strenghe, enē groetmoedighē
man mynende vol caritate en vuercheit v̄-
mits welkē onse here dat doester heeft v̄ho-
ghet in gheestelich en dysipline, int ghe-
meyne guet, in wyninghe der sielē in velen
gheestelike ysonen voert te bringhē, in gaf-
terien en myne, in ghenichte en glorie, soe
tatter waer een glorie der oerde en des capite-
tels in desen hoekē der werlt. **H**y was ghe-
noemt gode ghenyne en dē mensche, en
een apostel des landes. **H**y was een pater

en een reformierte yeelre cloester een tuwe
 v heffer alre deuoter v gaderinghe vā beyden
 künen en een heerlic beschermere een ghe-
 de toelocht en een starck hulper alre be-
 drucker en armē xpi. een milde wegher
 der aelmissen dē armē en behoefaghe. en een
 goddienssch tweste alre der gheene die tot
 hē quame. hy was bekent doer al westphale.

Welke in dē ierste iare sinre behuaringhe
 qua toe wintsem. en als hy mer toe ghe-
 late was dēte hy seer veel sware werke int
 vrouhues in der colken en voer in anderē am-
 bochte en bleef soe langhe tijt. En als hem
 seer slanghed totte staet der clerke en by
 dē fraters daer toe ghene graec en owaft
 wat hy in der ghebuerte ghebrē had en in
 der clerstap oet ontbract. soe oeffenghe se
 oen ten lesten in enē conuers. Welke in alle
 sinē werke alre es en alre weghē mēerch
 en deuot regierde toe dat ambocht der colke
 der tijt toe. In welke ambocht hy hē soe bedienst
 achtich soe mynlic en voersielich alle buedens
 wende dat hy se mit velen vindinghe en an-
 dringtinghe vā oerre ierster sentēcen bu-
 ghede en astraiche vā dē groenē werke onc-
 fenghe se oen grūoselike totte gheselc ap-
 der choerfrates gheen hinder daer in weder
 staende. Mer om waer hy in dē iacr os herē
 duset methodēt en mer dus zaghes noe sū-
 te benedictus ghelede totter oerde der cler-
 kē mit enē anderē clerck. Omits parariobos

huesten en in sinre tijt dede hy pfeffe. Ende
wat dese man vroem was en een stark west-
pheling soe ontfenck hy dat ambocht der
cofterichte beware noe fruter gheclaus.
Dat gambel vā seuen schellen mit sine ha-
merkens en mit ene yfere int dese twee ver-
se. Die groete des hillighe gheestes sij os by
die he onse herte ene woninghe make om
groende sanct om die wedinghe der frute
make de hy en settet op de groete des dom-
ters en settet voer des costers celle. Als hy
he dan in de ambocht des costers nacht en
dach vlytelike toende soe gheschiede dat die
frutes int cloester toe vundes weel gheue
prior en hadde. welke se begheerde vā den
cloester toe wuidesem te hebbe. en vā mit
des priors toe windesem soe kore se desen
selue fruter hericus toe daer coster in ene
prior. Als hy dan daer prior gheworde was
soe en mochte die bernede en luche de lan-
tearne niet lagher onder de vate schule. wat
hy was een groetmoedich man vedelike
grof vā lutham vā berneder mynen en vā
groter mynen der siele salichet soer onste-
ke vā oetmoedighe oefeninghe. en die ar-
moede des cloesters matichde hy in corret
tijt. Wat die cloestere die in behoerliker
obseruaen leue en wal reformiert sin die
voertgaen alre weghe. niet die vā der refor-
maen afgaen soe veel als se afgaen al
soe veel ontbreke se allenre. Waer af

in oſen tiden wy wuſten een doecſta vā der ſwar
 ter oerde in eenre groter ſtat gheleghe hebbe
 te ſoe veel eruen als daghe in ene waer ſin
 alſine ſeechde. daer die abt die derde deel vā
 al des cloeſters guet voer hē en ſine tafel op
 boerde alſine ſeechde. Welke nochtan om ſin
 en ſijner frutres eyghenſcap en ononholdighe
 en onbondtheit des leues ſomtijt niet ene
 tonnebiere en mochte in der ſtat borghen.
 waer om hy duche dinnē wandt mitte ghe
 ſinde moſte dincdie. Mer als die onbequaem
 en onghelente abt totte ghebode des biſſcops
 en ſijner viſitatoris die abdie hebbede ſine
 huſie niet en woldē ouerghē. daer om wāt hie
 die ſiele des abts woldē wt ſine monde wt
 gaen. als hy mitte andere ond der vighen in
 te choer las ic ſeechde int middel minre da
 ghē ic ſal gāen totte poerte der hellen ſoe
 wart hy haestelic ſieck en bynae by mīn
 kel gaf hy op ſine gheest. No is dat voer
 ſeechde doecſter vmits de cardinael here nī
 colau de aſa daer ene nyen abt die wal
 reformiert was ſetbede tot gued obſerua
 tien nae der reghel ghebracht. en den abt
 mitte frutres nu int ghemeyn leuēde ſoe
 ouerulopen ſe nu alrewoeghe in alle dinghe.
 Wy hebbe oec vele andere cloeſter ghe
 ſien vā menigherhātē oerden. daer voer
 ter reformaen vā grote guede nauwe
 vuyf of ſes frutres toeter noerdruſticheit
 mochte ontholde werde. vā wellie guede
 nae ter reformaen vā crich of vijf ich

1445
puester fuitres, leken en donaten tesame
in alle guede oueruloyede. Als die vā gheual
ghesichte is, soe laet ons wederkeren tot ofen
opsette. **D**ese pater hēnis op dat icliet
corlic wespelike, alle dinghe die sin voer
vader slachelic ghemaect hadde, dat vee
betende en vmeereede dese, als in tūmeru
ghe. Hy fundierte dat stene hoes dat nu die
sichē hoes is. Hy vmeereede beyde wehoue
als nideling en baerle mit groter vliede
en vhoghedē se soe wal in lande mer toe
te crighe als in bome te platen, alsoe dat
hy selue alle iaer mit somighe frates
mer arbode in der tijt der patinghe. Hy
ordnierte oec toe nideling die schouwe
te en die andere noerdru faghe tūmere.
Alsoe dede hy oec toe baerle. In sine tijt
toequamē de doester vele edue koten en
tenden en anders vele guedes. In sine daghe
is oec die kerke des doesters gherimert,
welke als se in neghen iare volmaect is,
soe wate se op die oetque der apostele sūc
peters en paup als ghec somert in den
iaer ons here duset vierhooert en vlo.
Tot welker winghe toeloyede vā beyde
kūnen der mensche meer ~~dan~~ dan vier
dusent die alleghespuet worde vā den co
uente boue vgoeden veelre mensche, alsoe
dat nae oere vadinghe he ghenoech ouer
liep. **D**ese eerweerdighe pater na dien
dat hy die stat godes verbriedet hadde

in alle wtwendighē en inwēdighe dinghe
 hy besorghede en makede ghesont vele vol-
 kes. **W**at als voersecht is om die eer godes
 te vhoghe was hy vuerich en mitten vier-
 der mynne onestekē vmits hē en sine disci-
 pelē vhoghede hy en onstuck westphalen
 sassen die ouerste dele des rins oesten en wes-
 ten en vreeslat weder oefeninghe godes. **W**at
 daer toe is dat cloester voersien en ordyniert
 vā gode als voersecht is in ene visioen vmits
 onser lieue vrouwe marien en sine pauwel
 mit sine augustin vtoent datte wesen sol-
 de een hoefte en toelucht alre vghaderinghe
 vā beyden künen in westphalen en der and-
 stede daer omelant. ghelyc alst doester toe
 windesen in de stichte vā vtrechte een hoefte
 en een toeluchte is alre voersecht der vghade-
 ringhe in de selue stichte. **H**ier omē als die
 gheruchte soe groter deuwaen nyheit ende
 sinre vuerichheit ouer alle die lande alre we-
 ghē was vbreidet. soe wordē vele amoniken
 puesters houclude en ghemeyn volc vā alre
 hande stede en wyen ghetoghe om te besien
 dat cloester in sulke wolde onweghe en wa-
 terghē en duestere stede gheleghe. **W**elke die
 goddiestighe pater vol mynne onder den
 woerde der blide wediguetinghe mit wt-
 gherecten hande mit vroelike ansichte en
 mit herteliker begheerte se omhelsende of-
 fendē se guedike. crachten se menschelic
 en sinfede se ghenoech oueruloedelic nae
 den guede oerre armoete. **W**at die gasteere

en oefende hy niet in de wallustē en ruydomē
deser werlt. mer in waerre mynnē en gheeste-
liker simpellheit vā dien dat hy **daer** in sine
huise hadde. andiende hy de gasten willichlic
en vroelic. niet waer sonderlighes buten te
ouerue. noch die lecher spise de doechte boue-
te setten. welke by sulke mānen der doechte
we niet en sin gheuonde. **N**och mit desen
werke der bruedliker mynen was hy te we-
de tot sine gasten. mer hy vullede oec stude-
lic dat ghehor des here vā wasschinghe der
voete. Wat ghenē gaste wt gmaen der stich-
tinghe of mynnē tot hē comende en des nach-
tes by hē bliuede. he sy rike of arme. priet-
ter of leke. machtich in der werlt of niet
machtich. en liet hy gaen sond vlinghe was-
chinghe sinre voete. somich redelike onru-
y. Hy gaf oec sine gastmaster brued willen-
de conuers die wal twee en vyftich iaer in
de ambochte vullede. dat in de gheboete
dat nae der copleten. al waere dat hy op sine
alte was gaen ligghē. oerbare mans weer-
dich der reuerēden ouerquamē. dat hy oen
tot dustāne werck der goddienach. oen we-
ken solde. oec weert dat se ter midde nacht
ouerquamē. **N**oe deser oersake brack hy duc-
lic sine slaep. en opstaende vullede hy dat
werck der mynnē. **W**aer om alle westpha-
len niet luttel vā de guete welke oerre billi-
gher wāderinghe vmaect. plaghe se duclic
te vsueke. oere zeden en leue an te sien. en
plaghe die vmaninghe der ewigher sa-

licheit om remedien oerre sielē souhmoelike
 like te beghere. **W**aer of het gheschiede
 dat die rikeste canonike en priesters en werlt
 like houesap en oer deuote guede vrouwe
 die die hoede en oere armoede en behoef
 ticheit in velen dinghe anmerckede quame
 se mit oueruloedigher hulpe oerre waldare
 oere noeddrufschede toe hulpe, oere milde
 aelmissen in ghelcke veetsap, actiere en in
 boeke milde like te gheue, welke die guede
 pater om noeddrufte sijne brueders vā bey
 den künen der mensche mit groter ouerich
 tighene offanghede en versach hi hier
 mede sine brueders ende oer oueruloedelike
 velen arme. **A**ls dese eerweerdighe priester vol
 uā te gheeste dat mynen, in de steden en huse
 der voersechde sijne gasten en oer tergheden
 te die oen alleen witten gheruchte kennede
 gheschiedet ter herberghie te come, soe wate
 hy als een enghel godes vā hē alle offanghē,
 guetlike ghehadelt gheern ghehoert en in al
 le sijne bede om der armē en bedructe troestē
 ghe gmaoselike vhoert, welke rekende dat
 grote gmae hē vā gode ghegheue, dat se woer
 dich wate ghehadt, dat die plaet vā soe
 grote name en wechde hē hadde gheweert
 dighet te come. **W**aer om een yeghele oen tot hem
 in sine huse mit bliscapē onsenck als ene
 apostel oers landes en hadde grote ghen
 echte in sijne tegheuoerdichheit, oen oere
 alre vader noemende segghede, wāneer sal
 onse ghemynde pater tot ons come. **A**lle
 gheestelike luden en deuoten vgaedinghe

was hy ena ouerwynlike myt en ouerueert
en in alle oere tribulacoe en ouersaghet hul
per en beschermet. als oere veel in menigh
hante sake onderuonde. Mer de quade die god
mer en ontfeghe was hy en hart wed sake
en eer swaer wtvochter en een groer anet.
Die quade myneden va herte als ene vader
mer die quade ontfeghenē als den duuel.
Dese groetdudighe vader was oer g
dienstich en barmhertich bouē alle gheesteli
ke en deuote mensche. totte arme en bidde
de en behoeftighe bouē alle mensche by sin
re tijt hadde hy altoes die hande open. ghe
ne arme en behoeftighe va wat state hy
was en liet va he gaen onghetwest. no
ghelt. no cleet. no syse gheue. En woe
hy meer gaf. soe veel hederter werf meer wart
he weder gheghouē. en in wederliker manie
re wart hy va gheue rick. en wegheuende
woes hy in allen guet. Waer af het ghe
schiede dat syn cloester in tijtlike guetē er
uen ghelde. boeke tyner. en in andere noer
druffen alle die daghe sins leues daghelus
toenam. en in gheestelike dinghe. oetmoe
dighe oefeninghe. werke der mynen en
in gheesteliker discipline niet myn voert
en ghenck. mer toenam daghelus in wa
ren wasom der lulligher gheesteliker.
Hier sine wille en no een lictel vtellen va
uelen tekenē sinre myne en betruwe
in gode. **D**oe eenre tijt waderē hy mit sine
gastmeester buet willem conuers. en he
quam haestelic een arm te ghemoeet en

bar aelmissē vā hē. **H**ier om die goddiēstighe
 pater ansende sine armoede die oer paster
 was en een gheestelic man op dede hy sine
 bidel en gaf hē enē goldē rijnshē gulde. **W**el
 hē die arme ontfeng en henghenck soer b
 blidet. **D**oe seechde die prior tot bued willen.
Mijn herte tughet my dat ons god voer de
 son enē gulde hondert gulde sal weder gheue
Dar alsoe gheschiet. **D**at die deken vā der ol
 der kerke toe monster en somighe ander gue
 de mans gheue hē in der seluer ryssen by hon
 dert rijnsher gulde welke die prior weder toe
 hues kuerende mit hē bracht. **T**oe eenre tijt
 qua toe hē een arm paster welke als hy ierf
 gheghere hadde beghere by datmē aelmissē
 gheue. **M**er die pater hē een wenich beroude
 achtte dat hy hē vier en twintich pēninge wol
 de gheue. **m**er als hy toe sine bidel castede gaf
 hē alleen seften pēninghe. **A**ls dat gheschiet
 was soe wart hē gheboetscap datter ene
 vrouwe voer der poerte stont en wolde de prior
 smecte. **E**n hy weglunch tot oer en se seechde.
Eerweerdighe pater siet hier sin vier en twint
 ich rijnshē gulde. **d**er sullen ghy seften behol
 de. **m**er die ander achte sullen ghy toe der steden
 senden die stede noemede. **B**iddet voer my. **E**n hie
 vullte die woede der vrouwe en seechde
 toete bueders. **H**adde ic alle die vier en twint
 ich pēninghe de arme paster ghegheue soe
 voer ick sekerlic dat ic oer die vier en twint
 ich rijnshē gulde voer onse cloester hadde be
 holde. **I**n de ghemeyne capitel qua een mer

Kelic arm mēsche ter poertē toe windesem en
dat redelike vltelike die teghewoerdighe va
ders datmē he aelmisse gauw. Als sijn voer
spreker die voersechde vaders omeghinck en
nae de anderē quā totter cellen des puors vā
noerthoerē en he des armē voersamp toe we
ten hadde ghedaen. soe atwoerde hy enē an
derē puor daer by stunde. Gaet tot ofsen bu
del die an ofsen wicke op de bedde hanghet
en gheuet de biddende armē daer we aelmis
se. Welke als hy somighe peninghe ghenō
mē hadde. soe gaf hy se de bidder. Mer als die
puor hoerde dat hy seer luttel ghegheue had
de soe atwoerde hy althātes. En doer ghy we
enē vreemde budel de armē niet ghenōg
gheue. wat solde ghy doen of ghy wt iuwen
eyghenē budel de armē gheue solde. En hy
stact sine hant in sine budel. en sond gheal
dat ghele nemende gaf hijt oiuloedelike de
armē. Puer langhe daer nae quā een and tot
ter poertē en maghede nge de puor vā noer
hoem. Welke als hy ond vaders vane soe
gaf hy he ene seker sūme gheldes segghede.
Alre lieffte pater. bidde mit iuwē brueders
voer my. Doe seechde die puor tot he die by he
stondē. Weert sake dat ghy oer gheen an go
des wille de armē gauwen. ghy solde seker twy
uoldelike weder vā he offanghe. Allsoe mil
de en berit was hy in aelmissen te gheue. die
als hy gheen ghele by he en hadde gheuet
en sach die armē naker of ongheschoet. hy
sine seroeters en schoemakers seechde ende

oene

hoer de

dat dat se hē nye rocke en nye schoe dus tamen
 armē en lichaefaghe soldē gheue. Welke als
 se sulke gheest der goddiescheit en barmhert
 cheit niet en hadde, soe en haestede se soner
 niet te gheue dat hy gheuet hadde. Doe die
 alre guetderoeste vad' mit wē die barmher
 tiche' woe vā sinre ioghet en hadde altoes
 goddiesaghe ynersten op die bedrueten wt
 wech somtijt sine eyghene rocke die redeli
 ke guet waren of haede se wt sinre cellen en
 gaf se de armē, alsoe dede hy mitte schoe die hē
 ghemaect wē en subalen en voerdeke gaf
 hy de armē. En als die fratres oen half naket
 saghe en beuende vā colde, soe sechde sye dan
 soe eders waer om dat se dat niet en beterden.
 Welken die ouerste sayed sechde. Wy en kū
 nen de pater soe veel cleder niet gheneyen woe
 veel hy der de armē pleghet te gheue. **Roch**
 tāt vā de guete werke en aelmissen der armē
 en ophiel hy nūmer in alle sine leue, na dien
 dat hy gheuet altoes riker wart en wighe
 uede toenamy alsoe langhe als hy machich
 sinre reden bleef. **Hy** was oec velen andere
 ceugten psonē die die stede in welke se woen
 de vūns macht vdruckē in oer recht trecke
 en hē onderwerpe of vā hē te vdrūē mit me
 nigherhāde manier arbejdede die arbejde
 die buenghe voersechde pater vā noerthoam
 te beschēme. **Wat** om die gloue godes en der
 siele salicheit en ontsach hy hē niet te stauen,
 alsoe stātsach en vast bleef hy alreweg hē

in sine ghemoede. **H**er ghesnede toe
eenre tijt dat dese prior ene houeman die
sijn hoeft mant was die oen duche ghedien
ghat hadde mochte hyen waneer alleen
hebbē hy woldē alrehat doot slaen. dat hy
dien op eyne carren alleen sietē mitten
gheselle en voerman in tē openē ghemēne
weghe wāderende ghemoete. **E**n als hy
tē prior sach vā werne beweghe bryfschede
hy segghede. **H**y salstu nu dat leuē vliessen.
en tē doot tē ic dy duche ghedreighet hebbe
salstu hier verighē. **A**s dat die prior hoerde
bleef hy ouerueert. omers vā tē dreyghen
stātafagher ghewordē clam hy alrehat
vā der karren. en sine boist otbloete seech
te hy tottē houeman. **I**n sake dat ghy soe
hoen siet en vmoeghet. siet ic bin bereyt
om die gherechtich die ic teghe dy hebbe
tē doot te offanghē. com en dode my. **A**lre
hant warr die tinn vsercker. en als hy sach
des priors stātafacheit. vwandelde hy sin
ghemoede en lieten voertan mit vreden.
As hy sin dooster vrendeswele mit veel
tyclius guets hadde vā ghyften rijk ghe
maect. en mit seer bequame psonē in oer
moedighē offeringhe nae tē reghel te
leuē hadde vmanichu oldighet. wāt seftien
weren vā sine huse gheset priors of recto
res tē cloesterē tē oerē regulier anno
nikē. en vele mensche vā guete wille in
der werlt machuch en oer gheestelike
mans vā tē obseruāten hent toe dier

tijt af dwalende als se sin gheruchte hoer-
 de soe sin se vā herte beweghe en vā gode
 in gheghoester begonde se oen vintus oere
 guede en bode te vsucke in ene hulper die
 olde cloester te reformire en nye cloester
 te stichten. Welke sine teghewoerdich tot
 dufaine saken allen ludende oer in verren
 gheleghene stede willichlic toende. en by
 stont he tuuwelic mit guete iude gonste en
 hulpe. Hy was hier om doe in velen steden
 sinre oere en capitelis die ierste reformier-
 re der cloester. als zinghen witen berch me-
 ken berch en bodinghe. dat nu guede refor-
 miere cloester sin en te capitel vā wifesen
 hoechlike venicht. In welker ierste veel goed
 frates coueessen en leken int ghetal van
 twee hondert gode seer tuuwelike heit lu-
 de daghes toe in waerre armoedighheoer-
 heit en aysche die dien. In ten voerscheden
 cloester was een voer ene leken gheriket en
 alsoe gaende mathias ghenoeint die mach-
 schien een meyster in de wyen kunsten was.
 die den meesten deel sijn leues in sulke ha-
 byt en staet gode dienete want ten leste by
 enre oersake ghemeltet en doe voeran bleef
 hy in ene oetmoedighc habijt en leue der
 clerke. In doe was der oer een and mef-
 ter hericus ghenoeint een gheleert en vstan-
 del man. die wilneer toe parus plach te lesen
 op ene eerbare stoel sitende. Welke na dien
 dat hy seer deuot en inwendich was mit
 woerde en zeden he allen strichlich nochtat
 waerde hy onder die brueders als een leke

om godes wille en om salicheit sijner siele. en
voderde en hoede die verken daer vele iaren.
se wdruiede en indruiede. en hent ten eynde
sijns leuens die sorghe daer af draghete. **Hier**
om alst vā de brueders onbekent was dat hy
een guet clerck was. soe gheschieder eens by
den poerte des cloesters als hy te verkenē vol
ghede. dat hy ene besere mensche vā de diuel
om gracie der vloesinghe totte cloester ghe
lept. te ghemoete hadde. wt wes monde die
diuel als hy oen soe oetmoedelic en vrowpe
sach gaen werpen hy al schaterede. **O** meester
ghy
henric alsoe en voerghenghe niet. doe ghy
toe paris in de eerlike stoel blaghe te lesen.
Hier ome achterlater die verkenē. en liuet
wed toe iuwen ierste state. En hy ghyhen mit
nedergheslaghe hoefde en en alwoerde niet.
Als die brueders dit hoerde en vromente se
he niet luttel. woe soe gheloeerde man he had
de ghegheue toe soe seer oetmoedighe werck
in de opet godes te volbrenghē. dat hy die ver
kene voren hadde te hoeden. **Nier** al wast
datte allentē toe oere alre bekēnisse qua
dat hy een gheleert meester was. hy begheer
de nochtat in de begonne ambocht te bliue. en
hent ten eynde sijns leuens gode in oetmoedich
te diene. **Dese** pater hericus voersche was
vā soe groter vuericheit en mynen der dis
pline. dat hy sine conent fraters in alre dis
pline bewaerde. en wen hy herwer en terwer
sach omesien. arbeide hy opelike te beteren.
Alse frater conradū de coster totte ghewelf
te des choers ansende. een teike mit sine ha

merke makende dat se oen alle an sien solde mitte
 taken sijns vinghers tot he wyde gaf hy hem
 ene kynebacke slach segghede. dat hy voer he
 nederwert sien solde en solde opholde sine oghe
 ome te wenden. **A**ll des ghelijcs in te reueter als
 hy yemat merke om sijn soe gheboet hy den
 esel op der tafel voer he te setten in een teken
 der ouerredinghe. en alsoe die sinner toe sich si
 ne oghe treckende hier sonde merckelike schaem
 te bewaerde hy he vutcliker. **W**at een teken
 thau eens voetes lengte va holte ghemaect
 dese woerde bewaer dine oghe in groter sekerhe
 op dat holte ghescreue hiet hy te esel. **W**ints
 welke hy die fructes in te reueter in alre disa
 pline bewaerde. **H**eer hente va te ahues vertoer
 toeder vngaderinghe der derche toe monster een
 groet en glouwes water der duche des ghelijcs.
Welke mit ene gheeste der vuercheit samen
 mitte voersechde muor wate. **D**ese muor he
 raus als hy sine vleischelike vad ene olde borch
 man va sine huse en vester loeder ghenoeft by
 der stat ofenbug gheleghe va den vdelheiten
 der werle bekent hadde bracht wyene in een traue
 bueders doester wal reformiert daer by gheleghe
 waer hy laghe tijt in oetmoedich gode diende
 om sijne siele salicheit. **D**aer hy oer nae te eynde
 sijns leues salichlike rustede. **A**ls dan dese eer
 uerdighe pater heraus loeder hadde dat voer
 sechte doester toe vrendeswel by noerthoeren
 wouach ier nuttelike gheestelike en louelic
 wener en hadde dat doester in tijtlike quete
 en in ysonen vruchbaerlike ymanichuoldichte.
 op dat hy sine eyghene siele in hyligher lyd

samheit in waere oetmoedich in v'sake in
ghe sijns selues en volcomere ghehoersahac
volcomeliker besete soe is hy mit eenre edel
re gauē vā gode sine vader als een alre lief
te soen vā gode gheuandēt en ghemoeuet.
Wat hy wart gheslaghe mitter apoplexie
en oloer allenre die sprake en oer dir gaen
mer mechtich des ghetankes en dar wden
twee iaer land. Wen die bueders des voer
sechde doesters seer bedienstelike dienden
en andiende hē seer gheem alle noerdruftē
in licha en siele enē bued hē wcpuntente
die hē wakēde slayēde en etende of als hy
hē iayt vā ter stede beweghede statelike di
ende. En als hy mit deser siele in lydsahac
waerachtelic wal ghevilt en purgieret wā
god oen ropende quā hy ten wterste en als
hy mitte sacrameten der kerke wullic be
schermet was soe opgaf hy god sine sal
ghe gheest voer sine bedende bueders op
sute margarete dach der hylighe ionfere
en martelersche de enghelsche choren ewe
lic toe gheuoeghet te warden in de iaer ons
here dusent vierhōdert en xxiij. **Vander kler**
en de iaer ons here du kenhuus toe wolle
sent driehōdert en xxiij op sute abrosius dach
des bisschops die toe was op stallen wydach
alsmen dat hylighe amyt der passien os
here in der kerke dede soe wāerde we deser
lichte in der stat hartenberch die eerwoer
diche heer florens vā weuelichouē bisschop
vā vrecht nae dien dat hy sijn bisdom der
tien iaer en vijf maende lonellic en glou

of selike regier hadde. Deses licha wart
 toter kerke sude margins toe vtrecht ouer
 ghevoert en op de grinde des factuarius in de
 ehoer eerlike begriue. waer oec een bernede
 waftieerse stadelic gheuaert wort in ghehoedh
 nisse sijns guede name. als een mīnar des wa
 ren lichtes en een beschermer des landes. en die
 deuone in sijner tijt onestike ymīs meist er
 gheerd groet. oekede hy en bmeerde soe veel
 alst in hem was. Hy was seer disaplinaet
 niet quijloetlike noch onnutelic wegheuande.
 Die schuld wal betalēde. datter wt gheset was
 wederlofende. die yuallene tynare wederna
 hede. nye stede tynerende en die castele beuēsta
 ghe. Hy was vroelic de hiesghefnde bidach
 tich de arme en alle deuoten mensche ginstich
 der ricschap en de volke anghenaem. Alsoe
 began in sijner tijt die yuallene kersten religie
 ghereformiert te werde. en die yuaderinghen
 ter gued en deuoter mensche vā berden kīnen toe
 begriue en bmeeret te werde. In de selue ier
 wart die ecle en gloriose heer frederic vā bla
 henhem wāner bisscop vā stinesborch ghe
 core toe ene bisscop vā vtrecht. en vā den pa
 pes cōfirmiert. Hy was groetmoedich en
 claer vā wijsheit en vroethic. en mieter hul
 pe godes regierde hy dat sūchte mit grote loue
 en victorien dat lanc machtelic beschermede.
 Onder welke die oerden der regulier canoni
 ke en die deuote veelheit der kīnres en sūste
 re ybriegde seer en vblide hē in alle stede sijn
 re iurisdicthen. Hier om woos dat ghetal

der deuoter mensche niet alleen in der stat
toe deueter. mer oec in andere stede. Wat toe
zwolle was een rijck man winaldus vā win
desem een waicoren diensman des heer riker
dan sine mede borghers. dese waer beweeghen
vā de roeke der vuerigher p̄dicacie meester
gheeds groet en der andere deuoter mensche
en began vinnē hē seluē te denke woe dicker
ene guede platinghe mochte werde in der stat
vā zwolle nae maniere der v̄gaderinghe he
re florens hues toe deueter. wat hy was seer
inwēdelike ouerdenke die gonste der werel
ker here. En alsoe was die guede man in hē
seluē ouerlegghede dat de ghenē die gode mi
nē alle dinghe medewerckē in guede. en dat
hy sijn fundamet salde setten ter euen godes
en tocke voertganghe sijnre salicheit. In die
tijt was toe zwolle een seer guet pastoor god
mynende en alle deuote mensche heer riker
vā brenen. Mer wat hy ontsach dat die riker
vā zwolle niet toelate en soldt ene nye v̄ga
derighe der kerke in dien stede in welke se
werelike ghebor ouer hadde. soe v̄pachtede
dese guede pastoor ewelike martius uoer vijf
poude ene guerde teghe der wudem ghele
ghe. welke guerde hoerde totter wudem der
kerke v̄mits cōfirmierighe des capitels vā
deueter. in welker stede die voersechte men
nald naempels t̄merde een groet hoghe
hues dat ghenoecht is sūte gregorius hū.
in wes inganc noch gheset wart sūte grego
rius beelde. en alsoe wat dese stede hoerde

toter kerke soe en onderwontē hē die werlt-
 like lude te myn daer mede. En eer dar hies vol-
 comelike was volmaect en noch mitte lepen
 niet en was ghedeckert mer anders rede. soe
 ontsleep dese guede man in de here. Mer voer
 der tpingvinghe des voerscech de huses soe
 ontfenck dese deuote man en vol va gode ve-
 le schoelres vā guede wille die daer ter scholen
 ghenghe. en mit dien en mit andere quetwil-
 lighē mensche hadde hy sine wāderinghe. hē
 volcomelike vā der werlt en vā ydelen begheer-
 te afarchete. Mer wat hy oetmoedelike vā
 hē selue voelde soe toech hy toe deuter wote
 deuote here florens. de vad' alre deuotyr me-
 sche en bar oen oetmoedelike dat hy hē en sine
 scholers ter tyt toe ene woldē lenen vā de sine
 die sine scolers leeren en ondrijsen mochte nae
 sinre fraters manier in zeden en disciplin
 en deuoten. Mer om die eerweerdighe vad'
 heer florens leende hē een iaer lanch gherar-
 dū kalker ene vā sine clerke. Naē de omloop
 des iaers quā mernald mit gherardus sine
 seer ghemintē vrende weder toe queter toe
 heer florens en bar mit veel biddes dat gherar-
 dus gheset worde rector bouē die clerke toe
 wolle. wat hy voerscechte en loude dat hy ene
 wolde puester laten ordinieren onder de titel
 sins guedes. dat alsoe gheschiede. Doe antwoer-
 te die eerweerdighe vad' heer florens. frater
 gherard' het behaghet my seer wal dattu dy
 soeten ghetoen hebste in werke woerden
 en zeden. dat se dy weder begheere te hebben.
 Mer om ganc wed' toe dine werke waer toe
 se dy begheere. Wat du biste onse frater wasse

in dusentich dusent. En vmeerret mit bene-
dicien watersant hyene totte anghenome
ne werke. Wat hy was een ander ioseph in
allen dinghe gheluckelike wende, als he
alle dinghe ouerghelencet waren die in den
huse weren. Hy was va langher lengte en va
onnosete leue suet va woente doech va vstan-
de gheschicket va zeden, guedertere de arme
de vicende toespreekelic den boighers suet en
om te winne die siele oere veel mitter myne
godes vuerchlike onstete. Hy was een stren-
ghe nauolgher hie florens, wen hy inwend-
gher begheerte eede en mynde als sine alre lie-
uosten vader oer achterliet hy nae he veel de
uoter fineres mit seer guete doech ghehoort.
Den beoerte en enigh eehate swaerhar be-
swaert, was hy seer troestelic en guedertere.
Wat hy hadde grote gracie se alle te troesten.
Die tot he wt wat sake het was tot he quame,
alsoe was, verschene mige lich der waecher,
dat hy oere veel die tot he quame de wech der
enigher salicheit toende, en gaf he die leydin-
ghe des waren lichtes. Wat wt sine discipelen
en zeten wart dat hies bekent, wat in den iose-
phen fineres was soe groet brant der mynne, dat
die een de andere arbeide mit oetmoedighe moe-
die te vwinne en mit onderlinghe dienste te
onstete. Wat als die enetruede soe volbrach-
te die ander guet rye dat werck. Duchte wart
ghelugnet datte werck va buten ghelugnet
en me wiste niet te wercker des werkes. Alsoe
wart ghetrent die myne in te werke, en die

myt

hie

oetmoedich wart bewaert in der herte. **T**oe
 snode werke en oetmoedighe oefeninghen
 wort alle die inwoners ghetroghē. **W**at die
 hellighe truid gode louede, troester blidelike
 die ontsiende en wal werckende segghede. **D**en
 arbeit dijner hande salstu eten. salich bistu en
 wal sal dy wesen. **W**oetmich sine discipule we-
 ren, dat bekent alle die menicheit der duot er
 mensche ten ierste in de eerweerdighe vaders.
 wat nae hē was toe zwolle heer dene van
 herren restor. heer nuygher vā zonne toe sū-
 te iheronim⁹ berghe. heer henric wetter toe
 alberghē. heer ghysbert vlieme toe bethanien.
 heer iohan vā reys toe sūre iohans rampel. heer
 gheerd vā kalker sūn brued toe frates des
 hertoghe busch. heer iohan vā kalker totten
 sustere des hertoghe busch. heer gheerd vā reys
 totte frates toe toesvoich. **D**ie andere stouē
 vā der pestalen en by de leue des eerweerdighe
 vaders. en die andere stouē nae sūre doot by
 der tūt des eerweerdighe vaders here dures
 vā herren in ene iacel eluen frates gheproef
 te mans en in alre dechde gheuester. **D**er en
 was ghene vādaringhe die niet en begheerde
 ene meester van de discipule als dikes vaders
Hy hadde ene cock in alre lūdsahar en ghe-
 noensaher gheproeft gheerd vā loen ghenoe-
 ent. vā alle de volke ghemynt die oer ghene
 wādaringhe en hadde mitte frates. als die den
 cock saghe soe were se hē bedienstich soe veel
 als se mochte in vische of vleisch te conen of
 in der ghelyc hulpe en niet hē te doen. **E**n wa-
 near dese cock ter casele qua mitte leser te eten.

alst daer ghewoentlic is. soe v'gaderde hijt al dat
d'antae walghinghe maecte en vā he achter
ghelate was dat was in dranche in brode bier
en in andere dinghe op dat hy die natuer moech
de wden en wechde voeden. **H**er wāt se alle me
delide mie he hadde wāt hy he alle soe wal en
seer bedien selike diende. soe sette heer gheerd en
andere boue he die een op sien op oen hebbe
solde. op dat hy die natuer niet helike en v'due
kete. **A**ls dan die eerweerdighe pater swaer
like vā der tennder sierte sieck was en die voer
sechde frater een luttel daghe voer he gheerd
cotte here sine god die den ghemaect hadde.
soe quā rugghenus zōn pcurator doe noch d'ard
en boescapte he vā den wde alsulke fraters.
hy is ghestorue sechde hy. **D**ie eerweerdighe
pater heer gheerd atwoerde. **I**s die ghemynde su
ter ghead en min seer ghemynde soen **g**hestor
ue. soe gheue ic soetane ghenuech vā he. dat hy
soe ghehoersam was hadde ic he ghebode dat
hy beyde sine bene af solde hebbe ghehouwe hy
soldet vluchtes hebbe ghedaen. **W**ā der minne
en v'drachlich alsulke grote paters onduone
oerre veel die quellinghe sijns gheestes en li
chās dat hy he allen niet en onste toe hulpe
gherome. wāt die brant en vuericheit meester
gheates grote vweckede oerre veel vā beyde
kūnen die vā he hoerde al en kēede se oen
niet. en die hillinghe gheeft viel op se en se soch
ten eneste de der toeplicht en en v'ondner niet.
altemest daer ome wāter luttel reformueter
cloestere were. **H**ier ome wāt die voer sechde

eerweerdighe pater haer gheerd vā halcker
 sach ghemact werde vele stede vā alre hāde
 oerden en religien, daer om gode te dienē en om
 die schyppdringhe der werke te schuwen vlyen
 mochte die daer toe bequaemheit en starckheit
 toe hadde. op dat dan een hoes waer en enē
 staer der toevlucht voer die andere die machschien
 totter religien niet gheneighet en sin of anders
 myn bequaem of myn starck totte werke ende
 oefeninghe der religien te vdiaghe. Iner omghe
 dese eerweerdighe pater wyllic hier af denckede
 en gode seer vlicelike bidde. en we deser sake
 somighe leken vā guede wille vgadade. In
 desen guede werke te beghinne als iohan roye
 vā zonsbeek en iohan boede vā goch, hude van
 seer vuerighe wille gode te dienē naete ende des
 paters in wat maniere hy wolde te beghinne.
 En wat se hē soe haestelic ghene bequame ste
 te en consten vārighe om die guede werck te
 beghinne. hier om huerten se toe zwolle een
 hoes buete der poerte op de dyck daer men hen
 toe cāpen vofser en hier voerstordijck daer woen
 de se tesamē en wōnen oer hoer mitte anre
 godes en onder die ghehoesfahait des goddies
 tighē vaders. In voersete en toevogghede hē
 enē seer deuoten clerck oetmoedich god ont
 siende. die in der afwesinghe des paters die
 soighe dier leken droech. gabelin vā kēpen
 ghenoecht. wat se weren weuers. Alsoe vante
 vāntede se die guede pater somtijt. en somtijt
 quame se tot des guede paters hoes. en in pē
 tede hē altoes troestighe lijd samheit en ten

anxt godes. **V**oe eenre tijt een wenich voer
te auctmael qua die guede vader en vane va
ghenualle die tafel beroyt. Als hy die tafel be
royt sach soe viel die gheest des heren ou oer. en
hy toerlep sine arme brueders tot hē niet ierst
siende watter beroyt was. en seer vruuuede
soechde hy **B**enedicte dñs. soe voert duol
ghende. en alsoe dede hy sin auctmael mitte
arme. **E**n die reghewoerdich en die myne
des guede vaders vblide meer die arme brue
ders dan allene dat die weschelike natuer ver
blide mach. **E**n die guede wille en pure simpel
heit der armer brueders maecte te guede paer
meer blide dan allene dat natuerlike ghenen
ket **D**ronke mach make. **H**ier dine omghen
ghē die vaders en fratres die lande en war
waderen se. ene bequame stede voer alaus
tane d'gaderinghe te tynen. **E**n als se voer
stede herweren en derwer hadde ouerghen
ten lesten vonden se in der behien in der buer
scap hul verghē by hatter in gele lant ene
redelike bequame stete dar toe. welke mer
lic om god hē opgaf een etel houeman hen
re **B**entinch ellenhorn vā oldes ghenome
vā groeethat t'vier morghē landes. **A**lsoe to
ech die guede vader wotten herē des landes
en bar oetmoedelike verheit en oerlot die
stede an te nemē en te bewone pour armen
brueders gode te dienē. en dat beroyt h hy.
En alsoe is vā te deuote vaders **in** myne

der siele hebbende dat hoes welc sūte ihero-
 nimus verch ghenoeint wort in der veluen
 en in de kerstiel vā heere ghesundert: dat
 daer in deuote puesters en clerike in de staet
 der clerschap en in kersteliker religien mit
 andere deuote leken vā guede wille tesamē
 int ghemeyn sond' eyghenscap leue mochten
 onder ghehoersaemheit der gheboede godes en der
 hyligher kerke en oerre ouerste en onsoort-
 moedigher ghehoersaemheit des huses wdoers
 in aupscheit oetmoedich' bruedeliker mynne
 en in andere oefeninghe der dechde en deuo-
 aen. **D**ese eerweerdighe vad' heer gheerd vā
 kalker began oac een ander vga deringhe in
 tvenche in dat bueschap toe alberghē. die lan-
 ghe tijt bleue in de oetmoedighe staet der clerc-
 schap. mer in de iaer oō hare duset vierhōdert
 en xlvij annemē se dat habit der religien en
 worde gheledeet des daghes nae des hylighē
 cruces vindinghe. waer af iner nae in sijnre ste-
 de gherediet sal werde. **H**ier om in de iaer
 ons hare duset vierhōdert en neghe des daghes
 voer kerfaucnt starf an der terend' siecke die
 eerweerdighe man heer gheerd vā kalker.
 vā beghyne des huses dat truwelike en loue-
 like ter eren godes hent ten eynde sijns leues
 reguende. en hy wart twe windesem begrauē
 op die wylle der ghebuerre ons here ihu cristi.

Van her durch herre den y rector des huses voer si

Hier om als die alre ghemyndeste vad'
 heer gheerd vā kalker begrauē was
 soe horen die frutres vā sūte gregorius hoes

toezwolle wt inde der wisen en wt ingheef-
tinghe des hillinghe gheestes heren deris van
heren toe ene ouerste die by neghe en twintich
jaer old was. Des leue en waderinghe
va sine iongher oldedom hent ten eynde toe
was ene forme dysaplyn en reghel der woche-
de. Alsoe stont hy altoes in anre en ghehoer-
saher sijnre olders en der gheesteliker vaders
de hy onderdaen was. dat doe hy toe deuentere
ter scholen gheue en eens in der somer tye
qua onghenoede totte huse sijnre olders. mer
wat sine moed was ene vrouweder doechden
soe wederfende se oen des selue auents en en ghe-
hanghede mer oere ghemynde soen by oer te
benachte die ene nacht. en die dach ghenk een
eynde en was by der derde vren. **N**ier als hy
va der scole wederqua soe brachte sijn oem
meynald va wintesen en sijn ander vrende mit
groter vroude en anre des heren totte doest-er-
sute manen toe wintesen. wat hy was een ion-
ghe va gnae des hillinghe gheestes begaue
mit velen gauen en oer mit tijelike guet. **N**ier
als die eereveerdighe pater iohes va huesten
alle dinghe wissic ansach soe wal in der scha-
melheit ghehoersaher en anre des ghemyn-
de ionghen. soe sijnac hy seer herelike mitte
ghemynde ionghe dat hy he solde ouerghue
toe wolle totte huse sijnre gregorius. wat se
weien noch arm en dat oere armoede mit si-
ne tijelike guede ghematghet worde. **O**per
woe grote myne was in desen eereveerdighe
pater. dat hy lieuer wolde vullen die behoef-

richheit der armer fraters dan sin eyghē lues
 riker te make. Alsoe was dese ionghe vā sin
 pelheit en onnoselheit der diu en tot alle dīn
 ghē bereit dat te andere guet dichte te wesen
 der eren godes. en alsoe warr hy een discipel des
 eerweerdighē paters heer gheerds vā kasker,
 en nae hē een rector des huses. Als dan die
 frater toe wolle vā sinē guede en vā andere
 in mynne voersien en besorghet worde; anre
 hebbede dat die ryadme oere armoede en gheef
 delich niet en vducliede soe opsere se scāp-
 like in oere leden te beware. dat soe war he toe
 quame vā tydelike guede boue hondert olde schil-
 te soldē guen tot behoefnich der armē. en op dat
 se in enicheit en stillheit bleue dat se alle gaste
 die hē queme in mynne tractire woldē. mer dat
 se die niet noeden en woldē op dat oer stillheit
 niet behindert en worde. Hier om dese deuote
 pater een heel apostels man was redeliker lā-
 gher lengte kael vā houede magher vā vle-
 ische enē yghelike eerweerdich en ontsiende
 hy ghenē in langher en grēuwer hophē; on-
 ghegordet mit enē grēuwe roche. guet tyt voer-
 comē nietter godliker gmae en mit stadig hē
 voertgāghe antichte hy altes voert te gaen.
 een myner der billigher armoede. een bewaer-
 re der oetmoedichē. een vuent der soberheit.
 een oerheit der stamellheit. een reghel der sim-
 pelheit. een blonighe der discipline. een want
 der ghebrekē. een schynsel der doechte. een exem-
 plaer der snicheit. sturdt in dē gheloue lacmoe-
 dich in dē hope. vbreidet in mynne. en vele

mensche bekeerde vā der werlt ydelheit.
Doe veel alst in hē was soe kuerde hy hē al
wes vā der mensche manichuoldich en vā
vsaeringhe der saken. Daghelics soe veel als
hy mochte gaf hy hē der rusten en seer vlielic
te studie wat hy was guet voer ene doctoer
in der hyligher scrifte en oec in de rechte. **Nūmer**
was hy ledich in sijnre camer. wat hy heeft
vele deuoter boeckens ghescreuen en ghenoot.
Hy screef oec vele nūter en stete toe alre hāde
pisonē. **Hy** was oec een heerlic guet sichte ouer
seker en bedouder vā de laayn in duessche. wat
hy heeft veel maten en vē de sūde en doechte
ghescreuen en ouergheset. **Hy** mynede alle die
sūtes onses statos. en bewees ene veyghelike
in der waerheit tekene waerre mynen mit
wecke en woerde. **Hy** en bitterheit en hēde hē
nūmer in der herre teghē yemāde. nocht en
hē hy niet die veyghelike dinghe in de sūtes
en deuote mensche die mynen der disciplinen
beweghe in behoerliker stede en stonde te be
tere. **Hy** ome al sine brueders en die paters
vā menigha hāde vā gaderinghe worde toe hē
mit sonderliker begheerte der mynne ghe
ghe grote ghenoechere in sijnre teghewoerdich
hebbende. en sine langhe afwesen om alre hāde
sake en ome vrsinacien wille. of om andere sa
ken moyelic vdraghende. **En** soe waer het
gheschiede oen te come soe wal in vromde vey
gaderinghe vā beyden kūnen. als in sine eyghe
hē huse. daer ontfenghe se oen altoes als ene
hullighe enghel godes. en crachtene we hūre

liker mynne seer begheerlic mit al oere vli-
 de. wae in sijnre teghewoerdich^e sin altoes
 ware doechte. hyllichheit des leues. bruedelike
 myne en alle discipline soe wal in he als voer
 he mit zeden. woerde en maniere va he allen
 bewesen. waerlike bekenende en mieter herte
 onmenste. de hylliche gheest godes in teghen
 woerdich^e soe grote gastes he ouertome te we-
 sen. va wes blider toewenst se alle voelden
 oere gheest in gode in he selue vbliden. en die
 se mieter teghewoerdich^e alsulke paters ver-
 dient hadden gheoert te werde. ene yeghelike
 vorderende niemant schade. **D**ese alre on-
 selste man va alle gheestelike en werelike
 reuoten psonen deses landes seer gheoert. en wa niet
 in sine huse en oer burens huses als een breef-
 chende en ensmende leue. mer als clayn int
 middel sijnre bueters waderende. nimmer mit
 gheboete mer mit alre gueternicheit en sacht-
 moedich^e gaf hy te kenne dat me wen solden.
Hy was vol va goddiescheit. vol gracie
 en auctoriteet voer gode en te mensche. niet
 lichtwoerdich in lachen en buere. noch mit
 waghereden halfe. mit velen diens omertin
 gheer moedelike voertguende. mer als een
 seer sachtmoedich lamcken guetlike wade-
 vende. va allen gheestelike en wereliken
 psonen die oen saghe hebbe wy ghesien dat
 hy in seer groter reueren ghehad en ghe-
 reket was. **A**ls hy dan die vgueringhe
 der dertie begonnte hadde. als toe des heren
 ghe busch toe doesborch en toe harten vich

en oec die vierte tpe gronighen. en nu was
vā langhē older v̄moyet. als hy was vā ses
en tseuēdach iare mer in dē regimēt acht en
viertich iare soe ontfliep hy onder dē hantē
en int middel synre bueders in dē hantē. en
hy wart toe windesem int graf syns meesters
en voergāghers des eerweerdighē vaders
hare gheerds vā kalker des ierste vaders
der clerckē hues toe zwolle begrauē. **Vande
berghine des huses f. i. hē. berch by hantē i die**

Otter. even gods en tot salichheit velle
der sielē was die hues sūte iheronim
in hylsberghē begonnē. in dē iare
ons herē dufet vierhōdert en seuen tēghen
die hoechtijt der martelers gewoens en vi
toers vmits soighe en sochhuoldich des eer
weerdighē vaders heer gheerds vā kalker
toe die ierste vaders der clerckē hues toe zwol
le en semigher ander psonen onder welken
waren die voerbaersten. gobelin vā kēpen
clerck naemaels een vuerich en deuot p̄s
ter des huses. en iohan witte vā zonsbech. en
iohan bode vā goch beyde leken die eer
weerdighe vader voersecht v̄gader hadde
en ter tijt toe gheestelike opghewoede. en nu
oetmoedelic en ghehoersalic vā langher wach
tinghe nam hy se en sette se in der eenliker ste
de die ellenhoern ghenoeint is nu sūte ihero
nim⁹ berch. Welke stede die voersechde vader
v̄woruē hadde puerlic om god vā den edelen
man hennē bentāck. als voersecht is doe ic
vā dē voersechde eerweerdighe vader in dē
te.

Wat voer die toecomenst der brueders soe wasser
 een guet man een naber dier stede florens van
 hulshberghē in der steden becomert om voghele te
 vanghe die sueppen hieet en hy hoerde by claren
 daghe in der voersechde stede zue schelle luden
 de reche of dat eerweerdighe sacramēt des li
 chams ons hie toequame. Hy v̄wonderdes hē
 seer waer af soedaen gheliūt in tē onweghe en
 niet in tē weghe luden. Hy achterliet die soch
 uoldicheit vā der voghele vāghinghe v̄wach
 tende en hē bereydende om reuertē te doen den
 eerweerdighe sacramēte alst wal hemēde
 En als hy langhe ghewachter hadde en niemāt
 en sach al hadde hy dat gheliūt ghehoert soe
 dacht hy wat die grote v̄sloen waer. Hy v̄wach
 tede en nae luttel daghe sach hy dier brueders co
 mē en die stede becomere en doe sechde hy. Dit
 is die schelle die dese brueders hier ghewepē heeft.
 Als dan twee iaer ghelede waren vā der fun
 dieghe deses huses soe starf heer gheerd vā
 Ralker voersecht des daghes voer kerisauent
 en daer nae nae der hoechtijt vā dertien dach
 wart ghecore en gheset heer dert vā herren
 die ander rector des voersechde huses der dert
 hē wezwolle. welke huse hy voer was xvij
 iaer een lichte des landes en een spieghel der
 kersteliker religien. Mer in tē nauolghende
 iaer teghe die hoechtijt vā pinxtere soe is ghe
 core en gheset die ierste rector deses huses heer
 rutgher vā zōn wt brabar ghecore die doe
 p̄curator was in der clere huses wezwolle een
 guet man en wyse en een myner en v̄hogher

alles guedes. Die by twee en vierdach iare die
hues salichlike en nuttelike regnerde. **A**ls
se dan machte offanghe hadde soe costen se
een dorn huestken, en mit hulpe der werlde
de opachtde se dat in der stede totte noorden
der kerke. **D**ie moecten se va holte en leem
en deckede mit snode stroe. **A**ls se dan alsu
ke woenighe in der oetmoedigher stede op
ghericht hadde, soe ontbrac dat huysmer des
des huses, en oec ontbrac die inwoner. **D**e
wordt va somighe brueders vifinere die oere
voertganc begheerde, en benachtde somit
in oeren dederen opt stroe wast dat se niet
hen en wolden gaen, of se brachte wat maer
of se lierde weder totte oere. **S**omtyt ome
lieue gaste of ome die vaders beden se ene
kane biers va henric ventres huus, die
ome sulker sake en in andere noetsaken
voer die gaste of sieke brueders seer beoer
was. **W**at wat solde de arme wesen, die
ghene ketel en hadde schenke bier in te
vrouwe. **N**auwe heeft yemat ene stede of
hues in soe groter armoede begonnt, en
soe doer vele wedstotes totte wascom des
guede states ghecome. **W**at ihus onse ghe
sotmaker began in der hoghester armoede,
en sine armoede heeft die lillighe kerke
rych ghemaect. **O**ch woe groet ongedic
heide, leden die mane der doechde in der beghe
ninghe des huses toe sute iheronimus beghe
wat des moeghes als se opstont ontbrac
he broet en meel en andere noestrufte der

lien

^

roken. hencor yemat qua die de weuens eten
 bracher vā welkē dat hues begonē wart. Alsoe
 voersach die herē de bedrueten en honghanghē
 vā gued sūsen. Wat se quame totte doren en
 onbekende lande. en leden grote armoede in bed-
 dinghe en andere hoesme. Wat wat mochten
 hebbe die ierste berghners in groter armoede
 die vreemde en pilgrime in vreemde lande en
 vworpene mēsche. **W**at voersechte hues wort
 oer sūte heronim verth ghenoeint nīer dat
 die stede der woninghe op enē berghe gheleghe
 is. mer mit berghe is die stede omvanghē. **W**at
 int berghin der inwoninghe was die stede soe la-
 ghe en syde. dat als die dyken der yselē doerbreke
 vervulde dat water die hele stede. **E**n om dat te
 vbrede soe inuerde. ene ontellike veelheit vā ^{se}
 eerde mit waghene en karren en vhogheden
 die stede. **A**mer om die voersechte hues seer
 arm onbekent. en vborghē vdiende mitter be-
 nedictien des hemelschen vaders. die altoes die
 oeruoedighe dinghe ansiet en die hoghe van
 veer bekent mit voerliend. **E**ne vdiende seer
 vbrede te werke. **W**at als mans die god ^{taer}
 wt heelte herte sochte en mit allen vlitte arbe-
 dede toequamē en oer andere mechtighe yso-
 nen oer guet int ghemeyn gheuēde. soe yf wt
 enē armē en shoden maefel opghewassen in
 enē schone wīngaerde des herē sabaoth. **W**at
 vā desen duen in apaelsten gabelun vā hē-
 pen die heel dūger was god seer onsiende.
 iohan wyte die niet int onseker en liep een
 groetmoedich man. een vlitich arbeider in al

len werke. hy betruwet volcomdic in god vā
de voertganc des huses. ny achterwert denke
de als hy oer belyde in sinre lester siecte deuo
telike tot gode bidde. **O** lieue her die altoes
een hulper hebste gheweest in de tribulacē. ghyf
my nochtāc dīne ontweerdighe knechte dat ic
my daer af vblide dat ic vdiene. **V**ermet te wer
de die nae dien dat ic de ierste minē voer sette
ouer de onderste dorpel deser vgaedinghe en
was ic ny vā de wille de voer wed nae my te
croche. **W**at sal ic nu segghe vā iohan boe die
enē yeghelike was een exēplāer der armoede
en der penitēacē en sonderligher lydsamheir.
Dese mans vsmadende die scharen oere vaende
sin gheworde oetmoedighe hoerros heer gheeds
vā kalker en inwoeners dier arme stede. **D**esen
drien priapalen worde weghenoeghet andere
berue mans soe wal derthe als leken vā den
walrykende gheruchte der helligher en nyer vga
deringhe om die werlt te laten salichlike ghe
ghe. vmits welkē oetmoedighe simpelē en de
uoten knechte xpi en ware vefmaders der werlt
is dat hies begonne in der veluen gheleghe en
sute iheronim bery ghenoemt. **D**ese parven
voren se wy ondwisninghe heer gheeds vā kal
ker als mē vmoedet. **H**y om daer in der stede der
oeflichheit en eenlicheit sayete die manē der
doechte en wolden makē vā der stede der eenlich
een tempel godes en een hies des gheeds. **I**n
welker stede se gode diende in armoede des gheef
tes in hongher en dorst in coldē en naertheit in
velen venauwinghe glouede als se die kerke

godes plāreden in oere bloed in arbeit en ar-
 noede in duolghinghe en dwytinghe. Want
 niet alleen voer he als om xpus en dine den
 brueders die gode daer diene solde wkenē sijn
 voer niet soe wes he ontbrac als se mochten
 achterlatē dat dien ghenoech waer. Wat van
 dien die in de **B**erch inghenghe wart god
 in sine hufen **B**ekent als in simpelheit en
 oetmoedich^e der tēmere die stōne berch wt
 sprac die simpelheit en oetmoedich^e der nuwone
 der armē. Wat die brueders hadde sich ghemaect
 dāne woninghe nae maniere der vaders in egypten
 vā leem en wedden en stwe. Wat in dien ber-
 ghe en wast niemādē gheoerlouer ledich te wesen.
 als se alle arbeitē en een yeghalic toe dien dat
 he beuolē was becomert was soe wart des mid-
 daghes oer dat singhe der nacht vā de ouer-
 mēte gheuonde behalue dat gbelint des arbe-
 des of ten was dat die brueders in de loue godes
 becomert weren. **T**oe desen brueders twequamē
 allentelē vele deuoter clerche en leken wēnae
 gheleghe en oer varen stede vā de arbeitē oere
 handē daghelighe cost wtpersende. Wat niemāt
 en mochte ledich wē. sen niemāt en wāter ghe-
 henghet auroselike om te gnen. noch en dyste
 vā den gheruchte der werle clappe. **N**er se wordē
 ondwesen op sekerē tūe voer dat ghemeyne te
 arbeitē en gode mit ghebedē stādlic an te wpen
 in der maniere der hilligher brueders sūte marcos.
 wat die clerche stēue godlike boeke. mer die
 leken arbeitē nae maniere der hilligher vader
 in egypten die mit oere handē plaghe te arbeitē.

soe seer

en nochtāt om de werdie des arbeitdes niet
op en hādē vā de ghebede. Wāt meester ghead
groet hadde oec gheade, datmē niemāt wōda
ten en solde, ten wāder dat hy mitte hande arbei
de wōlde en wōtē ghemeyne leue gaen. Hier
ōme leyden se vā buten een arm en een arbei
delic leue om xpūs wille, mer die myne des
hemelsche leues vsuetē. **D**ese teghen
woerdighe armoede. wāt menighecha
te onghemake soe wal vā brande der sonne
als vā vorste der colden v̄magherde se omē
myne des hemelsche leues. Alsoe wōdē die
brueders gheleert, dat se mit woerde en gēte
len alleman stichtē. Wāt se en plaghē gheue
ydele redene voert te brenghē, mer eiter se tē
aerden vā salicheit der sielen, of se sweghe of
seker se becōmerte hē mit hylighe ghebede
of lesinghe. Wāt oec in swaren arbeitē plaghē
se hē mit hylighe leuen te becōmēre, of onser
liouer vrouwe gheade, of die seuen psalme of
vigilie en der ghelijc tesame te lesen, dat se wā
in oec die vreedē lute stichtē. **T**oe sūden
werke en oetmoedighe oefeninghe te doen
wōdē alle die inwoners, mer gheliker dōwa
en ghetoghe, waer om clerke en weuens en
ploen niet die groue werke der leken, mer in
der tijt des bouwes wtghenghe se ghenoder
mitte anderē om dat saet te dōgateren en dat
hoy te droeghe en der ghelike te doen nae dat
bet die noet eysschede. **M**er wie mochte wt
spreekē die magherhe der cost in der oefenin
ghe des daghelighe arbeitdes. Die spise was

grof die dranch was dunne die dedinghe
 simpel en grof. Hier om en war niet ghe-
 bruker tot ghenoechte des vleisches. mer so-
 barlic ghenoecht war die schult des lichaes betacle.
 Die mistroest betere sijnen dwang ghemee-
 like te eten dat de monde myn wal smakede.
 Die stadighe arbeit en die hongher maect e-
 de hoel en de lippe suet. Helden worde vuisch en
 seldeure eyer int ghemeyn ghegheue. Den sie-
 ken en de gasten worde dese dinghe wegruae
 ghegheue mochemē se nochtal vinden. Die huer-
 linghe dercke scholiers ghemeyne leke gaste
 en priesters eten alle mede int ghemeyn reuenter.
 Wat war oculoedich was mer die als iohan-
 nyt de andere plach naemachs te vtellen dat
 se dancher solde wesen va de gauē en wal daē
 gods. dat hy eens ene vasten lanck hadde ghe-
 uaster. als gracas ghelesen was noch va hon-
 gher wal woldē een guede soetel moes hebben
 ghegheue. Die sal moghe vtellen woe veel ar-
 beits moyenisse oghdelicheit en ghebiet in
 sijnen en dranche en in andere noeddufaghe
 dinghe die ierste fructes mit oere leken seer
 vduelike vdroghe. Wat in dier woester en
 noch onghoeefend stede en mochte op die tijt
 niet gheuonde werde. dan dat die hande der de-
 uote mensche daer brachte. Wat dat broet pla-
 ghe sanghe enichte die eerweten int ghetal. en
 dat drinke in maten te ontfanghe. nae maniere
 als se in de huse heer gheerds va kalkier toe zwel-
 le en toe dauter in herte florens hues gheleert

niet en

hadde te doen. **Maer** een veghelic voer die mate
sijn drinckes hadde een cleyn smal kænicken
en een seker gweetheit va brode voer sijn suse
toeghepūct. op dat se de gheest der deuocien
seer leckerlic te eten en dat vleisch voeden ~~de~~ wor
de ghedwonghe wt te doen. **Alleen** grof broet
in spise en sijnckebier in drankie plaghe se
~~mit groter dā d'ander~~ in de reueter en in de ar
beide mit groter doverheit te nemen. **Chesof**
den vleisch of gheroket verken vleisch niet an
spetten ghebrade eten se in sinre tijt. **Hier om**
die ouerste anmerckte die onordinerlike ab
stinēcie gheleert in de andere datter mer en waer
voer salicheit der siede noch toe ghesdicht der li
chame. **alst** in somghe fraters onderuonden
was die iner wt meer vaeghe de gheest der
swimelighe dan der sijnchit. en meer te kieren
in uderuunghe der lichame. soe wolde se sulken
perkele tē tē tē te hulpe comē en gheue alle
oere bueders volcomene oerlof wal ghenoech
te eten va der sussen die men ine ghemeyn gaf
sont scrupel en mit gued' coesacien. **Dat** habit
der bueders was simpel en oetmoedich in ghe
nedinghe onderscheide va de habitte der derde
der vgardinghe toe zwolle en toe dūcter ~~en~~
~~schone~~ of onghelijc. **Wat** die olden mitte ion
ghe hadde ghemeentlike te brake rocke ghe
lapper en wed gheneyet. en va langher oltet
seer v̄sleten en bynae v̄nielt. alsoe dāme die
schoe weren onder en bouē en bysden alrewe
ghe in velen steden ghelapper. **Op** dat se alle in
der ierster ouerheit in v̄smaenisse der werlt

en deuonen vmits dien dinghe als vwoyde
 vā der werke en vā hē selue bleue. **I**mer omme
 mit dien ghelaptes dedere en schoe ghenghe
 die frutes daghelies voer die gaste vriende en
 maghe. wāt se en vmoete niet ghestraffer of bestyamer
 werde voer yemāde vā snoetheit der dedere.
 Die dedinghe sin der vganckliker lichame. mer
 se arbeitete meer hē selue en alle diese ansa
 ghe vmits simpelheit dustaner oore dedinghe
 in te lere tot waere vsmacnisse alre sienliker
 dinghe. **W**aer omme se niet in standen mer in
 glouen en groter eten droeghe se dustane ver
 toopene dedere. sekerlic wetende dat se gulde
 ne en seer costele cleder der hemelscher glorie
 onder die enghelē en alle hillinghe solde onfa
 ghe. als niet vā de mensche mer vā gode ene
 beghelike sal lof wesen. **D**ie derde frute
 den duchte wt herte oere ouerste blidelike
 en vroelike die oermoedighe en grove wer
 ke wt noetsake of om oefeninghe. als in
 der colien die porte scole en andere dinghe
 vluelic te wassche. somme in de barchues
 broet te maken of in de brouhues helpe te
 vrouwen. en se alle diet vmoethe in der tijt
 des bouwes helpe te hoven en dat saet in
 te brenghē bereydelike te helpe en te arbe
 de. **M**er als die frutes vā buten becomen
 weren mitte arbeide. soe en vganen se hē noch
 dat gheensins vā binne. **W**ane se were als
 ayoch beyde hande voer die rechterhat ghe
 bukede. die wewedighe mitte hande die
 inwedighe dinghe mitter herte blidelike

om yāghende mitte hantwerke dē mēschē
mitte werke des herte gode an sienlic wār
voer dē arbeit als onder dē becominghe des
druuels sullen gāen plaghe se hē te wape
nē om ius vninghe oerre herte guete op
fente en ghebede. en te hātes nae den arbeit
vā dē myn wal ghetāen werke plaghe se
venie te bidde voer die guete werke gūat.
al oere guete werke vā buten en in dē hū
se ghetāen gode wen alle dinghe bloet en
opbaer sū mit dāberheit pēntierende.
Mer als se tot enighe wroendighe wer
ke myn swaer noch vād afortliche tesamē
ghopuntwerē. soe plaghe se en psalme of
die vigilie onder dē arbeit tesamē te lesen.
En als se vā dūstanc hylliche lexen ophelde
soe plaghe se oer silenān wt oere guete wil
le oer in dē arbeit somtijt te holde deuote
oefeninghe of die godlike vborghenheit
der hyllicher scaft suetelike quer te halen.
en soghede oere deuotion ghenoech te doen.
Somtijt noch dat om sake der vermaen
onderligher ondwinginghe en bruedlikas
myne en vgheren se in dē arbeit niet vā
der lexen der hylliche scaft int reueter ghe
lesen tesamē ouer te smeltē. **A**soe plaghe
die frates binne en buten in der cellen
en in dē arbeit oere siele salichat ende
dē gheestelike voertganc alre weghe te
werke. **D**ie frates dier stede nae vol
ghede oer dat die glorie se ihonim oer
patronen struet tot pāmachū. wy ont
fanghe se alle mit bliden ansichte der mē

sie die

schelich. wat wy ontfien of ioseph yet-
 quaem en maria en gheen stede in den
 ghemeynē huse en hebbe. so eis onse oysset
 die voete te wassche en cussinghe te gheuen.
 mer die kesters alleen en ontfanghe wy niet. Hier
 dine alle quetwillighe mensche toe he comēde
 pleghē se guedaelic ontfanghe menschelic te
 trachtē nae eens yeghelike staet en gheleghe-
 heit. En ghayc als se der gasten lichame mit
 lichamelike spusen. alsoe were se oec sochtuol
 dich oer herte mit gheestelike spusen dughē
 lies te ysaden. En se en herte niemāt toe enigher
 sijt vā he gaen by en waer icst in der herte en
 in de lichame ymaect. **Vā heer rutger zon de
 ierste rector des huyses sate ycom⁹ berth:**

Ohoer is die heren en seer louelic wes wis-
 hert gheen eynde en is die heeste mer
 toe vā ewich at sinen knecht heren
heer rutger zon gheordniert dat hy waer
 een man vā louelike leue en hyligher wāde-
 dinghe. een toecomēde ierste rector een seer
 triuwe vhogher. en om te gheue wysheit des
 heyls de arme weeshens en mistroefsighe en
 weer een pater der nyer deuotien en een pa-
 tronen in noden een licht der dwalend en een
 spiegel der hyllicheit. **Hy was vā zon ghe-**
bozen wt biabat. en in den dughē sijnre iogher
 quā hy toe zwolle dine in den konsten gheleert
 te werde onder de deuoten rector en mast er
 der clarchie iohan cele. En als hy in dustanen
 konste en sonderlighe in der konst gramatica

plinghe arbeyt dede soe qua by allenre totter
kenisse here gheerds va kalker en sijnre finers
welke hy stadelic vander ontscen hy vman
ghe der ewigher salicheit en expele der waer
re lillicheit. **W**at hy was een ionghe va guet
natuerliker beruicheit schamel oetmoedich
simpel doecht wal gheschicket va zee. **H**eer
ome vepse se oen duche tot oer bedienstele
tesame tallinghe in de guete oen stectede oer
totte inganc der religien oen toherende. **E**n als
hy he niet bequaem en voelde totter lillighe
religien wat hy niet wal gheloere in de sanghe
hoch en hadde oer guete stene soe bleef hy toe
zwolle onder die ghehoersaheit here gheerds
va kalker in der scholen veelre vaders in sate
gregorius hoes mit dien deuot brueders in ma
ren oefeninghe der dechte en lichamelike oer
ninghe in vuericheit des gheestes en in de in
neften der mynen volcomelic gheleert te wer
de. **H**eer heer ghewd va kalker vhoer rugghen
va zon wal gheoefent en gheproeft totte am
bochte des pauwers, welc amboche hy in alte
voersichich en sochtuoldich vutclike bewaer
de. **H**eer als heer gheerd va kalker ghestouen
was die dar voerscechte hoes sate heronin hie
ghe va sine ierste beghyne twee meer landt regier
de mit sine huse en in sijnre stede gheerde en ghe
set was heer deric va berden in ten iere os here
vuyttere is heer ruggheris va zon pauwer
gheordniert en gheset vmits de selue eerwoer

dighē pater herē denē vā herren en vā ende der
 ander vaders een vater en pater des huses sūde
 iheronim' berch in der veluen. Hy waer dan vā
 allen bueders en vā allen die de armē huse gunst
 lich waer mit veel liddinghe ghebēde. dar hy ter
 eren godes en tot salicheit der siele die sorghe der
 armē bueders wolde anneme. Welke vronne
 metar mynne godes en sijne armē ontfeuch hy
 oer sorghe ter eren godes en tot sijne eyghente
 salicheit als hy daer quā. soe vant hy dat voersech
 de huse beswaert mit grote schulde. soe dat se mit
 oere quede oer schulde niet betale en mochte. Mer
 die sterke man betruwede in de herē en bleef on
 versaghet en en waer niet beweghe. en betruwe
 te in den die daer woent in iherlm. Mer wat die
 eerwerdighe pater wijslike voesach die dinghe
 die hē noedruftich waer totter anghenomenen
 vorden. al hadde hy niet vaders en douotē bue
 ders in sūde gregorius huse toe wolle een wile
 tuts omē ghegaen en hadde oer zeden leue ende
 leringhe gheleert in werke. nochtat nu als vā
 nyes sette hy een nye fundament. als ten iersten
 dat god seer mynede. en daer omē grote swaer
 hede der arbeitē der sorghe vā wtwendighe en
 inwendighe dinghe vdroech hy liddsamlic om
 die ledde sijns ghemynde. Ten andere mael had
 de hy een oermoedich voelen sijns selues. waer
 omē hy die andere in der herten monde en werke
 vhoghede en rehende sine onderste betre te we
 sen. Ten derde mael in de anre godes oetmoe
 dich en simpelheit. daer omē plach hy in alle

he

twiude stadelic vā dē gheleerde mans met te
traghe als herē denc vā herren in buechdelike
saken. wat stadelic plach hy die iongheliken
die saken onder hē hadde toe hē te senden. En
in den trechte hadde hy stadelic toegane totten
eerooerdighe gheleerde man meester willen
kenampden iustoeer toe deueter. **Om** dā for
ghe des huses en gaf hy hē niet tot stadighe
studiere. mer dē andere allen sine brueders niet
hy dat se hē toe te studiere gheue solde. wat hy
plach te segghe. al die eer dāses huses is in dē
studiere onser fratres. **Alle** jūten die sin
ghemoede toe waere cōmūctien des herre
toe inuendheit sīns gheestes en tot volcome
nē anxtē godes tricheliker mochte inlepen.
die ouerachtē hy stadeliker. als vā den vier
wterste vā dē dode vā dē lesten ordele vā den
jūne der hellen vā dē moudē des hemelikes.
Hier omē her sine hē becomende. vā dē an
te die beteringhe sīns laues begynende. al
lenfelen opclān hy in sine ghemoede toeter
hopedar toecomend salicheit niet vā dē an
te schoytende. mer dē in enē kinclike anxtē vā
wandelēde dat is in volcomener mynen gode.
op dat hy moe suet die heresij. woe guet der ste
len. oen soekende. al en wast niet alsoes noch
trant somtijt begōne te voersmakē. **Al** had
te hy die begynne eens betere laues vā den
anxtē godes begonne. en alsoe hent ten gūte
bolherede. nochtāt in dien dinghe die sine ghe
moede en sine begheerte in dē mynne godes

en sijnre behēnisseh aestelker in het inlode
 mochte en vā den teghewoeninghe en vgninc
 like dinghe afgherooghe anhenck hy voere
 an pasteliker in die ringhe guede en die ouer
 dichte hy stadeliker. **W**es sonnēdinghes in
 die auent collaage plach hy guede onderwysin
 ghe en leuinghe te doen sonderlighe toete leuen
 om dat se sonuch omgheinghe ledich en clap
 pende en wordē ghewoede vā der ander arheit
 oec dat se weren onder die bueders als leuen
 en dat hy seer begheerde dat se vā dier steden
 scheyden woldē en dat se allen te guede gheen
 hinder en weren en oec dat wāneer se toe
 desen huse queme men sechde tūtet waer
 die sake eens betere leues. mer oere wāderin
 ghe toende wat oer sake waer en dat se omē
 anders ghene sake ghecomē wēre dan oere
 buick te vullen. hem vintende dat se soe na
 ker wēre ghecomē toe dier steden dat se nau
 we en mochte bedechē die samēle ledde oers
 lichaes en nae dien dat se daer een wyl tides
 ghewoent hadde soe nūrmūreerde se dat die
 docter te salt waer dat byer te diuue dat vle
 sch te gaste en dat broge schymelich. Alsoe be
 soer hie dan. **N**ūrmūreert soe vacl als ghy
 wilt. mer mit uwer miōnūreinghe en sūle
 ghis niet vwantele noch obere. **G**hy armē
 ontuysen gode ontancker vā sine waldaten.
 wat is u god schuldich meer dan uwe ghe
 hen bueders. **D**ie hōderste mēsche en wordē
 soe niet voersien in cledinghe cost en andere
 dinghe. als ghy ontanckere. **A**ls ghy weder

comē vā a dēre doctore soe segghē ghy. Toe
windesem was guet byer en seer guete andere
noetdusfahēde. Daer sine werde ghy bekent
wat ghy denke dan alleen die wylke dinghe.
Weer uwe andacht vā enē betere en gheest-
like laie soe solde ghy anmerke en mede dra-
ghe lidsfahēit ghehoersfahēit myne en deuoc.
Daer sine sille ghy uwe gheestelike voering
ghe bekennē weert dat w die teghenheiten
des vlesches smakere en die gadelichheit des
vlesches schuwere. Ic en wolde niet beghere
soe schone tynere als se toe windesem hebbe
noch soe veel renten als se daer hebbe. oer
weert dat wy se mit beghere mocht arghen
ic en toelere gheensyns. wat ist dat wy ons
in onser armoede niet en betere en niet en
achten wat te doghen. wat solde vā ons wer-
de in rycheide en oueruloedicheit. Wat vmae-
ten ghy dat wy denke te voeten rebalde lod-
ders en salthen. Onse hoes is dier toe begon-
ne en fundiert dat die guete arme kindere dier
gode diene solde in derunghe eyghes guetes
in my liker ghehoersfahēit en in willigher
aupscheit. die woerde sūte peters in synre ier-
ter epistel stadelic allegorende. uwe siele aupsch-
makere in myn liker ghehoersfahēit in lues-
liker mynne. wt simpelre herte myner w on-
derlighe. wat wy en sin mit ghenē bande ghe-
bōden dan mit alleen mitē bande der mynne.
Ic en hebbe niemāt soe lief welkē ic wiste dat
hy anders waer meer vdiene mochte dan in
ic wolde gheern laten gaen. ic wil luer dat se

anders waer bet sin dan hier qualike. Wat mo-
 ghē se voer hebbe die hier omgoen als leuen.
 willen ghespaert te werde om oere hoenheit.
 willē vliertheit en om oere andere stalchente.
Wat salomō secht. en wese gheen leue in dine
 huse. **Bueders** laet ons ons onderlighe vmanē.
 wat als onse vmaninghe vgract. soe sal al die
 voertganc onses huses en die salichat onser
 alre vergaen. **Alre** desen en vele andere deser
 ghelyc plach by sijn fraters te vmanen int
 eynde aldus beslutende. **Die** werelike lute betruwe
 soerwal vā ons. en beghere onse ghebede. **En**
 alsoe en ist gheen noes dat ghy voer enē paghe-
 like wat sonderighes doen. mer een veghelic me-
 de **deyle**. die des beghere alle guet worth dat
 by in deser weeten doen sal vā sine arbaide.
Die puesters mede deylen hē oere alchuerighe.
 die coke dat se de andere die suse berote. die bou-
 lude dat se wt ghehoersaemheit der plqech volghē.
 en soe voert vā den andere amboudts luden.
 wat die andacht oers arbeides denker toe enē
 guete eynde. hier om wat se doen en arbeiden
 is vdiuentlic. **Wat** ic hope vā der barmhachheit
 en guetheit godes. ist dat vā dat stantustich
 bliue in deser stede. en heeft een guet ghenuech
 vā sine bueders en vā sine ouerste. dat dese
 tuchnisse sülle anghenoen wesen voer god.
Alre heeste bueders een veghelic vā w hebbe
 vluighe. op die hoersē en vuer. wat in eenre
 men moghe ghy ons vdiemen en arm maken.
 en dan is die penitēcie en rouwe alre laete.

bon

hoede

Tis oec te weten dat dit huys vā sijnre ier-
te fundatien hadde somtijt wederwoert. **D**at
se hadde ene leken brueder die anre hadde dat
se te haestou te rike solde wesen en solden
dan myn vruoch wesen. wāt se hadde vā
ghepachte lande mit grote arbait en coste
en deel sades vradert in welke vuerde en
onstaect. En die brueders toelicpe om die
vuer te lesschen soe liep hy mede toe als een vā
de andere en drooch water toe op dat se dat vuer
lesschen mochte. **D**er gheschiet oec een ande
vstauringhe en tuwinghe in de huise. **D**at so
mighē vā de fraters wt bodenstigher ghesel-
licheit der somigher vā daren water wolde
des huys ouerbienghe tot sūte benedictus
oerden. **N**ac als die andere daer teghe sprake
en wolde bliue in de state daer se in ghewe-
te waren en en wolde niet vruandelen die
andacht des fundatoers des eeuwerdighe
herē gheers vā halker. soe scheidt dese ten laste
vā dien huise en begonmē een nye clooster
vā der oerden der regulier moniken toe hant-
wicht in hollāt by haerlem. **O**ec quā swaer
interdict opē sūcht vā vrecht nae den vuer
des edelheer frederics bissops van vrecht.
Als dan die eeuwerdighe voerseechte
heer ruygher grote armoede in dier stede
als sūte heronim⁹ beynhe gheuont hadde
en daer in langhe tijt vbrachlike leuede en
dat huys mit ysonen en guete vā der hulpe
gotes mit groeten sorghe en arbait vliete

crloy

like vmanichuoldighet hadde wt alleen der
begheerte en andacht datme mer va den te
gherwoerdighe en toecomende gode trouwe
lic diene mochte. Welke oec in conuiesecte
sijns lesten iaers vmaende sijn onderste mit tanc
totter wijnen der hyligher armoede der oecmoe
digher simpelheit en onderligher wijnen. en
dat inpretece hy he seer begheerlic als voer een
testamet. Hy was oec redelic quaet cleetstren
ghe va waerdinghe swaer va zaden vuerich
va herte. in der berispinghe strenghe. die disa
pilyn minende gode afsicte rebuicet as suer
en toeschetelic. in de gheeste der copunctien
en ynichet he oghende. vullant in de regnet
ly twee en viertich iaer en wart mit menigher
hate sieten ghepungnet. Ten laaste op alre sie
len dach wart hy des morghe onterre ven
acht vren nutter apoplexien gheuert. en on
machich gheworde sijnre ledien en der conu
suet en vloer oec die swahe nutter menouan
mer hy bekende die patens en futens die oen va
deur. als hy mit tanc beu seer. Alsoe bleef hy
sieck hene toe sute leuwin dach. en de aufferen
dien en eluen vren onder de ghebede sijnre fra
tens en sijnre soans onsluap hy in de herte ande
wart begane me middel des sachtuans der choer
noe die oueste altner. in de waer so herte dufent
uierhooert en lij. **Van her gabelin⁹ kēpis**

Der gabelin⁹ den ursten clere des huss
kēpis was wete sichte va wilen ghe
bore. dese als een ander vo las doe hy noch
een kint was began hy te siecke god sijnre

1107
vader. **W**at als frater thomas kempis een
regulier in sūte aguerē berghe placht te vee-
len. dar toe se tesamē ter scole ghinghe in den
nederlande. en frater thomas viciade eens
sine olders. soe vraghede thomas moed' woe
waer mitte guede ionghe gabelin. en also hy
sechde seer wal. soe sprac syn moed'. **I**n die
die ionghe leuedich bliuet. soe sal hy in ene
willighe manne opwassen. **E**n thomas sechde.
Wae af wae. ghy dat alre liefste moeder.
En se af woerde. **A**ls ghy en wies **ghewone**
ghelike plaghe op den kerchhof te spelen
der darthe thauer. soe merkede ic dat hy he
in sijnre ioghet afwoech vā de andere sijnre
ghelike en gheuch in die kerke en omgheg
die altare ende seer uwerlyke bat hy sine ghe-
bede. en opende ten herē sine gode sine beghoe-
ren viddende dat hy he behaghe mochte. **O**m
te studiare qua hy toe zwolle toe dien guede
en denoren fraters. en v'blide he dat hy die
guede begherte sijnre side gheuonde hadde.
alse lerers. **H**er om toaueghede hy sich hē en
was he ondermen in behoeelike wāen. **W**at
als voersecht is we heche begherte des oer-
weerdighe vaders hoerghereds vā kalker
totter fundighe der nyer bygaderinghe voer-
sette hy sine ghemynde clerck we velen wāer-
core ten lehen iohan wyte en iohan boete in
ane ondwiser en tweester oerte armoē. **W**at
soe wat guedes hy weter fonteyne doggod-
dienstighe vaders weputtede. doe stoude hy
desen in en maecte daer mede vucht. **W**at

wt deser wargoten die ierste infetlinghe
 der deuocien die myne der wech der die hat der
 funde luyfahet in wederstoet een wort el
 alles guets nam des hues een begin ende
 wascom hent totte daghe vā huten. Wat nae
 dien dat hy natuerlic oetmoedich en schamel
 was en mit guete zeden vhaert soe is te deuoc
 ten pater heer ghaerd vā kallies en sine me
 debuedens in witer tijt seer bevent gheworde
 wt begheere der gheestelich en des gheesteli
 lie leids. Hy vā diepne lengte mer vā gwoer was
 deuocien en oetmoedich god seer mynende
 Wat wie solde mitte armen een no hues
 beginne ty en mynede god seer en betrouwe
 de seer vā gode. En wat hy als ic ghesecte
 heb namer schamel was en anmoedich be vā
 soe oefende hy sin gheuoede mit gheestelike
 oefeninghe dat hy ghemert wart altoes mit
 me godlike en gheestelike dinghe beoemert
 te wesen in de choer in de adier in de arbeyde
 en mital sine maniere he altoes vhatrende
 en die andere sachtē. En die mit he alledien
 of arbeitē die voelde vā binne de brande der god
 lik arbeitēder hy stadelic mee brande dat se
 segghe mochte. En brande onse herte mer in
 ons doe wy mit he ware. Hy en ghinc wt
 sine monde ledich buerach of liden dich woere
 mer onte hy las wat guetes mitte andere
 in de weghe als se ten arbeitē ghenghe of in
 in de arbeyde betede se als se tegane werē. Hy
 was swaer vā zeden behoede vā sinne ende
 voersienich vā woerde alsoe dat me bekenne
 mochte de inwonende hylliche gheest en den

regierde d'mits l'aveghighe der ledde en op de
ninghe sijnz mondes. Want we breech die
sijnz herte en die oghen mitte hande altoes in
de hemel wegherret soe plach hy uinghe wo
erde vol mynne stadelic in der collaen stade
lic opelike voert te bringhe. Als hy priester
was ghewordt soe plach hy deuotlike ende
bynae stadelic te celebrare. **W**ā sijnre ierster
ouerichheit en deuotie en scheyde hy nūmer.
mer altoes bleef hy ouermogelic in desen de
echte als altoes was hy goddienstich. **D**awer
tōpunct vā herte anuollich vā werke toe
snelic neerstich. hē alle graces hent en
eynde sijnz leues. datmē alle sine inwēdichheit
en oer inwēdichheit mochte bekennē vol su
tichheit te wesen naeder ghemente sijnre phi
sonomien. **I**n der tijt des bans plach hy wat
ter duche noet was toe zwolle in ene hētel
als een leke te gūn. in penkel sijnz l'ijas of gū
ter of fusien en hoere die biechte der deuoter sus
tere in oere hūsen. **H**y was oer een truwe
arbeider in alle arbeyde hē swaechte afreke
de. dat in gheue te reghe woerdighe en oer
de naeromelinghe een seer daer exempel en
altoes te ghetenke der oetmoedichheit en der
mynne. **E**n d'mits desen en deser ghelut was
hy seer stichich en mynlic ghewordt allen
brueders. **D**ie vā ofen brueders en d'naner
niek seer opelike dat onse ierste brueders
woese ghefundiert sin in waren doechten
der gheestelichheit en herstichheit in wullen se

Cluy

hent ten eynde gheproeft volherende. **I**n wat
se gode anghenomen waren, soe wast noet dat se
niet manighechate beoringhe wal gheproeue
gode anghenomer worden. **S**erglo uo selkie
vā hē ghewent te wate. **H**ij was oec een
seer strenghe bewaere der ghewoente sijn
huses. en dat was soe seer vā harte dat se hem
in natuē dwardelt wate. alsoe dat doe hy siecht
was en nu te hane streue soldt. en leet niet dat
hem daer in dlichtinghe ghesinede. **E**n daer
hy oec sach yemande vā den brueders verwar
dumelike daer in wende en liet hy niet hy
en ymacente dien brued. **H**ij hadde noch dat ene
seer oecmoedighe manier te vnuanen luttel
woerde ghebruchte. en als die vmaninghe
ghedaen was, soe makede hy sijn ansichte woe
lic rechte of hy niet bedrouē en hadde. **A**soe scha
md was hy in sine elter, recht of hy eens waers
nouiaus hadde gheweest. **D**hens in yemans hie
camer daer toesthenck hy mit ryer swaerheit.
hy sechde sine boeschap en ghenck weder hen.
ghesyns als te somighe ghewoentlic is die
oghen omkeurende om te merke alle dinghe die
in der camere wate. **H**ij was guet en vlyndich sijn een
uer. mer wāt se arm wate, soe screef hy om loen
dme oere armode toe hulpe te come. **H**ij screef
oec vele voer dat huse. **A**ls oec heer tughier
hadde anghenome dat regimēt des huses, soe
is dese gabelin hē ghewordē een seer guet hul
per, soe veel als hy ymochte annemētē die soighe
des armē huses ghewordē als ene moed vā den
māne, welke die die pater quese de mitter waten
roeten

gheen

717
sinre tonghe, die vsachtede hy en maecte gheset
mitter sinre bewisente he vroelike dit die won
de niet alte swaer en were die se ghelede hadden.
hem en was ghelyc gheuont in werke en ze
den. wtghenome heer bernt va benchem. **¶** Do
er wart hy bynae een iaer lanck v'moyet mit
mit menigherhade siechete. mer ny in der mena
gen of in de v'stande. Wat sijn hoeft wart bynae
v'drucket hent op die borst. en en mochte den
hals niet wt reken. en ten lesten vloer hy hal
ke die sprake. en alsoe qua hy ten lesten ten ey
de. Hy wart dan gheolyt mite lullighe olye.
welc ambocht hy seer begherec ontrenck mit
wtghereceten hande. Als hy dan qua ten eynde
en die frater seer vlydelike toequame gheve
pen mitter rucle. soe v'wachete hy mit volke
v'stande en mit bluden ansichte sine ghemind.
Mer om als die ander lesen die letanen der hu
lighē soe antwoate hy mit he. Dite yere bidde
voer ny. en soe voert va te ander. Als die let
nien ghelesen were. soe begonne die frater
die seuen psalme te lesen. en als se to the lesten
psalme ghecome weren en lesen. Dijn guede
gheest sal ny leyden in richte lant. soe toente
hy mit wtgherecete en gheuoldene hande sine
becheerte. En mit gheneighede hoeft op ghe
hy sine lullighe siele in de iaer ons here duset
v'achhoert en xliij. op sate ariacus in ch ente
sime gheselle. **Va heren bernt va bethem**

Dese bernardus va banthem witer gre
uescap des edele greue gheboere luse
voer gode grote toechte gheuachte

Van Bern. Bernar. v. d. B. Bernar. v. d. B. Bernar. v. d. B.

en wt sinre levinghe mit saligher wāteringhe
 sijn stichinghe leues is dat hies dūlt en hy
 sich wellet nae hē die benedictie in ewicheit der
 ewicheit. Als hy mitē name was ghelyc den
 alre deuoersten bernardo vā claren tael, alsoe
 oer vā gheeste. Wat ghelyc als een maect
 sich voerseter een bedde nae wes ghelyc
 se hy een ander denket te makē, want nae tē
 leue en leevlike bedde des ouerste ghesotma
 kers oses herē ihu xpi is hy mit allen vliete
 nae gheuolghet. hy voersette hē oer en dkoer
 hē nae te volghē dat leue en deuoe sijn seer
 ghemynde abtes. en bouē alle scrifte sine boeke te studiere
 als hy toende in sine rollare. hy was vā matigher lengte,
 ane pghelike anghenoem wt alleen tē ghesich
 te. gheschicket vā zeden. Was salic segghē vā
 ter tonghe. hy en woerde noch voer noch hanc
 sonde noersake. Als dese ierst quā toe sūre ihe
 vonne berghē, soe was hy guesheelic ofsan
 ghē. en als golt gheprocuet in tē vuer meer
 en meer schynal soe schein dese in doerde. Wat
 hy was een wys simpel man en acht op gode ont
 stende scheidende vā tē quade die rechtuicheit
 omhelsende dat gues mōnende alre weghe die
 oermōdiche voerseteride die houerde in ten
 ghanoede ontwoerdende en altoes tē gode
 vochoerde ~~altes~~ v hoghēde en begherende.
 Ihs was daer vā an sichte rustich vā nature
 puer vā herte. en in alle sijnē werke woerde
 en ghesentē gheestelike houesch. Alle mō
 nede hy se vā hem alle was hyghemynt
 niemantē hatende vā niemantē wae hy ghahet.

Hie was eyne ylukē toespreekelut. en nyemat
bitter. Die matighede alsoe te samē in hem sa-
uē die sachticheit syns ghemoedes en die zacht-
heit syns lichams. dat hie ons schē voer te
wēne die onwandelber glorie des wederomēten
leuē. Hie en was niet scrupuloes vā cōsciē-
tien. noch hie en brachte syne medebroeters
niet in benauwyghe en verwoerighe der cō-
sciētien. mer hie was slucht en sachtich in sy-
nen ghemoede en redene en woerden. **D**ie
leeres der hilligher kercken. en onse yfste vo-
er vaders en plegen nūmer in oere sermone
die anxtuolouighe cōsciētien i te leidē tot ver-
woerighen oers ghemoedes. of benauwoyge
der cōsciētien. soe als sie ons in oere scriften
opētelike hebbē achtergelatē. **W**ter nūtertyt
sint somighe die een dinc dat in sich seluē
seer licht is. ende dat nē treckē mach en bediūt
tot beiden syden. dat treckē sie ten ergheste en
ordelen dat te wesen ene doersūte. dat men
nochtans kēnet in sich seluē ghene sūde.
often myneste een daghelusche sūte te wesen
en amēcke des niet dat ee mēsche die eenē
guede willen heft en vast staet in eyner
guede opsette en hem seluē alsoe danc w-
set in synē hertē dat hie verkiesen woltē

er te sterue in synē lichame dan hie doet
 luke woldē sundighē. dat alsulke mēsche
 niet lichtelike en mach doetlike sundigen.

Want die siele als sie doetlike sundighet.
 soe steruet sie gade. die in oerē natuerlikē we
 sene beter en edeler is dan hondert lichame.

E Desse voerser bernard^{us} en ysclappede niet
 tot cynigē tyden iden voertghange der doe
 gheden mer altoes hent totten vterste dat
 ghe syns leues nā hie meer en mer toe in
 voertganghe der doechde. **H**ie en quā oer nie
 weder in syn vaderlike lant daer hie was
 gheboze. **W**at hie seechde. **I**c byn in enē gu
 te lande hent ter tyt dat ic sal mogē comē
 dat lant der leuēder. in welke ic gheloue te
 sien die guede des herē. **E**n ouerste had
 te hie altoes inder meester euerdicheit mer
 heymelike en sunderlinge vaentschap en
 plach hie mit niet hem te helbē noch te ghe
 bruke. wattan dat hie hem nutte en noet
 drustich was. **W**ant butē synē mederade
 en aghengē sie gheē ding meer alle dyghe
 deden sie by synē raede. **S**oe all hie synē ouer
 sten voer ogen hadde en hē eerwerdicheit
 bewees. soe hadde sie hem weder voer ogen
 ende in eerwerdicheit. **D**es ghelykes bewise
 te hie guedertynheit allen broeders en my

13
nede en vdroech sie in liefte oec de alre mynes
ten en daer omme mynede sie hem weder ende
were guetlic tot he mit reuerēcie. **D**at
gheschiede op ee tyt datter ghehoert wart va
somigt woe dat die eerwerdige heer Kōtger
pater des huses wōschete dat hie wolde dat hie
noch oze noch oghe noch nese en hadde en wer
alsulke creatuer nae doechten soe als heer bēte
voersē was. En hie sechte daer by. Weer ic dan ey
ofalighe creatuer. **I**c en hebs nie ghesie dat
broeder **bnard** ytes wat voemā oft dede dat my
mishagede noch i woerden noch in werke noch
in seten. **D**yne teghewoerdicheit en wāderige
was alle mēschē anghenane niet alle ey
meer altoes niet alle ey meer allen niet al
leyme ofen broedere meer oec ādere broedere van
ādere hūson. **H**ie was eens hent ter tyt toe
wyndestem en sie vwoerden he bauē maeten
synre wāderige. **N**iet lichtelike mer alte selte
vermoede hie quaet vā ey ādere. **W**at hie ge
dachte in synē ghemoede woe dat het hem elc
gheschiede was dat hie i synē ghemoede was
bedraeghe en daer omme en wolde hie voert
meer ouermids die hulpe goedes he stekē in
quaet vermoede. **B**y nae stede plach hie toe
beden als hie vermoede dat hie vā nyemāde

worde ghemercket. **I**ls hie ghēg wt den
reuerer. oft als hie anders waer alleynne
gheng. soe ophessede hie syne hāde myt ghe
voelden ~~hē sine~~ vynghere. en offerde goede
syne ynige begheerten. **S**oe waer hie dage
lyx gheng droech hie zedelike syne hande ghe
lecht op syne borst. **H**ie gheuoelde oer stedelic
i hem seluē eynehāde swaerheit des herte niet
vande pynē syre seeckde wāt hie teder en sieck
was. mer daer omē dat hie onnutte was totte
ghemenē arbeide en tot ghemene oefenigen
en wāt die andere arbeiden en hie oer arbeit
ghebruekede. **E**n al was dat hie niet en vor
mochte schuue nochas en was hie nūmer le
dich meer daghelyx sonder onderlaet sat hie in
syne celle. **E**n nu corrigierde hie die boecke
nu ouerlas hie sie. nu formierde hie dat yke
ment want hie was librarus en myt dus
tacie en ghelike wercke was hie stede beco
mert. **E**nde al die broeders. soe wal die
pater mutte oelde en den ioghe. hadde eyne
vrien toegāck tot hē beyde in bychte en in
andere noetsake. **G**heliker wys als ey kuke
ey stede toeglucht heft tott hēne omē bescher
migheteghes ten hant. soe hadde alle die
broeders eyne stede toeghāck tot hē. **I**lumer

liet hie yemacht vā hē oghetroestet gāe en
dyghelolpe. beide in noeden des lichames en
oer der ziele. **N**umer en roepgherde hie ye
mate yteswat dat in syner macht was. wāt
hie haepede dat hie syn loen daer vā offangē
solde. dat hie oer ten alre myneste hulpe be
wisede. **¶** Hie was oech ghehoosam sond
onderzage. wāt hie altoes begherde oersae
ke wat te verdienē. **¶** Dat gheschiede op
eyn tyt dat die broeders vngadderde te same
i die kamer herē **K**onighers des paters. ende
een ydlic vāden broden neyghede daelwert tot
der leghesten stede. **D**oe riep heer **K**oniger ende
seechde **B**ernarde staec op. en com opwert tot
deser stede. **D**oe opstat **B**nard⁹ al stille zwigē
de als een waer ghehoosam en onosel kynt
en uervullete des paters wille. **D**aer nae
riep hie eenē andern wt gheliker saeke. **D**ie
antwoorde wt oetmoedicheit. **I**ck sitte wal
ic heb eyne guede stede. **D**oe seechde **K**oniger ^{heer}
E guede **B**narde. **¶** Hie was oer warach
telic sachtmoedich ende oetmoedich vā
herten. wāt soe als hie hē vā butē om ge
des wille verdoetmoediche. soe ordelde hie
ende rekede sich vā bynē niet te wesen. **¶**
Wāt hie ordelde hē seluē te wese recht als

eyne mēschē die vā ghēere achte off nūt-
 ticheit en weer en ghespiset wort inden
 buese godes. En al wast dat hie omdids
 anderē wechde blopede nochtas soe hadde
 hie bysundere die gaue der sachtmoedich-
 en daer omme makede hie sich myllic ende
 lieff alle mēschē. **V**oe seer was sien
 mont besneden dat wt synē mōde nūmer
 ghehoert en wart eynich gheluet deer
 achter sprakē onheblit wort. off redene
 deer ydeltē glouē off stēme der benydige.
Hie en wart oer nie ghemerket dat hie
 die āderē oerdelde off dat hie gheue cōsent
 daer toe dē ghenē die yemāde ordelde. **H**ie
 en plach niet allen idelē dyghē te segghen.
Vmer soe wie idelheit voertbrachte vru-
 tede voer hē. **A**ls hie was mitte ghenen
 die lacheden soe plach hie hē wal vroelich
 te tonē. op dat hie den anderē niet sonder-
 lig off lastich schene te wesen meer hie en
 liet niet toe een heel lachē. **W**ast oer dat
 hie tot eniger tyt gheroepe wort to rade.
 off te comē in die gast camer. omme icniger
 sake wille soe was hie drouich en concker
 vā ansichte hēt dat hie wed quā by dat
 gheselschap der broedre. **A**ls hie inde reue
 was en was zeer sieth. soe ghebuechede hie

mede der ghemener spisen. en wast datmē
hem wat sonderlighe brachte dat en nam
hie niet of hie nā dat seer swaerlike. **H**ien
gheng by nae nūmer in dat zieckhuēs. dā
als hē die alre swaerste zieckede daer toe
dwang. en als hie daer yne was soe en kon
te mē hē daer niet lichtlike yne holden.
Wast yemat belastet mit veelheit oft mit
groetheit der becorigen. die hoerde vā synē
monde beyde die worttele. dat is die oersake
der becorigen en raet off arsedye thegens
die bekouighe te ghenesen. **W**ant also doer
gheng hie alle die hoekē der zieckē cōsāntie
dat dpe ghene die hem synē noet beliete
menē mochte dat hie alle ding ghesien
hadde. **V**an soe groet nūmē was hie. ende
also hadde hie anghedaen die ighetocente
der gudertyrāner medelyedsamhē dat hie
enē ytlīkē oetschuldigede. en bat voer en
ytlīkē des nochtāt die ghene daer hie voer
bat niet en wisten. **W**ant hie gheen wint
mer en was der ysonē mer der noersaken.
Synē voet den hie ghesat hadde in dē wege
onnes herē ihu xpd en toech hie niet weder
ōme. soe langhe dat hie vullenbrachte den
loep sijns weges. **D**ie zudene comt dat

is die hellige gheest hest wal ouerghe-
 blasen den gaerden desses bernardi so dat
 daer yne selden schē te wesen en stede den
 ghebreken oft der vleyslicheit mer dat mer
 yne vloyē solde die walrukende crude. ende
 solde oer lopē totte andere mēschē. **H**ie hadde
 vele doechden meer iden werckē dā in der be-
 gheerte **D**aer ōme soe vloyede hie vā walru-
 kenden cruden. der doegheden. soe dat hie alle
 mēschē ōmebeuēck ouermits die yghedēte
 der myliker gudertreheit. **V**ele mēschē betē-
 de hie mitte exēpel sijnis gudē leuēs en oeck
 vele mitte roeke sijnis gudē gheruchtes dat hie
 vā sich wtgaf. **D**oe desse deuote dienre gottes
Bernard^{us} vā benthe aldus inghelux becomert
 mit ghestlike oefnyghen voertgheng van
 rogheden toe doechden. soe duchte den eerwoer-
 dighen pater herē rotgher en alle den broederē
 suet dat hie solde verheue werden totte hulge
 grade der hulgher kerckē. **A**ls dat die oetmoedi-
 ghe en seer schenle broed^{er} bernard^{us} hoarde. soe
 schreyede hie vutlike en suchtede wt de bynes-
 ten sijnis herte wat hie om die groetheit sijnis
 schepers en om sijnis selues cleynheit niet
 anhem en voelde so woe hie mochte gaē en
 opclēmē tot soe hoegher woerdicheit so groetes
 grades en oerden deer priesterschap. **E**nde hie

Om bad hie hē zeer oetmoedelike dat sie hem
des wolde verdrieghe wāt hie sich ōweerdich en
myt alle ōnutte riep te wesene soe dāne grade de
billiger kerckē tōrfangene. die oer billike
den enghelschē schuldere onsfichtlic mochte we
sen. En wāt hie hē stedelike plach te oefenen
yn synē oetmoedighen oefnygen dat hie voer
al dinc vkiefen wolde wt gāsen herte te bli
ue yn eynē oetmoedighē stāte in welkē ghee
eer en weer meer arbeyt en quellighe syns
ghiestes. op dat hie synē ziele reyne en schone
voer gade mochte offerē daer ōme was hie
pndesser drouich en swaer. Mer te leste nā
hie betruwe in god en ouergaf sich onder te
godlike wille en der ordynetighe syns pateris
en synre medebroden en tolet dat myt groet
anre en vrese syns herte. **D**oe desse deu
uote broed bernardus was priester gheworden
hie hie selue eynvoldelike en sluchdelike
want hie wiste wal dat al syre ziele voert
ghancē daer an ghelegē was wert dat hie
soe groetē dyng werdelike konde wege so alst
is inder waerheit en hem selue konde voert
meer obleuēt bewarē en dat syn mont ende
tonghe daer hie gode dicke in dessen leuedich
mankende sacramente mede offangen solte

sake

do

niet en spreke daer ^{hie} gode yne misghaghe ende
dat syn herte daer god vande hende nedertome
te ynne rosten solte als eyn brudegō yn
synre slaepcamer. niet en bleulekete
mit yenigher quader ghetachten of obe
temeliker ghenoechte of onreynre begheerte
mer dat mochte reyne beware als ey wa
rechtich tempel **godes** des leuend yge. godes.
ouertenkende myt aller ymicheit dat my
like lyden ons heren ihesu xpi en dat hie dē
hullighe sacramēt alsoe inghelix mit aller
eerwerdicheit mochte offerē en ontfangen
tattet tot syns selues en aller cristenē ghe
louigher menschen leuender en toter salu
heit mochte wesen. en op dat hie daer me
te tot meere en vullcomēre liefte godes to
men mochte. en daer stedelike yne voert
gaende toete neme Want hie wal wylste.
dat soe wie stedelike sonder behoerliker voer
beroydnyghe to dessen alre hūgheliken sarn
nēte gaet. dat syne iwendighe oghē daer
niet van verlichtet en werden. mer meer
verdunckert. en hie wort met obeuoelike
ende verhardet. en dat desse spise nae dat
die ghene die sie ontfanghen gheschic
ket synt. is den gueten mēschen ser zuete
en den owerdyghen ontsmakende. Den

oh

sonnyghē spise ten leuet. en den anderē spise
se ten ewighē gode. **H**ir om desse deuote ber-
nardus makete hem vromede vā alle dyn-
ghen die tesser werlt toe horen en als omen
pelegymē opter eerden. allene gode achtē
de den hie ouermits dpe otfanghenisse des
preesterlike states was ghetullighe. **E**n wat
hie hē aldus afghescheiden hadde vander werlt
soegheng^{hē} allene yn die bynesten syne herte en
hadde daer inwendighe suetiche vander godlike
medesprekinghe en vander verclaringhe des
lichtes vā bynen dat hē auerghenoethlic was
bauē alle walluste tesser werlt. **W**ant daer
beschouwete en voersmakete hie. woe guet
en woe zoete god is der sielen die hē inder
waerheit soeket en dat hilligē inden ouerste
vader lande belauet wort. dat sach hie daer
van veers en grutede dat inden weghē. **E**n
want hie begheerde gode allene te behage daer
om soe schuwete hie die gheselschap en die ma-
nichuoldicheit der mēschen soe vele als hie
gueter wyse en behollic der myne mochte.
Hie rekende hē dēme en onnutte voer synē
selues oghen meer voer andere menschen
oghen sechen hie groet en es guet kinerht
godes. daer die godlike gracie yne schēc te
voesen. **A**lle syne oefnynghe die hielt

hie seer vast. Want gheliker wys als eyn
 vre werck syne vren slaet. soe dede hie
 yn syne daghelichē werckē syne oefny-
 ghen die eyne nae der anderē. Want alle
 daghe des auedes nae achtehalf gheng hie
 yn die kercke en gheng byplanges die alta-
 reom te verdienē syen aflact. en las voer een
 vlick een pater noster. ende las syne ghevoed-
 like ghebēden. en beuoel hem gode. end gheng
 dan weder y syne celle. ¶ En als hie misse
 hoerde. soe hadde hie op eenē ylikē tuch syne
 sonderlinghe artikēle vā ons here lytē taer
 hie sich yne oefende. En hie droech altoes mit
 hem een cleyn deuotionael boeck. dat hie
 onder misse voer sich op dede. en sach taer yn.
 en taer wt oefende hie hem seluen. en nu sette
 hie hem voer dat beelde des heren. soe als hie
 ghecruct was. nu dat beelde der saligher ionc-
 vrouwen marien. en der gheluck. Vre bero-
 este en makete hem seluen daghelich arm vā
 allen rieesschappē en dyngē die ghemacht
 weren in synre cellen. want hie en hadde
 niet dan eyn cleyn belte onser vrouwe. en
 mit een crucifere. Want hie plach te segghē
 dat ey guet brued solte amerkē wes hie vā
 syne nescappē oft anderē denoden ontbere
 mochte bequeclike sond' hynder. en vielent
 dat ten anderē. en en solte niet denckē dat

en die solde my wal dyne **D**en ghene
die sieck weren soe vele alst in synre macht
was diende hie meer en boue men gheloue ka
ente vander sie ditte. en als sie in oerre versche
dnynghe weren was han bystandig en troestet
ente sterckete sie en hadde myt he groet medelike.

Vhie plach he selue stedelike te oeffene in ten
leuene cristi. ente in synre passie. en plach die
stedelike ouer te dencke en hem selue te ynlike
deliken te ghelike voertgaente en toe neme
te sonder onderlaet in gheloue. in hoep. in
myne. **T**en leste soewart desse seer ghe
mynde broeder bernard⁹ ghereyniget mir lang
siecte. in welcke hie hem altoes bereypte tot synre
sterftaghen. En daer omme soe screef hie in ene
sedule somighe guete puchens en wote ghebede
kens als bereydinghe daer hie sich yne oefne
wolde thegens synre sterftach. **A**ls sunte bern
des ghebet op caraca. **O** here dyn hulghen lyden
moet wesen my leste toelucht. **I**te dicke sprac
hie en wederhaelde hie dit vers. **M**aria mo
der ghenaden moeder der barmherticheit. be
scherme ons voer den vyant inder stonten
onnes dotes ontfanghet ons. **I**te dyt vers **M**
Vere dyne guete gheest moete my gheleypen
yn dat rechte laet. **I**te **O** here en wil niet in
gaen myt dyne knecht ynt gherichte. want

voer dyne ansichte en sal niet gherechtiget
 werden al die leuet. **N**ur nae doe hie quād
 ter lester vie wart hie ghecolyt mit den hyl
 ghen olpe ende ten lesten ontsliep hie zuetlic
 inden herē yn theghenwoerdicheyt svenre
 mede broederen nae dat hie in den seluen ho
 se louelic leuende vullenbracht hadde boue
 vijftich iaren. En want hie een leuē van
 gueden voerquēden exempelē gheleydet had
 de. daer omē soe wort hie in dye kercke begūe.

Vanden doede bisschop frederick vā blancke
 han bisschops toe vrecht. en vanden inter
 dict nae synen doede ende versturinge dye
 inden stichte van utrecht langhe was. en
 van groete oiber die wt den twyfte quād.

In den yare onses herē ihu cristi.
 M. Cccc. xxy. starf die etelē bisschop
 frederick van blanckenhē nae dat
 hie dat bisdom xxx. iaer lanck bese
 ten hadde. Dyt was eyn cerbar
 en een wal gheleert man. en was
 wal ontsien. de oer die landeshere
 ende prince omelanghes eere be
 wiseden. Hie makete oer gueden
 breeden in synē lande en inder hylig kercken
 en hielt den vrede syn leuē lanck hent yn sy
 nen doede. Hie was een vad der gheestliker

menschen. en vriet der deuoten een beschermme
der wesen. een wreker der ghenet die onrecht
deden. In synē daghe was zeer guet ghesant
en vrede yntē ghesichte vā vrecht eerbarheit
inden platen. goddiesticheit indē pūesterliken
state. ynichheit indē ghestliken psonē rechtice
dicheit indē richters. en grote ouerulodicheit
tyelikes guedes in allen steden. En wāt hie
god ontsach en voer ogghen hadde. daer om soe
had hie die hillinghe kerke yn eeren en myne
te en beschermme alle die ghene dye gode dien
den. En hier om beschermme die godlike ma
ghentheit vā allen vanden olanghes. ende
onderdede hem die ghene die ghewelt deden.
synē lande bysund^r die vrezē. In synē da
ghen wast inden vterschen lande rechte offtet
ene guldene werlt hadde gheweest. om groth
des vredes en tydlis guedes. Mer dese erfsonc
biscop wāt hie een wijs voersichtich man
was. en wal gheleert. plach dicke tontfrucht
ten. tattet anders comē mochte. Wāt hie
die quade zeden en partypē der stede. en som
gher die vanden vppersten waren. wal
kende. ende plach dicke die onsturicheit en
oplope myt grote onderscheide te stillen en
onderhouden. Daer om plach hie te segge.

han

Na myre doet sullen die van vtrecht segge
 dat sie enen gueden heren hebt ghehat
 Sie willen alle heren wesen ende en wil-
 len here bouen sich hebn. en daer ome ghenē
 salt hem ouele gaen. En hie voersegete
 waer. Wat nae dat hie doet was. worden
 sie ouer seer om oerre harte stuiicheit wille
 gheplaget. en wtdreue malcandere **A**ls
 dan desse edele bisscop ghestoruē was op
 synē slote ter horst. dat niet veer ghelege
 is van vtrecht. wart syn licha ghebracht
 indie domkerke toe vtrecht. ende wart
 daer ter rechter syt des chores mit synen
 voervaders bisschopen toe vtrecht in ene
 eerliken graue ghelecht daer hie rustet
 yn vrede. **A**ls dit gheschiet was daer
 nae **I**nde iacr onses heren **M. cc. xxij.**
 om te kieser weder eyne bisscop quemē te
 samen in die houet kerke dat is in den
 toem alle die canonike vande vier kerke
 bynen vtrecht die stemen te kieser hadden
 dat syn die canonike va sunte marten. en
 van sunte saluatoers kerke. Van sante
Marien kerke. Van sunte peters kerke.
 en postulerden den edelen man **K**odolf va
 diepholt prouest inder tijt to **O**senbrugge.
Aler die vyfte martinus paues als hie dat

117
hoerde tattet een onghelceet man was ente
by nae sonder litteren. soe en wolte hie hem
in gheere lepe wijs confirmere. Doe was tattet
toe utrecht her zweder van culenberch cyn
edel man en prouest inre doem. tesserde ene
pmutaace mitte bisscops va spyr en trech vā
hem dat bisdom vā utrecht en trech op hent
te romē en trech vanden pawese voersa die
confirmacie. Ende die stad vā utrecht oiseng
hem voer ene bisscop mer naemaels verwoep
sie hem weder. Meer die ouerpselsche stete
deuenter. cāpen. en zwoll mytter ridderschap
en mitten ghemene volke des gheschichtes
van utrecht dat al omclanges hem nae en
en veer woende en wolde heer zweder vā Cu
lenborch die gheconfirmiert was niet of fan
ghen. mer sie anhengē oere heer rodolf vā
dyepholt die ghepostuliert bisscop was.
Dessen tere die pawes martinus ten iersten.
en nae hem pawes **Eugenius** die vierde te
bāne mit al den ghenen die hem anhengē
en mit hem hielden. en ghebotē dat men te
ban en **†** dat interdicit ouer al dat sichte
vast solde holten. Als dit aldus langhe du
rende was en die Stad van utrecht hie en
bynne seer oneens worden myt heer zweder

van culenborch den sie ierst voer enē gheton-
 firmeerden bisscop ontfanghen hadden ende
 hem daer nae weder verworpe. soe toech hie
 op hen totten consiliū van basel en daer starf
 hie. ¶ In den tijden doe die voers ban ende
 interdūt vande pabwese int stichte vā vtrecht
 gheboten was te holden. soe stelledē die stede en
 dat ghemene volck mit somyghen vander
 clerestap vā vtrecht en ander wyzen en ghe-
 leerten mānē ene appellacie totte pabwese
 als die niet recht in tesser sake ontterboiset en
 was. of anders aghebracht was tā die sake
 eyschede. ofte tochten pabwese die naest hē que-
 me. ofte tot dat naest comēte cōsilid. Dyt
 deden sie daer ome wāt sie den ban des pabwes
 niet en wolden holden. enden versmaeden
 op dat sie hem daer mede onder den schijn tēer
 appellacien mochten werē en wapenē. dat
 sie der wile dat die appellacie durende weer
 niet en schenē inden bāne te wesen. ¶ Ter
 die ghestike personē. cloesterē. en hillighe
 vergaderinge inden geschichte van vtrecht
 en vele andere guēde mēsthen die gode ont-
 fruchtēden weren ghehoersam den ghebotē
 des pabwes en hielden den ban en interdūt
 nae oere macht daer sie oer vele veruolghige

Omte leten **W**at die meesten vande lante-
schepene ende rates here der stede myt oerter
ghemeete naeden tijde dat desse voers ban la-
ghe gheduert hadde daer sie yne verhardt
weren wordē seer toernich thegens desse gude
ghehoersame lude. **E**n hÿr omte soe aghenyt
sie cloestere indē ghesichte vā utrecht. ende
begondē sie te dwyghen dat sie enter solden
mede anghenit wesen der appellaac here
Kodolfs van diepholt en der schepene en rates
heren der steden. en des ghemene landes off
dat sie wt rume solde wt oere cloesters ende
ghaen wt den lande. **W**at sie en wolde sie in
gheenrelepe wijs lenger lyden te wesen indē
lande ten weer dat sie in oere kercken synge
volden en in oere thegenwoordicheit myssen
enden godes deenst doe. **D**yt gheschete indē
pare onses here m. Ccc. en xxix. **A**ls dat
die eersame pater wilhelmus vorneken
inder tijt prior toe wyndesem hoerde soe dede
hie die priors van belhem bynen zwolle
en van den berch buten zwolle tot hē come
en ouerdroech mit hem en myt oere touen
ten dat sie verkiesen wolden teliden ten torn
der voers steden en des ghemene volkes
en te vullriden ter doot toe inder gherechtich

ende leuer wiken wt den lande in ellende.
 Eer sie oeren raede en ghebede consent wolden
 gheuen thegens gheboede des pabwes. ende
 in scandulizerighe aller deuoter priestere ende
 clerke va mannygerhate vngaderighe en somig
 woertliker canonike ende vicarisen der eyn groet
 deel ghelate hadde oer eyghene huse en oere stede
 en were ghetoge wt de lande. Doedesse voersta
 ghestlike psonen aldus vullherdich bleue sonder
 renich wiken va oere opsette. soe vergaderden
 te same somighe canonike van vrecht mitte
 radeshere en strepen en myt te ouersten die van
 der macht weren vande voerbenoemte steden.
 en queme in die cloester en in die huse deer de
 uoten persone in dat ene voer en nae in dat
 ander. Doe sie toe wydesem queme. en die broe
 ders tesame in den choro vergaderet were daer
 legeden sie hem voer oer ghebot. als dat sie sonder
 vertret solden synghen in oere kerke en te godes
 dienst doen in oere thegenwoerdicheit. oft gae
 wt oere cloester en wt den lande. Hyr op yeue
 die fratres en couerssen mitte leken te wydesem
 en oer in andere cloesters en vergaderinghen
 des ghelycs ene antworde nae ene syn en voelē
 dat sie beholde die ghehoersamheit des pabwes
 verkiesen wolden te gaen wt den lande in een
 vromet lant. eer sie thege oere consciencie om

oer tytlic besyt en guet brekē woldē die ghe
hoersamheit. Dat oer alsoe gheschach. Ende
doe sie ghedwonghen worden wt oere cloestere
en husen te gaen soe werē oerre somyghē die
mit gueten willen wtghenghen. somyghē an
dere wordē mit machte wt den chorc ende der
kerckē gheleit en wtghetoghe. En reyseten
wt den ghesichte van utrecht daer die voers
heren ghene tytlike macht oft heerscappe en
hadden. Meer inden voerscreuenē cloesters
en vergaderinghen bleue nochtans en wey
nich vanden siecken broders ende somyghen
leke broders om huse en hof te ware. ¶ Do
die fraters vā wyndesem aldus werē weber
dreuen soe quemē sie to der vergaderinge
der broders vā sunte iheronim⁹ berch op ker
sters auēt onder vesper. en sie ghengē daer
voert in die kerke. En doe men nae ghesvoē
ten sang inder vesper dat respons Quia en
iherusalem en wilt niet ontsien. morghen
sullen ghy wtgaen en die here sal mit u we
sen. doe songhen twe fraters van wyndesem
daer op dat vers Weset stantastich. gy sullen
sien op u die hulpe des heren. ¶ In der tyt so
toech die prior van wyndesem myt synē cōuēte
totten cloester van vrendesweert by northorne
ghelegen inder greescap van benthem. ¶

Die prior des cloesters bynen swolle myt synen conuente toech ouer die yselle inlant van ghebre. ¶ Die prior van sunte agneten cloester by zwolle voer te scheppe tot vrieslant myt synē conuente totten cloester vander orden der reguliere gheheten ludenkerke dat vande broderen vā sunte Agnetē huē reformiert was. In den cloester plegen certijdes abbete te wesen ouersten. ¶ Die frattes vander vergaderinge ghe puesteren en clercken bynen swolle toghen iersten toe sunte iheronim⁹ berch. en want sie gheen snel eynde des lidens en seghen toghen sie van daer hent tot der stad van duesborch gheleghen inder gresscip van zutphen. daer sie grote vucht deden in den clercken. Want sie daer ene nye v gaderinghe bestonden. In welker vergaderinge toe sie weder toe zwolle gheromē werō sen den en satten sie heren gherte vā rees oeren mede preester voer enen rector. Dit was eyn man van groter mynē die gode seer mynede. ¶ Item die fraters van heeren florens huē toe deuenter huerte toe zutphen een huē. daer sie yne woonden. Doe sie wt deuenter ghengen. in der tijt weren sie mit groten schulden belastet. Want

¶ Sie hadden ghecoft cynē gaerden bynē deuer
achter oeren huse ghelegē. den sie betaelt hadde
myt alsotanen guldē. als doe ter tijt geghe
en ghewoetlick weren. die sie by nae al gheleert
hadden. mer god versacht. daer nae ses iare doe
sie weder quomē toe deunter. dat sie by nae soe
menighē guldē rickes gheldes hadden. als sie
schuldich werē doe sie wt deunter ghenghen.
Inden tijden doe noch dat interdūt durende
was. soe werē somighe deuote borghers toe deuer
wonende die den godes dienst niet en hoerden
wāt sie hopende weren dat die twistinge solde
kortes een eynde hebn. desse worden ghedwōge
dat sie mostē gheue den schepene scathynghē
ghelyc oft sie brokich hadden gheueest. daer
om dat sie dat interdūt heelden. dat die stoel
van Rome hadde ghelecht. Wāt daer was
een deuot borgher cornelius gheheten. desse
moste den schepen gheue twelf oelde franck
sche schilde. allene daer omē wāt hie syn doch
ter die ghestornē was ter groue bestadet.
had int cloester ten diepenvene die noch tāt
oer groue daer verkoren hadde. **D**ie suste
ren vanden vijf hūsen bynen deunter wāt
sie dat interdūt heelden worden ghedwōgen
te gaen wt deunter. Oeck weren veele an

tere deuote māne en vrouwen die oere huise
lieten en wghengen wat sie ghehoersam
wolden wesen den gheboden des paweses //

Die susterē vā meester gherdes groten huēs
toeghen mit zwaren arbeit ende mit groeter
kost hent tot Arnhen // **D**ie susters vā bues
kens huēs reisden hent toe lochem // **D**ye
susteren van brandes huēs en vā kerstkens
husen reysede hent toe zutphen // **D**esse ewe huise
sint nu ene vergaderinghe ghemaket en
hietet nu sinte vrsulen huēs // **D**e susterē vā
lāmen huēs vūeren oer hent toe zutphen //

Die broders wt heer florens huēs tede toe
zutphen in oere huise dat sie daer ghehuert
hadde des hillinghe daghes vermaninghe en
leringhen of lesen wat wt den bokē voer de
ghenen die daer tot hem queme als byson
deren **D**ie vā deūenter gheuloē woeren
en sompighen borgheren van zutphen en
weynich van den die ter scholen ghengen //

Inden tijden worde vele deuote psonen
van beyden kūne wghedreue. daer ome
dat sie wolden ghehoersam wesen den pa
wese // **D**ie broders vā wydesem begōden
en maketen doe ey Regulier cloester by
brederuoert ghenomet Nazareth // **D**ye
Reguliers van Zwolle begrepe doe ene ste //

de in enē eylande by conflucns Die susterē
van bueskens huse begonden ene vergaderē
ghe der susterē toe wamele. Heer Johan vā
haerlem ey bichtvader der susterē toe zwolle
beghonde eyne vergaderīghe der susteren
int neeter elten daer nae ten interdict ende
bāne in den tijden des vrees was bichtuad
der susterē heer Johā vā Kekelinhusen die
een **P**riester was vander vergaderīghe
der broders toe Alberghen. die ey mā was
van groter oetmodicheit. Ende als hier wt
schijnt soe was dese tribulacio eyn oersake
taer vele guedes wt qua. **E**n tis te vmoē
dat die duuel hadde ghehopet dat hie taer
meir wolde hebē wt ghedaē en vernicht die
nye deuocie en ynicheit die vā tijde meyster
gherts die grote bestont en begonste voert
te gane intē ghesichte van vtrechte mer siet
dat perikel tes schades. is omghekiert yn
ghewyn. **I**n den tyde was inter vergad
derīghe der brodere toe sūte iheronim' bēcht
by harte heer Kotgher Water ende Kettoer
Dese was onderdanich en ghehoersam ten
gheboden **D**es paweses. en hadde vā
herte lief die ghene die den ghehoersā weren.
En in tijden doe die swarē gheluen der tribu
lacion ende druckes dat in den ghesichte vā

vtrecht vā weghen en twiste der bisscope zwaetes
 van tullenberch en Kolofs van diepholt oerspro
 kelike comente alreueghē benauwete die deu
 te ghesellike vaders. broders. susters. en andere
 guetwillighe mēschen. soe oēfenghē desse voer
 benoēte pater heer Kotgher ende syne broders
 distane bedruete psonen guetwillike myt
 te niote ghaende handen mit grote herte mit
 willighe ghemote. en hantiaten sie seer mē
 scheliken. en andienden han guetlike allent
 des hem noet was toe eten en te drinke en tot
 hoesinghe **I**tem Heer hinric Bruen die
 een was vanden pūesterē wt heer flores hues
 toe deuenter bleef ter tijt toe bynen deuenter
 nae ter tijt dat die anderen broders wighegae
 werē wt der stad om dat hues te waeren
 Doe gheschietet bynen der tijt dat hie sieck
 wart an die kolte Doe toech hie van
 deuenter en quā toe zurphen tot syne mede
 broedren en bleeff myt hem hettotten eynde
 synsleuens Desse was ghebooren toe leyden
 vā den vppersten vand stad En toe hie yst toe
 deuenter quā le^{ue}te noch meester gherd die gic
 wes sermone hie hoerde **M**eer wāt doe ter
 tijt grote pestilencie toe deuenter sich begonite
 te verbreiden. soe kuerde weder tot syne lande
 Ende nae dat die pestilencie was opghehol

hxe

den qua hie weder toe deuentet. mer toe
was meester gherd daer en bynen ghestor-
uen. **D**oe bleef hie by her florens. ende
vertreck yn synen huse ene stede. in welke
hie omtrent xliij iare lang het totte eynde
sins laics stantachtiken volherete. **E**n hie
ghaf sich tot gode alle die tyt sins laics. en
beuēerde sich mitte werke der hullygher
schrift. en mit lesen. en te beden. **H**ie was
vurich te vermanē die ionghē en oer bycht
te horen. **H**ie mynede die eensambheit der cello
ende te swyghen. **W**ast dat hie sprack. soe we-
re syne woerden van ghestliken dynghe.
mer wast dat die broeders spreke van tijclike
dynghen. soe sweech hie. **W**ast oer dat sie cla-
gheden vā ghebret der noetduisten en armo-
den. soe was hie sorchuoldich voer die arme.
mer voer hem seluē offt voer die broeders en
sorghede hie niet. **H**ie vullenbrachte also syne
daghe dat hie gheen beuel en had van tijclike
dynghen. mer in sympelheit en mit gheest-
liken oefnynghe vullenbrachte hie syne dage.
Wāneer hē syne vriende en maghe vanden
soe acworde hie hē mit weynich woerde en
dede hē vol en gheng weder tot synre eesambheit
die hie mynede. **O**p sunte bernardus tachtē
te hie syne leste wesse mussē. ende toe des a

cruij

uendes voelde hie hem nicht wal gheschicket te
wesen inden lichame. En hie begonste tranck
en sieck te werten. Want die tijt qua dat die
gudertre here eynde wolte die manichuoldige
en lange arbeyde die hie in tessen leue hadde
ghehad. Nochtans soe en liet hie syne deuotie
hent totter doot toe die hie plach te doene yn sy
nen leuene alse te lesen die hylighe schrift ende
syne gheenten te betalen. Hem wart gheura
get doe die stonde syne doot ghemakete off hie
groten hope hadde. soe antwoerde hie. Vmmer
is ontfuchte get. Doe hie ghestoruen was
wart hie toe Zurphen op sunte walburgen
kerchhoff begrauen. **I**nte iare onses heren
M. CCCC. xxxij. nae. vij. iare des twyftes der
ellende. wort orloff ghegeue en ghehenget
den ghestliken vaders. en broders. en susters.
en deuote priesteren en canoniken. en ysonen.
dat sie mochten weder come tot oere cloesten
steden. en wonyghen. daer sie van ghetogen
ende afghescheiden waren. om dat interdicit
en ghebor der ghehoersamheit des pawes.
te holden. Weghenome en weynich sonig
ysonen. die men suspect hielt dat sie priapa
like een oersake der voers twyffinghe hadde
gheweest. Wantter wart van de Roeme
schen stoel neder ghesant eyn ~~legat~~ legat.

Die een bisscop en doctoer inden decretē
dat is in den gheestliken rechte was omē
vrede te verenighen en dat interdicit weder te
legghē datter was tegens den edelen heren
Kodolf vā diepholt doe ter tijt postulaet na
maels bisscop toe vtrecht. Hyt omē soe ver
gaderden in die stad vā vyanen ghelegē by
vtrecht vele prelatē en gheestlike māne. tot
den voersidē legact vā romē. en nae enet
vrentliker en sametliker ouerdracht mitte
seluē legact. soe gheengē die priors mytten
anderen teuoten vaders. priestere en die
ghehoersam hadden gheswoest myt blyt
scappen in die stad vā vtrecht. Daer nae
reysden sie weder en ytliek myt synē con
uente tot oere cloestere en steden myt vol
senhantwollen des vretes. dē sie mit hem
wederbrachten voer oere langhe ellendē
daer sie mede wtyghelrecht wt oren sichte
louende gode in al synen gude. die seccen
gheneser. en danckede hem dat sie werdīg
hadn gheswoest om synē willen ellendich
te wesen en ouermids syne guterturen
ghehenget loeren ~~weder~~ tot oere steden we
ter te comen. *Ende*
Hyt wynter die historie vande interdicit end
der groeter verstaunghe en twyft die waer

intē ghesichte van vrecht nae den
dote bisscop frederickes vā blankenhe

Deo laus.

Van der iyrster beghynninghe des huc
ses ende der vergaderinghe der prieste
ren ende clercken toe Alberghe. f . f

O mine te wete van
den Cloester der re
gulieren dat in den
ghesichte vā vrecht
in den lande van
tweenthe. inden ker
spele van Detmerse
ende inder buerscap gheheitē Alberghe
gheleghen is dat iyrsten was ene
vergaderinge van deuoten priesterē en
klercken. woe en in wat tyden. ende
van welcken psonen dat beghonnen
wart: soe is mit iyrste te weten. dat intē
iare onses heren M^{cc}. Ciii. ende vj. soe
weren inder voerbenomeder stede twe
erbere oelde hiesmas ende werē broders
wonende op enen crue dat hem beynen
toe hoete gheheiten hoberghē. Van

Welken die ene ghenoot was hessel ende
die ander albert schulte. Desse twee broeds
wt den igheneue der godliker voersicht
heit ontfenge ene begheerte. dat op der
stede oere wonynghe en oers erues mochte
ghesichtet werden ene vergaderinghe van
deuote ysonen. die daer gode dienē mochte
en leue te samen in ene ghemenē guetē le
uene. En als hem beyden dit alons guet
dachte. soe ouer droghen sie te samen. ende
senden an herē gheert van kalkker die ind
tijt pater en rectoer was toe zwolle inden
huse vander vergaderinge der priestere
en clercken. en deden hem te kēne die sa
ke oerre deuoter begheerten. Doe hie
desse sake ontfanghē hadde. soe bereet hie
hem myt synē broderen. En nae dat sie
daer onderlinghē van ouerlecht en gespro
ken hadden soe sante hie daer somynghe
erbere lekebroders die vander werlt be
kiert weren. mit enē clerke van gue
den willen. toe zwolle gheboire. ghenoot
henricus ter weteringhe. Ende mit desse
sende hie oer enē eerbere lekebroeder wt
synē huse ghehietē Arnt te broke. Des
se solden besien die voers stede. en bestaē

daer een nye hoes der vergaderinghe. als sie
oer deden. Desse twee voerbenomede broeders te
die voers stede toe hoerde bleue daer wonede
mitten andere die daer ghesent weren. **W**
en ouerghene hem mit der stede. en ghelike
den hem den andere. en dient gode in oetmoe
dicheit en ghehoersamheit het totte eynde
oers leues. **E**n wat desse voerbenome
de psonen daer ghesent weren omme oye
voers stede te besien en antenemen ende
niet om daer te wonen. soelworde dat somighe
andere leken ghesent die guetwillich werē
om daer toe wonen. Van welke was yfste
een gheliete iohan apenhuls. Desse schē
te wesen ee grof mēsche alse vā butē ante
siene. en men plach hē te hietē die grote
Johan. mer van bynen was ondersceide hie
ghenoech. Hie was vuerich in de gheeste.
ende mochte wal vdragē oghemar des
lichames om den ghemen orber. ende hie
was ee vlitich werckmā. Desse bleef vol
herdich inder benomedter stede hent totte
eynde syns leuens. **D**oert soe wart
daer een ander ghesent ghelieten ludemā
van amerffort. den die broeders ghemē
lic wt ghewoentē lūmē hieten. **E**n

te rechte mochte hie wal hietē lumē dat ey
latynsch wort is en beduēt soe vele in duet
sche als een licht Want hie van bynen ende
inten ghieste wal verlichtet was Desse lute
mā plach te voeren eer hie ghesant was
tot desser stede onsen herē te biēden in synē ghe
beden dat hem wolde schickē tot der alre ar
merster stede synre dienres. En dat hie gode
ghebeten hadde dat gheschiede hem. Hie
wart namaels gheset tot enē boumēyster
En bewisete hem alsoe in synre swanderige
ende werken. en diende alsoe gode in oet
modicheit ende verwoypenheit syns selues.
dat syn leuē een exempel was en spiegel
den anderen broders. En hie gheng stede
ripelic en satelike recht als cyn hellighe
op eertryke. Hie plach gherne en antach
telike te hore die hylghe schriften en die
worde en sermonē der hylghen en byson
deren sunte bernides sermonē. sunte grego
rius omelien. en der vaderē collacien.
en der vaderen leuen. En hie vā plach
hie vele in synre memoriē tontholten.
En hie was hie dirke mede becomert.
en synē ghetachten. Want hie was

elxvii

een seer inwendich man. en teuoet tot
gode. **D**icke en bysonderen des hilligen
taghes ghaef hie sich tot inwendighen ende
ghiestlucken oefnyghen. en becomerte hem
mit guden ghelachten. wanc er en woe be
le hem van wegghen sijns ampts die tijt
henghede. In welken ampte hie vele iaren
hent yn syn ouder diende. daer hie om syn ol
der eyn wernuchtides voer synre doet van
absoluiert was. **D**oert soe wort totte stede
een leke ghesent. gheheten **A**nt gheloue
in brabant dat eyn vuerich mesche was
van bynen tot gode. en van buten in sine
wercken rechtuerdich. Desse wart daer
namaels gheset tot enē schaepē herden.
welck ampt hie langhe iare trulueliken
verwaerde. hie plach gherne die swertli
ke meschen ende oer die broders myt vma
nyngghen end leren tot dogheden te trecke.
soe vele als yn hem was. hie leerte de kin
deren opte velde die by hem queme dat
Pater noster. **A**ue maria. **C**redo. ende
andere corte ghebedekens. myt groeter be
gheerten en vuericheit. Ende waer hie
in hem selue rechtuerdich was. soe wat
hem dan ghemoete dat anders to gheny
dat was hem seer swaer. **E**n

1077
al was hie van nature wat cranchoesdig
en somtijt heuch in vuericheiden. nochtans
was hie sichtig. en exemplae in synre wa-
ringhe. Hie leet inden beghine en in der
lesten grote armoede vele onghemackes
verdustelike mitte andere broders nachtes
ende daghes. en hie was vurich ende bereit
tot allen dyghen die hie nae ghewoenten
des huses ofte wt doen hietē des ouersten
wen solde. als hie in tesser enen daer wal be-
wisset. Dat gheueel op enen tijt dat die brode
vergaderē wāre te samē nae ghewoenten.
en onder andere woerden soe aansprak dye
kantor tessē broder arnde. en wolte syne
guetwillicheit en oetmodicheit prouē. ende
vraghede hem off hie oer wal wolde dis-
pline nemē. dat doe ter tijt daer niet ghewoet-
lick en was. Als hie hem dat ghevraghet
hadde stont hie op myt vuricheit. ende wt
dē syne kleder sonder vertreck. en makete
sick bloet hent tot synen nederkede. en seegte.
Ist us ghenoech. Doe verwonderde hem
alle die broders die dat theghenwoerdelike
vragher oetmodicheit en ghehoersamheit.
In te leste doe hie oer was gheswordē en onutte.

tot wercken der ghemeente. plach hie dicke en
myt groeter begheerten en ymicheit diene ter
missen. en soe vake somtijt op ene dach als
hem dat gheborē mochte. Desse voerbenoemde
broders dat syn die ghene. die daer ghesent were
ter sie ene ouersten ofte Rector hadden. Vā welc
ken wy willen segghē. als vā synē regimēte leue wy
en seden. soe als wy ghehoert hebbn vā ten dpe
han yn synē leuene kenden. **Vanden ierste**

Rector deses doesters ¶

Hier om nae dat voerbenede bro
ders daer ghesent were inden iare die
ons herē dusent vierhondert en sesse.
ende sie noch ghene ouersten en hadden om dat
die daer solde rectoer wesen. noch gheen priester
en was soe wart inden iare daer nae priester hie
ghemaket. Dijn name was heer henricus
weiter ghebooren inder greeffcap des landes
vander marke. Doe desse ierste rector vā zwol
le reysete. en solde comē totter stede daer hie eyn
ouerste solde wesen. soe was hie onkondich des
langhen weghes. En hier om soe volgete hie
enen taxen driuer. en quā alsoe ouermudtes
langheren weyhe ierst toe **Noerthorn**. ende
van daer waert hie ghebracht toe **Alberge**.
Doe hie daer quā wart hie lieflike otfange
mer in groter armoden. Want als mē sege

de en waren daer op die tijt niet mer t'elcke
eyer die hem voergheset were ten etene in
dessaer sijne tocomst. In den beddingen en
inden andere nectappen die daer waren en
sachme niet dan grote armode en snodich.
Doe hie noch ter scholen gheng wart hem
van synē vriende ene kerke verworue. daer
opboerde hie van die renthe. en ghebrukere
die tot sijne selues orber. Mer doe hie qua to
zwolle to die deuote fraters. soe verstont hie
vanden. dattet niet staen en mochte. dat hie
daer wat van opgheboert hadde. **D**oe gaff
hie weder vā synē eyghene vaderliken guet
dat hie opgheboert hadde. en ouergaf die
Kerke. en gaff sich in die ghiestlike vergad
derighe der priesteren en clercken to zwolle.
Doe hie daer nae als voer secht is ghesent was
toe der nyer vergaderighe toe **A**lberghē. een
h^{ie} rector daer ouer te wesen. soe was forchtuoldich
en vlitich tot bewarighe en hoede der sielen
die hem beualen weren. in vermanighe. in
berispinge. in troestinge. in leringe. na dat
enen yelicken diende. **W**ant mitte werke
en myt worden leede hie sonder onderlaet.
die ghene die hem beuolen waren. **I**n ten
bouwe en als me hopen. soe belvees hie hem
synen broderen als eyn ander equicus. wat

Die arbeide mit hem als hiet wachten
 mochte. Want hie nam dicke een harken
 op syne schulder ofte ey ander ricschap. ende
 gheng voer hen toe hope. en riep. volghhe
 volghhe. Als sie aldus begonnen hadden te sa
 me te leuen. soe gheschiet dat sie des dertien
 iaers nae dat sie daer ghewot hadden vsla
 ghen en deynmodich worden om groetheit
 der armoden en ghebreck oere noerdruften.
 soe dat heer henric myt syne brodere dachtē
 vander stede te scheiden. Want sie hadtē daer
 wal ten mynessē tve vastenē der hulgher
 vierich daghe gheuastet en hadden niet ghe
 smaket dat leuen in sich hadde ghehat. En
 hie om soe dachtē sie dat siete samē mit dat
 sie hadden wolden trecke toe hulsberghen.
 ghehietē ghemeelic Iherouim berch. dat
 doe ter tyt oer ene nye bestaende vergaderi
 ghe was. ^{tve} trent jaer oelt. Meer god en
 wolde des niet hebn. en dat solte hē dar noch
 oueler becomeē hebben. Wat sie solde daer
 sonder tswuel meerre armoede gheuonde
 hebben dan sie ghelate hadten. Want die
 ghene die daer begōnen hadden. den ont
 brack broet. mele. ende allent datter ko
 kenen noet was. hent offer yem at quod
 die den ghenen die waueten wat brachte

te etene. want vanden weuers wart dat
hues iersten begont. **A**lcer god en liet sy
ne kynder niet onghetwoest in oeren druck ende
lyden. Want het gheschiete dat ene vanden
yrste voerbenedete broders lidenad vā amers
foert. nā tot sich enē van synē mede ghesellen.
en gheng in die stad van oldensael daer eyn
collegiu is der canonikē. **E**n hie gheng droef
lic tot eynē vande canonikē ghehietē her swe
der hundertig. die zeer lief hadde die broders
recht offer syns selues kynder hadden gheueest.
Ende ghaf hem te kēnen die sache synre droef
heit. ende die sake dat die broders die stede wol
den auerghen. **A**ls hie dat hoerde soe toende
hie sich guetlich en mylde. en ghaf hondert
blawe guldene. om dar mede te copē eyn ciff
dat hem wal solde dienē. en by hem ghelege.
ghehietē nyehues. dat oer gheschach. **D**aer
toe besatte hie den broders te testamēte achte
en viefstich blawe guldene. **D**esse ghiftinge
desse gheldes. daer sie dat voerbenedete erue
mede costen in dat yrste oers beghynes. was
naest gade die meste oersake dat sie opsette
daer te bliuē. **W**ant als voersecht is we
ren sie beraten te samē van daer te scheiden.
ōme groetheit oerre armoede. **T**ot desse voer
benoemden canonick hadden die broders

altoes enē vrien toghanck. en to synē huse
te herberghe recht als tot oers vaders huse.
Hie ghas noch vier rÿsche gulten to vullest
ter tÿmeringhe en somyghē boeke. Vlac der
tÿt wortē die broders ghemoetet op oer stede
te bliuen. en allentelē by tyten en tijden begō
den sie enē betere voertÿghang te krijghen.

Der schickede god totter seluer steden int yfste
doe daer broders begonden te wonē enē clerck
die to zwolle hadde toescholen ghegaen. ghe
hieten theodrius van kuerc. Dessen gheschiede
ene beschemÿghe op ene tÿt vanden bosen ghest
in der kercken toe zwolle. Want daer was
een mēsche die vande vyande beseren was.
Desse vyant wart bezworē dat hie solte wtgāe
vanden mēsche. En op diet quā theodrius in tÿt
die kercke. en stont daer by mit vele anderen
menschen. Als die vyant dessen clerck daer
siet staen. clopede hie mytte vÿgher op die ne
se endesach hem an en seghete. Schullekē
schulleken. Tricus verstont dat wal. Want
hie had op ene tÿt ene schulle ghenomē die he
niet toe hoerte. Daer wt wart hie vā bynen
beweghen. en oer namaels beroert die werlt
telaten. Dessen tricu nam god ouermidtes
synē insprekene wt der werlt en schickete hē
tot den yfsten verdoer en ouersten des huses

to alberghē synē alre liefften vrent.
En hie wart hem syn alre beste hūspet
Want hie hem trūbelicke hōlp draghen
die sorghe des armē huses. Hie hadde soe
danc gracie vā gode. dat hie mit zueten
woerden konde troestē die ghene die drouch
ost bedruet wēre. oft in penighen lydene.
Wat oft soe gheuel by auēture dat die ouer
ste yemande mitter roden synre tōghen te
scharpelic gheraket hadde dat konde trāus
mit synre troestliker tōnghen ghenesen. en
onderwifete den crancken woe dattet om
syn beste ghedaen weer. en weer wt mynen
gheschiet niet wt toerne oft quaetseyt.
sofde en dattet wal ten beste comē en der ghelyke.
Hie was eyn arbeidelic mā. en zeer profitlic
voer dat ghemene guet. En hie hadde vele amp
te die hie seluē verwaerde. Hie cokete. hie bar
kete. hie was brouwer. hie slachtete. hie was
gaerdenaet. hie zeyede taer yn manigherlepe
saet tot cruden. hie wan dat moesauet en betel
det ten etene en hie was by na al in al. Ende
hie was soe recht open vast yn synē woerden.
dat soe wat hie sechte niet lichtelike vanden
broders wederprouet wort. Alsinē wt desen
enē exempel mercken mach. Dat gheschach

op ene tyt dat cyn broder heren henricke
 wat seghede daer hie onder ander worden
 tritū allegierde en sechde. dat tritū had
 dat off dat. ofte alsoe ghesecht. Doe antworde
 heer hinrick. Ist al ey ewangelū dat tritū
 secht. Als hie in den werke becomert was
 en yemat mit hem sprach soe liet nochtans hie
 die hande niet voste. **A**ltoes schēe hie eueno
 dich te wesen en al wast dat hem tribulacie
 ofte druck. oft liden des herte ghanotete hie
 bleef nochtans yn synē woerden in zeden en
 in synē ansichte sach en blide. **W**at hie was
 groetmodich in gode betruwende en daer om
 en wort hie niet lichtelike verflage in lide off
 waterspoet noch verheue in voetspoet. **E**nde
 mitter corte. hie was alsoe in synē werken
 en zeden. dat nauwe yemat hem ghelyc ghe
 sien wart. **D**oe hie aldus toghelic xxv. iare
 oft lengher had toe **A**lbergh gode ghediet in
 aller oetmoedicheit. verduldicheit en myne.
 soe wart hie mit vijf clerke ghesent ter
 wijinghe. en wort priester gheordiniert. **D**aer
 nae wort hie by ghehoornsamheit ghesent
 toe ostenzael te wesen ey mede gheselle des
 bythnaders der susteren des couents vander
 doren regulen sunte francise. **D**aer had hie
 sich seer stichtlic. vredelic. en myhick. ende

en was niet allene agheneme den susteren
mer oec den werelike mēsche. **W**aner die pr
en bijhtuader scherpelike ghecorrigit had
als dat wal pleghet te ghescheen. soe queme
sontijt die cranck weren van verdreghē en
die cleymoedich oft bedrouet were ghe worden.
en sochtē an herē durcke troest. soe hadde sich ^{hie}
seer wijsliche en voersichtlike in syne woerde
en en sloech niet mit hem toe op dat sie ghene
affkieringhe en soldē crighen opoere ouerston
mer als een wijs vuerich man troestede hiesie
en sterkede hiesie tot lydsamheit en seer die.
Suster weest verduldich en lydsam. tis om is
beste ghedie. laet w corrigiten. en hiet ind tūt
slippen en willen ic segge is by mynē ghelo
ue. tis die rechte wech ten elvighen laene. **W**
aldustane toe herdinghe en tesser gelike ond
wisninghen worden sie vake seer ghesterker en
worden ontfleken tot verduldicheit. **E**n sie ho
erden syne woerde ende leer seer gheerne. ende
worden dicke wt ghebetat en toechsam. **D**ess
gheliken hadde hie an sich toe hie noch toe **A**l
ghen woende aldustane guete gheboente
en wijsheit. **W**ast datter soe nae mēscheliker
cranckheit gheueel dat hem wat ghemoette
taer hie droeffat off zwaerheit wt voelte in
synen herten op heren hinrike den **R**ector.

c lxxij

dat en plach hie in al synē daghē nyemāte
van synē medebroeders te kēnen gheue. mer
daer pijnēte hie hem seluē mālikē yne te
verwōynen. en lere synē eyghenē willen te bre-
ken ende te steruē. Dat dede hie daer omc. op dē
hie niemāte daer mede scantalizeerde. of den
cranckē gheue oersacke en gheue. in oeren
fantasiē ghestercket te werten thegēs oeren
ouersten. ende wast dat hem yemād wederuoer-
die van al sotaner passien siēck was oft beco-
mert op synē ouersten. dat wsfloech hem mit hie
vroliken redenē en makete hem weder te vre-
den op synen ouersten. Als tesse guete man
aldus te voeren bouen vijf en twinnich iaren
toe alberghen. en daer nae by viertich iaren
toe oldenzael in vūrichheit en yn enē toghent-
like en stichtlike leuē gode ghedient hadde.
soe besloet hie daer byden voers cōuenēte synen
lesten dach. en is begrauē inden chorc oerret
kercken. daer rustet hie in den heren Amen. ~

¶ Meer weder te cōmentē om te vertellen
van heren hūricke den ierste pater soe is te
weten dat hie sorchuolouch was op syne brode
dat sie mochte dogentfāsam werde. en oere ghe-
briēke en passien leren kēnen en verwōynen.
En daer om plach hie sie dicke te oeffenen
en te veroetmoedighen. dat hie oer wal al

meysterlike konde. Ende daer en theygen
hadte hie gracie dat hie sie wal seer guetli
ke weder konde troosten. Want als hie yemāt
hadte scharpelic ghetourigert oft veruoctno
dighet. den plach hie dicke daer nae allene
te nemē. en somwilen nam hie den vrent
lick ynden arm. en seghede. **F**rater dat ic dy
doe ter tijt alsoe corrigierde. dat en dede ick
niet allene om dynē willē. mer ic meende
daer oer mede sonighe andere. Du en salst
des niet ouele nemen. wāt ic dat om dyn
beste dede. En in dussanighen corrigier
was hie seer bescheiden. Want die cranckē.
en die verduuldighen en plach hie niet effen
scharpelike te corrigieren. mer hie nā somtijt
enē lydsamē voer die dat wal verdraghen
konde. op dat daer die crancken eyn exempel
an nemē souden der lydsamheit. En hie en
ansach niet aldus dāne scharpe vermanijngē
en correctien te doene. dat weer dattet weer
Want hie dat dicke alreemest plach te tone
inden reuēter daer doe ter tijt noch puesteren
ende clercken mitten leken te samē eten.
Want gheueelt dat yemāt syne venie bar
inden reuēter van penighen punte dat
merckelick was. daer steltete hie syne cor

verie op. Ende somtijt seghede hie totten
 leser als hie wat langhe dachtte te corrigie
 ren. Dwijch du nu ende laet my oec wat
 lesen. Dan soe riep hie. Heft nu niemant
 syne venie te bieden. Soe gheuielt op eene
 tijt dat een vanden broederē. op syne kneen
 ballende inden reuenter seghede. Pater en
 broders ic gheue my schuldich dat ic theges
 enē broeder hebbe wat gheargueert dat ver
 gheuet my om goedes willen. Doe riep hie
 tothem. Arguer op woe kanstu arguieren.
 Daer moeste hie op segghen woe dat die
 woerde hadden gheweest. Op ene tijt als
 hie bysaecten als dat in der tijt by quam
 seer ghecorrigeert hadde. soe seghede ouer al hie
 dat reuenter. Hier syn ghi klercke vande
 broetsacke ghecomen. ende ghy leken van
 den vercken cluyppel. en wile voert dit hoes
 regieren. Op een ander tijt gheuielt dat
 hie alst van butē schēen ser ghecorrigeert
 hadde. soe gheng hie te hants daer nae en
 dede misse. soe was daer een guet lekebro
 der die dat in hem seluē simpelike ouer
 woech. en hadde ghemeet dat hie wal had
 de behoest dat hie ten minnesten doch ~~was~~
 hadde ierst ghebychtet op die tijt der schel

dinghe. Ende oec soe seghede hie dat somi-
ghen broders God zeghene seghede hie. wo-
verueerlike coringherte ns die pater ende
ghiet en daer nu misse doen. Dit wart den
pater nae ghesecht. Doe opriep daer nae
dessen schemelen broder heer henric en seide.
Johan van zwolle. dat was sijn name.
Hoer hijr. Hie wort beanttet en quam
oetmoedelike. Doe zeghede heer henricus
Du lietes op dūcken als my ghesecht is.
dattet op verwonderde. dat ic op die tyt doe
ic soe ghecorrigeert hadde. daer mede toest
misse doen. frater dat was voerbereidige
ter missen. Hier wt is te merkene dat al
schenen syne worde scharp inder stemen.
dat hie nochtans volcomene myne
hadde tot syne broders inder herten. Datme
hijr wal wt merken mach. Want men
seghede. dat hie solde seluen hebbe ghesecht
dat hie nie hadde enyghen broder ghecor-
rigeert wt passien. dat is wt bitterheit
sijn herten. oft te verkoelen syne moet.
Broders dat is eyn seer mercklich woert.
Oec is te weten vande selue gueten
vader dat hie seer oetmoedich was van
herten. ende hadde ey alte cleyne en

C lxxvij

snoden voelen van hem seluen ende hie
achtete seer weynich dat hē seluē āgheng
Des ghelycs hadde hie sich van buten oet
modelick yn synre dedinghe Want hie had
ene lange grauwe hoyke die vā grouē onduer
ren wandē was. soe was oeck syn ouerock
van onkostelen wandē. Dijn schoen weren
ruem en groet Hie gheng by nae altoes in
klompē ende bisonderen opt leste altoes. Dat
wt duyster sacker toe ghetomē schein te wese
Een vandē leken broderen hielt op eyn tyt die
ploech en al bouwendē gheng hie op trippē.
Dat wart heer hinrike ghesecht En want
hem dat mishaghete en alst scheē dattet oeck
den broden duchte tot sulke wercke mystaē
soe berispede hie den broeder daer omē En op
dat hie den broders en guet exempel voer ghen
ghe soe opsatte dat hie voert an altoes op ^{hie}
clompē wolde gaen. dat hie oet tēde al syn le
uen lang Want gheueelt dat hē om noetsa
kedes huses te done was te reysen toe tē droste
des landes oft houelude oft tot Richters ofte
yn steden. soe gheng hie sitten op ene oetmo
dighe karre en behielt syne clompē an syne
voetē. En wast oeck dat hie te zwole solde
trecken totten hulghen vaders als sie daer

vergadert weren hie en achterliet niet sy
clompē. Want hie van soe groeter oetmo-
dicheit was dat hie hem des niet en sta-
mede. Vmets hem dichte hadde hie des
niet ghedaen dat hie sich des solde hebbe
gheschamet. En om dustane oetmoe-
dicheit in synre dedinge en was hie den
wertliken mensche niet vsmadelich.
oft myn gheachtet. Want sie hadden
hem sonderlighe lief soe dat die ghene die
vanden lande die meesten weren alse
drosten. richters en houclude. canonike
prieesters ende borghers hem lieff hadde.
Hie hadde lieuer in synē tyme en
huse dat sie vast en stark weren dan cu-
roes en dat synre boeke correct weren en
en niet vernotdelike blenckende. ende dyē
ghemeyne cledinghe oetmodich en simpel
weer. Op ene tijt gheschiet dat enen le-
kebroeder ene conuele ghemaket was.
welcke den broeder dichte dat sie hem be-
neiden niet ghenoech lang waer so stont
hie somighen broeders ende seghede als
ic omme sie: so omesiet desse conuele myt
my. Alsdāt die guete vader ghehoert

hadde soe nā hie die couele en toech sie
 an en droech sie En ghemēelike als hie
 wrensfede cotten drosten ofte richte ofte
 houeluden ofte in welke stat soe plach hie
 wt oetmoedicheit desse couele an te trecke.
 Naer dessen brood ten die couele niet lang
 ghenoech was liet hie maken ene grote
 wijde langhe kouele en liet hem die dra-
 ghen alst hylghe daghe were en als hie sy-
 ne hopyke droech dat dan die kouele niet
 en solde wesen onder die hopyke mer boue.
 Aldus oefende hie dicke syne broeders myt
 manigher leye oefenynghen en leerte hem
 daer mede breken oer houerdie oere eyghe-
 nen wille en oere eyghen soeckelicheit.
Hie mynede oer die hylghe armode
 in synen broeders. ende was voerhoedich
 dat sie niet eyghens voer hem seluen hebbe en
 solden. dat tuet ghemeyn en was. Dat ge-
 schach op eene tyt dat daer weren twe leke
 broeders die vande klercke somighe quater-
 nekens gheschreuen ghekreyghen hadden.
 en als sie die hadden laten te same binden.
 soe werent twe suuerlike boeckekens.
 Dit vernā heer hincric en berispede sie om
 dat eyghentom der twier boeckekens. en hie

Sie hem. ^{die} Doe sēde hie t̄we broders hēnt
toe schuutope daer ene nye vergaderinghe
ghiestliker susters begōnen was. **E**n hie hie
te den t̄wen broders doen dat sie den sustaren
solden segghen dat sie verhoedich wēre ende
waerden hēn voer dat ghebreck wat eyghent
te hebben. **E**nde dat dit die saeke weer war
dome dat hie sie daer ghesent hadde alse dat
hie sie daer yne liete vermanen en voer te wa
eren. **D**et en wolde hie niet hebbe dat sy
ne broders cruet oft ander gauē name oft hebē
solden sonder oerleff. **D**at gheschiede op ene tijt
datter eyn vanden broderen hadde van eynre
ghiestliker suster ontfanghe sonder orlof som
mighē koerckens die ghemeenlic hietet be
ghinē koercken oft borstkokken. **D**essen broder
wort doen hieten dat hie daer van syne schult
solde spreken mit reuenter en biōden verpe.
As hie dat dede en hadde die koerckens in sijnre
hant. soe stont heer henrick op en nam sich en
en woep sie in theghewordicheit alder broder
voer syne voete ende te trat sie ende segghete.
Vermale dyt moeten sijn alle gauē die myne
broders comē vā wyuen en bisontere vā susters.
Desse guete vader wāt hie die doghede mi
nede. en die ghebrecke hatete end veruolghete.

Soe gheschiedet. dat op eene tijt heer henrick
was mitten gheestliken vaderstoe monster
daer sie mit malkanderen spreken. En als
sie wt myliker vrolicheit kalleten van dat
hem ghenoechghede soe seghete desse guete pater
heer henric **O**p hoghe ende behende vraghen
en materie en kan ic niet antwoerden mer is
dat yemāt van passie en ghebreken my wil
vraghen. den byn ick bereyt toe antwoerden.

Doe hie dat ghesacht hadde soe was daer een vā
den vaderē die seghete tot hem. **Domine respōdes.**

Dat beduidet die dy wtgheueft te antwoerden.

Ic arguier dy en dat aldus. **I**c gherechtighe
sontyt my seluen en vande anderē werde ick
gheordelt en beschuldighet recht als dat ick
niet vele wijsheit ofte onderscheidenheit en
hetbe. en dat ic mijs selues loff sueke. en yde
like gloriere. **M**er als beschuldiget werde. ^{ic}
dan onschuldige ic my recht oft ic onschuldig
sy. en dat ic alle dinghe wil gherne recht en
wal makē. en doen. mer men louet my niet.

Doe antworde hem heer henric die pater **M**en
en hietet ghene hoe blaer sie en hebbe wāt wīt.

Dock was hie sochuooldich dat syne broders
die onderlinghe myne bawaren soldē. **E**nde
als daer wat theyen ghedaē wāt dat weer

mit worden oft myt werken. dat corrigierde hie
ende arbeyde dattet ghebetert worde. Op ene tijt
gheschiedet dat een lekebrod' enen anderē riep
die in synre cellen sat en hem niet en antwoorde.
Doe hie quā ^{toe} reuenter so sprac ^{hie} daer vā syne
schule dat hie syne broeder niet en had gheant-
wort doe hie hem riep. Als dat heer henric
hoerde vraghede waer omē dat hie syne broeder
niet en antwoorde. Hie seghete want hie wat
hadde ghelesen. Doe vraghede heer henric wat
leses du. Hie antwoorde Ic las Com hilighe
ghiest. Doe seghete heer henric. Ten was niet
die hilighe ghest dattu dynen broder niet en
antwoordes mer dat was die duuel. **C**
Desse hilighe vader was seer oetmoedich
in synen werken soe dat hie sich niet ont-
sach sompyghe dynghe te done die den leken
toe behorden. Dat gheschach op eenetijt dat
een werltlic mensche quā int bouhuus. en
vraghede nae ten pater want hie hadde
myt hem te spreken van saeke. Doe stont
die pater inden stalle oetmodelike in ene
ketel en worp mess myt ener grepē wt
den stalle en daer omē en kende hie hem
niet en dat was oet syne myneste ghedach-
te dat hie daer stonde. Doe berichte hie

den mā guetlicke en seghede hem dat hie en weynich verbeide die pater solde te hants comē by hem. Als die man en weynich ter syden afgheng soe gheng die pater wt den stalle en antoech syne andere betemelike kleder en quā alsoe totten māne die hem sochte. **O**eck plach hie dicke inder ierster armoeden naedat hie syne mettene ghelesen hadde. des morgens wt te ghane myt enen ghesellen. ende te hoden die kopen op den velde. En alst tyt was dat hie wolde misse doen soe quā een ander broeder in syn stede. En wāneer hie syn misse hadde ghedaen soe gheng hie weder by die kopen en verlossede den broeder weder. op dat hie wat orberlikes werckes mocht te doen.

Inden tyden der ierster armoeden plach heer henrick myt syne broederen langhe tyt ghemeenlick schenkebeer te drinken want sie en vmochten des niet become dat sie stedelike konden bier ter tafelen hebben. **W**ter als her henrick had misse ghedaen. soe brachtē sie hē wt gratien een deynsmal steenkēneke dūnes biers. En des vleysdaghes plachmē enē ytlīkē voer te legghen eyne deyne portie spekkes want sie des doe ter tyt niet vele en hadden. En dat werē sompyghe vastenē die sie ouer

brachten dat sie noch hering noch and' vpsch
en hadden. en loueten gode in oerer armoede
myt verduldicheit. Als sie kесе hadden daer en
mosten sie ghene grote stücken vā smiden. op
die langhe mochte ten etene dueren. **Hoe gro**
te armoede was daer int ierste. dat heer henrick
die pater plach enē grote holtene slaghen da
er men holt mede douet teleggghen onder syn
houet wat hie ghenē polewe en hadde. **Intē**
tyden hadden sie groten vreden ondinghe son
der murrurieren en were lydsam en seer nyp
lick onder een. **Onder** welken brodere heer hen
rick hadde twe bysondere guede mā. die vā
ten ghenen weren die daer ierst ghesent wordē
Dit were erbare gheprouede mans ripe van
seden. doghentsam van leuene stichtig enit
mylic yn oere wanderighe. die beyde **onder**
ouder heren henrics regimēt boumeysters
weren. die ene voer en die ander nae. **Oye**
ene die hiete die grote Johan gheborn toe
apēhuls inden ghestichte vā munster. **Desse**
volgheden synē twe broders die ene hietet
Euert en was een schroder en die ander hietet
Arnt tock. wat hie daer tock was en was
namaels der broder symerna en were beide
vuerighe mans hē seluē auerghenende in

oetmodigher ghehoorsamheit. Die ander vā
den tven iersten was ghenōet luidemā van
amerissoert. daer van gheroert is int begyn
Dessen had her henric bysonder zoe lieff
Want hie kende hem te wesen enē toghentlic
ken man. Nochtans soeplach heer henrick
dicke en meer hem te oefenen en te schelten
en voetmodighē. dan yemāde van alle bro
ders. En al was hie van nature een strack
ripe man nochtant soe leerte hie by der grāen
godes hem seluē te verwynen yn lydsamheit
en syne herten houerdye en passien onder te
holden en te toden. En wāt hie wal wiste dat
syn ouerste dat dede om syn beste en tot syner
salicheit. soe konte hie dat te bet vā hem lyden.
En hie om soe en droech^{he} daer vā ghene zwa
erheit of bitter afkier op syne pater. en en
afkierde nūmer vā hem myt onlieften. mer
hie ondergaf sich altoes oetmoedelic onder
hem. en belide syn schult en louēde beteringe
En aldus bleef hie altoes rustich in vrede
syne herten. stille inden monde. ende blyde
inden anghesichte. En oftet soe gheuēl by
mēscheliker cranchept dat hie ten iersten
niet en konte kēnē yn syne herte dattet syn
schult was. off dattet oec schult weer. Wan

neer hie dan was hen ghegacn van synē ouerste
soe ondersochte hie hem seluē te gronde en onder
vraghede synē cōsaentē. soe quā hie weder totte
ouersten. en beliede oetmoedlike dattet synē
schult weer. **D**usdane oetmodicheit en onder
danicheit en mochte hie in gheenreleye wys
synē ouersten bewiest hebben. hadde hie hem
niet warachtelike en seer lief ghehad wt den
gronde syns herten. **E**nde dat synē myne ende
luffte tot hem alsodane was machmē hie wt
wal mercken. **W**ant namaels doe desse guet
de olde vader omē syns olters wille beghat
hadde absolucie vanden regimente en ab
soluieret was doe schreyede desse erfame brod
ludemā seer bitterliken. **D**oe wart vā hē
gheraghet. waer omē dat hie soe schreyede
Doe antworde hie. **W**ant ick verlore heb
den ghenen die my mijn ghebreken plach
te openen en leren kēnen. **O** salighe wort
weerdich datmēt tonthoelde en mitten
wercken naebolghe. **D**ie synē wanterige
nauolghede die solde wal een guet ghestor
uen ghestlic broder werden en solde oeck te
blideliker steruē. **W**ant hie was seer zedig
ende zacht en ripe nochtans ghenoechlich.
Hie hadde weynich worde ende was zeer

Besnedich en verhoedich in synre tonghen.
 In keninghe synre ghebreken en passien was
 hie verstand en merksam. in synre ghedachten
 was hie inwendich. wāt hie hem seer plachte
 gheue wat guedes ouer te pensen als vander
 passien. of vanden leue en wanderighe onses
 heren ihu xpi. oft vande waldaten godes die hie
 den menscheliken gheslechte bewesen heft of noch
 daghelix bewiset. En gherne placht horen le-
 sen bysondere die scriften die ene menschenle-
 ren ghesclike te wandere en die vā bynen ver-
 lichten. en ontfenghe tott lieften godes en synre
 euene menschen. en tohorden tot vsmadenysse
 der werlt en tytliker ghenoechten. Hie pynde
 altoes voert te ghane en toe te neme in doge-
 den. en daer om seghete hie in synen older. dat
 hie noch om olters weggen noch om cleyn-
 modicheit synre herten opholten wolde vande
 opsette voert te ghane. In synre wtverdiggen
 wercken was hie vlitich en swacker. In den ty-
 den doe sie noch ghene reguliers en were had-
 den sie ene ghewoente dat sie des hulghen dages
 in die lesesamer te same vergaderden in
 ene stede ghetieten die lese kamer dat was
 daer die lekebroeders oer ghetijden en vigilie
 te same pleggen te lesen. En als sie daer

beide puefteren en dercke mytte lekebroders In
tente weren soe plach die ouerste om te vragē
van enen ydlicken wat hie guets ontholten
hadde vander leren inden reueter **Want**
toe der tyt wast een reueter voer leken ende
clerke ende ouer die halue maectyt lasmen
latijn. en die ander helste duesch om te leken
Ende als voersicht is soe vraghede die ouerste van
enen ydlick al omsanges. mer wāner lutenā
voers syn pūte voortbrachte. dat was int ghe
meyn merckelic. als wt sunte bernes sermoene
oft vander omelien. oft andere schrift. In die
tyden hadden sie weynich boecke beide inden
latijn en in duesch. **M**er om te veruolge
die materie van heren hūrike den iersten
ouersten. is te weten. dat toghensam. recht
hier vierdich. en stanchastich was in woerde ende
werken als men yn desser saken mercken
mach. In den iare onse heren **M. Ccc. xlv.**
nae tote bisscop fredric van blanckenhem.
als die canonike van den vier godeshuesen by
nen vtrecht heren Rodolf van diepholt pro
uest inden doem toe osenbrugge postuliert
hadden voer enen bisscop. ende palves mar
tinus die vyfte hem die confirmacie niet en
wolde gheuen. mer gaf die heren zwoeder

van aulenberch die een woon prouest was
 toe vtrecht. den sie niet en wolden hebn. soete
 te die pawes die oghehorsame teban. en liet
 interdicit legghen. welt seue iare duerit. op
 die ghene die mit diepholt hielden. En want
 die steden mitter widerschap en mytte ghe-
 nen volcke by den postulaet here bleue. so wol-
 den sie die ghestlicheit die ghemeecht die ghehor-
 samheit hielden. daer toe dwinghen dat sie myt
 hem solten holden. **M**eer wat sie gode otsage
 soe en cosenturende sie daer niet yne. En hier
 wt qua ouergrote tribulacie en veruolghighe
 der ghestlicheit en oer andere gueden godfruch-
 tighen luden in den ghestichte van vtrecht.
 die ghehorsam weren den pawese. **W**at sie
 worden wt gheleecht en verdreuen. wt oer selfs
 wonnynghe en mochten bliue waer sie best
 konden. **I**nder seluer tijt wat heer Rodolph⁹
 van diepholt voers een postuliert biscop was
 soe qua die droste van tventhe syn ampt
 man tot here hinrike pater toe Albergghen
 en gheboet hem van syns heren wege ~~dat~~
 dat hie dat interdicit des paweses niet en solde
 holden. mer dat hie voert an sond myddel
 solde synghen inder kerke en die missen en
 ander godes dienst solde mit opene doerert

voer den ghemene volke doen openbaerlicke.
en laten doen. Daer op antwoorde hem die gude
pater. Dat en wil ic niet doen ~~en~~ al weert oeck
dat hie my te snede in soe deyne stucken alse
dobbeltene. Doe antwoorde hem die droste.
Dat wil ick myne heren segghen. En als dit
heer Rodolf ghehoert hadde ~~en wolt~~ doe ant
worde hie. Ick en wil niet dat hie daer omme sal
steruen. In den tyden hadden nochtans die bro
ders groet liden. en by nae onberdachtlic ver
dreet. ghelyker wijs als oer ander deuote ende
ghiestlike psonen hadden. wat sie niet en hiel
den myt den ghemene lant en steden. thege ten
pawes en syn iterdict en ban. ¶ Nu is te we
ten van tessen gueten eerwoerdighen vader hen
hinrick wetter. die inden huese der vergaderinge
der preesteren en lekebioderen toe Alberghe die
ierste rectoer was. dat nae langhen tijde als
hie een oelt ma was gheworden. en voertmer
onutte schein te wesen totte regimete. soe ouer
ghaf hie dat conlirhliken. Daer nae hadde hie
sich in synre wanderighe ghelijc oft hie een va
den ionghesten hadde ghesweest. En hie en stat
hem selue nae der tijt in gheene dymghe oft sa
ken die totten regimete des huses hoerden. mer
syne wanderighe was voertmeer hent tot ten

eynde sijns leuens in aller oetmoedicheit ende
 ghehoersamheyt. **N**ae heren henricke wort
 ghevoeren heer godert scherping priester des ses
 hieses. Desse was van traeter gheboeren ende
 was een deuot man. Meer hie en was niet
 langhe inden regimete wāt hie toech vā daer
 hent toe trier en gheng in sūte benedictus
 oerde wt scrupel. wāt hem dichte in sijnrer
 cōsciencien recht oft hie eer tijdes by hem seluē
 ghelouet hadde in ene oerde te ghane. **N**ae
 heren goderte wort heer Keyner van terell en
 ouerste ghekoren. die oer Kettoer bleef hent
 dat sie reguliers worden. **I**n den tijde toe
 heer henrick die ierste pater afghelaten hadde
 vanden regimete. soe was hie soe seer beuete
 van handen dattet hem sochlich was misse
 te done. soe liet hie dat by rade viedelike wesen.
En in behorlicken en gheuoentliken tijden.
 als die broders ghengen ten hulghen sacramet
 soe dede hie des ghelijcs ende was daer mete in
 gueten vreden. **E**n wāt hie tan als voersescht
 is ghene misse en dede. soe plach hie des mor
 ghens misse te hoeren en daer nae werckete
 hie dat hie al sittende best konde doen als te
 spynen hanep op ene wonde spille mytter
 schyuen. daer men waghen zeele en andere

repe van sloech soe als den boubroders deente
Of hie plach der schomakers bark te behouwe
en der gheliken andere cleyne oetmodige wer-
ken plach hie truwelick en gheerne te doene
soe langhe als hie des vmochte. **H**ie plach oer
dicke eyn woert te segghen dat seer merklic
was en dat nutte ende weerdich weer dattet
die ghene die naecome sullen hadde in oer
re ghedachte. **I**ck en sal segghede hie nimmer wo-
lic sterue ten sy dat ick ierst daer to come dat ic
verduldelyken en myt vredelike herte kan lide
dat ick en doer ghehete werde en voer nicht
gheachtet werde. **E**n dat hie dit waerlicke me-
ende dat bewisete hie naemaels mitten wer-
ken. **W**ant daer nae doe die vergaderinghe
der priesteren en klercken verwandelt wort
in een cloester der reguliere van sunte Augus-
tinus oerde. doe gheng hie mede oetmoedelike
te capittel mitten idghen klercken die cortlic-
ke wt der werlt bekiert were. en sprach daer
yn oer capittelhues syn schult ghelijck ten
andere. **D**it dede ^{hie} willichlike en myt vrolickem
ghelaten. en begheertes niet datme hem dat
quijt gheuen wolde. alsme oer gheerne wolde
ghedaen hebn had hie ghewillet. **H**ie was
een wyl tijdes seer scrupuloes yn synre. **C**osaen

Charry

aen daer hie seer mede beswaert was in sijne
oeltheit. mer ten lesten een deel tytes voer sijne
doot verloefde hem god daer van. soe dat hie
doe voert an bleef in grote vreden sijns her-
ten totten eynde sijns leuens. **I**nde tyde doe
hem die priesteren en klerken eyndracht-
like bereden dat sie wolten die oerde der regu-
lieren anemē. daer was hie ghenoech yne te
vreden. want hie seghete tattet altoes syn
boelen was. oer der wile dat hie noch ouerste
was tattet ghescheyen solte. **D**oe hie so olt
was en onbequeme dat hie niet lagher en
smochte mede toe reuēter te gaen doe bracht
mē hem syn eten ynt sekehues. **E**nd offtet by
oersake soegheuel bysondere inden bouwe dat sij
dienre inder tyt tes etens niet snel by handen en
was. al vertoech sich dat wat langhe hie en tro-
ende noch murmuricte niet mer hie was al-
toes seer vredelick en konde verbeide mit vdiuldich.
Want hie plachte segghen als mē amēt hadde
dat hie solde kronē om dat mē hem niet ghenoe-
ch en dede. **N**een seghete hie. **A**l en kan ick niet
vele orbers doen. ic kan toch wal berne wesen.
Hie had die doeghete an hem dat hie altoes te
vreden was myt weynich spisen. en was oer
seer dancker daer van. en lichtelike duchte

hem dattet te vele was datme hem brachte al wast
groue spysse. **H**ie en was oer niet lekker in synre spysse.
want speck en moes daer was hie op vleis dage
mede te vreden. **T**en lesten doelic krank in den soe
beenē wort dat hie niet en konde te kerken gaen.
om misse te hoere soe bleef hie sittende in dat sieken
huēs en had daer syne iwendighe oefnynghe die hie
yn der kerken onder missen nae synre ghewoente
plach te hebben. En als hie solde dat hilyghe sanna
ment ontfanghen soe plach een vanden priestere
hem daer te berichten. Ende want allen menschen
ghesat is eens te sterue soe wart hie nae onser
vrouwen te lecht misse oggheschicket in synre na
turen in den iaer onses heren **M.ccc. en lxxi.**
En allentden wort hie crancker. en ten lesten
wart hie soe sieck dat hie begheerde dat hilyghe
lichem xpi ontfanghe tot eenre saligher werchspysse. en
dat ampt der hilygher olynghie. **D**at gheschach.
Doe hie aldus sieck lach te bedde. soe was hie zeer
cranck. nochtans al lach hie grote arbeide der
crancheit. als hem die broders visitierden ende
dragheden. heer henric woe ist. nimmer en troe
te hie mer alges was dit syne antwoerde. tis
retelick. **E**n ^{hie} was oer wal te vrede va byne yn
synre confaenien. **K**ortes daer nae yn syne neghe
tidysten paer op sunte peters dach ad cathedram

Clxxxiiij

Vesloet hie die daghe sijn tijdeliken leuens. ende
beuoel sijn siele sijn sceppe en voer ten ewigen
leuene. Sijn licham wart eerlike begraue in
choer in die oelde kercke die hie hadde laten ty
meren. mer naemaels doe die niekercke riete
was en gheconsecrert die by sijn leue begone
was. daer wart doe licha sijn begraue voer dat
sanctuarium daer me die epistele plecht te synghe
alst was betemlich. op dat me sijnre nimmer en
solde vergheten en sijnre lere en exempel sijnre
toghentliker en oetmoetliker wandringhe.
daer hie dat hoes mede begone en fundiert had
te Wes siele inder stad des lechtes en des vrees
ewelike sich moete verbliden myt alle wtuertore
nen godes. en voer ons bidden Amen.

*Woe desse vergaderinghe naemaels een Regu
lier doester wart int iaer ons here mccc xlvij*

Die den dag vergaderinghe teer ^{Adie}
priesteren ende klercke myt velen
gueden lekenbroederen. die van se
lighen heren henricke den yersten pater mitter
godliker hulpe wal bestaen en ghesfundiert was
aldus schein yn gueden voertganghe te wesen.
soe ghesmedet naemaels ynden xlvij. iare
vanden anbeghynne dat sie treghen een inval
en ghedachten. tis te hope tattet wt godes in

(spreken qua) als dattet nutter wer en gode behagelick
 ene oerde en regule anteneme op dat sie te vaster yn
 stanchafichyt en yn ene guete leutne en state ghe-
 uelstet mochte werden. en yn tyden als hem noet af-
 lyten an queme. dat sie te bet raet en bescherminge
 mochten trighen en soeken an den ghenē daer sie hē
 onderghegheue en mede vbonde hadden. en alreueest
 op dat die wartlike hant ghene machyt oft ghebor-
 ouer hem en solde hebben. moghen. Hier ome wat
 sie in desen opsate stonde soe hadden sie dicke vā tess
 voers^o oerre opsatte te same oere heymelike raet. **E**
Inden tijden vas heer Keyner vā terel pater en rector
 inder vergaderinghe voers^o Desse was nae here
 henrike en here goterte die derde rector tesses huses
 en was een wijs en groetmodich mā die oer te vo-
 ren by here henrics tyden hadde ~~hē~~ een deel tijts
 procuratoer gheueest Daer nae wort hie te haffel ^{en}
 rector by die susterē ghesat daer hie niet langhe
 en was Want nae heren goterte die die anderre
 Rector was en ouergaf dat regimēt en toechyent
 toe trier en ghang in sunte bndictus oerde. hē die
 broders voer ene rector kore. soe dat hie die derde p^r
 was der vergaderinghe. Ende als ^{hie} rector was ghe-
 worden. soe gheschiede dit voersaruenē benaet ⁱⁿ
 en opset inden derten iare sijn regimēts als dat
 sie wolten een oerde anemie **E**nd wat daer gude
^{Abie}

Syn hadde soe was ^{he} daer vlich yne dit te dinnē
 dat die broeders hÿr op oren lippen eyndelike soltē
 wÿsprecken **D**oe ouerghaue sie te samē in soÿsten.
 woe eens ytelike voelen was. en slotē int zeer
 heymelike en eendrachtelike **D**it gheschiede
 op sinte polycarpus dach. dat is des seſtē daghes
 voer onse vrouwe te lechtmissen **E**nde sie bewa
 erden dat soe behoelike verborghen dattet oeren
 lekebroeders onkondich was **E**n oer eenmolente
 slot was dat sie wolden anemē den oorden en ha
 byt der reguliere al en weren sie daer niet alle
 nütte toe. somighe wat sie daer toe oelt toe werdē
 somighe te kranē vā houete somighe om oer son
 derlinghe ghebrēc **V**an welken nochtans niemant
 was die wolte behinderē **E**n bysondere die van
 hem daer ombequeme toe weren was alre meest
 selighe heer henrick die iyrste pater en **R**ectoer.
 mer dat behagete hem seer wal. en als hie seluen
 plach te segghen. soe hadde hie daer langhete voerē
 en voelen van dat sie noch naemaels solten **R**egu
 liers warden **H**ier omē doe sie dit eendrachtelike
 ende heymelike gesloten hadden in oer capittēle
 op den voerscreuen dach soe toech heer **K**eyner
 van terel die inder tyt rectoer des huyses was tot
 heren **R**odolf van diepholt bisscop toe vtrecht. en
 verwerf van hem oerlof dat sie mochte anemē

CAPITEL 7

die oerte en dat habijt der reguliere Dat cosent
erte hie gudertijrliken en gaf he eenē breesf anden
Puor van wyndesem dat hie desse kledinghe solte
doen En wāt die hilighe hoerheit vā paesschen
anstaende was nae welken des andere sonndages
die priores der reguliere nae ghewoente plegen alle
iaer toe wyndesem toe capittel te comē. soe sante die
eersame pater en prior vā wyndesem wyll elmus
voernekē gheheten doe dat capittel ghetmē was
den prior van rikenberch wt sassen gheheten Jo
hānes cosuel die toe Alberghen. dat hie die prief
terē en clerckē die reguliers wolden weiten solte
cleden en reguliers maken En desse cledinghe ge
schiedt op sunte monica dach die sunte Augusti
mod^o was dat is des daghes nae des hilighe cruce
daghe inden mey En in welken daghe die puor
voerbenomet cledete neghen psonē nae der terte
int capittel huēs vā welken oere seue dē professie
doe dat offertorium ghesongē was en die twe ātere
solden oer prouel iaer hebben en bliuē nae der
ghemienē ghewoēte nouitiē Die yrste vā des
sen neghenen hiete heer henric vā boiken. die
ānder heer corad^o van essen. die derde her Keymer
van terel. die inder tijt rectoer en pater was des
huēses Desse drie weren priesters en werē alle
bouē viertich iaer oelt Die vierde hiete iohānes

+ Int iaer ons herē m^o cc^o xlvij^o als sie een en
viertich iaer hadde fratres ghewesen

C lxxxv

gladbeke. Die viefte gherhardus vbach. die
sefte henricus van Cleue. die seuente iohanes
gromynghen. die achtete hermanus zwollis
of ghetekote die neghede gherhardus kees. ¶

Desse sesse lesten en were noch ghene priesters
Van welken die leste gherhardus rees ontbrack
in synē prouel iaere wāt hie niet starcken was
ente en dede ghene professie. mer syn mede ghe
selle hermanus vā zwolle bleef int habijt en
dede professie doe syn prouel iaer voleyndet was

Als dan desse verwandelinghe oers yrste sta
tes aldus ghestriet was en sie reguliers weren
gheworden en des yrsten iaers noch niet en we
ren onder dat ghemene capittel van wyndesem
soe bleef frater reynert van terel die vāden pro
fesseten voerscreuē die derde was dat iaer lang
retoer En nae dessen iaer wart dat hies ter
nyen reguliere anghenome vanden ghemene
capittel van wyndesem Van welken hem doe
eyn prior ghegeuen en gheset wart gheheten
frater walramus vā moerze die eyn tōuetuael
was des cloesters vā mariē woelte by northorn
Dit was ey seer deuoet en ynich man sghemel
en guetlic van ansichte en van ghelaet Hie
en gaf hem niet seer tot sorghe en becōmerige
der tijtliken dnynghe en wuwendigher saken
meer hie gaf hem tot gheestliken oefnynghe

en te hoelden Datter oerden^{to} behoerde. en was
 gherne yn synre tellen **H**ie gaf synē broders
 gyn guet stichtich exēpel in woerde en iwert
 ken. alsoe dat^{me} lieff was niet allene synē broe
 ders. mer oer anderē mēschen. en wort vā hem
 gherekent te wesen een hiltich mēsche. **D**oe hie
 puor wart ghesat vanden ghemene capittel
 des cloesters der reguliere toe alberghē. do ma
 kede dat cōnent fratre reynerd van terel oeten
 procurator **I**n welken ampte hie truwelick
 synen broeters diende hem selue niet sparende.
 dat oer soe vele te meer noet was. wāt pater
Walramius hem ledich hielt vā allen wortēdi
 ghen sorghen en saken. soe vele als hie mochte.
En want hie wal bekende dat frater Reynerus
 wal konte myt tytslicke dynghe omeynen
 soe aftrakte hie sich daer te meer af en liet
 den procurator daer mede doen so alst des hu
 ses orber was. **D**esse erfame pr walramius
 hadde vele gueter zeyden en dogheden an hē
 om welken hie mylic en lief was **I**n synē
 etene en drinckene hadde hie ene guete sobere
 en retelike mate. **I**n synre cledinghe was hie
 ghemene. en en wolte gheen sonderlinghe vor
 tel hebben. **H**ie plach bynae tich by tich yn
 nighlike misse te doen **H**ie en hadde niet vele
 woerde. mer was yemant bedruet yn syden

of betoringhe nae dat hie hem syn herte
 opende daer nae konde hie hem wal troest en raet
 gheuen. **G**heschieder dat men yn synre thegt
 wordicheit lachede soetoe^{de}nde wal en vrolick
 ansichte altoes sonder ontbondetheit. **H**oe
 waer hie gheng altoes hadde hie een blide an
 ghesichte. **A**ls hie op den hof des cloesters quad
 daer die lekebroeders arbeiden den sprack hie
 toe myt myliken worden en myt ene vrolike
 ghelate. ende dan gheng hie vorder. **W**ant
 als hie buten sijre cellen was en plach hie niet
 lange te toeuken oft te staen op ene stede. mer
 hie quad haeste weder tot synre celle. **D**aer
 want hie roste en vrede en daer mocht me hem
 vinden. **G**oe waer hie opte hof gheng schein
 hie becomert te wesen myt guete oefnyge
 lesende oft bedende. **H**ie hadde voer ene ghe
 woente dat hie onser vrouwen trenske ~~ste~~
 plach in synre hant stedelike te hebben die
 hie plach ynichlike te euen als syne wtuer
 coerne patroensche. **E**n al toente hie sich
 van buide als voersicht is blide end ghenoech
 lich van ansichte. nochtans als wat onbe
 hoerlics gheschach onder den conuentes bro
 deren oft den leken dat en liet hie niet on
 ghecorrigeert. **E**n alst merkelich was soe
 toente hie somtijt eyrehande droeflich ghe

laet wt welken die broeders mer y oere herte
gheslagt worden da vande worden der scheldi
ghe Als hie va noede corrigiere moeste dat
wort hem swaer want hie va nature sche
mel was En kortliken beslotē: hie was so
dane yn synre wanderinge, dat hie een spie
gel ter togheden was. tē syne ondsate beide
ontsaghen en lief hadden. **I**nde tijden
doe desse eersame pater en prior walramus
in aldustaner wyse dat cloester toe Alberghen
toghentlike regierde gheschiedet dat die Ke
guliers va zilomoniken in oestbuestant ge
legghen koeren voer oie prior frater Keyner
van terel doe ter tijt procurator des cloesters
to Alberghen. Doe wart pater Walram
seer ontfet wat hie ene nutte man verloes
die hem een truwe staf en bystender was.
Ende hyr ome na dat hie dessen ma verlore
hadde so en bleef hie daer nae niet langhe
prior. Want hie ouer al niet lenger da seue
dehalf iaer my ene maet prior was. Ende
want hie va sotane syne en voelen was dat
hie sich niet diepe wolte steken in tijtlike din
ghen. en yn wtvoendighe soeghen. en hyr o
die ghemene oiber des huyses alsoe niet voert
en gheng als te voeren soe en were des die bro
ders niet wal te vreden. Doe gheschiedet in

lesten iare sijnre prioraetschap dat die visiterres
 pater iohannes naeltwyck prior toe wyndesem.
 en pater henricus van deueter prior i sijnre
 agnere berch by zwolle nae ghewoenten
 quene totte cloester toe Alberghē om oere
 visitacie te doene. En als sie mitte broders spre-
 ken soe verstonde sie vā hem woe daene die
 staet des huses toe der tijt was. en wat hem
 meest noot was te verbeteren. En wat desse
 voers iohānes naelwick prior vā wyndese.
 zeer lief hadde dat cloester van alberghen.
 soe hadde hie groet medelyden myt hem. En
 dede die fraters te same come in een stede en
 op dede daer voer hem vander sake die hē an-
 ghecome was. Daer riet hie trouwelike den
 couente soe hem beste duchte hie yne te done
 en vraghede al omme ene ylicken voer sijn ho-
 uet wat hie daer op voelde. Daer gaf eyn ylic
 consent op des priors van wyndesem voer-
 raem dat was op ene anderen prior te dede.
 En wat pater waltram^{us} wal bekende datts
 mit hem anders wolde come en dat des co-
 uentes voelen en sijn niet vast op hem en sto-
 den soe was hie oer te willigher dat ampt
 auer te gheuen. Vmers hie screef ene brees
 mit sijns selues hant an den prior van wyndesem
 daer hie yne begheerde absoluae ~~vand~~

vander priorſcap dat ſyne grote doechde en oet-
modicheit was. Desse absolute vertoech noch
vander viſitatie voerſy hent by alle gades
hillighen wâr hÿr en tuſſchē moſte hie viſi-
taren in ſaſſen mit pater hubertus prior toe
Northorn. Doe hie vā daer weder gheromert
was doe ſaref hie den brieſ daer voer vā ghe-
ſecht is. Doe ſende die prior vā wyndesem
den prior vā ſunte Agnetē berghe toe Alberg
en ontboet den prior van northorn voer beno-
met dat hie ſolde comē int cloeſter toe alberg
toe den prior vā agnetē berghe en ontfan-
ghē des eersamen vaders walrami resigna-
tie wât hie dat ampt der priorſcap wolte ouer-
gheue en absolute hem en bliuē daer ſoe lan-
ge dattet cōuent enen anderē prior weder kōrē hadde
en cōfirmerē den. Desse dertie wort ghesat op
aller ghelouig̃ ſielē dach. in welken dat cōue-
koes Keynerd van terel oerē cōuents broeder.
den die reguliers vā zylomonikē hē afghewore
hadten voer enē prior. van daer haelten ſie hē
eerlike weder nae dat hie daer nae by anterhalf
iaer prior hadde gheweest. Doe dit gheschiet
was nā die prior van northorn walrami
ſynen cōuents broeder mit hem. reſpente myt hē
weder in ſijn cloeſter. Als hie een deel tijdes daer

gheweset hadde. soe wart hie gheset vande prior
 van wyndesem toe diepeveen by teueter eyn
 Rector der regulierissen. Hie was int cloester
 by northorn ierst priorator. daer nae prior.
 mer niet lange. daer nae supprior. Hyt nae
 prior des cloesters toe Alberghen. ten leste eyn
 Rector der regularissen toe depenbene. Daer
 vullbrachte hie sijne loep en eyndte syn
 leue in gueter oltheyt op den neghentiende
 dach inden apulle. In den iare onses heren dusef
 vierhondert vier en tseuentic. begrauē inden
 seluen cloester.

**Van pater Keynerus
 van terel regimente. . .**

De pater Keynerus vā terel prior
 was ghewordē begōit hie syn cloest
 in korten tyden in enē beteren staet te brenge
 soe dattet voert gheng in gheselike guete dat
 is in dogheren. en oer yn tytlike guete. Hie was
 sochtuoldich op sijne ondersaet. en leete en on-
 derwisete sie myt worde en myt exēplē te wā-
 terē ten rechte wech der warachtiger doghesē.
 Daer mē mede mochte comē ten ewyghen leue.
 Hie plach dicke syne broders te vermanē dat sie
 hem seluē solden lere kēnen. **Wat Hitor secht.**
 Die hē seluē niet kemiet en syne costenne
 daghelix niet en ondersoeket. myt wat ghe-

breken sie belastet is. en off hie voertgae in doe
gheden. off verbōnen waer van synen passien-
desse mēsche is ghelijc enē vermaelden beelde.
dat niet en siet noch hoert noch en voelet. **D**us-
dane mēschē hetben oere oghē dicke scharplie
op ander mensche. en merken haeste oer ghe-
breken. en oordelen dwaeslike oere naeste. vā
hē seluē en wete sie niet quades. **D**aer omē
sercht sūnte **bernt** **V**ele mēschē wete vele mer
sie en kēnen hem seluē niet. **D**ie ansien an-
dere menschen. meer sie ansie hem seluē niet
Dusdane pūten plach hie dicke vele voert
te brenghen om te leren syne ondersate vā
binnen te wandere. en ynder waerheit **H**ie
hatete en berispete sonderlinge dat thegens
onderlinge myne was. in woerden off werke
en corrigierte bysonderlinge die houertelike
byhartheit oers eyghenen voelens bleuen
en beschermeden oren syn. **E**n soe langhe
als hiet afen licte theges hē te arguiren. al
soe lāge en affiet hie niet vā corrigiere. wat
hie hadde ene sonderlinge gracie. dat hie wal
verdrachlike mochte woerde horen. **W**eer-
ten lesten als die ghene die syn voelen lange
thegens hem beschermet hadde te herte quā
en seghete. lieue pater vergheuedet mynis
mijn schult. ic wil my gherne beteren. soe at

Woerde hie hem soe guetlike offt sie niet ghe-
 twistet en hadden. en seghete. Nu my lieue fra-
 ter gaet mi hen en beert v. en leert oetmoedich
 en sachtmoedich wesen. en ulven eyghe wylle
 en wijsheit ouerghaie. En was die sake des
 twistes merlic of groet. soe sette hie wal voert
 penitencie. en sechte. en ette op der eerden. of der
 gheluck. Aldus was hie vlitich en sochtuoldich
 in synen tijden op dat die doghete mochte voort-
 gaen en durachtich bliue. Hie waerte guden
 vrede en discipline onder synen ondersaten. En soe
 waer hie qua by die broeders plach hie hem myt
 guetliken woerde toe te spreken en toente sich oock
 soe mylick va ansichte en ghelate dat sie hem wal
 dorsten antwoerden. of wat vrighen. En wat sie
 he vrigheten daer plach hie hem myt sachtmodi-
 ghen en guetlike woerden op toe antwoerden.
 Want hie was zachtich van woerden en zedich van
 ghelate. Hie was vol scriffen daer om en onstone
 hem niet lichtelike penich dinck datme he vra-
 ghete. van scriffen. hie mochte daer op antwoerden.
 Hie was weynich gheleert doe hie ynter scholen
 was en ter bekieringe qua. meer hie wonderlick ^{hadde}
 groet natuerlick verstat en toe hie toe. Alberg
 totter armer vergaderighe qua ghecome was
 soe was hie soe seer vlitich te lesen en doer te siene
 alle boeke en scriffen. dat hie soe wijs en wittich

een wys

wart dat hie by nae van alle scriften. wys ha-
 den en konsten. zeer vele wiste. En dit vergad-
 tede hie meestlic inden yste iare synre bekien-
 ghe. in welke hie soe vlitich was datme he alto-
 es en alletyt die hie krige konde in synre telle
 vinden mochte. Hie was en voersichich ma-
 en hadde vele myt onderbindene gheleert. Hie
 konde marie en marthe staet leyden. ene yd-
 ken nae dat sich behoerte yn synre tyt. Hie ko-
 den wandere myt gheselike en wertlike men-
 schen. ene ydiken hen soe bewysende dat sie he
 soer lief hadden. En daer en boue alst gheschie-
 te dat hie te doen off te spreken hadde nit gro-
 ten mans wt den steden. ofte vader ridterscap.
 offte mitte here vanden lande om wat te ver-
 werue hie vertreecch va hem ynt ghemene synre
 begheerte. Hie had ene sonderlinge gaue van
 goede. dat hie was groetmoedich. en hie en
 wart niet lichtelike verflaghen. Hie dorste
 wal beschermie die sake des cloesters mytten
 rechte. en ontsach niet groetheit off macht
 synre weder sake. In korte tijden nae dat hie
 was prior gheworden. begonde hie erue. ren-
 then. et tenden te copen. en dede dat hies myt
 synre vroetheit en doetheit voertgae yn tijtlike
 guete. Niet lange daer nae dat hie prior was
 gheworde. wat oer kerke va leem en va holce

ghemaket en myt stroe ghedecket seer snoete
 was soe ouerqueme die fraters mitte prior
 dat sie wolden ene nye kercke vā steene tyme-
 ren. En als sie in dē capittel huese dat te sanie
 gheslore hadde. en hē die manier des tymers vā
 wytheit. lanchheit. en der hoechte beuoelē hadde.
 soe was hie vlitich te verweruē en te bereyden.
 allent dat daer toe hoerde. steen. kalk. holt. leyen.
 en naghelē. In dē iare onses herē dusent vierhou-
 dert. lviij. begonde sie steē te backen Daer nae n-
 den iare onses herē M. C. en lxi. begonde sie te
 mūre. En inden iare onses herē M. C. en lxxi.
 wort die kercke volmaket. en wort gherose-
 ert op sūnte iohā baptistē auer toe midzomer.
 die doe op enē sondach was. Naedat die kercke
 volmaket was en gherose-ert bleef pater
 Keyner noch prior hent nae paeschen. vief
 maende myt dan eyn iare En wat hie mā was
 oelt vā iare soe otbrack hie seer yn syne natuer-
 liken crachten. en schēe voert an omutte te wese
 tottē regimete. des doesters. soe ouergaf hie by
 rade dat ampt der prior scap en dāe syne resig-
 nacie in dat ghemene capittel. en wort daer ab-
 soluert inden iare onses herē lxxii. C. en
lxxiiij. cort nae paesche. ¶ En doe dat gheschi-
 et was koes dat couent weder voer enē prior
 fratrē Gherardū vbach enē eerberē priester

Wt oers selues couente op sunte marcus ewā.
dach Daer nae als frater Keymer vā terel
dat ampt der puorscap had ou erghegeuen. le
ueide noch omtrent elste half iaer. en gheng
mitte convent te choer ente te Keuer. Ende
yn iaer onses heren **M C C C** en lxxxij beslo
et hie synē lesten dach op den hylighen kerstes
auent Die iare suns leues op tesser eerde als
hie selue plach te segghen were boue tachtentich
iaeren Wes ziele myt allen ghelouighen zie
len moet rosten yn vreden. **Amen Amen**

I Bidt voer die schruuers om god. **A**

191

